

Bulletin advokacie
1956-2016

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR
2014, 2015 a 2016

od 2014
RECENZOVANÝ
ČASOPIS

9 2016

Bulletin advokacie

Znalci a jejich trestní odpovědnost • Příprava zkrácení daně • Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti • Hospodaření s výživným nezletilého dítěte jakožto správa majetku nezletilého dítěte • Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Pozor! Od 1. 10. 2016 musejí mít účastníci
zadávacích řízení nově zaknihovány akcie!
Čtěte článek JUDr. Jaroslava Svejkovského na str. 6-8.**

**NOVÁ RUBRIKA:
STÁLÉ
ZASTOUPENÍ
ČAK V BRUSELU
INFORMUJE**
str. 73-74

Získejte čas s Kleosem

Kleos je systém pro správu advokátní kanceláře navržený právníky

- Kleos spravuje vaše kauzy, dokumenty, úkoly, činnosti, lhůty a fakturaci
- Usnadňuje chod kanceláře, ať jste kdekoli
- Vy s ním získáte spokojenější klienty a čas věnovat se profesnímu růstu
- Vaše data budou zabezpečena nejvyšší úrovní ochrany

AKCE

Kleos na 2 měsíce zdarma k novému předplatnému

Platí jen do 31. 10. 2016

Využijte aplikace pro všechna zařízení se systémem iOS a Android

Již více než 12 000 profesionálů v Evropě používá Kleos

Vyzkoušejte si i vy výhody systému Kleos a nechte si připravit nabídku na míru
www.kleos.cz

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman, LL.M.
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. Dr. Alexander Bělohávek
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz

Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby

zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 244 404 555 nebo
na 606 404 953. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 9. 2016 v nákladu
16 600 výtisků.

Obálka: Shutterstock

Tisk: Impax, spol. s r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348 (print)
ISSN 1805-8280 (online)

Úvodník

Jiří Všečeka: **Od prázdnin k prázdninám** 3

Aktuality

Nové formy právních služeb Michal Žižlavský 4

**Zaknihování akcí dodavatelů veřejných zakázek s ohledem
na nový zákon o veřejných zakázkách** Jaroslav Svejkský 6

Právník roku 2016 vyhlášen 10

Zprávy advokacie v letech 1956-1969 Stanislav Balík 11

Aktuálně v právu Hana Rýdlová 14

z právní teorie a praxe

Články

Znalci a jejich trestní odpovědnost Pavel Šámal 15

Příprava zkrácení daně Jan Kocina 24

**Některé problémy změny zakladatelského právního jednání
kapitálové obchodní společnosti** Ivana Štenglová 27

Skončení pracovního poměru v judikatuře Ladislav Jouza 31

**Hospodaření s výživným nezletilého dítěte jakožto správa majetku
nezletilého dítěte** Stanislav Bruncko 36

Z judikatury

Advokát – zaměstnanec, odměna advokáta 45

**Maření výkonu úředního rozhodnutí – telefonické sdělení o nařízení
předběžného opatření** 50

Z judikatury ESLP 54

Z odborné literatury

Vilém Podešva a kol.: **Zákon o zadávání veřejných zakázek.**

Zákon o registru smluv – komentář (Jan Sixta) 55

Věra Kalvodová: **Trest odnětí svobody a jeho výkon**
(Marie Vanduchová) 56

Ondřej Hruša: **Srovnávací reklama** (Josef Kotásek) 58

Ivan Mucha: **Proměny práva a společnosti** (Milan Sláma) 60

Bulletin slovenské advokacie přináší... 62

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Jazykové retro čili vzpomínky na budoucnost 63

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 64

Jubilejní 10. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP
Kristýna Spurná, Radek Spurný 66

Z jednání představenstva ČAK ichta	67
Odešli do nebeské síně	67

Z Evropy

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují	68
Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje	73
Oprava	74

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	75
Pozvánka na seminář o insolvenčním právu	76
Pozvánka na Česko-německo-slovenské advokátní fórum v Plzni	77
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu v Telči	77
Majetkové a hospodářské trestné činy včera a dnes“ – zpráva z konference Jaromír Tauchen	78

Nakonec

Ano Ne – zakroužkuj – škrtni Petr Hajn	80
Kresba Lubomíra Lichého	81
Víte, že... Stanislav Balík	81
Inhaltsverzeichnis	82
Zusammenfassung/Summary	83
Table of Contents	84

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložení, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládáte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH
- sdělení, zda chcete zaslat po zlomu korektury

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

ZIZLAVSKY

Insolvenční správci se zvláštním povolením

Testy insolvence

» příležitost ke spolupráci «

www.zizlavsky.cz

michal@zizlavsky.cz

Od prázdnin k prázdninám

S končily prázdniny, které popravdě i služební- kům práva, mezi něž advokáti nepochybně patří, přináší chvíle oddechu i častější chvíle klidu. Chvíle, kdy lze také bez každodenního shonu a přívalu informací více studovat právo, v našem případě tedy právo psané, jemuž máme sloužit. Je ovšem nemyslitelné, abychom si pro tyto účely do svého cestovního zavazadla přibalili byt jen část našeho psaného práva, neboť by se zavazadlo stalo netransportovatelným a prázdninová cesta za oddechem a poznáním by se dala vykonat leda nákladním vlakem.

I tak každodenně slyšíme o potřebě takové či onaké úpravy a každý den spatří světlo světa nové a další právní předpisy. Inflace, pokud si pomůžeme tímto termínem z ekonomie, ve vydávání právních předpisů, zhusta podzákonných, způsobila, že náš právní řád natolik zbytněl a nabobtnal, že je již v celku nepoznatelný. Právní předpisy, jež v podstatě produkuje, kdo může, sice přinášejí jejich adresátům práva, ale především nové a další povinnosti, více a více sankcionované. Položíme-li si ruku na srdce, jen velmi málo ze služebníků práva může prohlásit, že čte Sbirku zákonů, nebo z ní čerpá poznání o platném právu. Spoléhá se, vzhledem k uvedenému stavu, logicky na výpočetní techniku, bez níž by zvládnout příval nového a orientaci v právu stávajícím vůbec nepřicházelo v úvahu.

Takovému právu je služba věru obtížná. Obtížná je i proto, že klientům, jimž tímto právem máme sloužit také a především a kteří nejsou vybaveni specializovanými útvary, je třeba nejprve takové právo vyjevit vůbec. Ve svých povinnostech, které na ně dopadají, nemají totiž ani příležitost je načerpat a řídit se podle toho, co slyší v televizi anebo médiích obecně, což pro ně představuje pramen práva. Není se tedy čemu divit, že se teprve v kanceláři diví, že takovou povinnost vůbec mají. Kde si jsem se dočetl, že v kolébce psaného práva na Islandu měl vydavatel korekci v člověku, nadaném lepší než průměrnou pamětí. Ten se předpisy učil nazpaměť a vydavatel je mohl vydávat, jen dokud si je byl schopen tento člověk pamatovat a také reprodukovat.

Bylo by to krásné a snadno by se takovému právu sloužilo, žijeme však v moderní době a připusťme, že takové měřítko, pro pestrost našeho soudobého života, by nám nestačilo. Abychom obtížnou službu právu mohli zvládnout, přinesla nám moderní doba také počítače, jež by ji měly usnadnit a učinit snesitelnější. A také aby služba klientovi byla efektivnější. A tak si tedy balíme do cestovních zavazadel počítače.

S počítačovou dobou se však narodil také ďáblův nástroj, klávesová zkratka Ctrl+C a Ctrl+V, kopíruj a vlož, který pod rouškou navenek nepochybně efektivní prá-

ce zanesl ve službě klientovi fenomén dalších rozsáhlých textů, které je nutno také přečíst a poznat. A tak se na nás z počítače, který jsme si přibalili, hodlajíce studovat texty pro další službu právu, valí další rozsáhlé texty, které je třeba studovat pro službu klientovi. Mnohdy však jde pouze o hledání toho, čím se starší text liší od toho novějšího. A tak je také třeba klientovi v kanceláři vyložit a vysvětlit takové texty, kterým nerozumí, protože, co se přestane podívat nad svými existujícími povinnostmi.

Jedna ze základních zákonitostí dialektiky o směru pohybu přerůstáním kvantitativních prvků v kvalitativní se paradoxně mění na přerůstání kvalitativních prvků v kvantitativní. Spravedlnost, kterou ve své službě pro klienta hledáme a které také sloužíme, se tak stává stále složitější a složitější. A tak nezbývá než si povzdechnout, že krása spravedlnosti spočívá také v její jednoduchosti a možná se těšit na následující prázdniny.

JUDr. JIŘÍ VŠEČKA,
člen představenstva ČAK

Nové formy právních služeb

DNE 4. SRPNA 2016 SE KONALA 30. SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. PŘEDSTAVENSTVO SE ZABÝVALO I PROBLEMATIKOU DALŠÍCH POSKYTOVATELŮ PRÁVNÍCH SLUŽEB.

V prosincovém úvodníku BA jsem se v souvislosti s koncem loňského roku zamýšlel nad budoucností advokacie. Předpovídal jsem, že advokátní trh bude ovlivňovat stále více kyberprostor a že nás čekají nové formy poskytování právních služeb. Vyslovil jsem přesvědčení, že jak advokátní komory, tak jednotliví advokáti a právnické firmy budou tomuto fenoménu vystaveni

a ve vlastním zájmu na něj budou muset reagovat. Z tohoto pohledu jsou zajímavé informace, které nyní poskytl představenstvu mezinárodní odbor ČAK. Týkají se aktuálního dění na poli dalších poskytovatelů právních služeb.

Případ z Německa

Jedna německá banka nabízela svým prémiovým klientům službu tzv. advokátní horké linky (hotline). Hamburská advokátní komora na ni proto podala žalobu a soud na základě této žaloby zakázal bance, aby takové služby poskytovala. Šlo o zachování principu svobodné volby advokáta a přímého vztahu klienta s jednoznačně identifikovaným advokátem. Rozsudek navázal na stávající judikaturu německého spolkového civilního soudu. Podle ní osoby, které nejsou oprávněny poskytovat právní služby, nesmějí tento zákaz obcházet tím, že „najímají“ advokáty jako dodavatele právních služeb.

Případ z Francie

Francouzská národní advokátní komora a Pařížská advokátní komora zase řešily případ provozovatele platformy „Demander Justice“. Ta pro své klienty elektronicky zpracovává a podává k francouzským soudům žaloby na zaplacení malých pohledávek. Jde o případy, kde není povinné zastoupení advokátem (netýká se to případů, pro které platí ve Francii advokátní proces). Prostřednictvím této platformy již bylo podáno odhadem čtvrt milionu žalob. Je zajímavé, že v tomto případě francouzské komory zatím neuspěly. Soud jejich žalobu zamítl s tím, že platforma „Demander Justice“ nepředstavuje poskytování právních služeb. Věci se bude zabývat ještě nejvyšší soud ve Francii (Cour de cassation).

Případ z Anglie

V souvislosti s francouzským případem se hodí připomenout ještě starší příběh dvou advokátů z kanceláře Fiddler and Pepper (Houslista a Pepř), kterému jsem se věnoval ve zmíněném úvodníku BA. Tito pánové vymysleli elektronickou platformu na převody nemovitostí. Provozovali ji ovšem jako řádně identifikovaní advokáti a nikdo nepochyboval o tom, že poskytují právní služby.

České poměry

Mohu-li to shrnout, naplňuje se předpověď, že problematika nových netradičních forem poskytování právních služeb je aktuální. V České republice již vznikají podobné elektronické platformy jako ve Francii a Anglii. Mezinárodní srovnání je užitečné. Usnadňuje orientaci v soudobých trendech a realistický pohled na věc. ČAK proto bude tuto oblast nadále sledovat.

♣ JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, člen představenstva ČAK

inzerce

Komentáře Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI

DOPORUČUJEME

Občanské soudní řízení | Soudcovský komentář | Komplet I.-V. díl

Jaromír Jirsa a kolektiv

Komentář zpracovaný širokým autorským kolektivem představuje nové pohledy na české civilní procesní právo, v jehož středu stojí občanský soudní řád.

Běžná cena kompletu 4 800 Kč

Celý komentář k dispozici také v ASPI

Získejte výhodně se slevou 600 Kč

Objednávejte na www.wolterskluwer.cz/obchod

Wolters Kluwer

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT

OČEKÁVÁME:

- odpovídající úroveň odborných znalostí a ochotu pro další vzdělávání a osobní rozvoj
- pečlivost, odpovědnost a dlouhodobý zájem o práci v advokacii
- aktivní přístup k řešení problémů
- schopnost teamové spolupráce
- profesionální vystupování a výborné komunikační schopnosti
- znalost anglického nebo německého jazyka

NABÍZÍME:

- zázemí zavedené advokátní kanceláře poskytující právní služby především mezinárodní klientele
- každodenní využití cizích jazyků
- další profesní růst a seberealizace
- zajímavou a kreativní práci v mladém a přátelském kolektivu
- příjemné pracovní prostředí
- nadstandardní finanční ohodnocení a zaměstnanecké benefity
- nástup možný ihned

V případě Vašeho zájmu o danou pozici zasílejte strukturované životopisy v českém a dále anglickém nebo německém jazyce na e-mail: office@dolezalpartners.com.

DLA Piper, jedna z největších globálních advokátních kanceláří s pobočkami ve více než 30 zemích, hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA A PROFESSIONAL SUPPORT LAWYER

POŽADUJEME:

- skvělou úroveň odborných znalostí, samostatnost, logické myšlení
- vynikající znalost AJ slovem i písmem (znalost dalšího jazyka výhodou)
- motivaci k osobnímu i profesionálnímu růstu
- komunikativnost, schopnost práce v týmu
- loajalitu, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení

NABÍZÍME:

- zázemí úspěšné mezinárodní advokátní kanceláře
- práci s významnou národní i mezinárodní klientelou
- motivující finanční ohodnocení
- mladý a přátelský kolektiv
- možnost dalšího profesního rozvoje

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA A STUDENT/KA

POŽADUJEME:

- vynikající znalost AJ slovem i písmem (znalost dalšího jazyka výhodou)
- aktivní přístup k řešení právních problémů
- schopnost týmové práce
- loajalitu, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení

NABÍZÍME:

- zázemí úspěšné mezinárodní advokátní kanceláře
- motivující finanční ohodnocení
- mladý a přátelský kolektiv
- možnost dalšího profesního růstu
- benefity

V případě Vašeho zájmu, prosím zašlete svůj strukturovaný životopis v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: iveta.zvolenska@dlapiper.com nebo na adresu DLA Piper Prague LLP, organizační složka, k rukám Ivety Zvolenské, Perlová 5, 110 00 Praha 1.

DLA Piper je vysoce hodnocenou a doporučovanou advokátní kanceláří v žebříčcích Legal 500/Chambers 2014.

Nepřehlédněte! Nová pravidla od 1. 10. 2016!

Zaknihování akcií dodavatelů veřejných zakázek s ohledem na nový zákon o veřejných zakázkách

JUDr. JAROSLAV SVEJKOVSKÝ

PODLE ZÁKONA Č. 134/2016 SB., O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, KTERÝ NABÝVÁ ÚČINNOSTI OD 1. 10. 2016, JSOU STANOVENA NOVÁ PRAVIDLA PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, ZEJMÉNA, JAK JE ROZEBRÁNO V TOMTO ČLÁNKU, JSOU STANOVENY NOVÉ POVINNOSTI DODAVATELŮ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK.

Podle ust. § 49 zák. č. 134/2016 Sb. může být vyloučen účastník zadávacího řízení pouze z důvodů stanovených citovaným zákonem, a to kdykoliv v průběhu zadávacího řízení. Zadavatel zkoumá, zda účastník zadávacího řízení splňuje zadávací podmínky či doloží ve stanovené lhůtě, zda je splňuje. **Mimo jiné může zadavatel vyloučit účastníka zadávacího řízení z důvodů, že nemá vydány výlučně zaknihované akcie, je-li akciovou společností.**

Zjistí-li zadavatel z výpisu z obchodního rejstříku to, že nejsou vydány výlučně zaknihované akcie, bude účastník zadávacího řízení vyloučen z tohoto řízení.

Má-li vybraný dodavatel sídlo v zahraničí a má právní formu akciové společnosti či právní formu obdobnou akciové společnosti, musí předkládat v přiměřené lhůtě písemné čestné prohlášení o tom, které osoby jsou vlastníky akcií, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje 10 % základního kapitálu dotazovaného účastníka zadávacího řízení, a ještě má uvést zdroj, z něhož údaj o velikosti podílu akcionářů vychází. Toto doplňování a komunikace se vedou pouze s akciovou společností, která má sídlo v zahraničí. Nicméně i po předložení písemného čestného prohlášení se může zadavatel obrátit na zdroj uváděný tímto dotazovaným účastníkem a ověřit tuto informaci, neboť i v ust. § 48 odst. 8 zák. č. 134/2016 Sb. se odkazuje na ust. § 46 zák. č. 134/2016 Sb. ohledně objasňování či doplnění údajů.

Podle ust. § 48 odst. 1 písm. k) zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících, se u akciové společnosti kromě dalších tam uváděných skutečností zapisuje do obchodního rejstříku i údaj o tom, zda budou vydány akcie jako zaknihovaný cenný papír nebo budou imobilizovány.

Údaj o zaknihování akcií je možné ověřit i na webových stránkách centrálního depozitáře. Může totiž dojít k rozporu mezi zápisem v obchodním rejstříku, kde již zaknihovanost bude zmíněna bez toho, aby ji emitent skutečně provedl u konkrétního centrálního depozitáře a zaknihované akcie vydal. Takto zkontrolovaný údaj je důkazem o provedeném zaknihování akcií.

Podle ust. § 263 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, může mít akcie formu cenného papíru na řad nebo na doručitele, což platí obdobně i pro zaknihované akcie. Akcie na majitele může společnost vydat pouze jako zaknihovaný cenný papír nebo imobilizovaný cenný papír. Vyžaduje-li zákon o zadávání veřejných zakázek zaknihovaný cenný papír, tedy zaknihované akcie, je třeba se dále věnovat pouze tomuto problému. Pokud vydá společnost zaknihované akcie, buď provede i seznam akcionářů, anebo, určí-li to stanovách, bude tento seznam nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů. Tyto akcie jsou neomezeně převoditelné, není-li převoditelnost omezena stanovami. Práva spojená se zaknihovanou akcií vykonává osoba, která je zapsaná v evidenci zaknihovaných cenných papírů k rozhodnému dni jako vlastník akcie, případně, není-li stanoven takový rozhodný den, ke dni, kdy právo uplatňuje. Je připuštěn důkaz opaku proti zápisu v evidenci zaknihovaných cenných papírů.

To vše si musí akciová společnost vyjasnit předtím, než provede přeměnu akcií na zaknihované akcie. Předtím, než proběhne zaknihování cenných papírů v Centrálním depozitáři cenných papírů (dále jen „CDCP“), je třeba realizovat rozhodnutí valné hromady. Svolání valné hromady je buď provedeno standardním postupem podle § 406 zák. č. 90/2012 Sb. se stanovením lhůty svolání nejméně třicet dnů přede dnem konání valné hromady, nebo může být tato lhůta zkrácena, pokud bude svolávána valná hromada na žádost kvalifikovaných akcionářů (v tomto případě se zkrátí lhůta pro uveřejnění a zaslání pozvánky na patnáct dnů, pro urychlení provedení změny akcií na zaknihované, pokud je případný uchazeč o veřejnou zakázku nemá). Proces přeměny cenného papíru bude proveden postupem upraveným v ust. § 529 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V těchto ustanoveních je popsána přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír a přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír. Pro to, aby uchazeč o veřejnou zakázku splnil podmínku uváděnou na začátku této informace, bude realizovat přeměnu cenného papíru na zaknihovaný cenný papír. Rozhodnutí valné hromady bude bez zbytečného odkladu zveřejněno, to je ve smyslu ust. § 3018 o. z., v Obchodním věstníku.

Je nutné začít s procesem přeměny akcie na zaknihovanou akcií co nejdříve, neboť jsou stanoveny lhůty pro odevzdání cenného papíru, zápis do obchodního rejstříku. Je třeba pak i respektovat lhůty podle zákona o obchodních korporacích ke svolání valné hromady apod. Podle ust. § 532 o. z. na žádost emitenta zaeviduje zaknihované cenné papíry CDCP. K zaevidování emise zaknihovaných cenných papírů do CDCP je třeba na žádost emitenta uzavřít smlouvu mezi ním a centrálním depozitářem o vedení evidence emise.

Jemelka/Pondělíčková/Bohadlo

Správní řád Komentář, 5. vydání

- komentář poskytuje podrobný výklad jednotlivých ustanovení správního řádu, tedy obecného předpisu pro vedení správních řízení, uzavírání veřejnoprávních smluv, přijímání opatření obecné povahy nebo provádění dalších úkonů ve veřejné správě
- zohledňovány jsou v něm nejen nové zkušenosti s praktickým vedením správních řízení, ale například též nejnovější soudní judikatura, zejména Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu, ale v řadě případů i soudů krajských

2016, vázané, 852 stran
cena 1 490 Kč, obj. číslo EKZ175

Petr Zima

Oceňování podniků v právní praxi

- publikace se zabývá oblastí, kde se setkává svět práva se světem ekonomie
- popisuje oceňování aktiv, a to konkrétně oceňování podniků
- při provádění dokazování znaleckými posudky na ocenění podniků se nejedná pouze o skutkových otázkách, ale i o otázkách právních, přičemž je nezbytná spolupráce ekonomů a právníků

2016, brožované, 272 stran
cena 490 Kč, obj. číslo PP123

Lichnovský/Ondříšek a kol.

Daňový řád Komentář, 3. vydání

- komentář je v pořadí třetím vydáním, kdy odstup od předešlého vydání činí téměř 5 let. Za tuto dobu došlo nejenom k několika zásadním novelizacím zákona, ale také ke vzniku mnoha rozhodnutí správních soudů
- i v tomto vydání bylo záměrem věnovat se především nejjasnějším ustanovením a výkladovým otázkám tak, aby čtenář měl k dispozici skutečnou pomoc při orientaci ve velmi složité daňové problematice

2016, vázané, 944 stran
cena 1 790 Kč, obj. číslo EKZ174

Centrálním depozitářem je Centrální depozitář cenných papírů, a. s. (shora i jen „centrální depozitář“), který vede evidenci a působí v oboru vypořádání obchodů s cennými papíry.

Při přípravě přeměny cenných papírů popsané shora autor tohoto článku konzultoval se zástupci centrálního depozitáře postup pro provedení zaknihování cenných papírů. Centrální depozitář ve své základní činnosti vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, v níž jsou evidovány veškeré zaknihované cenné papíry vydané v České republice. Podle již účinného nařízení EU o centrálních depozitářích bude od příštího roku možné zaknihovat tuzemské akcie i u dalších centrálních evropských depozitářů, které obdrží patřičné povolení. Lze předpokládat, že takových depozitářů bude více, trh je liberalizován a emitent si bude moci vybrat, kde zaknihuje svoje akcie, nejen podle poplatku, ale i dalších nabízených služeb.

V době sepsání tohoto článku při přípravě přeměny cenného papíru se žádost emitenta k zaevidování emise zaknihovaných cenných papírů do centrální evidence, a tedy i návrh na uzavření smlouvy mezi emitentem a centrálním depozitářem o vedení evidence emise, podává jen k tuzemskému centrálnímu depozitáři.

Před podáním žádosti o zaknihování musí být po shora popsaných procesech v akciové společnosti ve stanovené lhůtě dvou až šesti měsíců odevzdány akcie emitentovi. Emitent stanoví dodatečnou lhůtu pro odevzdání s upozorněním, že po uplynutí této lhůty prohlásí neodevzdané akcie za neplatné. Zákon tuto lhůtu nestanoví. Jsou také stanoveny podmínky či postupy pro sdělení čísla majetkového účtu akcionáře emitentovi. Jsou-li akcie zastaveny, je předepsán zvláštní postup pro odevzdání zastavených akcií.

Postup zjištěný i na žádost autora článku u centrálního depozitáře je tento:

Na rozdíl od zákona považuje centrální depozitář za vhodné, aby emitent s ním vstoupil v jednání před uplynutím lhůt, ideálně hned po rozhodnutí o přeměně akcie. Např. smlouva může být uzavřena brzy po rozhodnutí, emitent si může zvolit způsob vydání zaknihovaných akcií (elektronicky přes ISB, formuláři atp.) a postupně některým z těchto kanálů poskytovat potřebné informace o majitelích účtů, počtu ZCP, zástavách atp. Vydání akcií musí samozřejmě respektovat řádné uplynutí lhůt.

Emitent předloží centrálnímu depozitáři notářský zápis z valné hromady, na níž bylo rozhodnuto o přeměně cenných papírů na zaknihované, event. provedení zápisu této skutečnosti do obchodního rejstříku. To budou přílohy žádosti emitenta. V žádosti emitent požádá o přidělení kódu pro identifikaci cenného papíru (ISIN), o uzavření smlouvy o vedení evidence emise a dodatku k registraci nové emise, o přístup do systému ISB, a to vyplněním formuláře „Žádost o registraci v ISB, profil emitenta“. K tomu předloží centrální depozitář přílohy, které je třeba pro registraci vyplnit. Centrální depozitář také uvede, kde je možné požádat o komerční certifikát.

Při vyplňování formuláře „Žádost o registraci v ISB“ emitent zaškrtně pole „nastavit právo prvotního úpisu“ a uvede sériové číslo svého komerčního certifikátu. Poté pro elektronický zápis na účty vlastníka emitent obdrží na uvedenou e-mailovou adresu příručku s detailním postupem pro realizaci zápisu zaknihovaných cenných papírů. Majetkové účty akcionáře pro zápis zaknihovaných cenných papírů mohou být vedeny pouze některým z účastníků CDCP (to je banka či obchodník s cennými papíry). Tato čísla účtu by měl mít již emitent k dispozici a uvést je do formuláře.

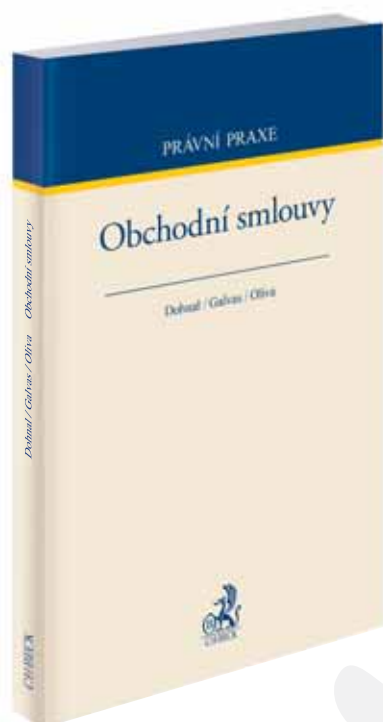
Emitent by kromě čísla majetkového účtu od akcionáře, na který bude podán emitentem příkaz k vydání zaknihovaných cenných papírů, měl mít též k dispozici kód účastníka v CDCP a rodné číslo či identifikační číslo osoby akcionáře. Tyto informace bude vyplňovat ve formuláři.

Ohledně neodevzdaných akcií prohlášených emitentem za neplatné má být dán příkaz centrálnímu depozitáři k zaevidování těchto akcií na zvláštní technický účet, jehož majitelem je emitent, přičemž skuteční vlastníci akcií jsou neznámi nebo si nezhodili účet; tím dojde k přeměně i těchto akcií. Emitent s náležitou péčí prodá tyto zaknihované akcie ze svého technického účtu a výtěžek prodeje po odečtení nákladů vyplatí emitent osobě, která mu listinnou akcií v budoucnu předloží.

K zaknihování emise dochází vydáním (připsáním) akcií na účty vlastníků, popř. na zvláštní technický účet. Toto datum emise je datum uvedené v dodatku k registraci nové emise. V případě, že emitent obdrží k přeměně, resp. výměně všechny listinné cenné papíry a pro všechny zaknihované cenné papíry budou určeny majetkové účty, může stanovit po dohodě s centrálním depozitářem datum emise před uplynutím určených lhůt. Připsáním akcií na účty vlastníků splní emitent podmínku zaknihování emise. Centrální depozitář upozornil, že **datum podpisu smlouvy s centrálním depozitářem není datem zaknihování emise.** Uvedl však, že je schopen po předložení veškerých dokumentů a vyplněných formulářů tak, jak je popsáno shora (to je i po výměně akcií), provést do deseti dnů od podpisu smlouvy, zaknihování emise.

Důvodem stanovení zákonné podmínky pro uchazeče o zadávání veřejných zakázek je nepochybně požadavek na transparentnost účastníka tohoto řízení a dodavatele veřejné zakázky. Po proběhlém procesu identifikovatelném z výpisu z obchodního rejstříku a v CDCP je ověřitelná struktura akciové společnosti, která by jinak nebyla identifikovatelná, resp. nebylo by ji možné ověřit z veřejně dostupných zdrojů informací. Informace z účtu vlastníka a z výpisu evidence emise zásadně nejsou veřejné. **Evidence centrálního depozitáře není veřejným rejstříkem, ale může být k dispozici orgánům veřejné moci podobně jako informace o bankovním tajemství (orgánům činným v trestním řízení, daňové správě, notářům apod.).**

✿ Autor je advokátem a náhradníkem představenstva ČAK, v letech 2006-2014 byl členem LRV.

Obchodní smlouvy

- Cílem publikace nejsou teoretické rozборы, ale tipy pro praxi a upozornění na problémy, které přinášejí současné kontrakty.
- Smlouvy mají svůj život a všechny jeho fáze tato publikace popisuje, od vyjednávání smlouvy až po vymáhání pohledávek, které ze smlouvy plynou.
- Dočtete se například, zda lze smlouvy uzavírat zpětně, jakým způsobem umístit do obchodních podmínek osobní ručení jednatelů, na co si dát pozor při doručování smluv nebo podepisování splátkových kalendářů, a mnoho dalšího.

Dohnal/Galvas/Oliva

2016, brožované, 232 stran, cena 590 Kč, obj. číslo PP133

Zajištění a utvrzení dluhů

- Publikace představuje ucelený přehled jednotlivých druhů zajištění, přičemž plně zohledňuje novou právní úpravu.
- Vedle jednotlivých institutů nového občanského zákoníku podává výklad i ve vztahu k insolvenčnímu zákonu, zákonu o finančním zajištění, zákonu o veřejných dražbách.
- Popisuje i širší ekonomické souvislosti zřízení, udržování a výkonu jednotlivých zajišťovacích instrumentů a vše je doplňováno praktickými příklady.

Milan Kindl

2016, brožované, 528 stran, cena 890 Kč, obj. číslo PP121

Objednávejte na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1, tel.: 273 139 219, e-mail: beck@beck.cz

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ uvádějí

12. ROČNÍK

PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

právník roku 2016

*Záštitu nad soutěží převzali jako tradičně
předseda vlády ČR
a ministr spravedlnosti ČR.*

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 25. 5. 2016 do 31. 10. 2016.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2016 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách. Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem 3. února 2017 v Praze. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2016.

Stálé kategorie:

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Finanční právo
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Rodinné právo
- Lidská práva a právo ústavní

Stálé kategorie se zvláštními kritérii:

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos českému právu)

Partneři soutěže:

Soudcovská unie ČR, Notářská komora ČR, Exekutorská komora ČR, Unie státních zástupců ČR, Unie podnikových právníků ČR a Jednota českých právníků

Mercedes-Benz

Bulletin advokacie
1956–2016

Zprávy advokacie v letech 1956-1969

Letošní 60. výročí Bulletinu advokacie je odvozováno od kontinuity tištěných periodik Zprávy advokacie (1956-1969), Advokátní praxe (1970) a od roku 1971 Bulletinu advokacie. Nutno připomenout, že Zprávy advokacie byly původně v letech 1954-1955 rozepisovány v cyklostylované formě a teprve od třetího ročníku získaly časopiseckou podobu.¹

Nová forma Zpráv advokacie byla odůvodněna slovy, že „úspěšný vývoj kolektivní práce advokátních poraden za posledních 5 let a úsilí advokacie neustále zvyšovat kvalitu poskytované právní pomoci, vyžádaly si novou organizaci vydávání »Zpráv advokacie« jako pomůcky pro vnitřní potřebu advokátních poraden a jejich pracovníků.“²

Zprávy advokacie byly pak po celou dobu svého vydávání až do roku 1969 interní tiskovinou, v jejíž tiráži bylo výslovně uvedeno, že „Zprávy advokacie vydává Ústředí poraden³ jako pomůcku pro vnitřní potřebu advokátních poraden a jejich pracovníků. Rozesílá se podle rozdělovníku.“ Každý výstisk měl pak svoje přidělené číslo.⁴

Zprávy advokacie si kladly za cíl „vytvořit stálé fórum pro výměnu názorů, důslednou sebekritiku a kritiku práce, sdělování a výměnu zkušeností, a tak prakticky přispívat k plnění pracovních úkolů advokacie a účinně napomáhat důslednému dodržování a upevňování socialistické zákonnosti“, bylo deklarováno, že budou uveřejňovány „i takové příspěvky, s nimiž redakční rada nemusí zcela souhlasit, aby se staly podnětem k plodné diskusi, která pomůže odhalit skutečnou podstatu problému, ukázat na případné chyby a tím pádněji přesvědčit všechny naše pracovníky o správnosti argumentace“.⁵

Interní časopis měl v začátcích stálé rubriky *Příspěvky, Rozhodování soudů, Právní literatura a soudní praxe, Evidenční norem a Z činnosti kolektivů advokátních poraden*. Od roku 1960 byla zavedena též rubrika *Úvodní příspěvek*.⁶

„Je samozřejmé, že ani Zprávy advokacie nemohou se rozvíjet živelně. Bude na redakční radě, aby vycházejíc z naléhavých potřeb praxe i teorie, sestavila dobře tematický plán a aby se snažila všemi prostředky tento plán plnit,“⁷ napsal v Úvodním slovu do nového ročníku Zpráv advokacie tehdejší předseda Ústředí advokátních poraden Jiří Vízek. Zprávy advokacie pak příležitostně otiskovaly tematický plán Zpráv advokacie.⁸

Tiráž nepřinášela složení redakční rady Zpráv advokacie, které bylo adresátům však nejspíše obecně známé. Z několika zmínek lze její složení částečně rekonstruovat. „Redakční rada ustavená výborem ÚAP (vedoucí redaktor Dr. J. Pacák, členové redakční rady Dr. Glatz, Dr. Hruška, Dr. Bednář, Dr. Boček, Dr. Budík, Dr. Čeřovský, výkonní redaktori Dr. Moravec a Dr. Procházka)“⁹ uvádí se v prvním tištěném ročníku. Později byl předsedou redakční rady Jaromír Růžička, s redak-

cí úzce spolupracoval Jaroslav Radimský, který „*má osobní zásluhy na obsahovém zaměření a odborné úrovni interní publikace Zprávy advokacie a Bulletinu advokacie, jehož se stal výkonným redaktorem*“.¹⁰

Okruh autorů procházel postupnou proměnou. V prvních dvou ročnících Zpráv advokacie byla většina příspěvků prezentována jako kolektivní dílo studijních kroužků advokátních poraden, teprve později jednoznačně převážily články konkrétních jednotlivých autorů. Již od čtvrtého ročníku (1957) přinášely Zprávy advokacie občas i texty neadvokátů, např. tehdejšího „*vědeckého aspiranta katedry práva občanského a rodinného*“ Jiřího Švestky,¹¹ „*pracovníka Minister-*

1 Cyklostylované Zprávy advokacie nejsou v knihovnách k dispozici a je otázka, zda jsou vůbec alespoň v jednom exempláři dochovány. Ročníky 1956-1969 jsou z veřejných knihoven uloženy pouze v Národní knihovně ČR. Srov. http://aleph.nkp.cz/F/AC6AY3NYV2GD6RF5TREX3RNEQXRUC1PDNKXSUXPEKFJ9KXBIYB-35411?func=full-set-set&set_number=022254&set_entry=000002&format=999, dále pak v knihovně České advokátní komory.

2 Srov. Sdělení redakční rady, Zprávy advokacie č. 1-2/1956, vnitřní strana obálky.

3 Od r. 1964 Ústředí československé advokacie.

4 Autor příspěvku vyslovuje srdečné poděkování za možnost prostudovat kompletní řadu periodika pražskému advokátovi Janu Brožovi, který ve své knihovně uchovává svázané ročníky Zpráv advokacie. Zprávy advokacie č. 1-2/1956, zde mají „Číslo výtisku 52“.

5 Srov. Sdělení redakční rady, Zprávy advokacie č. 1-2/1956, vnitřní strana obálky.

6 Zde byly v r. 1960 uveřejněny příspěvky: Josef Rychetský: Soudružské soudy, Zprávy advokacie (dále jen „ZA“) č. 1/1960, str. 1-7; Jaromír Růžička: Kulturně bojovat za socialistickou zákonnost, ZA č. 2/1960, str. 49-51; Jaroslav Chaloupek, Specializace v advokacii, ZA č. 3/1960; Vladimír Krechler: Ivan Sekanina, ZA č. 4-5/1960, str. 145-146; Otmar Boček: Přestavba organizace advokacie, ZA č. 6/1960, str. 183-187; Jaroslav Chaloupek: Použití atomových zbraní je platným mezinárodním právem zakázáno, ZA č. 9/1960, str. 487-492; VII. kongres Mezinárodního sdružení demokratických právníků, ZA č. 10/1960, str. 519-521; Bohumil Chromý: Advokát a zasedání mimo soudní síň, ZA č. 11/1960, str. 559-563. Prosincové číslo pak přineslo Zprávu o IX. řádné plenární schůzi Ústředí advokátních poraden.

7 Srov. Jiří Vízek: Úvodní slovo do nového ročníku Zpráv advokacie, ZA č. 1-2/1956, str. 2.

8 Srov. např. Tematický plán Zpráv Advokacie, ZA č. 6-7/1958, str. 212-215; Tematický plán Zpráv advokacie na rok 1962, ZA č. 1/1962, vnitřní strana obálky.

9 Srov. Sdělení redakční rady, Zprávy advokacie č. 1-2/1956, vnitřní strana obálky.

10 Srov. Miloš Jodas: Za JUDr. Jaroslavem Radimským, Bulletin advokacie, 1986, str. 56.

11 Srov. Jiří Švestka: Může nezletilec starší 15 let a mladší 18 let uzavřít samostatně pracovní smlouvu, ZA č. 3/1957, str. 1-4.

stva spravedlnosti“ Zdeňka Donnera,¹² „pracovníka generální prokuratury“ Miroslava Bednařika¹³ či „odborného asistenta katedry pracovního práva právnícké fakulty Karlovy univerzity“ Igora Tomeše.¹⁴ Mezi stálé přispěvatele Zpráv advokacie patřili však především advokáti, často zde publikovali výkonný redaktor Vladimír Moravec, Jaromír Růžička, Josef Rychetský, Jan Štěpán a Josef Pužman. Slovenští advokáti psali do zpráv advokacie spíše výjimečně (Josef Földes, Alexander Šimkovič).

V době politického uvolnění redakce Zpráv advokacie v nekrologu *Za dr. Josefa Pužmanem*¹⁵ vzpomenula, že „významnou zásluhou dr. Pužmana bylo v roce 1937 založení časopisu *Právní praxe*, který redigoval s dr. Koblížkem až do sloučení tohoto časopisu v r. 1949 s časopisem *Právník*. V tomto časopisu byl vytvořen vzor časopisu, spojujícího zcela přirozeně teorii s praxí, časopisu, který měl významný podíl na zvyšování úrovně právní praxe ve všech odvětvích.“

Od počátku 60. let se začaly ve Zprávách advokacie objevovat první příspěvky generace dnešních nestorů české advokacie,¹⁶ Karla Čermáka,¹⁷ Milana Skalníka,¹⁸ Dagmar Burešové, pišící o problematice náhrady škody v pracovním právu, či Václava Krále,¹⁹ jakož i jejich zvěčnělých vrstevníků Otakara Motejla či pozdějšího dlouholetého výkonného redaktora Bulletinu advokacie Václava Mandáka.²⁰

Po obsahové stránce byly Zprávy advokacie velmi různorodé.

Od prvního ročníku přinášely vesměs nepodepsané zprávy o sovětských a československých sjezdech komunistických stran. Advokáti se tak hned v prvním tištěném čísle Zpráv advokacie mohli dočíst, že „XX. sjezd vyzvedl do popředí ekonomickou stránku teorie marxismu-leninismu, otázky konkrétní ekonomiky ... Také pro nás platí slova s. Mikojana. Právníci a zejména praktičtí právníci – advokáti, musí udržovat krok se stranou a s naším životem, jsou povinni napomáhat k tomu, aby zaostávání vědecké práce skončilo a aby bylo zajištěno tvůrčí obohacování marxismu-leninismu. Je třeba, aby uplatnili znalosti práce klasiků marxismu leninismu hlubokou tvůrčí činností. Je třeba, aby studovali fakta našeho života, nové události a jevy v ekonomickém a společenském vývoji v Sovětském svazu, u nás i v zahraničí, osvětlovali je a nezůstávali pozadu za životem.“²¹

Do další skupiny tendenčních příspěvků lze zařadit články, oslavující dobovou advokátní organizaci²² a zprávy o činnosti Ústředí advokátních poraden. Zde se měli čtenáři Zpráv advokacie například dočíst, že „i v advokacii mnoho z těch, kdo z počátku měli založené ruce a vyčkávací postoj nebo dokonce nedůvěru k novým kolektivním formám advokacie, přešlo a přechází do socialistických pozic. Právě v kolektivech se ukazuje, že převýchova v nového socialistického člověka je možná jen slušnou, jemnou, trpělivou a přátelskou

formou. Hrubost nebo sekernictví k socialismu nevychováva-
jí. Na jednotlivých kolektivech si můžeme tuto pravdu ohmatat a můžeme srovnávat, jak dalece v tom kterém kolektivu tento přerodný proces pokročil a jak ten který pracovník se za těch pět let vnitřně změnil.“²³

Odborné příspěvky ve Zprávách advokacie byly různé úrovně i míry poplatnosti režimu. V šestém ročníku (1959) je kupříkladu publikována diskuse o obhajobě, započatá příspěvkem Jaromíra Růžičky,²⁴ již se zúčastnili Václav Pinkava, Josef Rychetský a Alois Grumlík a jež dokumentuje, že názory jednotlivých autorů vycházely často z odlišných východisek. Nelze přehlédnout, že ideologický ráz Zpráv advokacie byl na konci 50. let daleko intenzivnější než v 60. letech a v průběhu tzv. pražského jara a jeho doznívání. V této souvislosti nutno zmínit příspěvky dnešních nestorů české advokacie, které jsou vesměs ryze odborného rázu.

Zprávy advokacie konečně přinášely nepravidelně i zvláštní výtisky, věnované většinou konferenčním tématům.²⁵

Závěrem lze shrnout, že Zprávy advokacie z let 1956-1969 jsou zrcadlem

doby a tehdejší advokacie v celé její rozmanitosti. I pro dobového advokáta, který se stranil ideologických frází a poklonování komunistickému režimu, však přinášely zajímavé odborné čtení a pro praxi užitečné informace.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

OBSAH	
Dr. Jiří Vizek: Úvodní slovo do nového ročníku Zpráv advokacie. K XX. sjezdu KSSS.	
I. Příspěvky:	
1.	PŘÍPOJENÍ SA K NÁVRHU NA ROZVOJ MANŽELSTVA AP 2 Bratislava, Dr. Čoupek
2.	STACI K PŘEBUŠENÍ PROMIČENÍ PODANÍ ŽALOBY NA POSTU NEBO DOJITÍ K SOUDU? AP 4 Praha, Studijní kroužek
3.	ZÁNĚKA VSTUPEM DO JZD NAJEMNÍ POMĚR K CIZÍM PO- ZEMECM? AP 1 Brno, Studijní kroužek
4.	VYŽIVOVACÍ POVINNOST RODIČŮ K DĚTEM AP 10 Praha, Dr. Prejza
5.	Přípomínka k příspěvku AP Karlovy Vary ve dvojčísle 7 – 8 Zpráv advokacie, ročník 1955, «Rozhodování o amnestii prezidenta republiky ze dne 9. 6. 1955».
Redakční rada.	
II.	Rozhodnutí soudů
III.	Zprávy ČAP
IV.	Evidenční seznam (t. X. – 21. XII. 1955).
SDĚLENÍ REDAKČNÍ RADY	
Úspěšný vývoj kolektivní práce advokátních poraden za posledních 5 let a úsilí advokacie nenutně zvyšovat kvalitu poskytované právní pomoci, vyžádaly si novou organizaci vydávání. «Zprávy advokacie» jako pomůcky pro vnitřní potřebu advokátních poraden a jejich pracovníků. Cílelem «Zpráv advokacie» jest vytvořit stálé forum pro výměnu názorů, důležitou sebereflexi a kritiku práce, sledování a výslovnou zkušenosti, a tak prakticky přispívat k plnění pracovních úkolů advokacie a účinně napomáhat důslednému dodržování a uplatňování socialistické zákonnosti. Redakční rada usazená výborem ČAP (vedoucí redaktor Dr. J. Pacík, členové redakční rady Dr. Gláz, Dr. Hruška, Dr. Bednář, Dr. Boček, Dr. Budík, Dr. Čerňavský, výkoní redaktori Dr. Moravec a Dr. Procházka), jest si vědoma nezbytnosti úzkého spojení teorie s praxí. «Zprávy advokacie» budou se proto zabývat otázkami a problémy vznikajícími při konkrétní aplikaci právní vědy v praxi. Metoda sebereflexy a kritiky jest samozřejmě předpokladem úspěšné práce celé naší společnosti. Proto chceme ve «Zprávách advokacie» uveřejňovat i takové příspěvky, s nimiž redakční rada nemosí zcela souhlasit, aby se staly podnětem k plodné diskusi, která pomůže odhalit skutečnou podstatu problému, ukázat na případné chyby a tím pádem přispěvovat všestranně našim pracovníkům o správnosti argumentace. Zaslane příspěvky budou skoumány s hlediska naší judikatury i se zřetelem na případné zpracování je která	

12 Srov. Zdeněk Donner: Smlouva o právní pomoci mezi ČSR a SSSR – důležitý nástroj k prohloubení československo-sovětské spolupráce v oboru soudnictví, ZA č. 1-2/1958, str. 1-11.

13 Srov. Miroslav Bednařik: Některé otázky uplatňování trestního řádu v praxi, ZA č. 1-2, str. 11-24.

14 Srov. Igor Tomeš: Zpráva o vědecké konferenci pracovního práva, ZA č. 5/1958, str. 145-155.

15 Srov. Za dr. Josefa Pužmanem, ZA č. 2/1966, str. 25-26.

16 Srov. Petr Toman, Ondřej Šebesta: Nestoři české advokacie, Praha 2016.

17 Srov. Karel Čermák: K otázce promlčení zástavního práva, ZA č. 1/1961, str. 24-25.

18 Srov. Milan Skalník: Dolus eventualit, ZA č. 2-3/1961, str. 56-67.

19 Srov. Václav Král: O francouzské advokacii, ZA č. 3/1966, str. 82-85.

20 Poprvé srov. Václav Mandák: Rozbor soudního rozhodnutí o odpovědnosti advokátního poradny za škodu vzniklou účastníkoví v občanskoprávním řízení zavinením advokáta – procesního zmocněnce, ZA č. 1-2/1962, str. 53-55.

21 Srov. K XX. Sjezdu KSSS, ZA č. 1-2/1956, str. 3.

22 Srov. Miroslav Bednář: Pět let advokátních poraden v Praze ve dnech 9. – 14. listopadu 1959, ZA č. 7-8/1960, str. 239-243, uvedený dokonce citátem z díla Mao Ce-Tunga; Sborník projevů z poradů O právní pomoci socialistickému zemědělství uspořádané Ústředím advokátních poraden v Praze ve dnech 8. a 9. dubna 1963, ZA č. 7/1963; Sborník projevů a diskuse ze semináře O postavení československé advokacie v socialistické společnosti, ZA, zvláštní výtisk, 1965.

23 Srov. Miroslav Bednář: Pět let advokátních poraden, ZA č. 9/1956, str. 214.

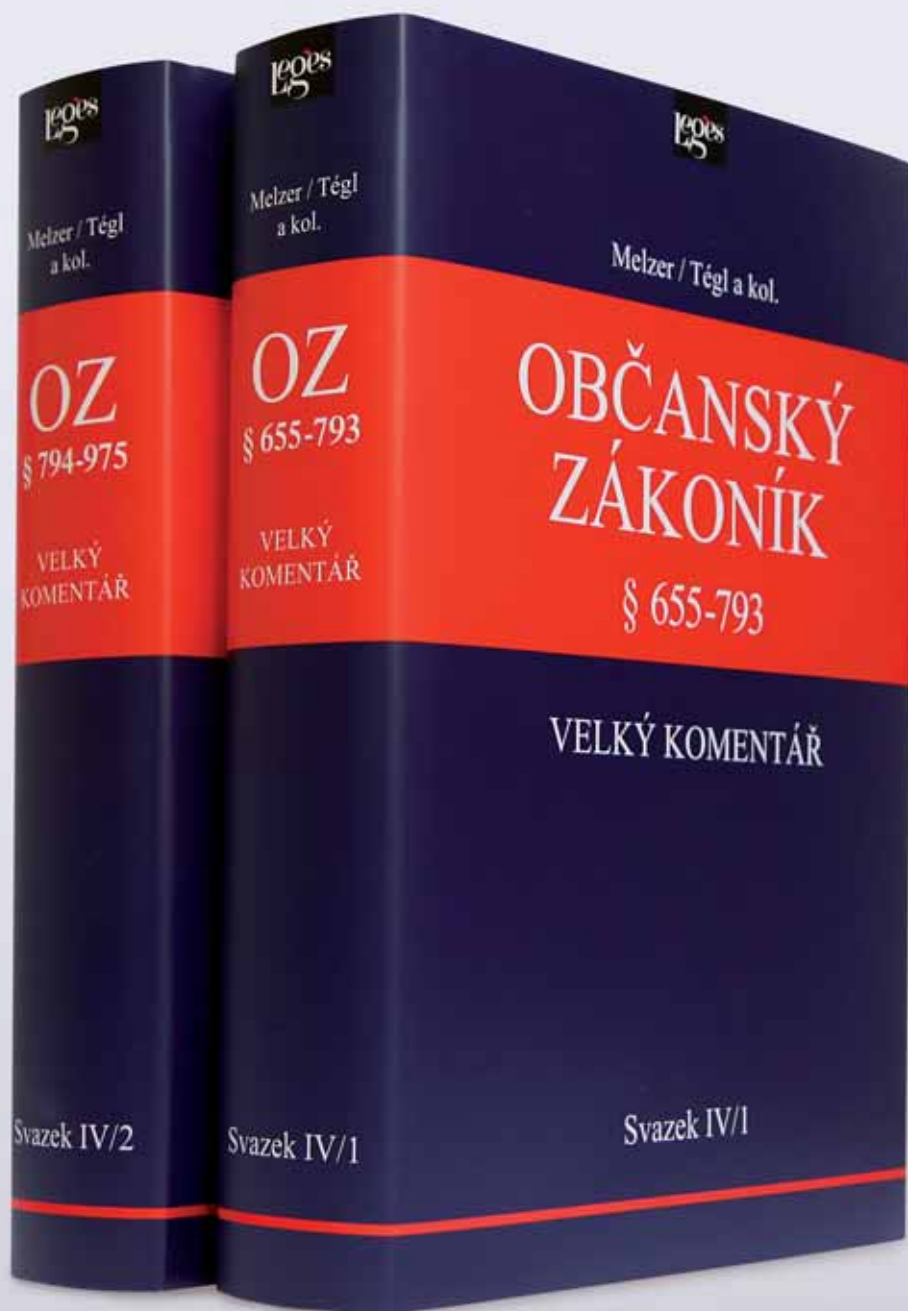
24 Srov. Jaromír Růžička: Těže přednášky o obhajobě, ZA č. 2/1961, str. 45-56.

25 Srov. např. Soubor projevů ze semináře O aktuálních otázkách advokacie uspořádaného Ústředím advokátních poraden v Praze ve dnech 9. – 14. listopadu 1959, ZA č. 7-8/1960, str. 239-243, uvedený dokonce citátem z díla Mao Ce-Tunga; Sborník projevů z poradů O právní pomoci socialistickému zemědělství uspořádané Ústředím advokátních poraden v Praze ve dnech 8. a 9. dubna 1963, ZA č. 7/1963; Sborník projevů a diskuse ze semináře O postavení československé advokacie v socialistické společnosti, ZA, zvláštní výtisk, 1965.

ZÁŠADNÍ KOMENTÁŘ K NOVÉMU OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU

PRÁVĚ VYŠEL SVAZEK IV VE 2 DÍLECH

2064 stran, pevná vazba s přebalem, 2990 Kč
www.knihyleges.cz

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Stavby bez EIA

Vláda schválila 24. srpna 2016 seznam devíti dopravních staveb, pro které nebude nutné opakovat celý proces posuzování dopadu na životní prostředí (EIA). Již v červnu přijala vláda zákon, který u vybraných staveb umožní pokračovat v přípravě bez potřeby opakovat proces EIA. Nyní vláda definovala, o které stavby jde.

Daň z nabytí nemovitosti

Daň z nabytí nemovitosti budou kupující namísto prodejců platit od 1. listopadu 2016. Do té doby je poplatníkem daně primárně převodce vlastnického práva k nemovitosti a nabyvatel je ručitelem. Od listopadu povinnost ručení za daň zanikne. Sazbu daně novela nemění, přestože ji část senátorů chtěla snížit ze současných čtyř procent.

Všechny bankovní účty v registru

Všechny účty, které vedou tuzemské banky svým klientům, budou evidovány v centrálním registru. Předlohu, která má podle vlády pomoci v boji s daňovými úniky nebo s financováním terorismu, schválil dne 24. srpna 2016 Senát. Registr, který povede Česká národní banka, nebude obsahovat údaje o zůstatcích na kontech. Na vstupy do evidence bude podle návrhu zákona dohlížet sněmovní komise.

Zpřesnění pravidel ochrany hospodářské soutěže

Senát zpřesnil pravidla ochrany hospodářské soutěže v novele z 24. srpna 2016. Nově například formuluje zákaz pro orgány veřejné správy narušovat hospodářskou soutěž. Upravuje také podmínky, za nichž bude smět Úřad pro ochranu hospodářské soutěže poskytovat informace obsahující bankovní nebo jiné tajemství úřadům jiných států.

Z judikatury

Obecné soudy vyloučily advokáta z řízení neoprávněně

Ústavní soud zrušil dne 22. srpna 2016 rozhodnutí ostravského okresního i krajského soudu, které rozhodly o vyloučení obhájce z procesu, v němž je matka stíhána za usmrcení dcery z nedbalosti. Obecné soudy tvrdily, že advokát vystupující v roli obhájce obžalované a zároveň jako zmocněnec poškozených

hájí protichůdné zájmy. Soudce zpravodaj Vojtěch Šimíček však uvedl, že zobecnily ustanovení trestního řádu, místo aby je vztáhly úzce pouze na konkrétní případ. Stíhání matky se tak vrací zpět k okresnímu soudu.

ÚS odmítl stížnost opozice kvůli termínu referenda v Brně

Ústavní soud odmítl dne 23. srpna 2016 stížnost brněnských zastupitelů ODS a ČSSD ve sporu kvůli termínu referenda o poloze železničního nádraží. Zastupitelé před dvěma lety nesouhlasili se spojením referenda s letošními krajskými volbami. Například tvrdili, že kvůli dvouletému odkladu hlasování v podstatě jako volení zástupci občanů nemohou problematiku nádraží nijak řešit, v čemž spatřovali zásah do svých práv.

ÚS řekl ne zpětnému dorovnání platů

Podle rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 9. srpna 2016 nemají soudci nárok na zpětné dorovnání příjmů, o které přišli kvůli tomu, že v minulosti dostávali nižší násobek průměrné mzdy. Ústavní soud zrušil část průlomového verdiktu Nejvyššího soudu, který předloni otevřel cestu k dorovnání platů jak soudcům, tak státním zástupcům. Úspěšnou stížnost podalo vedení Okresního soudu pro Brno-venkov po konzultacích s ministerstvem spravedlnosti.

ÚS se zastal zubaře, který nevědomky dával práci falešné kolegyni

Ústavní soud dne 10. srpna 2016 v ojedinelé kauze vyhověl stížnosti zubaře, který - aniž to věděl - zaměstnával kolegyni s padělaným diplomem. Pojišťovna po něm později žádala, aby vrátil téměř 1,5 milionu korun, tedy peníze, které proplatila za úkony prováděné „falešnou zubařkou“. Případem se musí znovu zabývat Obvodní soud pro Prahu 2.

Ze světa práva

Ivana Hrdličková znovu předsedkyní Zvláštního tribunálu pro Libanon

Česká soudkyně Ivana Hrdličková byla znovuzvolena předsedkyní Zvláštního tribunálu pro Libanon na období dalších 18 měsíců, a to od 1. září 2016.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Vše ze světa advokacie naleznete na www.bulletin-advokacie.cz.

Znalci a jejich trestní odpovědnost

prof. JUDr. PAVEL ŠÁMAL, Ph.D.

1. Úvodem

Problematika znalců je v posledních letech předmětem zvýšeného zájmu odborné i laické veřejnosti, k čemuž přispívá jednak skutečnost, že se stále nedaří přijmout nový zákon o znalcích, ač platný zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, byl třikrát novelizován (dále jen „ZnalZ“), je v účinnosti již téměř 50 let a zcela zřejmě již neodpovídá společenským potřebám v novém tisíciletí.

S ohledem na neblahé zkušenosti z posledních let z některých známých a medializovaných kauz je třeba zejména uvažovat o oddělení soudních znalců, jako výlučné skupiny specializovaných znalců pro potřeby soudních řízení (např. trestních, občanskoprávních nebo správních), od komerčních znalců (zvláště různých odhadců cen a dalších ekonomických oborů), kteří by měli být organizováni na živnostenském principu. O nové přístupy se snaží i Ministerstvo spravedlnosti, které v roce 2015 připravilo další verzi návrhu nového zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, která především upravuje oprávnění vykonávat znaleckou činnost a podmínky jejího výkonu, práva a povinnosti znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů, vedení seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů (dále jen „seznam“), evidenci znaleckých posudků, působnost Ministerstva spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“) a krajských soudů při výkonu státní správy v oblasti znalecké činnosti a odpovědnost za správní delikty při výkonu znalecké činnosti.

Bohužel, jak vyplývá z úvodních ustanovení, tento návrh stále počítá s výkonem soudně znalecké činnosti i mimo oblast soudních řízení. O tom svědčí i vymezení účelu zákona, kterým je „zajištění řádného výkonu znalecké činnosti v řízení před orgány veřejné moci, jakož i znalecké činnosti prováděné v souvislosti s úkony fyzických nebo právnických osob“. V této souvislosti je ovšem třeba zdůraznit, že **na konečné verzi návrhu nového zákona se i nadále pracuje**, a lze jen doufat, že i zmíněný námět se dočká svého legislativního naplnění.

Na základě praxe soudů, která se projevuje i v judikatuře, je zřejmé, že kvalita znaleckých posudků není ve všech případech uspokojivá. Znalecký posudek je významný důkazní prostředek a v rámci dokazování mu přísluší nezastupitelné místo při řešení skutkových otázek na základě odborných znalostí v příslušném oboru (srov. náleze ze dne 10. 7. 2001, sp. zn. III. ÚS 77/2001, uveřejněný pod č. 104 ve sv. 23 Sb. nález a usn. ÚS ČR). Z tohoto hlediska je třeba se zaměřit na ustanovování znalců odpovídající odbornosti a stanovení konkrétních otázek, ale zejména na hodnocení podaného znaleckého posudku. **Soud je povinen hodnotit znalecký posudek volně stejně jako každý jiný důkaz** na podkladě pečlivého uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu s ostatními důkazy (§ 2 odst. 6 tr. řádu) a **není jím bezpodmínečně vázaný** (srov. č. 40/1969 Sb. rozh. tr.). Nemůže sice libovolně nahradit odborný závěr znalce vlastním, v dané otázce laickým míněním, ale může a je povinen prověřit znalecký posudek zejména z toho hlediska, zda znalec přihlédl ke všem skutečnostem, které mají význam pro podání posudku, zda se skutková východiska znaleckého posudku opírají o skutečnosti v trestním řízení náležitě zjištěné, anebo naopak o skutečnosti, které jsou pochybné, ba dokonce odporují jiným výsledkům dokazování, a zda řešení znalce logicky vyplývá z těchto skutkových předpokladů (viz č. 40/1972-I. Sb. rozh. tr.; dále srov. č. 62/1973, č. 55/1986 a č. 2/1989-I. Sb. rozh. tr.).

Ponechávat bez povšimnutí věcnou správnost znaleckého posudku, slepě důvěřovat závěrům znalce, by znamenalo ve svých důsledcích popřít zásadu volného hodnocení důkazů soudem podle jeho vnitřního přesvědčení, a naopak privilegovat znalecký důkaz a přenášet odpovědnost za skutkovou správnost soudního rozhodování na znalce; takový postup nelze z ústavněprávních hledisek akceptovat. V případě závažných skutkových rozporů a pochybností o správnosti znaleckého posudku, které se nepodaří odstranit, musí soud postupovat podle pravidla *in dubio pro reo* a rozhodnout ve prospěch obviněného (náleze ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. I. ÚS 49/2006, uveřejněný pod č. 79 ve sv. 92 Sb. nález a usn. ÚS ČR). **Pokud pak bude v souvislosti s hodnocením znaleckého posudku zjištěno, že znalec podal úmyslně nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude dána i jeho trestní odpovědnost podle § 346 tr. zákoníku, a to případně i v souběhu s dalšími trestnými činy**, jako např. trestným činem podvodu podle § 209 tr. zákoníku atd.

2. K trestní odpovědnosti znalců

Vzhledem k tomu, že znalecké posudky mají často klíčový význam pro rozhodnutí různých orgánů státní správy, samosprávy i fyzických a právnických osob, základní skutkové podstaty trestného činu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1, 2 tr. zákoníku ve vztahu ke znalcům postihují pachatele, který *úmyslně* (§ 13 odst. 2 a § 15 tr. zákoníku) jako znalec:

I. *podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek* (podle odst. 1 s potrestáním odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti) a

II. před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

a) *uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí* nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo

b) *takovou okolnost zamlčí* (podle odst. 2 s potrestáním odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti).

Objektivní stránku trestného činu podle § 346 odst. 1 tr. zákoníku lze naplnit aktivním jednáním – podáním nepravdivého nebo hrubě zkresleného znaleckého posudku¹ nebo i úmyslným opomenutím, tj. podáním neúplného znaleckého posudku,² resp. zmlčením z hlediska závěru a účelu posudku podstatných okolností. Podobně i jednání, kterým lze naplnit skutkovou podstatu trestného činu podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku, může mít jak aktivní formu [*úmyslné uvedení nepravdy* – odst. 2 písm. a)], tak formu pasivní [*úmyslné zmlčení* – odst. 2 písm. b)]. O *zmlčení okolnosti* půjde i tehdy, jestliže pachatel nebyl na tuto okolnost výslovně tážán. Pachatel však musí vědět, že se jedná o okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí. Znalec tak může naplnit znaky tohoto trestného činu, jestliže v písemném znaleckém posudku nebo při výslechu, v němž podává znalecký posudek nebo jej doplňuje, uvede úmyslně nepravdivý popis okolností, které v rámci odborné znalecké činnosti zjistil, nebo zjištění okolností podstatného významu zamlčí, eventuálně úmyslně učiní v takto podávaném znaleckém posudku nepravdivý závěr.

1 Za *nepravdivý znalecký posudek* lze považovat posudek, který je ve všech podstatných okolnostech a svých závěrech lživý, tedy v podstatě smyšlený nebo zfalšovaný, tedy je vědomě v naprostém rozporu s odbornými závěry učiněnými na základě dosaženého stupně vědeckého či jiného odborného poznání. *Hrubě zkreslený posudek* může částečně odpovídat skutečnosti, ale některé podstatné okolnosti, resp. závěry, jsou vědomě hrubě nepřesné, resp. nepravdivé.

2 O *neúplný znalecký posudek* se jedná v případech, kdy znalec úmyslně zamlčí některé podstatné okolnosti (podstatné z hlediska účelu a závěru posudku), a to i v případě, že na tyto okolnosti a závěry z nich vyplývající nebyl výslovně tážán při podávání posudku, musel je však při zpracovávání posudku zjistit a mají zásadní (podstatný) význam pro jeho odborné závěry. Musí samozřejmě jít o okolnosti či odborné závěry, které by ten, komu posudek slouží jako podklad pro rozhodování, měl znát, aby je mohl vzít v úvahu při řešení odborné otázky, v souvislosti s níž byl posudek vyžádán.

3 Srov. i A. Drašík a kol.: Trestní zákoník. Komentář, II. díl, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2015, str. 2717.

4 Pokud se jednání popsaného v ust. § 346 odst. 2 tr. zákoníku dopustí osoba podávající vysvětlení o trestném činu (§ 158 tr. řádu), jedná se o přešůpek podle § 47a zákona č. 200/1990 Sb.

Při obou formách jednání uvedených v § 346 odst. 2 tr. zákoníku se nepravdivý znalecký posudek musí týkat okolnosti, která má *podstatný význam pro rozhodnutí*, což se vždy posuzuje ve vztahu ke konkrétnímu případu.³ Nemusí se však jednat o okolnost mající rozhodující význam. Zpravidla půjde o skutečnost, kterou orgán uvedený v tomto ustanovení musí vzít v úvahu při řešení otázky, o níž má rozhodovat (v trestním řízení půjde o všechny okolnosti, které mohou ovlivnit rozhodnutí o vině nebo trestu, o uložení ochranného opatření nebo o nároku poškozeného). *Nevyžaduje se* však, aby v důsledku takového nepravdivého znaleckého posudku *bylo vydáno nesprávné rozhodnutí* anebo došlo k nesprávnému zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Znalecké posudky jsou vyžadovány v případech, kdy je nezbytné vysoce odborně a objektivně posoudit nějakou otázku. Právě *zájem na řádném výkonu znalecké činnosti* v těchto případech je *objektem* trestných činů podle § 346 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku. Zákonodárce ust. § 346 tr. zákoníku reaguje na nezdání se vyskytující případy, kdy nejen v řízení před soudem či jiným státním orgánem, ale i např. v souvislosti s úvěrovou činností bank, dochází k podávání značně zkreslených znaleckých posudků při oceňování nemovitostí nebo věcí movitých sloužících jako předmět zástavy. V důsledku toho se úprava v odst. 1 použije *na všechny případy podání vědomě nepravdivého znaleckého posudku*, tedy i na případy, v nichž není znalecký posudek podáván v soudním řízení, v přípravném řízení trestním, v řízení před notářem jako soudním komisařem nebo v řízení před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny PČR, na které pak dopadá ust. § 346 odst. 2, které tvoří *samostatnou základní skutkovou podstatu*. *Objektem* tohoto trestného činu, který mimo znalců postihuje i svědky,⁴ je tedy z tohoto hlediska obecnější, ale jinak užší *zájem na správném zjištění skutkového stavu jako základu zákonného rozhodnutí v řízení o dědictví*, v řízení před soudy včetně mezinárodních soudních orgánů, státních zástupců nebo policejních orgánů, pokud konají přípravné řízení podle trestního řádu, a obdobný zájem na správných zjištěních vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny.

Pachatelem trestného činu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 tr. zákoníku může být fyzická i právnická osoba (srov. § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „TOPO“). **Pachatelem trestného činu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 tr. zákoníku může být pouze znalec, a to znalec, který podává znalecký posudek, zatímco pachatelem trestného činu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku může být i svědek** (svědky se v tomto příspěvku s ohledem na jeho zaměření nezabývám) – jedná se v obou případech o tzv. *speciální subjekt* (srov. § 114 tr. zákoníku). Ve smyslu § 114 odst. 3 tr. zákoníku může být organizátorem, návodcem nebo pomocníkem (srov. § 24 tr. zákoníku) fyzická i právnická osoba, která není činná jako znalec.

Znalcem je především osoba zapsaná v seznamu znalců pro příslušný obor u některého krajského soudu nebo v ústředním seznamu znalců vedeném Ministerstvem spravedlnosti. *Funkci znalce* mohou vykonávat v zásadě zejména znalci zapsaní do seznamu znalců, ústavy nebo jiná pracoviště, specializova-

ná na znaleckou činnost, a vědecké ústavy, vysoké školy a vědecké instituce (srov. § 2 a 21 ZnalZ). S ohledem na platnou právní úpravu však znalce může být i osoba, která sice není zapsaná v takovém seznamu, byla však postupem předpokládaným v § 24 ZnalZ ustanovena *ad hoc*. **Soudní znalec při výkonu znalecké činnosti nemá postavení úřední osoby**, a podání nepravdivého znaleckého posudku proto nezakládá znaky trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku (srov. k tomu za platnosti dříve platného tr. zákona č. 140/1961 Sb. rozhodnutí publikované pod č. 26/1985-II. Sb. rozh. tr. – viz blíže v bodě 3. níže). Jestliže znalec před soudem, státním zástupcem nebo policejním orgánem, pokud koná přípravné řízení podle trestního řádu, úmyslně uvede při výslechu nebo v písemném posudku nepravdu o podstatných skutečnostech, které v rámci znalecké činnosti zjistil, nebo získané podstatné skutečnosti zatají, případně učiní v posudku nepravdivý závěr, dopouští se trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku, a to případně v souběhu s dalším trestným činem.⁵

Vzhledem k tomu, že pachatelem může být i právnická osoba, může být pachatelem – znalce také znalecký ústav nebo jiná právnická osoba specializovaná na znaleckou činnost, vědecký ústav, vysoká škola nebo jiná právnická osoba působící jako vědecká instituce. Podmínky pro jmenování znalce, způsob jmenování a evidence znalců upravuje zejména zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. K pojmu znalec srov. dále zejména vyhlášku č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, jakož i § 105 až 111 tr. řádu a § 127 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

K naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podle § 346 odst. 1 i podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku se vyžaduje úmysl, přičemž postačuje úmysl eventuální [§ 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zákoníku]. Subjektivní stránka tu především zahrnuje vědomost pachatele o tom, že jde o nepravdu nebo o zamlčení, resp. že jde o okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo zjištění, a současně úmysl takovou nepravdu nebo nesprávnost uvést nebo okolnost zamlčet.⁶

Okolnostmi podmiňujícími použití vyšší trestní sazby podle § 346 odst. 3 tr. zákoníku se sazbou odnětí svobody na dvě léta až deset let jsou:

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 § 346 tr. zákoníku *značnou škodu*, již se rozumí škoda ve výši nejméně 500 000 Kč (srov. § 138 odst. 1 tr. zákoníku); ohledně *zavinění* u tohoto následku postačí ve smyslu § 17 písm. a) tr. zákoníku *nedbalost* nebo

b) spáchá-li takový čin *úmyslně jiného vážně poškodit v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu*; k poškození v zaměstnání, k narušení rodinných vztahů ani ke způsobení jiné vážné újmy nemusí dojít, neboť postačuje, že pachatel s tímto úmyslem jedná.

Za vážné poškození v zaměstnání lze považovat např. přeřazení na nižší funkci, možnost citelného snížení výdělků, možnost výpovědi apod. Narušení rodinných vztahů je vyvolání vážných rozporů mezi manžely, které mohou vyústit až v rozvrat manželství, závažné narušení vztahu mezi rodiči a dětmi nebo mezi dalšími příbuznými. Jiná vážná újma musí být svou

závažností srovnatelná se dvěma předchozími újmy, přičemž se může jednat např. o nedůvodné omezení svéprávnosti (srov. § 55 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), ale též ztráta větší zakázky při podnikání apod.⁷

3. Nad některými rozhodnutími Nejvyššího soudu týkajícími se trestné činnosti znalců

Především je třeba uvést, že **judikatura zejména Nejvyššího soudu týkající se trestní odpovědnosti znalců není příliš rozsáhlá**, což je dosti překvapivé s ohledem na to, že, jak již bylo shora uvedeno, kvalita znaleckých posudků není uspokojivá. Na druhé straně je to jistě ovlivněno i tím, že k trestní odpovědnosti znalce za křivou výpověď a nepravdivý znalecký posudek podle § 346 tr. zákoníku se vyžaduje prokázání úmyslného jednání popsaného v tomto ustanovení.

V trestní věci, v níž **usnesením ze dne 16. 10. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1055/2013**, Nejvyšší soud dovolání obviněného P. W. odmítl, byl obviněný uznán vinným přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle pravomocného rozsudku Okresní soud Praha-východ ze dne 29. 3. 2013, sp. zn. 37T 16/2013, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2013, sp. zn. 9 To 204/2013, dopustil tím, že „jako znalec z oboru ekonomika, ceny a odhady nemovitostí a jednatel společnosti DS, s. r. o., kdy byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2010, č. j. 2 Nc 4888/2010, ustanoven ke stanovení hodnoty čistého obchodního majetku společnosti IN, s. r. o., se sídlem S., D., okres P.-v., ke dni 2. 2. 2010 pro zjištění vypořádacího podílu spolčnicka R. K., při zániku jeho účasti ve společnosti, ve znaleckém posudku č. 4244-134/2010 podaném dne 19. 11. 2010 *úmyslně dosáhnout nižší ceny oceňovaných nemovitostí*, a sice budovy, postavené na pozemku parc. st., a pozemky parc. a, obec a katastrální území D. a s vědomím, že dojde k podhodnocení čistého obchodního majetku uvedené společnosti, a tím i chybnému stanovení vypořádacího podílu R. K., použil zkresleně nákladové a porovnávací metody, zejména tím, že *úmyslně zvolil nevhodné porovnávací objekty, nesprávně zohlednil vedení exekučního řízení na obchodní podíl R. K., neuvedl výši závazků společnosti*, se kterou při vypracování posudku operoval, a na základě tohoto postupu stanovil cenu nemovitostí v celkové výši 6 800 000 Kč a ve znaleckém posudku č. 4278-30/2011 podaném dne 4. 3. 2011 při stanovení výše čistého obchodního majetku společnosti IN, s. r. o., ke zjištění výše vypořádacího podílu R. K. vycházel z ceny nemovitostí stanovené v posudku č. 4244-134/2010 a ocenil hodnotu čistého obchodního majetku společnosti IN, s. r. o., ve výši 1 815 000 Kč“. Za tento přečin mu byl uložen podle § 346 odst. 1 a § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu činnosti znalce v oboru ekonomika na dobu tří let. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu po-

5 P. Šámal a kol.: Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 3247.

6 P. Šámal a kol.: Trestní právo hmotné, 7. přepracované vydání, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 892; dále srov. J. Jelínek a kol.: Trestní právo hmotné, 1. vydání, Leges, Praha 2009, str. 779.

7 Srov. P. Šámal a kol., op. cit. sub 5.

škozeného R. K. odkázal s jeho nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Jde o typický případ trestné činnosti spadající pod ust. § 146 tr. zákoníku, byť potrestání jen zákazem činnosti může vzbuzovat pochybnosti.

Usnesením ze dne 3. 12. 2014, sp. zn. 4 Tdo 1438/2014, Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu odmítl dovolání obviněného Ing. M. Š., který byl pravomocně odsouzen pro přečin krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že jako znalec, jmenovaný rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 20. 12. 1983, pod sp. zn. Zt 1341/83, pro základní obor doprava, odvětví doprava městská a silniční, se specializací technické posudky o příčinách silničních nehod, na žádost zadavatele JUDr. M. B., advokáta se sídlem v B., obhájce v trestní věci obžalovaného P. D., na kterého byla v té době již podána státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Brně pod sp. zn. 3 KZV 3/2011 ke Krajskému soudu v Brně obžaloba mimo jiné i pro přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, a přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku, jichž se měl dopustit dne 16. 6. 2010 v B. – M., na komunikaci vedoucí od obchodního centra O., u provozovny rychlého občerstvení K., po předchozí dopravní kolizi s poškozenou Ing. A. U., která řídila vozidlo Škoda Octavia a kterou fyzicky napadl a způsobil jí jednak ublížení na zdraví a jednak poškození jejího vozidla, vypracoval dne 8. 11. 2011 v B. v písemné formě nepravdivý znalecký posudek č. 2470-80/2011, a dne 7. 12. 2011 při hlavním líčení u Krajského soudu v Brně, v trestní věci obžalovaného P. D., vedené pod sp. zn. 50 T 12/2011, uvedl nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, spočívající v tom, že ve shora označeném znaleckém posudku dospěl k závěru, že na základě jeho technického posouzení jednotlivých verzí se jako nejpravděpodobnější možnost vzniku poškození vozidla Škoda Octavia jeví nacouvání tohoto vozidla do vozidla Avia, přičemž udávaná dopravní nehoda mezi vozidlem Škoda Octavia a vozidlem Avia není technicky přijatelná z důvodu technicky nepřijatelné korespondence poškození na levé zadní části vozidla Škoda Octavia a levé přední části vozidla Avia, čehož si jako znalec byl vědom. Za tento přečin mu byl podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku uložena trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 67 odst. 2 písm. b) a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl dále uložena peněžitá trest ve výši 50 denních sazeb, kdy výše denní sazby se stanoví na 500 Kč, celkem 25 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody na tři měsíce.

Tento rozsudek byl napaden odvoláními obviněného a také státního zástupce v neprospěch obviněného. O těchto rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 9. 7. 2014, sp. zn. 5 To 203/2014, tak, že z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. b), e), odst. 2 tr. řádu napadený rozsudek zrušil ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3, 4 tr. řádu nově rozhodl tak, že obviněnému podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, k jehož

výkonu jej podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil do věznice s dohledem. Odvolání obviněného podle § 256 tr. řádu zamítl. Také tento typ trestné činnosti znalců v souvislosti s trestnou činností v dopravě se v poslední době rozmáhá, a proto je třeba mu věnovat zvýšenou pozornost. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší soud k námitce obviněného vůči subjektivní stránce trestného činu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku uvedl, že lze souhlasit s dovolatelem, že předmětný trestný čin je možné spáchat pouze *úmyslnou formou zavinění* (§ 15 tr. zákoníku), ale na druhé straně je třeba si uvědomit, že obviněný znalec, byť úmyslné zavinění ve své výpovědi popřel, se dopustil uvedeného přečinu, jestliže ve znaleckém posudku nebo při výslechu, v němž podává znalecký posudek nebo jej doplňuje, uvede úmyslně nepravdivý popis okolností, které v rámci znalecké činnosti zjistil, nebo zjištění okolností podstatného významu zamtl, event. úmyslně učiní v takto podávaném znaleckém posudku nepravdivý závěr. Nepravdivý znalecký posudek se vždy musí týkat *okolností, která má podstatný význam pro rozhodnutí*. Tak tomu v posuzovaném případě nesporně bylo. Úmysl obviněného byl soudem prvního stupně vyjádřen ve skutkové větě rozsudku a zejména pak podrobně vysvětlen v odůvodnění rozsudku, s čímž se ztotožnil i odvolací soud.

Přitom Nejvyšší soud zdůraznil, že „oba soudy ve své podstatě shodně dospěly k závěru, že Ing. Š. jako dlouholetý a zkušený znalec věděl, že jím podaný znalecký posudek bude v řízení ve věci obžalovaného P. D. před soudem sloužit jako jeden z důležitých důkazů, kdy soud bude muset k jím vysloveným odborným názorům a závěrům znalce přihlížet a s těmito se ve svém rozhodnutí vypořádat. Při vědomí toho pak do svého posudku zapracoval údaje, které nevycházely z objektivního zjištění v přípravném řízení (jeho znalecký posudek byl vypracován až po podání obžaloby na P. D. k soudu). Zejména jde o jeho hypotézu, že došlo ke střetu vozidel Octavia a Avia při couvání řídičky Ing. U., což znalec neměl důvod ani v té době předpokládat. Na tomto tvrzení obsaženém ve znaleckém posudku pak setrval i v následném výslechu znalce v řízení před soudem, kdy jednoznačně preferoval variantu vzniku poškození zadní části vozidla Octavia nárazem do přední části vozidla Avia, ačkoli byla v rozporu s předchozím znaleckým posudkem vypracovaným Ing. S., ale i s výpověďmi obžalovaného D., poškozené Ing. U. a vyslechnutých svědků, na což byl soudem výslovně upozorňován a dotazován. Nepravdivost tohoto tvrzení znalce Ing. Š. byla následně prokázána zejména posudkem znaleckého ústavu ADET, s. r. o., a výpovědí jeho zpracovatele Ing. M. v řízení před soudem. Není důvod se domnívat, že na straně obviněného došlo pouze k nějakému omylu či k diskrepanci ve výpočtech nebo v jeho znaleckém uvažování. Jedinou logickou motivací předmětného jednání Ing. Š. v daných souvislostech nesporně bylo zpochybnit svědeckou výpověď poškozené Ing. U., případně oslabit věrohodnost ostatních důkazů, kterými byl obžalovaný D. usvědčován ze skutku, pro nějž na něho byla rovněž podána obžaloba. To by pak mohlo vést při rozhodování soudem ke zpochybnění či dokonce k úplnému popření závěrů, na kterých byla podána obžaloba vůči obžalovanému D. založena, a ve svých důsledcích i k jeho zproštění obžaloby. Ve vý-

Ilustrační foto

še uvedených souvislostech pak nelze než vysledovat záměr, tedy přímý úmysl obviněného Ing. Š. [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku] prostřednictvím nepravdivého znaleckého závěru ovlivnit výsledné rozhodnutí soudu ve prospěch obžalovaného P. D. Není tak ani pochyb o tom, že se v daném případě jednalo o okolnost, která měla pro rozhodnutí podstatný význam, byť konečné rozhodnutí soudů ve věci obžalovaného P. D. nakonec ze závěrů znaleckého posudku Ing. Š. nevycházelo, jelikož soud je nepokládal za správné. Přesto zákonné znaky přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byly jedním obviněného Ing. Š. naplněny, neboť *zákonem není vyžadováno, aby v důsledku nepravdivého znaleckého posudku bylo vydáno nesprávné rozhodnutí.*

Jestliže se dovolatel v učiněném mimořádném opravném prostředku taktéž dovolává kontradiktornosti trestního řízení, které se odsouzením obviněného Ing. Š. pro uvedené jednání údajně dostává do ohrožení, neboť znalci obhajoby se budou pro příště obávat vyjadřovat ve svých posudcích odlišné názory, než které byly vysloveny v posudcích opatřených obžalobou, tak k tomu lze uvést jediné. Zakotvením ust. § 110a do trestního řádu byla a je snaha zákonodárce vyvážit ztížené procesní postavení obviněného, pokud jde o shromažďování důkazů, zde konkrétně o opatření znaleckého posudku a jeho následné předložení orgánům činným v trestním řízení, tedy i soudu. Rozhodně ale nebylo a není jeho smyslem, aby platilo, že kdo si vypracování znaleckého posudku zadá (tedy ho i zaplatí), budou jeho závěry předmětnou skutečnost kopírovat, tedy jinými slovy, posudek bude vyznívat ve pro-

spěch strany, která si jej objednala. Nelze jistě v praxi vyloučit situace, kdy i takto opatřený znalecký posudek upozorní na některé významné okolnosti, které byly při dosavadním dokazování pominuty nebo vyhodnoceny nepřesně či dokonce nesprávně. Ale nepřichází v úvahu, aby se znalec (za účelem dosažení prospěchu strany zadávající vypracování posudku) propůjčil k jakýmkoli manipulativním postupům, které vedou k matoucím či vyfabulovaným závěrům, které mohou mít neblahý vliv na konečné rozhodnutí soudu či jiného orgánu uvedeného v zákoně. Takové počínání znalce je nesporně nejenom za hranou znalecké etiky, zákona o znalcích a tlumočnících (zák. č. 36/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů), ale je i v rozporu s trestním zákoníkem.“ Podle závěru Nejvyššího soudu lze i zpřísnění trestu odnětí svobody učiněné odvolacím soudem k odvolání státního zástupce s ohledem na uvedené skutečnosti a s přihlédnutím také ke generální prevenci považovat za adekvátní. Z hlediska výroku o trestu považují za nutné uvést, že navíc podle mého názoru mělo být uvažováno rovněž o trestu zákazu činnosti, a to v podstatě ze stejných důvodů jako v předchozí věci. Tuto vadu Nejvyšší soud ovšem nemohl napravit, neboť rozhodoval pouze na základě dovolání obviněného Ing. M. Š. (srov. § 265p odst. 1 tr. řádu).

Podobně Nejvyšší soud **odmítl usnesením ze dne 2. 10. 2013, sp. zn. 3 Tdo 1009/2013, dovolání** i ve věci obviněného znalce Ing. V. V., který byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 22. 4. 2013, sp. zn. 25 T 29/2012, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2013, sp. zn. 6 To 189/2013, pravomocně uznán vinným trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 2 písm. a) tr. zákona [tj. zákona č. 140/1961 Sb., účinného do 31. 12. 2009 – nyní srov. § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku] na tom skutkovém základě, že „dne 25. 2. 2009 při hlavním líčení konaném u Obvodního soudu pro Prahu 2 v trestní věci vedené pod sp. zn. 3 T 350/2008, po řádném poučení znalce podle § 106 tr. řádu, po připomenutí znaleckého slibu a významu znaleckého posudku z hlediska trestního řízení, jakož i o trestních následcích podání nepravdivého znaleckého posudku, jako znalec v oboru doprava silniční a městská, jmenovaný Krajským soudem v Praze, vypovídal a obhajoval znalecký posudek vypracovaný znaleckým ústavem V. V. V. E., a. s., se sídlem P. n., K. n. V., který dne 4. 2. 2009 oponoval s tím, že jeho správnost může osobně stvrdit a podat k němu žádaná vysvětlení, a plně se odvolal na tento písemně vypracovaný znalecký posudek a stvrdil jeho závěry, ačkoliv tento jím obhajovaný znalecký posudek trpěl vadami, které spočívaly např. v tom, že součástí znaleckého posudku nebyly parametry výpočtu ze simulačního programu PC-Crash, tzn. posudek neobsahoval protokol, který má tvořit nedílnou přílohu znaleckého posudku vypracovaného s podporou simulačního programu z důvodu přezkoumatelnosti závěrů posudku, že výpočet simulace začínal v odhadnutém bodě, nikoliv v místě střetu – bodu rázu, což bylo v rozporu se základními podmínkami pro vypracování znaleckého posudku s podporou simulačního programu, a že v posudku dále byly uvedeny hodnoty týkající se technických parametrů nákladního vozidla Tatra, jako náběh brzd, úhel natočení pravého předního kola či rozměry pneumatik, které neodpovídaly reálným hodnotám takového vozidla, a ačkoliv byl při-

nejmenším srozuměn s tím, že jeho z hlediska řešení předmětné dopravní nehody důležitý závěr o tom, že si řidič vozidla Tatra v P. při jízdě ulicí J. před odbočením do ulice V. nemusel s vozidlem nadjet do levého jízdního pruhu, ale stačilo mu jen nadjet si na středovou čáru, aby odbočování provedl pohodlně a bezpečně, je technicky nepřijatelný, neboť věděl, že tento závěr nemá oporu v objektivních spisových podkladech, tj. v protokolu o nehodě v silničním provozu, plánu místa dopravní nehody a fotodokumentaci a v nich zadokumentovaných stopách, jelikož na základě nich bylo nutné připustit, že nákladní vozidlo se bezprostředně před odbočením vpravo do vedlejší ulice muselo nacházet minimálně částečně i v levém jízdním pruhu.“ Za tento trestný čin byl podle § 175 odst. 2 tr. zákona odsouzen k trestu odnětí svobody ve výměře šesti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zákona podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců.

V této věci se nad rámec uvedených skutkových okolností Nejvyšší soud zabýval i námitkou obviněného, že *před zahájením svého výsledku před soudem nebyl jako znalec poučen v souladu se zákonem* (tj. podle § 106 tr. řádu), což mělo mít podle obviněného za následek procesní neúčinnost jím podaného posudku s přímým hmotněprávním dopadem na právní kvalifikaci jeho jednání jako trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku. Nejvyšší soud se k tomu seznámil se zvukovým záznamem hlavního líčení ze dne 25. 2. 2009 (protokol na č. 1. 90 a násl. spisu) a zjistil, že samosoudce přistoupil k výsledku znalce Ing. V. V. (dovolatele), když mu nejprve *připomněl znalecký slib, význam znaleckého posudku a zároveň poukázal na trestní následky podání nepravdivého znaleckého posudku s přímým odkazem na ust. § 175 tr. zákona (nyní § 346 tr. zákoníku)*. Poté se ujal slova Ing. V. a na počátku své výpovědi uvedl, že „chodí za firmu k soudům“, a dále to, že poučení porozuměl. Přítomné procesní strany nevznesly k obsahu poučení znalce žádné námitky. V návaznosti na to Nejvyšší soud uzavřel, že výše uvedené poučení je s ohledem na obsah ust. § 106 tr. řádu poněkud stručné, zejména v tom směru, že se v něm blíže nerozvádí význam znaleckého posudku z hlediska obecného zájmu. Stěží si však lze představit, že dovolatel, který k soudům podle svých slov docházel opakovaně, a byl tedy jako znalec opakovaně poučován, nechápal význam znaleckého posudku. Ze zvukového záznamu zároveň jednoznačně vyplývá, že na trestní následky nepravdivého znaleckého posudku byl upozorněn, dokonce i s citací ust. § 175 tr. zákona (křivá výpověď, nepravdivý znalecký posudek), a proto nebyly námitky obviněného shledány důvodnými.

Problematiku znaleckého posuzování dopravní nehody řešil Nejvyšší soud i v dalším svém **usnesení ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 6 Tdo 1372/2012**, v trestní věci obviněného Ing. P. Š., který byl rozsudkem Okresního soudu ve Strakoniciích ze dne 23. 1. 2012, sp. zn. 5 T 114/2011, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 7. 2012, sp. zn. 4 To 376/2012, pravomocně uznán vinným trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 2 písm. a) tr. zákona [nyní srov. § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku], jehož se dopustil tím, že „coby jednatel společnosti MBL C. E., s. r. o., zapsané do prvního oddílu se-

znamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost v oboru doprava s rozsahem znaleckého oprávnění pro dopravu silniční a městskou, a znalec z oboru doprava, odvětví doprava silniční a městská, zpracoval na základě žádosti JUDr. J. T. dne 14. 7. 2009 znalecký posudek č. ... analyzující dopravní nehodu – střet osobního vozidla tov. zn. Ford Focus, reg. zn. ..., s protijedoucím osobním vozidlem tov. zn. Citroën Xantia 1.9 TD, reg. zn. ..., ze dne 21. 3. 2009 na silnici II. třídy č. ... v katastru obce K. – šetřenou od 21. 3. 2009 Policií ČR v přípravném řízení trestním pod sp. zn. KRPC-3367/TČ-2009-020771, v němž v zájmu vyhovět požadavku na nalezení takového technického řešení dopravní nehody, při kterém by místo střetu leželo nikoli v protisměrném jízdním pruhu Fordu, nýbrž v jeho pruhu či při středu vozovky, a nejméně se srozuměním, že jím tvrzené technické řešení nehody neodpovídá zjištěným skutečnostem,

- nesprávně označil stopy vymezené pozicemi 3-8 a 14-16 jako stopy s nehodou nesouvisející,

- nesprávně přiřadil původ stopy vymezené pozicemi 10-13 pravému přednímu kolu Fordu,

- nesprávně stanovil střetovou konfiguraci Fordu a Citroënu i jejich střetovou polohu vůči příčné ose vozovky, v důsledku čehož vyhodnotil nehodu jako střet zmíněných vozidel, k němuž došlo při středu vozovky z důvodu jízdy obou vozidel částečně v protisměru, aniž by řešil příčiny, pro které se vozidla do protisměru měla dostat, přestože při správném přiřazení stop a stanovení střetové konfigurace vozidel došlo ke střetu v jízdním pruhu Citroënu, kam se Ford ve snaze vyrovnat svůj směr jízdy dostal prudkým vybočením vlevo od svého pravého okraje vozovky, k němuž byl přiveden díky své nepřiměřené rychlosti, a následně dne 23. 11. 2009 v hlavním líčení konaném u Okresního soudu ve Strakoniciích v trestní věci vedené pod sp. zn. 18 T 75/2009 tento svůj znalecký posudek přednesl a stvrdil s tím, že sice připustil, že stopu vymezenou pozicemi 3-8 zanechal Ford, ale nepravdivě tvrdil, že není podstatná pro vznik a průběh nehody, přestože právě nepřiměřená rychlost Fordu přivedla jeho řidičku až k jejímu pravému okraji vozovky, odkud se prudkým vybočením vlevo ve snaze vyrovnat svůj směr jízdy dostala do protisměru.“

Odvolací soud obviněnému Ing. P. Š. uložil podle § 175 odst. 2 tr. zákona trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 2 tr. zákona podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zákona byl obviněnému uložen rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu znalecké činnosti v oboru doprava, odvětví doprava městská a silniční na dobu dvou let. Také v tomto usnesení se Nejvyšší soud zabýval zejména námitkami týkajícími se *subjektivní stránky* a k tomu uvedl, že v rozsudku se odvolací soud detailně zabývá formou zavinění jednání obviněného, když uzavřel, že obviněný *záměrně deformoval vstupní data* (popírání stop vymezených pozicemi 3-8 a 14-16, přiřazení stopy vymezené pozicemi 10-13 pravému přednímu kolu Fordu, neodpovídající střetová konfigurace střetnuvších se vozidel, tvrzením, že rychlost Fordu při průjezdu zatáčkou po stopě vymezené pozicemi 3-8 není podstatná pro vznik a průběh nehody), na nichž pak svůj znalecký názor budoval. Odvolací soud se rovněž řádně vypořádal s námitkou obviněného ohledně možnosti jiného

znaleckého názoru, když uvedl, že obviněnému muselo být jako odborníkovi na první pohled zřejmé, pokud je to jasné i laikovi, že v důsledku několika samostatných chybných vad umístil vozidlo Ford na podstatně odlišnou dráhu, než po jaké se ve skutečnosti pohybovalo. Z toho nelze dovodit jiný závěr, než že tak dovolatel učinil záměrně na objednávku svého klienta. Obviněný svou obhajobu sice staví na tvrzení jiného odborného názoru, který mu žádný z orgánů činných v trestním řízení neupírá, ovšem v posuzované věci bylo zcela jasné prokázáno, že obviněný záměrně přehlížel (přebývající stopa vymezená pozicemi 14-16, chybějící stopa pravého zadního kola Fordu), resp. upravil některá fakta, která nedokázal rozumně vysvětlit tak, aby dostal objednávce svého klienta.

Nejvyšší soud si je vědom, že znalec, pokud zpracovává posudek na základě žádosti některé ze stran ve smyslu § 89 odst. 2 tr. řádu, se ocitá pod určitým tlakem ze strany objednatele na splnění jeho požadavků k posílení jeho pozice v probíhajícím trestním řízení. To ovšem v žádném případě neznamená, že by se na znalce neměly vztahovat povinnosti z hlediska obecného zájmu dosažení účelu trestního řízení a že by neměl eventuálně nést trestní následky křivé výpovědi a vědomě nepravdivého znaleckého posudku (srov. § 106 tr. řádu). Tvrzení obviněného, že v důsledku chybně označených stop Policií ČR v plánu dopravní nehody neměl v době zpracování znaleckého posudku k dispozici přesná data, a proto mu nevyšly přesné výsledky, je zjevně účelové. Dovolatel jako zkušený a dlouholetý znalec ve svém oboru posudek zpracovával v době, kdy již měl k dispozici posudek znalce S., v němž data zapsána policejním orgánem již byla korigována, takže z nich mohl a měl vycházet. Ohledně uložených trestů je třeba konstatovat, že správně zde soudy přistoupily ke kombinaci trestu odnětí svobody, byť podmíněně odloženého, a trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu znalecké činnosti v oboru doprava, odvětví doprava městská a silniční.

Nejvyšší soud v další trestní věci **usnesením ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 3 Tdo 1483/2009, odmítl** podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu jako zjevně neopodstatněné i dovolání obviněného znalce A. D., který byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 4. 2009, č. j. 2 T 5/2008-671, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 29. 7. 2010, č. j. 7 To 230/2009-695, pravomocně uznán vinným v bodě 1) výroku *trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zákona (nyní srov. § 331 odst. 2 tr. zákoníku)* na tom skutkovém základě, že: „dne 18. 6. 2007 na adrese P., N. R. požadoval po Z. T., předsedovi představenstva společnosti Y. I., a. s., se sídlem v Š., blíže nespecifikovanou částku za to, že jako člen kontrolní skupiny pověřené provedením kontroly vypracuje znalecký posudek, který vyžádalo Ministerstvo pro místní rozvoj v souvislosti s veřejnosprávní kontrolou adekvátnosti nákladů na realizaci akce – Vybudování Lanového parku S. v B. – ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., aby závěr jím vypracovaného znaleckého posudku zněl na částku cca 4 miliony Kč, v důsledku čehož nebude muset společnost Y. I., a. s., přidělenou dotaci ve výši 1 829 000 Kč, včetně penále, vrátit do státního rozpočtu, jak vyplývá z § 44a odst. 4 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., přičemž dne 8. 7. 2007 částku ve své kanceláři při osobním jednání upřesnil na sumu ve výši 150 000 Kč, kterou na základě toho přijal

od Z. T. dne 9. 7. 2007 na adrese P., N. R.“, a v bodě 2) výroku *trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 1 tr. zákona (nyní srov. § 346 odst. 1 tr. zákoníku)* na tom skutkovém základě, že: „jako znalec a člen kontrolní skupiny pověřené Ministerstvem pro místní rozvoj provedením veřejnosprávní kontroly adekvátnosti nákladů na realizaci akce – Vybudování Lanového parku S. v B. – vypracoval hrubě zkreslený znalecký posudek ‚O ceně lanového centra S. v B.‘ ze dne 7. 7. 2007, kdy k jeho vypracování použil nevhodnou metodiku podle neplatného oceňovacího předpisu aplikovanou na nevhodný případ a se závěrem neodpovídajícím zadání posouzení podle objednávky Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 29. 5. 2007, a tento posudek dne 9. 7. 2007 v P., N. R., předal Z. T., předsedovi představenstva společnosti Y. I., a. s., se sídlem v Š., když tato společnost akci – Vybudování Lanového parku S. v B. – realizovala“. Za tyto trestné činy byl obviněný podle § 160 odst. 2 tr. zákona za použití § 35 odst. 1 tr. zákona odsouzen k úhrnnému peněžitému trestu ve výši 500 000 Kč. Pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, mu soud podle § 54 odst. 3 tr. zákona uložil trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle § 49 odst. 1 tr. zákona byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu znalecké činnosti v oboru ekonomika – odvětví cen a odhad nemovitostí na dobu tří let.

Nejvyšší soud se v této věci zabýval k dovolacím námitkám obviněného znalce zajímavými otázkami, a to zejména zda činnost znalce zapsaného v seznamu znalců (popř. přibraného *ad hoc*) spočívající v podání znaleckého posudku může být *obstaráváním věcí obecného zájmu* ve smyslu § 160 odst. 1 tr. zákona (nyní § 331 odst. 1 tr. zákoníku), k čemuž uvedl, že z provedeného dokazování je zřejmé, že obviněný požadoval po svědku T. neoprávněnou výhodu (úplatek) spočívající v přímém majetkovém obohacení o částku 150 000 Kč, na které neměl nárok, a to za úmyslné uvedení hrubě zkreslených závěrů ve znaleckém posudku, ačkoliv za řádné zpracování posudku měl být odměněn Ministerstvem pro místní rozvoj. Ani Nejvyšší soud neakceptoval jako správný zužující výklad znaku *obstarávání věcí obecného zájmu*, jak jej obviněný předkládá ve svém dovolání. *Kontrolu hospodaření s veřejnými finančními prostředky a v případě zjištění pochybení či dokonce trestně postižitelného jednání investora i jejich návratnost do státního rozpočtu nepochybně je nutno za věc obecného zájmu považovat.* Na tom nic nemění ani skutečnost, že Ministerstvo pro místní rozvoj nebylo tím orgánem státní správy, který by sám v případě zjištění pochybení investora či úmyslného předražení projektu a realizace výstavby lanového centra mohl odejmout investorovi poskytnutou dotaci. Uvedené ministerstvo přitom mělo možnost postupovat podle zákona o finanční kontrole a udělit investorovi v něm předpokládané sankce.

Věcí obecného zájmu je rovněž objektivní a nestranné podávání znaleckých posudků. Znalecké posudky mají totiž často klíčový význam jako podklad pro rozhodnutí či postup řady různých orgánů, fyzických či právnických osob. V tomto smyslu mají široký dopad, a zájem na řádném výkonu znalecké činnosti má proto celá společnost. Podmínky pro jmenování znalce jsou přesně definovány a upravuje je příslušný

zákon (zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích, ve znění pozdějších předpisů). Znalcem může být jenom osoba splňující stanovená kritéria, která je zpravidla zapsána v seznamu znalců pro příslušný obor u některého krajského soudu nebo v ústředním seznamu znalců. Tak tomu bylo i v případě dovolatele. Z těchto důvodů Nejvyšší soud uzavřel, že **činnost znalce** zapsaného v seznamu znalců (popř. přibráného *ad hoc*) spočívající v podání znaleckého posudku je **obstaráváním věci obecného zájmu ve smyslu § 160 odst. 1 tr. zákona** (nyní § 331 odst. 1 tr. zákoníku), neboť objektivní a nestranné vypracování znaleckých posudků, a tedy řádný výkon znalecké činnosti, je v zájmu celé společnosti, zejména je-li podkladem pro rozhodování nebo jiný postup státního orgánu. Jestliže takový znalec v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku (např. pro potřeby státního orgánu za účelem kontroly hospodaření s veřejnými finančními prostředky) požaduje úplatek za to, že v posudku uvede hrubě zkreslené údaje, spáchá trestný čin přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zákona (nyní přijetí úplatku podle § 331 odst. 2 tr. zákoníku).

Dále se Nejvyšší soud zabýval dovolatelovou námitkou ve vztahu k právní kvalifikaci jeho jednání jako trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 1 tr. zákona (nyní § 346 odst. 1 tr. zákoníku), že nepodařilo se posudek znalecký, nýbrž toliko posudek *odborný*, a proto svým jednáním skutkovou podstatu trestného činu nenaplnil. Nejvyšší soud v tomto směru zejména poukázal na skutková zjištění, podle nichž obviněný jednak sám svůj posudek označil jako *znalecký*, opatřil ho znaleckou doložkou a otiskem znaleckého razítka, posudek zapsal do znalecké knihy pod položku a především předložil Ministerstvu pro místní rozvoj dne 17. 7. 2007 fakturu za zpracování znaleckého posudku. Bez významu pak není ani to, že ministerstvo při sestavování kontrolní komise oslovilo výhradně znalce ze seznamu znalců a posudek byl vyžádán v souvislosti s kontrolou investice do státem dotovaného projektu – zhotovení díla „Lanový park“, kdy postup je upraven zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o finanční kontrole“). Za daných okolností se pak nepochybně jednalo o výkon znalecké činnosti ve smyslu § 1 již zmiňovaného zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích, v tehdy účinném znění, podle něhož „účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů (dále jen „státní orgány“), jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací“. Z hlediska posouzení trestnosti jednání obviněného (dovolatele) považovaly oba soudy správně za zcela irelevantní, že zadání formulované ministerstvem znělo na „odborný“ posudek, zvláště pokud svědkyně PhDr. K. a Bc. B. zjevně nebyly schopny rozdílu mezi oběma pojmy rozpoznat a vysvětlit. Z popsanych skutečností naopak zřetelně vyplývá, že dovolatel zadání pochopil správně, pokud vypracoval *posudek znalecký* a takto jej také označil a vyúčtoval. V projednávaném případě nelze pochybovat ani o naplnění zákonného znaku *podá znalecký posudek*, neboť dovolatel tak ve vztahu k zadavateli – Ministerstvu pro místní rozvoj – učinil sice až dne 12. 7. 2007, tedy po svém zadržení orgány policie pro podezře-

ní z trestného činu přijímání úplatku, ale ještě předtím, než proti němu bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku (dne 10. 10. 2007). Ani Nejvyšší soud neakceptoval účelovou argumentaci dovolatele, že pokud by si v průběhu trestního stíhání pro trestný čin podle § 160 odst. 2 tr. zákona byl vědom toho, že vypracoval posudek hrubě zkreslený a nepravdivý, stěžil by jej za takových okolností zadavateli předložil. Skutečnost, že v té době již byl stíhán pro jiný trestný čin, byť v souvislosti s úplatkem, který ohledně předmětného znaleckého posudku od jiné osoby žádal, v něm totiž nutně nemusela vzbudit obavu z dalšího trestního stíhání, zejména pokud spoléhal na to, že si svůj záměrně nesprávný znalecký posudek eventuálně později „obhájí“, anebo že zadavatel na chyby v podaném posudku (vzhledem k absenci k tomu potřebných odborných znalostí) vůbec nepřijde. Podání posudku bylo navíc spojeno s nemalou odměnou, která podle zjištění soudů byla obviněnému znalci posléze vyplacena.

Správně proto Nejvyšší soud uzavřel, že i když zadavatel požadoval vypracování „odborného posudku“, pro závěr, že *jde o znalecký posudek ve smyslu § 175 odst. 1 tr. zákona (nyní § 346 odst. 1 tr. zákoníku)* o trestném činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, je rozhodující skutečnost, že posudek vypracovala osoba, která je *znalcem* ve smyslu zákona o znalcích a tlumočnicích, a že *obsahuje zákonem vyžadované formální a obsahové náležitosti znaleckého posudku*. Zákonný znak spočívající v podání znaleckého posudku podle § 175 odst. 1 tr. zákona (nyní § 346 odst. 1 tr. zákoníku) je v případě písemně vypracovaného znaleckého posudku naplněn tím, že znalec vyhotoví posudek a předá ho zadavateli, popř. i jiné osobě.

Při posuzování trestní odpovědnosti znalců lze však využít i starší judikaturu, byť je třeba vždy zvažovat, zda s ohledem na společenský vývoj a změnu právní úpravy je takové rozhodnutí ještě použitelné. Ústavní soud k tomu v nálezu ze dne 21. 11. 1996, sp. zn. IV. ÚS 200/96, zdůraznil, že v případě, že soud při svém rozhodování přihlíží k judikatuře, měl by mít na zřeteli, že její ustálenost a platnost jsou odvislé od vývoje, který je odrazem daných společenských a ústavněprávních podmínek. Navíc aplikace takové judikatury musí být v souladu s mezinárodními závazky, které Česká republika přijala (publikován pod č. 123 ve sv. 6 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

V praxi již před delší dobou vznikl **problém, zda v případě, kdy znalec při úmyslně nepravdivém znaleckém posudku při oceňování věci některé položky rozhodně pro stanovení ceny nadhodnotil úmyslně a některé jen z nedbalosti, je možno z hlediska okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby tyto částky sčítat**. Bývalý federální Nejvyšší soud k tomu v **rozsudku ze dne 13. 6. 1984, sp. zn. 2 Tzf 1/84**, který byl publikován pod č. 26/1985-II. Sb. rozh. tr., uvedl, že jestliže znalec, který ocenil nemovitosti úmyslně částkou značně překračující platné předpisy o oceňování nemovitostí, a že jen pro okolnosti nezávislé na vůli obviněného nedošlo k podpisu kupní smlouvy s cenou vysoko přemrštěnou a ke škodě na majetku ve výši nejméně 110 766,68 Kč, a v tomto svém znaleckém posudku některé položky nadhodnotil úmyslně a jiné pouze z nedbalosti, *nelze mu v rámci těžšího následku u úmyslného trestného činu přičítat položky nadhodnocené z nedbalosti*, neboť škoda

takto vzniklá byla způsobena jiným jednáním a není v příčinné souvislosti s jeho úmyslným jednáním. K tomu Nejvyšší soud v podrobnostech uvedl, že u ocenění ... částí nemovitosti je třeba především zhodnotit již provedené důkazy. U posouzení, zda nesprávné ocenění ... částí nemovitostí provedl obviněný úmyslně, je třeba zejména hodnotit, zda charakter těchto nesprávností je takový, aby vylučoval možnost, že k nim došlo omylem proto, že obviněný měl, jak bylo objektivně zjištěno, k vypracování posudku velmi málo času. Pokud jde o zařazení plotů do vyšších tříd, ..., je třeba též zvážit nezkušenost obviněného při oceňování nemovitosti a jeho nedostatečné odborné znalosti.

Dalším starším rozhodnutím ještě z období federace, jehož závěry jsou i v současnosti, byl s určitými modifikacemi, použitelné, je rozhodnutí tehdy slovenského soudu, a to **usnesení Krajského soudu v Bratislavě ze dne 26. 5. 1976, sp. zn. 7 To 193/76**, publikované pod č. 17/1977 Sb. rozh. tr. Rozsudkem Městského soudu v Bratislavě ze dne 13. 2. 1976, sp. zn. 22 T 136/75, byl obviněný A. M. uznán vinným z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákona na tom skutkovém základě, že jako soudní znalec z odboru stavebnictví, zapsaný v seznamu Krajského soudu v Bratislavě, v říjnu 1970 v Bratislavě na žádost zástupce DPVT v Bratislavě (dále jen „DVPT“) vykonal odhad nemovitosti (včetně parcely) patřící J. S., přičemž v posudku nepřiměřeně stanovil cenu sumou 351 000 Kčs, na základě kterého potom došlo k vyplacení částky 351 000 Kčs ve prospěch vlastníka J. S. ke škodě DVPT v Bratislavě. Za tento trestný čin mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře třech roků se zařazením do první nápravně výchovné skupiny. Poškozený DVPT v Bratislavě byl podle § 229 odst. 1 tr. řádu odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Krajský soud v Bratislavě shora uvedeným usnesením zrušil uvedený rozsudek a věc vrátil Městskému soudu v Bratislavě, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V tomto usnesení publikovaném pod č. 17/1977 Sb. rozh. tr. odvolací soud uvedl, že *soudní znalec*, který je přibrán za účelem objasnění skutkových okolností na základě odborných znalostí z příslušného oboru, podáním znaleckého posudku neuplatňuje pravomoc spojenou s odpovědností, jak to má na mysli ust. § 89 odst. 8 tr. zákona, a z tohoto důvodu při výkonu znalecké činnosti *nemá postavení veřejného činitele*, a podání nepravdivého znaleckého posudku nezakládá proto znaky trestného činu podle § 158 tr. zákona. Tento závěr, byť týkající se po přijetí nového trestního zákoníku „úřední osoby“ (srov. § 127 odst. 1, 2 tr. zákoníku), je i nadále platný, a proto obdobné jednání znalce nenaplnuje znaky trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku.

Pokud znalec před soudem, státním zástupcem nebo policejním orgánem, jestliže konají přípravné řízení podle trestního řádu, nebo před notářem jako soudním komisařem úmyslně uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí, případně učiní v posudku nepravdivý závěr, dopustí se tím *trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175*

tr. zákona (nyní § 346 tr. zákoníku), a to případně v souběhu s dalším trestným činem (např. trestným činem podvodu).

Ze všech těchto vybraných rozhodnutí vyplývá, že problematika znaleckého dokazování je třeba věnovat zvýšenou pozornost, a to nejen při hodnocení znaleckých posudků z hlediska jejich důvodnosti, zákonnosti, odborné kvality a správnosti jejich závěrů, jakož i významu pro dokazování v konkrétní trestní věci, ale i z hlediska možné trestní odpovědnosti znalců za trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 tr. zákoníku, jakož i z hlediska dalších v úvahu přicházejících trestných činů, z nichž některé byly shora zmíněny. Přitom je třeba odpovědně posuzovat zjištěné skutkové okolnosti nikoliv pouze z hlediska řešení otázek týkajících se viny, z nichž některými jsem se v tomto příspěvku zabýval, ale i případného výroku o trestu, kdy je třeba z principu přiměřenosti uloženého trestu či trestů přihlížet zejména k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy (srov. § 39 tr. zákoníku). Z těchto důvodů **je třeba vždy také uvažovat o trestu zákazu činnosti spočívající ve výkonu znalecké činnosti** ve smyslu § 73 a násl. tr. zákoníku, čímž se zejména soudy prvního stupně, ale ani odvolací soudy, jak ukazují některé shora zmíněné konkrétní případy, nezabývají dostatečně a na potřebné úrovni a ve všech vhodných případech.

4. Závěr

Závěrem lze shrnout, že v tomto příspěvku jsem se pokusil vymezit, za jakých podmínek přichází v úvahu trestní odpovědnost pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 tr. zákoníku, který se mimo svědků vztahuje také na znalce, a to jak fyzické, tak i právnické osoby (srov. § 7 TOPO), přičemž jsem se snažil doložit její uplatnění na některých konkrétních případech, jimiž se Nejvyšší soud v posledních letech zabýval. V těchto souvislostech jsem poukázal i na uložené tresty za takovou konkrétní trestnou činnost.

Myslím si, že v tomto směru může tento příspěvek posloužit k diskusi nad trestnou činností znalců. Judikatura je ovšem poměrně sporadická, a proto je třeba vyčkat na další rozhodnutí, která lze v dalších letech očekávat s ohledem na zvyšující se počet problematických znaleckých posudků zejména v trestních věcech, byť nelze jistě očekávat příliš značný nárůst vyšetřovaných trestních věcí. Závěry zde učiněné je ovšem třeba vnímat též s vědomím, že i v této oblasti je trestní odpovědnost limitovaná zásadou subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 tr. zákoníku), která se zde s ohledem na povahu trestné činnosti znalců ovšem uplatní spíše jen výjimečně.

✦ Autor, přední odborník v trestním právu, je předsedou Nejvyššího soudu.

Příspěvek byl přednesen v červnu 2016 na XXIV. Karlovarských právnických dnech.

Příprava zkrácení daně

doc. JUDr. JAN KOCINA, Ph.D.

1. Úvod

Dne 1. 7. 2016 nabyl účinnosti zákon č. 163/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním ří-

zením soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. **Tato přijatá novela trestního řádu a trestního zákoníku (dále jen „tr. zákoník“) sleduje tři základní cíle.** Prvním z těchto cílů je **snaha o motivaci subjektů k oznámení případů tzv. pasivní korupce**, druhým je **snaha reagovat na změny provedené na ústavní úrovni, které spočívají v omezení trestněprávní imunity poslanců, senátorů a soudců Ústavního soudu**, a to na dobu trvání mandátu poslance nebo senátora či po dobu výkonu funkce soudce Ústavního soudu. Třetím cílem přijaté novely bylo **zavedení trestnosti přípravy u trestného činu dle § 240 tr. zákoníku zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby** (dále jen „zkrácení daně“).¹

Tento článek se bude v návaznosti na shora uvedenou přijatou novelu zabývat problematikou vztahující se k přípravě zkrácení daně.

1 Důvodová zpráva k zákonu č. 163/2016 Sb. je dostupná na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 458, Poslanecká sněmovna, 7. období, od roku 2013.

2 Jan Kocina: Daňové trestné činy, Aleš Čeněk, Plzeň 2014, str. 21 a násl.

3 M. Růžička: K problematice trestných činů hospodářských a z nich zejména daňových, Daně: odborný časopis pro daňové právo a praxi č. 9/2000, str. 21-24; J. Kuchta: Trestněprávní úprava daňových deliktů, Daně: odborný časopis pro daňové právo a praxi č. 3/1997, str. 10-13.

4 Blíže k těmto specifikům J. Kuchta, J. Fenyk, M. Fryšták, V. Kalvodová: Hospodářská trestná činnost: multimediální učební text, 1. vydání, MU, Brno 2007, str. 14-20.

5 V. Kratochvíl a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 281; důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. k § 20, dostupná na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 410, Poslanecká sněmovna, 5. období, rok 2006 až 2010.

6 P. Šámal a kol.: Trestní právo hmotné, 7. vydání, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 242.

7 Např. usnesení NS ČR sp. zn. 7 Tdo 1123/2011, 8 Tdo 1171/2014 (Rt 42/2015), 5 Tdo 536/2015.

8 § 148 – Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (1) Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou jím podobnou povinnou platbu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem. (2) Stejně bude potrestán, kdo vyláká výhodu na některé z povinných plateb uvedených v odstavci 1. (3) Odnětím svobody na jeden rok až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 nejméně se dvěma osobami, b) poruší-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru, nebo c) způsobí-li takovým činem značnou škodu. (4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.

9 § 41 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb.

2. Obecně k daňovým trestným činům

Zkrácení daně je trestným činem, který je obsažen ve druhém díle označeném jako trestné činy daňové, poplatkové a devizové v hlavě VI., ve které jsou upraveny trestné činy hospodářské. Trestné činy daňové, zejména z nich zkrácení daně, jsou jednou z nejpočetnějších skupin páchaných trestných činů hospodářských. Daňovým trestným činům se v poslední době věnuje velká pozornost.² V České republice byl počátkem roku 1993 zaveden nový daňový systém, který odrážel základní ekonomické změny ve společnosti, avšak změna po zavedení nové daňové soustavy přinesla nárůst daňové kriminality, která byla způsobena prudkým rozvojem podnikání a novými formami trestné činnosti, jako byly zejména daňové úniky. U daňových trestných činů byla registrovaná vysoká míra organizovanosti pachatelů, zapojení úředníků veřejné správy a zapojení mezinárodního prvku.³ **Daňové trestné činy lze spáchat jak jednoduchým jednáním, tak také prostřednictvím celé řady na sebe navazujících úkonů, které teprve ve svém souhrnu naplňují skutkovou podstatu trestného činu a vypovídají o skutečném úmyslu všech zúčastněných osob.**⁴

3. Příprava k trestnému činu

Prvním trestněprávním relevantním vývojovým stadiem trestného činu je jeho příprava. Přípravu jako obecnou formu dříve „trestného činu“, posléze jen zvlášť závažného trestného činu, zavedl trestní zákon č. 140/1961 Sb. Platný tr. zákoník pokračuje v omezování trestnosti přípravy jen na nejzávažnější typy trestných činů, když se vychází ze zásady, že čím je trestný čin společensky závažnější, tím širší škála vývojových stadií by měla podléhat trestnosti.⁵ Podle platné zákonné úpravy v tr. zákoníku není **příprava trestná u všech trestných činů, ale jen u některých. Jde přitom o trestné činy, které musejí kumulativně splňovat dvě podmínky, a to, že musejí náležet do tzv. zvlášť závažných zločinů tak, jak jsou vymezeny v § 14 odst. 3 tr. zákoníku, a tr. zákoník musí u příslušného trestného činu trestnost výslovně stanovit.**

Tr. zákoník charakterizuje přípravné jednání poměrně široce, a proto **mohou v konkrétních případech vznikat pochybnosti, zda jde již o přípravu k trestnému činu.** Přípravné jednání se může pohybovat v rámci širokého rozpětí ohraničeného na jedné straně pojetím myšlenky spáchat trestný čin, popř. jejím vyjádřením, a na druhé straně pokusem trestného činu.⁶ Tuto skutečnost také potvrzuje i ustálená soudní judikatura.⁷

4. Trestnost přípravy zkrácení daně

S ohledem na právní úpravu trestnosti přípravy tak, jak byla vymezena v § 7 tr. zákona, který byl účinný do 31. 12. 2009, byla trestnost přípravy zkrácení daně ve vztahu k naplnění kvalifikovaných skutkových podstat § 148 dána u odst. 3 a odst. 4,⁸ tj. u takových trestných činů s trestem odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 8 let.⁹

První vládní návrh nového trestního zákoníku byl předložen do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (dále jen „PS“) již v červenci roku 2004.¹⁰ Trestnost přípravy k němu byla definovaná stejně jako v tr. zákoníku, který je účinný od 1. 1. 2010. Trestný čin zkrácení daně byl v návrhu uveden v § 214 a v odst. 4 tohoto zákonného ustanovení bylo uvedeno, že příprava je trestná. Pokud by takovýto návrh byl přijat, přicházela by tedy v úvahu trestnost přípravy u kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu, kde zvlášť přitěžující okolností bylo, že byla zkrácena daň ve velkém rozsahu, když takovýto trestný čin byl podle návrhu ohrožen trestem odnětí svobody na 5 až 12 let. V průběhu projednávání návrhu trestního zákoníku v ústavněprávním výboru PS byl předložen jedním poslancem komplexní pozměňovací návrh, který navrhoval mj. i vypuštění ustanovení o trestnosti přípravy u zkrácení daně a snížení horní hranice trestu odnětí svobody v § 214 odst. 3 z 12 na 10 let. Tento návrh byl ústavněprávním výborem přijat a následně byl také přijat návrh trestního zákoníku ve znění pozměňovacího návrhu PS ve třetím čtení. Senát Parlamentu České republiky návrh zamítl dne 8. 2. 2006. Po tomto zamítnutí návrhu trestního zákoníku již nebyl PS nový trestní zákoník přijat, což bylo zcela nepochybně ovlivněno blížícími se volbami v polovině roku 2006.¹¹

Další návrh nového trestního zákoníku, tj. toho tr. zákoníku, který známe, vycházel zcela nepochybně z verze prvního vládního návrhu trestního zákoníku, který doznal změny po projednání v ústavněprávním výboru, což se mj. projevovalo v tom, že **trestnost přípravy navrhovaná v novém vládním návrhu nedoznala změn, stejně tak že příprava není trestná u trestného činu zkrácení daně.**¹²

Dne 9. 2. 2009 nabyl platnosti tr. zákoník, účinností nabyl **1. 10. 2010.** Počínaje tímto dnem **přestala být u zkrácení daně zcela trestná příprava.**

Příprava zkrácení daně může spočívat v tom, že si osoba opatřuje podklady pro budoucí nesprávné daňové tvrzení v úmyslu zkrátit nebo neodvést daň, a takovéto jednání již od účinnosti tr. zákoníku nebylo trestně postižitelné, pokud přípravné jednání ke zkrácení daně nepřejde do vývojového stadia pokusu k trestnému činu, tj. takového jednání, které již bude bezprostředně směřovat k dokonání trestného činu. O přípravu zkrácení daně se bude jednat, pokud jednání bude spočívat v opatřování podkladů pro budoucí nesprávné tvrzení v úmyslu zkrátit daň, pokud neuplynula lhůta k podání příznávní, anebo pokud nebylo v této lhůtě daňové tvrzení podáno.¹³

Již po účinnosti tr. zákoníku byla nová zákonná úprava neumožňující trestnost přípravy zkrácení daně předmětem kritiky zejména z resortů Ministerstva financí a Ministerstva vnitra a s ohledem na vzrůstající daňovou trestnou činnost byl také připravován návrh zákona, kterým se měl změnit tr. zákoník,¹⁴ a to tím, že by se u kvalifikované skutkové podstaty zkrácení daně dle § 240 odst. 3, která měla být nově formulovaná, a u § 240 odst. 4, jež by nahradila původní odst. 3, stala příprava trestná. Dále by měla být také upravena výše trestu odnětí svobody, kde by horní hranice u odst. 4 byla zvýšena na 12 let.¹⁵ Důvodem pro tuto zamýšlenou novelizaci byly mj. události související zejména s methanolovou aférou nebo rozsáhlými daňovými úniky v souvislosti s obchodem s cigaretami nebo pohonnými hmotami. Důvodem pro věcné ne-

projednání tohoto vládního návrhu na novelizaci tr. zákoníku bylo rozpuštění PS.

Další návrh novelizace tr. zákoníku, který se dotýkal mj. opětovného zavedení trestnosti přípravy, byl předložen vládou PS dne 13. 4. 2015 a vládní návrh byl ve znění tak, jak byl předložen, schválen. V průběhu projednání tohoto vládního návrhu v PS se opět objevil pozměňovací návrh na vypuštění slov ve vztahu ke zkrácení daně, že příprava je trestná. Bylo mj. poukazováno na to, že navrhovaná úprava může přinést v praxi značné problémy, že není zcela zřetelné, co je legitimní daňová optimalizace, na kterou má každá podnikající jednotka nárok, a kde začíná příprava krácení daně. Bylo poukázáno také na to, že trestnost přípravy zkrácení daně by mohla komplikovat podnikání poctivým plátcům daní a že by v praxi mohla být zneužívána.¹⁶ **Novelizované znění zkrácení daně změnilo kvalifikovanou skutkovou podstatu v odst. 3, která kromě doposud uváděné zvlášť přitěžující okolnosti, že je čin spáchan ve velkém rozsahu, zavedla i další zvlášť přitěžující okolnost, která spočívá v tom, že je čin uvedený v odst. 2 písm. c) spáchán ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Uvedená novela doplnila k § 240 nový odst. 4, který zní, že příprava je trestná.**¹⁷

Důvodem pro opětovné zavedení trestnosti přípravy zkrácení daně bylo zejména to, aby byl vytvořen právní prostor k účinnému postihu činnosti spočívající ve zkrácení daně. Již v přípravné fázi je nezbytné, aby policejní orgán mohl zahájit trestní stíhání a v řadě případů monitorovat fiktivní plnění, dokumentovat a opatřit si relevantní důkazy pro trestní řízení, a to již v této fázi páchaní trestné činnosti. Při vyhodnoce-

10 Tento návrh trestního zákoníku je dostupný na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 744, Poslanecká sněmovna, 4. období, rok 2002 až 2006.

11 P. Šámal: Osnova trestního zákoníku 2004–2006, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2006, předmluva str. V–IX., str. 57 a násled., 229–230.

12 Tento návrh trestního zákoníku je dostupný na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 410, Poslanecká sněmovna, 5. období, rok 2006 až 2010 (ve vládním návrhu byl trestný čin zkrácení daně pod § 238 odst. 1).

13 Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. 11 TZz 68/78 (Rt 28/1979).

14 Tento návrh novely trestního zákoníku je dostupný na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 996, Poslanecká sněmovna, 6. období, rok 2012.

15 Skutková podstata trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby by po této novelizaci měla mít následující znění: (1) Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami, b) poruší-li k usnadnění takového činu úřední uzáveř, nebo c) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu. (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve velkém rozsahu, b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve velkém rozsahu. (4) Příprava je trestná.

16 Návrh zákona včetně důvodové zprávy k zákonu č. 163/2016 Sb. je dostupný na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 458, Poslanecká sněmovna, 7. období, od roku 2013.

17 § 240 – Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (1) Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami, b) poruší-li k usnadnění takového činu úřední uzáveř, nebo c) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu. (3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve velkém rozsahu, nebo b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 písm. c) ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. (4) Příprava je trestná.

ní dopadů nové právní úpravy, která neumožňovala trestnost přípravy zkrácení daně, bylo mj. poukázáno na to, že **kontrolní a sankční instituty daňového práva nemohou zabránit vlastní přípravě zkrácení daně a zásadním způsobem zúžit prostor pro páchání velice výnosných daňových podvodů**. Jako velmi společensky závažné byly opakovaně hodnoceny tzv. karuselové podvody, které jsou organizovanou trestnou činností, jež je páchána mezinárodně.¹⁸ Opětovné zavedení trestnosti přípravy zkrácení daně má **za cíl umožnit odhalení trestné činnosti ve stadiu přípravy a její pachatele v době, kdy ještě nehrozí bezprostřední škoda státu**, a na základě důkazů získaných operativně pátrací činností tato jednání přípravného charakteru, včetně úmyslu směřujícímu k dokonání trestného činu pachatelů, prokázat. Efektivní postih jednání, jež nese znaky přípravy trestného činu zkrácení daně, by měl kompenzovat České republice finanční ztráty, které souvisejí s takto páchanou trestnou činností.¹⁹ Přijátá novela, která zavádí trestnost přípravy zkrácení daně, zrušila v § 367 odst. 1 slova zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 3.

5. Závěr

Současná právní úprava tr. zákoníku účinná od 1. 7. 2016 tedy zavedla trestnost přípravy u zkrácení daně, a to po doplnění do odst. 4, který stanoví, že příprava je trestná.

Touto zákonnou změnou došlo ke **znovuzavedení trestnosti přípravy v případě, kdy se bude připravovat krácení daně ve velkém rozsahu**, tj. v rozsahu dosahujícím nejméně částky pěti milionů korun.

Zároveň došlo k **doplnění odst. 3 o nové písm. b)**, které stanoví, že **odnětím svobody na 5 až 10 let bude pachatel potrestán, jestliže spáchá trestný čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech**. Doplněním písm. b) do tohoto zákonného ustanovení se docílila možnost **dostatečně postihovat i případy karuselových podvodů**, a to i tehdy, **pokud bude daň krácena v nižším rozsahu než pět milionů korun**.

V souvislosti s touto novou zákonnou úpravou je vhodné uvést, co je možné považovat za organizovanou skupinu působící ve více státech. Tr. zákoník používá ve vztahu k určitým formám trestní součinnosti dva právní instituty, a to organizovanou skupinu a organizovanou zločineckou skupinu.

Pokud se týká organizované skupiny, tr. zákoník tento pojem zatím nedefinuje, a to, co je organizovanou skupinou, je dovozováno právní teorií a judikaturou. **Za organizovanou skupinu je možné považovat sdružení více osob, ve kterém existuje určitá dělba úkolů mezi jednotlivými členy sdružení a jehož čin-**

nost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu. Podle odborné literatury i judikatury organizovaná skupina **ne musí mít trvalejší charakter** a lze tímto způsobem spáchat i ojedinělý, jednorázový trestný čin.²⁰ Při karuselových obchodech lze dospět k závěru, že společnosti, které působí ve více státech, mezi sebou navzájem obchodují pouze formálně a přítomnost mezinárodního prvku je pro karuselové podvody charakteristickým znakem. Rozšíření o odst. 3 písm. b) tak má umožnit policejnímu orgánu zahájit úkony trestního stíhání i tehdy, pokud pachatelé budou připravovat karuselový podvod, u kterého však nebude možné dovést přípravu krácení daně ve velkém rozsahu.

Na rozdíl od organizované skupiny je však v tr. zákoníku definována organizovaná zločinecká skupina ve výkladových ustanoveních, a to v § 129. Právní kvalifikace jednání pro § 240 odst. 3 písm. b) nebude vylučovat aplikaci ust. § 108 tr. zákoníku, které se vztahuje k ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, a to k případně možné výhradě vztahující se k tzv. zakázanému dvojímu zpřísnění. Naplnění znaků pro organizovanou skupinu působící ve více státech a zločineckou organizovanou skupinu je zcela odlišné, a ne každá organizovaná skupina bude naplňovat znaky organizované zločinecké skupiny, což bude ve většině případů. Tento závěr je navíc exaktně vyjádřen v § 107 odst. 2 tr. zákoníku.²¹ Pokud jde o **organizovanou skupinu působící ve více státech, jedná se pouze o specifický charakter organizované skupiny**.

Je možné konstatovat, že znovuzavedení trestnosti přípravy cílí pouze na nejzávažnější případy krácení daní.

Ministerstvo spravedlnosti předložilo do meziresortního připomínkového řízení další novelu trestněprávních předpisů, kterou se má opět novelizovat mj. tr. zákoník, když novela se mj. týká zákonných změn navazujících na financování a podporu terorismu. V rámci této novely se předpokládá, že do tr. zákoníku bude vložena definice organizované skupiny, a to vytvořením nového ust. § 128a, když výklad tohoto pojmu bude ve shodě s dosavadní odbornou literaturou a judikaturou, a nově má být v návaznosti na další předpokládané změny proveden v ust. § 129a výklad nově zaváděného pojmu, a to teroristická skupina.²²

Zavedení trestnosti přípravy zkrácení daně **vyvolávalo obavu různých subjektů**, a to zejména **daňových poradců a advokátů, aby, v souvislosti se zavedením trestnosti přípravy, potenciálně nevznikala jejich trestní odpovědnost za trestný čin nepřekážení trestného činu dle § 367 tr. zákoníku**, když trestnost vzniká na straně toho, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se mj. připravuje trestný čin zkrácení daně. V návaznosti na zavedení trestnosti přípravy se toto nepřekážení trestného činu vztahuje k přípravě zkrácení daně dle § 240 odst. 3 tr. zákoníku.

V této souvislosti je nutné poukázat na to, že v **některých případech bývá velice těžké u případů, na které by se mohla vztahovat trestní odpovědnost za zkrácení daně, vymezit hranice přípustného a legálního snižování daňového základu, a tím i daňové povinnosti, od případu, kde již jde o nedovolené zkrácení daně ve smyslu uvedeného trestného činu**.²³ Tato skutečnost vedla ke změně v ust. § 367 odst. 1 tr. zákoníku,

18 Pomocí karuselových podvodů je krácena DPH a zneužíván systém zdanění zboží v rámci EU, jenž je založen na konstrukci, že při dodání zboží do jiného členského státu EU je vývozce osvobozen od DPH. Systém umožňuje vývoz/dovoz zboží do/z jiného členského státu EU bez DPH a právě tuto skutečnost zneužívají organizované skupiny pachatelů prostřednictvím tzv. karuselových podvodů.

19 Důvodová zpráva k zákonu č. 163/2016 Sb. je dostupná na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 458, Poslanecká sněmovna, 7. období, od roku 2013.

20 Rt 53/1976-II, Rt 45/1986; P. Šámal a kol., op. cit. sub 6, str. 254.

21 P. Šámal a kol.: Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 1242.

22 <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=4980&d=347836>.

23 Jan Kocina, op. cit. sub 2, str. 81 a násl.

kdy nepřekážení trestného činu se již nebude moci dopustit osoba, zejména daňový poradce a advokát, která by se při poskytování poradenství mohla hodnověrným způsobem dozvědět, že se připravuje zkrácení daně. Daňoví poradci ani advokáti tedy za současné trestněprávní úpravy nejsou povinni ohlásit svého klienta, který se s nimi přišel poradit ohledně hraničních případů plnění daňové povinnosti, orgánům činným v trestním řízení. Tato úprava bude tedy zabraňovat tomu, aby nebyla narušena nezbytná důvěra mezi advokáty, daňovými poradci a jejich klienty.

Zavedení trestnosti přípravy zkrácení daně nijak nebrání možnosti uplatnění zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku.²⁴

✦ Autor je advokátem a pedagogem Fakulty právnické ZČU v Plzni.

24 Důvodová zpráva k zákonu č. 163/2016 Sb. je dostupná na <http://www.psp.cz> – sněmovní tisk 458, Poslanecká sněmovna, 7. období, od roku 2013; Rt 26/2013.

Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti

doc. JUDr. IVANA ŠTENGLOVÁ

Zakladatelské právní jednání provází každou kapitálovou společností od jejího vzniku do jejího zániku. Je logické, že v průběhu existence společnosti nastávají situace, které vyvolávají potřebu zakladatelského právního jednání změnit. V tomto příspěvku se budu zabývat některými problémy souvisejícími s takovými změnami. Protože právní úprava změn zakladatelského právního jednání bezprostředně souvisí s úpravou jeho formy, je nezbytné se zabývat i formou zakladatelského právního jednání a důsledky jejího nedodržení.

I. Forma zakladatelského právního jednání a důsledky jejího nedodržení

Ust. § 6 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen „zákon o obchodních korporacích“ nebo „z. o. k.“), vyžaduje pro právní jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. Ust. § 8 odst. 1 a 2 z. o. k. vyžaduje pro společenskou smlouvu, stanovy či zakladatelskou listinu kapitálové obchodní společnosti formu veřejné listiny. Zatímco § 6 odst. 1 z. o. k. sankcionuje nedostatek písemné formy s ověřenými podpisy absolutní neplatností, § 8 tohoto zákona žádnou úpravu v tom směru nemá. Je proto třeba si především položit otázku, zda je i zakladatelské právní jednání kapitálové obchodní společnosti, které nemá formu veřejné listiny, absolutně neplatné.

Havel¹ k tomu uvádí: „Zákon nereguluje možné případy jednání ve formě notářského zápisu (veřejné listiny), nicméně pro ně podle našeho názoru platí stejné pravidlo – nejsou-li prove-

dena v této zprůsvěně formě, jsou neplatná podle § 6 (a fortiori – a minori ad maius). Pomocnou ruku podává i pravidlo pro zachování formy při změnách určitého právního jednání podle § 564 NOBČZ.“ Dále pak: „Není-li společenská smlouva přijata v zákonem požadované formě nebo není-li vůbec, aplikuje se § 6, resp. nedošlo k založení a obchodní korporace nemůže být zapsána do obchodního rejstříku.“

Lasák² se vyjadřuje jen k důsledkům nedodržení formy podle § 6 z. o. k., v komentáři k § 8 pouze konstatuje, že zakladatelské právní jednání kapitálové obchodní společnosti „musí mít formu veřejné listiny, jak požaduje čl. II První směrnice“. K důsledkům nedodržení formy notářského zápisu se nevyjadřuje ani Rozehnal.³

Dlužno říci, že řešení uvedeného problému není jednoduché. Ust. § 6 odst. 1 i. f. z. o. k. zakládající absolutní neplatnost je sice formulováno zcela obecně, tj. ve vztahu k jakémukoli právnímu jednání týkajícímu se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace,⁴ navazuje však bezprostředně na požadavek písemné formy s úředně ověřenými podpisy, nikoli na požadavek formy notářského zápisu. Gramatickým a systematickým výkladem (ust. § 8 je ve vztahu k ust. § 6 z. o. k. ustanovením speciálním) lze dovozovat, že upravuje-li zákon o obchodních korporacích v § 6 výslovně důsledky nedodržení formy „ve prospěch“ – jinak spíše výjimečně – absolutní neplatnosti a v § 8 tak nečiní, není důsledkem nedodržení v § 8 předepsané formy absolutní neplatnost, a bude proto třeba zkoumat, jaké jiné důsledky nedodržení formy má.

1 I. Štenglová, B. Havel, F. Cileček, P. Kuhn, P. Šuk: Zákon o obchodních korporacích. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 15.

2 J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 116 a 133.

3 A. J. Bělohlávek a kol.: Komentář k zákonu o obchodních korporacích, Aleš Čeněk, Plzeň 2013, str. 91.

4 „Právní jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace vyžadují písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, jinak jsou neplatná; soud k této neplatnosti přihlídně i bez návrhu.“

Uplatníme-li však jiné formy výkladu, situace se výrazně změní. Tak především lze aplikovat (jak to činí Havel) argumentaci *a minori ad maius* – postihuje-li zákon sankcí absolutní neplatnosti méně přísnou formu, tím spíše by měla být touto sankcí stížena forma přísnější.

To však, podle mého názoru, není jediná možná argumentace ve prospěch absolutní neplatnosti. Budeme-li aplikovat obecnou úpravu důsledků nedodržení zákonem stanovené formy právního jednání (za situace, kdy § 8 na rozdíl od § 6 z. o. k. výslovnou úpravu důsledků nedodržení formy neřeší), dospějeme rovněž k tomu, že důsledkem nedodržení formy bude absolutní neplatnost. Podle § 582 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“), platí, že není-li právní jednání učiněno ve formě stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. Podle § 588 o. z. pak platí, že soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičií dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek.

Při posuzování, zda na porušení ust. § 8 z. o. k. co do formy zakladatelského právního jednání lze § 588 o. z. použít, je třeba vycházet z toho, že ust. § 8 z. o. k. je transpozicí směrnice 2009/101/ES o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (dále jen „směrnice“). Směrnice ve svém čl. 11 ukládá: „*Ve všech členských státech, jejichž právní předpisy nestanoví předběžnou správní nebo soudní kontrolu při zakládání společnosti, musí být akt, kterým se společnost zakládá, a stanovy, jakož i jejich změny úředně ověřeny.*“ **Nedodržení předepsané formy notářského zápisu tedy porušuje nejen zákon, ale i směrnici**, kterou je Česká republika vázána a je povinna ji transponovat do českého právního řádu a zajistit její dodržování; tuto transpozici provedla Česká republika právě v § 8 z. o. k. Z uvedeného plyne, že **porušení § 8 z. o. k. představuje zjevné narušení veřejného pořádku a zakladatelské právní jednání, které nemá předepsanou formu, je absolutně neplatné.**

II. Změna společenské smlouvy/stanov dohodou

Podle ust. § 147 odst. 1 z. o. k. platí, že společenská smlouva společnosti s ručením omezeným může být měněna dohodou všech společníků. Zákon výslovně stanoví, že pro dohodu o změně společenské smlouvy se vyžaduje veřejná listina. Rozhodnutím valné hromady může být společenská smlouva měněna, jen jestliže to sama stanoví. Návazně pak stanoví § 190 odst. 2 písm. a) z. o. k., že rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy patří do působnosti valné hromady pouze tehdy, určí-li tak společenská smlouva nebo zákon.

Obdobně stanoví § 421 odst. 2 písm. a) z. o. k., že do působnosti valné hromady akciové společnosti náleží rozhodování o změně stanov, jen určí-li tak stanovy nebo zákon. Komu náleží rozhodování o změně stanov, nesvěří-li je stanovy

valné hromadě, zákon nestanoví, z povahy stanov a z úpravy vymezení působnosti valné hromady akciové společnosti však nepochybně plyne, že změnu mohou provést jen všichni akcionáři ve vzájemné dohodě⁵ – jiná alternativa vlastně ani není k dispozici.

Dlužno poznamenat, že změna společenské smlouvy či stanov dohodou společníků bude u společností s větším počtem společníků značně náročným počinem, a bude proto praktické takovou změnu většinovému rozhodování valné hromady svěřit. Přijímá-li rozhodnutí o změně společenské smlouvy či stanov valná hromada, předepisuje zákon kvalifikovanou většinu hlasů (popř. ještě souhlas společníků, do jejichž práv a povinností změna zasahuje) a osvědčení rozhodnutí valné hromady veřejnou listinou.⁶

Pokud jde o formu změny stanov akciové společnosti, vyvolává nedostatek výslovné úpravy otázku, zda se pro ni, bude-li přijímána dohodou akcionářů, uplatní ust. § 6 z. o. k., podle kterého vyžadují právní jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, anebo právní úprava § 564 o. z., která stanoví, že vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě. V tom směru praxi poněkud znejistilo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, ve kterém Nejvyšší soud dovodil, že plná moc udělená k založení kapitálové obchodní společnosti v písemné formě s úředně ověřenými podpisy není neplatná pro nedostatek formy vyžadované zákonem, s odkazem na to, že taková plná moc „je právním jednáním týkajícím se založení obchodní korporace. Pro tato právní jednání je přitom upravena forma v § 6 odst. 1 z. o. k., a to včetně sankce stíhající její nedodržení (neplatnost, k níž soud přihlédne i bez návrhu).“

Setkala jsem se s názorem, že dohoda o změně stanov akciové společnosti je právním jednáním týkajícím se změny obchodní korporace ve smyslu § 6 odst. 1 z. o. k., a k takové změně tedy postačí písemná forma s úředně ověřeným podpisem. Nemyslím si, že by byl tento závěr správný. V cit. rozhodnutí Nejvyšší soud dovodil, že ust. § 6 z. o. k. je ve vztahu k § 441 odst. 2 *in fine* o. z. ustanovením speciálním. Platí ale totéž pro vzájemný vztah ust. § 6 z. o. k. a § 564 o. z.?

Zamyslíme-li se nad formou dohody o změně stanov, je třeba nejprve zkoumat, zda lze takovou dohodu označit za právní jednání týkající se změny obchodní korporace. Nepochybně ji o tom, že o takové právní jednání jde. Jak jinak než změnou stanov obchodní korporaci měnit? Jistě, změnou obchodní korporace je i její přeměna, ke které nepostačuje změna stanov – pro přeměny má ale zákon speciální úpravu. Jinak se změny společnosti realizují právě změnou jejich stanov, které obsahují nejen základní strukturu společnosti, ale i všechny její charakteristické rysy a vymezení jejích právních poměrů. Dohodu akcionářů o změně stanov tedy nepochybně pod ust. § 6 odst. 1 z. o. k. podřadit lze, a je proto třeba zkoumat, zda ji – pokud jde o formu – z jeho režimu nevyjímá jiné ustanovení zákona.

Vydeme-li ze shora uvedeného čl. 11 směrnice, který předepisuje tam, kde právní řád členského státu neukládá správní nebo soudní kontrolu při zakládání společnosti (což je případ České republiky), pro změny stanov „úřední ověření“,

5 Shodně V. Filip, J. Lasák in J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol., op. cit. sub 2, str. 1897, a P. Šuk in I. Štenglová, B. Havel, F. Čileček, P. Kuhn, P. Šuk, op. cit. sub 1, str. 659.

6 § 171, 172 a 416 z. o. k.

jeví se aplikace § 6 odst. 1 z. o. k. pro formu dohody o změně stanov nepřijatelná. V pochybnostech je totiž třeba vždy při výkladu českého práva dát přednost výkladu eurokonformnímu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04). Stejný závěr je třeba učinit na základě interpretace *a minori ad maius*. Je-li forma notářského zápisu předepsána pro dohodu o změně společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným (která bývá teorií označována jako smíšená společnost, s prvky osobní společnosti), bude třeba ji dovodit tím spíše pro akciovou společnost, která je ryzí kapitálovou společností. A konečně, předepíše-li zákon pro rozhodnutí valné hromady o změně stanov akciové společnosti osvědčení veřejnou listinou (§ 416 z. o. k.), bylo by zcela nelogické dovozovat, že pro dohodu akcionářů o takové změně postačuje písemná forma s úředně ověřenými podpisy. Z uvedených důvodů podle mého názoru **pro určení formy dohody akcionářů o změně stanov ust. § 6 odst. 1 z. o. k. použít nelze. Nedostatek formy notářského zápisu pak povede k absolutní neplatnosti dohody o změně stanov z obdobných důvodů jako její nedostatek u zakladatelského právního jednání.**

III. Změna společenské smlouvy/stanov rozhodnutím valné hromady

Pro změnu obsahu společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady předepisuje zákon kvalifikovanou (dvoutřetinovou) většinu hlasů všech společníků, popř., jde-li o změnu, kterou se zasahuje do práv nebo povinností pouze některých společníků, i jejich souhlas; zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech. Rozhodnutí musí být osvědčeno notářským zápisem podle § 80a a násl. zákona č. 358/1992 Sb. (dále jen „notářský řád“).

Určitý výkladový problém vyvstává, přijímá-li se rozhodnutí valné hromady per rollam. Podle ust. § 175 odst. 3 z. o. k. postačuje tam, kde zákon jinak vyžaduje, aby rozhodnutí valné hromady bylo osvědčeno veřejnou listinou, úřední ověření podpisu na vyjádření společníka; nepožaduje se tedy forma notářského zápisu. Závěry teorie o tom, jak toto ustanovení vykládat, jsou zcela protichůdné.

Tak Šuk⁷ k tomu uvádí: „*Původní návrh zákona o obchodních korporacích počítal s tím, že v případě rozhodování o usnesení, jež musí být osvědčeno notářským zápisem, bude muset mít formu notářského zápisu vyjádření společníka, jako tomu bylo v režimu obchodního zákoníku (§ 130 odst. 2 ObchZ) a jako je tomu v případě rozhodování per rollam u akciové společnosti (§ 419 odst. 2). Tomu také odpovídá důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích. Nicméně v důsledku poslaneckých pozměňovacích návrhů doznal § 175 odst. 3 změny a pro vyjádření společníka již není požadována forma veřejné listiny (notářského zápisu). Jde jistě o změnu, která společníkům zjednodušuje výkon hlasovacího práva a snižuje jejich náklady. V jejím důsledku však zákon upravuje – jde-li o osvědčování usnesení valné hromady veřejnou listinou – dvojitý režim. Přijímá-li valná hromada usnesení, pro něž zákon vyžaduje osvědčení veřejnou listinou, na jednání, musí být její usnesení osvědčeno, přijímá-li jej postupem podle § 175 a násl., požadavek osvědčení veřejnou listinou se neuplatní.*“ Shodně Pokorná:⁸ „*Pokud je mimo val-*

nou hromadu rozhodováno o záležitostech, k nimž jinak zákon vyžaduje pořízení notářského zápisu o rozhodnutí valné hromady, nemusí společníci svoje vyjádření předložit též ve formě notářského zápisu, nýbrž je dostačující, když vlastnoručním ověřeným podpisem opatří svoje vyjádření, v němž je výslovně uveden i obsah návrhu, k němuž se vyjadřují.“

Opačný závěr ale učinil Čech,⁹ který ve vazbě na úpravu v § 175 odst. 3 z. o. k. uzavřel, že: „*Zdánlivě tedy není nutno, aby každé vyjádření hlasujícího společníka mělo formu notářského zápisu s přiloženým textem rozhodnutí, pro něž společník hlasuje. Zdálo by se tak, že ohledně všech usnesení, která se na zasedání valné hromady přijímají ve formě notářského zápisu, je možné v režimu per rollam utéci před požadavkem notářského zápisu a spokojit se s úředně ověřeným podpisem z pošty či matricy. ... Domnívám se, že společenská smlouva společnosti s ručením omezeným má formu upravenou speciálně v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, které pro ni vyžaduje notářský zápis. Na to navazuje § 564 občanského zákoníku. Z něj se podává, že ke změně v obsahu právního jednání, pro něž zákon předepisuje určitou formu, je nezbytná forma stejná nebo přísnější. Můžeme se tedy ptát, které pravidlo upřednostnit. Ustanovení § 175 odst. 3 zákona o obchodních korporacích, tedy že cokoliv, o čem by se na valné hromadě pořizoval notářský zápis, v režimu per rollam tento zápis nevyžaduje? Anebo je třeba mít za speciální § 8 odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve spojení s § 564 občanského zákoníku, vyžadující pro společenskou smlouvu společnosti s ručením omezeným a její změny vždy formu notářského zápisu? Při řešení této kolize nemůžeme pominout naše závazky plynoucí z ujednání práva. Ty hovoří jednoznačně. Směrnice 2009/101 (bývalá první) klade na členské státy v článku 11 jasný požadavek, aby v těch státech, jejichž právní předpisy nestanoví předběžnou správní nebo soudní kontrolu při zakládání společnosti, byl akt, kterým se společnost zakládá, jakož i jeho změny, úředně sepsán. U nás nemáme předběžnou kontrolu, rejstříkové soudy ji neprovádějí. Jsme tedy povinni zabezpečit, aby byl notářský zápis pořízen o každé společenské smlouvě společnosti s ručením omezeným i její změně. V této situaci se obávám, že se budeme muset přiklonit na stranu speciality § 8 odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve spojení s § 564 občanského zákoníku ... k témuž výkladu se postupně přiklonili i další kolegové, např. dr. Šuk.*“

Řešení uvedeného problému není jednoduché. Na jedné straně nelze pochybovat o tom, že z požadavku směrnice – jak shora argumentováno – plyne povinnost České republiky zajistit pro rozhodování o změně společenské smlouvy formu notářského zápisu a formě notářského zápisu nasvědčuje i výklad systematický, logický a teleologický. Na druhé straně je výslovné ustanovení zákona; to by ale zřejmě šlo překlenout za použití úpravy § 2 odst. 2 o. z.¹⁰ Co je ale třeba rovněž vzít v úvahu, je zcela jasně vyjádřená vůle zákonodárce odchýlit

7 In I. Štenglová, B. Havel, F. Gileček, P. Kuhn, P. Šuk, op. cit. sub 1, str. 336.

8 In J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol., op. cit. sub 2, str. 974.

9 P. Čech: Mýty a pověry ve výkladu a aplikaci nového civilního práva: Dnešní klíč před zítřejší bouří, Právní rádce č. 7-8/ 2015, str. 48.

10 Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

se při vyjádření společníka v rámci hlasování per rollam od jinak obecně stanoveného požadavku notářské kontroly – viz závěry P. Šuka shora. Je otázkou, zda si byli iniciátoři uvedené změny v parlamentu vědomi, že se odchyľují od požadavku směrnice (spíše se domnívám, že nikoli, že byli vedeni jen snahou usnadnit společníkům rozhodování per rollam), ať tomu ale bylo jakkoli, o jejich vůli lze stěží pochybovat; tato vůle však mohla vycházet z omylu, resp. z nedostatku vědomosti o tom, že zvolené řešení není v souladu se směrnicí. V úvahu je ale třeba vzít ještě jedno hledisko, a to hledisko „dobrověrného uživatele“ zákona. Jak – aniž by to bylo v rozporu s dobrými mravy (§ 2 odst. 3 o. z.) – sdělit dobrověrnému uživateli (zejména neprávnikovi), že to, co text zákona říká na první (i druhý) pohled zcela jasně a jednoznačně, neplatí? Že zákon sice nepožaduje pro vyjádření společníka formu veřejné listiny a ukládá pouze ověření podpisu, přesto ale je notářský zápis nutný. **I když se zcela ztotožňuji s eurokonformním výkladem posuzovaného ustanovení, do tohoto počínu bych se příliš nehrnula – ten, kdo bude muset hozenou rukavicí zvednout, bude nepochybně Nejvyšší, popř. Ústavní soud.**

Právní úprava akciové společnosti je naštěstí méně rozporaná. Podle § 416 z. o. k. se k rozhodnutí valné hromady o změně stanov vyžaduje souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů přítomných akcionářů a rozhodnutí se osvědčuje veřejnou listinou, jejímž obsahem je i schválený text změny stanov. Na rozdíl od úpravy společnosti s ručením omezeným vyžaduje zákon, aby v případech, kdy je pro rozhodnutí valné hromady předepsáno osvědčení veřejnou listinou, mělo rozhodnutí akcionáře formu veřejné listiny, ve které se uvede i obsah návrhu rozhodnutí valné hromady, kterého se vyjádření týká (§ 419 odst. 2 z. o. k.).

IV. Změna společenské smlouvy/stanov v důsledku rozhodnutí valné hromady

Dalším způsobem změny společenské smlouvy/stanov je změna, kterou valná hromada výslovně nepřijala, ale ke které došlo proto, že přijala rozhodnutí, které takovou změnu vyvolává. Takové rozhodnutí zákon označuje jako rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva/stanovy a vyžaduje pro ně souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů všech/přítomných společníků a osvědčení veřejnou listinou.¹¹

Určité problémy způsobuje praxi vymezení, která rozhodnutí pod pojem „rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva/stanovy“ podřadit. Typicky půjde o rozhodování o změně výše základního kapitálu – i když i v tom směru vznikají určité pochybnosti – viz níže. Velmi diskutovaná je, zejména u společnosti s ručením omezeným, otázka, zda sem patří např. rozhodování o vyloučení společníka, rozhodování o souhlasu s převodem podílu a řada dalších. Pro praxi je to důležité zejména proto, že zákon o obchodních korporacích nepřevzal úpravu začleněnou do ust. § 141 odst. 1 obchod-

ního zákoníku, podle které se rozhodování valné hromady „podle § 125 odst. 1 písm. f), g) a i), jde-li o jmenování, odvolání a odměňování likvidátora, § 113, 115, 117 a 121“ nepovažovalo za rozhodování o změně společenské smlouvy, ale o rozhodnutích podle § 113, 115, 117 a 121 musel být pořizován notářský zápis.

Komentářová literatura se k platné právní úpravě vyjadřuje dosti nesourodě. Tak B. Havel a shodně P. Šuk počítají mezi případy, kdy rozhodnutí valné hromady mění společenskou smlouvu, změnu základního kapitálu a změnu osoby společníka při jeho vyloučení valnou hromadou. P. Šuk k tomu ještě přidává vymezení případů, kdy rozhodnutím valné hromady ke změně společenské smlouvy nedochází, byť se rozhodnutí týkalo údajů uvedených ve společenské smlouvě. Dovojuje, že: „*Odvoláním stávajících jednatelů, popřípadě členů dozorčí rady, a volbou nových nedochází ke změně společenské smlouvy; jednatele, popřípadě členové dalších orgánů, kteří byli určeni zakladateli, se nemění (pouze jim v důsledku odvolání nebo jiných právních skutečností zanikla funkce).*“¹²

J. Pokorná¹³ v komentáři k § 147 z. o. k. uvádí: „*Pravidlo uvedené ve druhém odstavci výslovně odpovídá na pochybnosti, které byly až dosud spojovány s těmi případy, kdy ke změně společenské smlouvy docházelo na základě určité právní skutečnosti, k níž valná hromada vyjadřovala svůj souhlas, ale bez tohoto souhlasu by daná skutečnost nevzbudila právní účinky (např. souhlas k převodu podílu, souhlas s rozdělením podílu), nebo kdy změna byla způsobena takovým rozhodnutím valné hromady, které sice není rozhodnutím přímo o změně společenské smlouvy, ale změna je jeho důsledkem (např. rozhodnutí o vyloučení společníka pro prodlení s plněním vkladové povinnosti). Tato rozhodnutí jsou pro změnu společenské smlouvy dostatečným titulem, není nutno, aby valná hromada přijímala další zvláštní rozhodnutí o tom, že se ve smyslu prvního rozhodnutí současně mění společenská smlouva, rozhodnutí je však nutno osvědčit veřejnou listinou.*“

A dále pak: „*Odlíšnost situací zachycovaných v § 171 odst. 1 písm. a) a b) reaguje rovněž na dlouholeté problémy spojené s tím, že zejména praxe rejstříkových soudů nerozlišovala dostatečně přesně případy, kdy valná hromada rozhodovala o změně společenské smlouvy samotné, od případů, kdy se rozhodnutí valné hromady týkalo jiné záležitosti, jež se ovšem též promítla do obsahu společenské smlouvy. Ustanovení § 171 odst. 1 písm. a) proto pokrývá všechny případy, kdy na základě ustanovení zákona nebo ujednání o způsobu změny společenské smlouvy v této smlouvě samotné mění obsah společenské smlouvy svým rozhodnutím valná hromada (např. změny firmy, sídla, předmětu podnikání, ale též výše základního kapitálu, druhů podílů a práv a povinností s nimi spojených). Ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) se potom týká rozhodování o jiných otázkách, které ale současně mění obsah společenské smlouvy (např. poskytnutí souhlasu k převodu podílu, rozhodnutí o vyloučení společníka pro prodlení s plněním vkladové nebo příplatkové povinnosti, vypořádání uvolněného podílu).*“

A. Rozehnal¹⁴ pak uvádí: „*Ke změně společenské smlouvy může dojít i na základě jiných rozhodnutí než rozhodnutí valné hromady o změně obsahu společenské smlouvy, a to například vyslovením souhlasu s převodem obchodního podílu, s převodem uvolněného podílu, rozhodnutí o přechodu uvolněného podílu, rozhodnutí o vyloučení společníka.*“

11 § 147 odst. 1 a 2, § 171 odst. 1, § 172 odst. 1, § 416 odst. 1 a 2 z. o. k.

12 B. Havel, P. Šuk in I. Štenglová, B. Havel, F. Čileček, P. Kuhn, P. Šuk, op. cit. sub 1, str. 288, 324.

13 In J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol., op. cit. sub 2, str. 907, 963.

14 A. Rozehnal in A. J. Bělohávek a kol., op. cit. sub 3, str. 697.

Jak patrně z uvedeného, škála názorů je velice pestrá.

Příkláním se k názoru, že rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva, je, při nedostatku výslovné úpravy, takové rozhodnutí, kde valná hromada rozhoduje o změně, jež se následně bez dalšího promítne do společenské smlouvy – např. rozhodnutí o vyloučení společníka. Je-li ale rozhodnutí valné hromady pouze předpokladem pro to, aby mohlo dojít k právní události, jejímž důsledkem bude změna společenské smlouvy, pak podle mého názoru takové rozhodnutí nelze označit za rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva (např. rozhodnutí o udělení souhlasu s převodem podílu – v důsledku tohoto rozhodnutí ke změně společenské smlouvy nedochází, vytváří se jím pouze předpoklad pro právní jednání, v jehož důsledku ke změně dojde – smlouvu o převodu podílu).

Rovněž konečné vyřešení této otázky lze očekávat až s judikaturou vyšších soudů. Nejvyšší soud už ostatně s tímto řešením započal, když ve stanovisku Cpjn 204/2015 uzavřel, že usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným o souhlasu s převodem podílu na osobu, která není společníkem (§ 208 odst. 1 z. o. k.), není usnesením, v jehož důsledku se mění společenská smlouva ve smyslu § 171 odst. 1

písm. b) z. o. k.; nejde tudíž ani o rozhodnutí, které se obligatorně osvědčuje veřejnou listinou podle § 172 odst. 2 z. o. k. Obdobné problémy vznikají ve vztahu k rozhodnutím, v jejichž důsledku se mění stanovy akciové společnosti (§ 416 odst. 1 z. o. k.).

V. Závěr

Jak patrně ze shora uvedeného, výkladových problémů týkajících se změny zakladatelského právního jednání není málo. V možnostech tohoto příspěvku nebylo zmapovat a pokusit se řešit všechny. Snad se mi podařilo postihnout alespoň ty, které působí praxi největší potíže.

✦ Autorka, emeritní soudkyně Nejvyššího soudu, je garantkou oborů Právo v obchodních vztazích a Obchodněprávní vztahy v CEVRO institutu v Praze.

Příspěvek byl přednesen v červnu 2016 na XXIV. Karlovarských právnických dnech.

Skončení pracovního poměru v judikatuře

JUDr. LADISLAV JOUZA

Judikatura soudů vyšších stupňů (Nejvyšší soud, vrchní soudy) je závazná pro soudy nižších instancí. Je však vodítkem i pro zaměstnavatele, kteří v jejích intencích mohou v personální praxi

správně používat pracovněprávní předpisy. Protože ustanovení zákoníku práce č. 262/2006 Sb. (dále jen „zák. práce“) o skončení pracovního poměru jsou v současné době v advokátní praxi nejpoužívanější, podívejme se podrobněji na některé v praxi nejdůležitější aktuální judikáty.

Dohoda o skončení pracovního poměru (§ 49 zák. práce)

K ukončení pracovního poměru dohodou je třeba, aby se smluvní strany, zaměstnanec i zaměstnavatel, písemnou formou shodly na tom, že jejich pracovněprávní vztah bude ukončen (navrhnout ukončení může jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel) a k jakému datu se tak stane. Je tedy třeba, aby uzavřeli dohodu o skončení pracovního poměru.

Dohodu o skončení pracovního poměru lze uzavřít kdykoliv během pracovního poměru, tedy i v případech, že je zaměst-

nanec nemocen, nebo žena trvale pečuje o dítě mladší než tři roky, nebo zaměstnanec je zdravotně postižený. Zák. práce vychází z toho, že dohoda je projevem svobodné vůle obou účastníků, kteří jsou si plně vědomi všech právních důsledků. Není třeba, aby byla zaměstnancům poskytována zvláštní ochrana jako v případech, kdy pracovní poměr skončí z vůle jen jednoho z účastníků – zaměstnavatele proti vůli zaměstnance.

Dohoda o skončení pracovního poměru se uzavírá písemně, a **je vhodné v ní uvést důvody**. To má význam zejména při skončení pracovního poměru z důvodu organizačních změn, kdy zaměstnanci náležejí některé pracovněprávní výhody (např. odstupné).

Podstatnou náležitostí dohody je **určení dne**, kdy pracovní poměr končí. Nejčastější jsou případy, kdy je doba skončení pracovního poměru určena kalendářním dnem. To je také nejjednodušší a nejpřesnější stanovení rozhodného dne. Použije-li se však jiný způsob určení (např. je-li tento den vázán určitou událostí či rozvazovací podmínkou), musí se tak stát způsobem nevzbuzujícím pochybnost.

Výpověď dohodou

V podnikatelské praxi se často objevují problémy s formulací žádosti o skončení pracovního poměru dohodou ze strany zaměstnanců. V žádosti např. zaměstnanec uvede „*dávám výpověď dohodou*“ apod. Z takto nejasně formulovaného projevu vůle zaměstnavatel nemůže zjistit, jaký způsob skončení pra-

covního poměru zaměstnanec zamýšlí. Proto je vždy vhodné, aby zaměstnavatel (zpravidla zaměstnanec personálního úseku nebo statutární zástupce) kontaktoval zaměstnance a v ústním jednání si vysvětlili, zda se jedná o žádost ke sjednání dohody o skončení pracovního poměru nebo o podání výpovědi.

Ze soudní judikatury

- *Doba, v níž má skončit pracovní poměr dohodou, nemusí být sjednána jen kalendářním dnem. Může být dohodnuta např. dobou skončení prací, skončením pracovní neschopnosti zaměstnance apod. Doba skončení musí však být určena tak, aby nevznikla pochybnost o sjednaném dni, v němž má pracovní poměr skončit [rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 27. 2. 1973, sp. zn. 3 Cz 25/72 (Rc 5/1974)].*
- *Těhotenství zaměstnankyně v době uzavření dohody o skončení pracovního poměru není důvodem neplatnosti této dohody, a to ani v případě osamělé zaměstnankyně, která o svém těhotenství nevěděla [rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30. 10. 1984 (Rc 4/1986)].*
- *Nejedná se o bezprávnou výhrůžku ani o zneužití výkonu práv a povinností v rozporu s dobrými mravy, jestliže zaměstnavatel svůj návrh na rozvázání pracovního poměru dohodou odůvodnil tím, že podle jeho názoru jsou zde důvody, pro které by mohl se zaměstnancem pracovní poměr zrušit okamžitě (rozsudek NS ze dne 11. 4. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1332/2001).*
- *Dochází-li k dohodě o rozvázání pracovního poměru mezi účastníky z důvodů organizačních změn na straně zaměstnavatele, nečiní ta skutečnost, že důvodem skončení pracovního poměru není uveden přímo v písemné dohodě, tuto dohodu neplatnou. Není ani vyloučen nárok zaměstnance na odstupné. V takovém případě je ovšem na zaměstnanci, aby prokázal, že organizační změny u zaměstnavatele byly skutečně důvodem rozvázání pracovního poměru dohodou, a že tedy mezi těmito organizačními změnami a rozvázáním pracovního poměru dohodou existuje příčinná souvislost [rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 4. 1995 (PR 9/1995)].*

Výpověď z pracovního poměru (§ 50 až 51 zák. práce – Společné zásady)

Skončení pracovního poměru výpovědí, ať již ze strany zaměstnance, či zaměstnavatele, se zcela zásadně liší od skončení pracovního poměru dohodou, neboť se jedná o **jednostranné právní jednání**, které učinil jen jeden účastník pracovněprávního vztahu vůči druhému.

Protože výpověď, daná jedním účastníkem pracovněprávního vztahu, vede k ukončení tohoto vztahu s druhým účastníkem často proti jeho vůli, stanoví zák. práce přísná pravidla, která je třeba dodržet, aby výpověď byla platná (§ 50).

Výpověď musí být **dána písemně** a **musí být doručena druhé straně**. Doručením je míněno skutečné doručení druhému účastníku, a to doručení zaměstnanci do vlastních rukou, zaměstnavateli zpravidla doručení nadřízenému zaměstnanci či do podatelny zaměstnavatele. Doručení je vhodné nechat si potvrdit např. na kopii výpovědi.

Výpovědní doba výpovědi, doručené druhému účastníku, počíná běžet od prvního dne měsíce, který následuje po měsíci, v němž byla výpověď doručena (např. výpovědní doba výpovědi doručené 28. 6. začíná plynout dne 1. 7., výpovědní doba výpovědi doručené 1. 7. začíná plynout dnem 1. 8.).

Výpovědní doba je stejná pro výpověď danou zaměstnancem i zaměstnavatelem a činí nejméně dva měsíce. Je-li tedy dána výpověď dne 15. 6., výpovědní lhůta počne běžet 1. 7. a pracovní poměr skončí dne 31. 8.

Výpovědní doba může být **delší než dva měsíce**, zaměstnavatel a zaměstnanec si ji mohou písemnou smlouvou prodloužit. Tato výpovědní doba musí být stejně dlouhá pro obě smluvní strany.

Pokud se rozhodne zaměstnanec, že skončí pracovní poměr výpovědí (§ 50 odst. 3 zák. práce), musí doručit zaměstnavateli písemnou výpověď. Důvod, pro který chce pracovní poměr ukončit, např. výhodnější zaměstnání, rodinné důvody, pracovní podmínky apod., může ve výpovědi uvést.

Kratší výpovědní doba přichází v úvahu tehdy, jestliže zaměstnanec dal výpověď v souvislosti s přechodem práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Pracovní poměr pak skončí nejpозději dnem, který předchází dni nabytí účinnosti přechodu práv a povinností (§ 51a zák. práce).

Príklad:

Část podniku přechází k 1. 9. 2016 k jinému zaměstnavateli. Zaměstnanec může dát výpověď v souvislosti s tímto přechodem práv a povinností z pracovněprávních vztahů ještě do 31. 8. 2016. Tímto dnem by také skončil pracovní poměr. Výpověď může být např. jednodenní.

Ze soudní judikatury

- *Nedostatek podpisu zaměstnavatele na listině obsahující výpověď z pracovního poměru způsobuje neplatnost tohoto zrušení pracovního poměru pro nedostatek formy [rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 10. 1995 (SR 1/1997)].*
- *Není-li možné ze samotného znění písemné výpovědi z pracovního poměru pro neurčitost či nesrozumitelnost projevu vůle dovodit, v čem spočívá skutkové vymezení výpovědního důvodu, je výpověď z pracovního poměru zaměstnanci neplatným právním úkonem jen tehdy, jestliže nelze ani výkladem projevu vůle zjistit, proč byla zaměstnanci dána výpověď. Pomocí výkladu projevu vůle nelze nahrazovat nebo doplňovat vůli, kterou ten, kdo výpověď dává, v rozhodné době neměl, nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji [rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 10. 1996 (Rc 29/1997)].*
- *Není rozhodující, jak zaměstnavatel ve výpovědi důvod právně kvalifikoval, nýbrž je věcí soudu, aby posoudil, který v zákoně uvedený výpovědní důvod je jednáním zaměstnance vylíčeným ve výpovědi naplněn (Sborník soudních rozhodnutí IV, str. 190).*
- *Vzniknou-li pochybnosti o určitosti písemného projevu vůle – výpovědi z pracovního poměru a není možné provést výklad písemného projevu vůle jen na základě listiny, v níž je obsažen, je třeba se zabývat zejména tím, za jakých okolností byl projev vůle účastníka směřující k rozvázání pracovního poměru výpovědí učiněn a zda za těchto okolností bylo me-*

zi účastníky zřejmé, proč byla výpověď z pracovního poměru dána (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2001, 21 Cdo 2999/2000).

Výpověď z pracovního poměru daná zaměstnavatelem (§ 52 zák. práce)

Zaměstnavatel může dát výpověď pouze z důvodů, které výslovně (taxativně) stanoví zákoník práce (§ 52).

V písemné výpovědi, kterou dává zaměstnavatel, **musí být konkrétně uveden důvod výpovědi**. Nestací jen uvedení čísla příslušného ustanovení zák. práce.

Výpověď daná zaměstnavatelem, která se opírá o jakýkoliv jiný důvod, než stanoví zák. práce, nebo není vůbec odůvodněna, je neplatná a v případě soudního sporu nemá zaměstnavatel vyhlídku na úspěch. Rovněž není možné u jedné a téže výpovědi výpovědní důvod dodatečně měnit.

V praxi může dojít i k situaci, kdy ten, kdo výpověď podal, změní názor a chce již doručenou výpověď odvolat. Tento postup je možný, avšak jen tehdy, jestliže s tím **druhá smluvní strana souhlasí**. Toto tzv. zpětvzetí výpovědi musí být stejně jako výpověď učiněno písemně a souhlas druhého účastníka s tímto postupem je třeba též písemně potvrdit.

Výpověď z organizačních důvodů (§ 52 písm. a) až c) zák. práce]

Výpověď z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až c) zák. práce – ruší-li se nebo přemísťuje-li se zaměstnavatel, jiné organizační změny, snižování počtu zaměstnanců, nadbytečnost zaměstnance apod.

Jde o důvody, spočívající v zásadních okolnostech týkajících se zaměstnavatele (např. zaměstnavatel ruší živnost, mění své sídlo, jeho část – dílna nebo provoz přechází k jinému zaměstnavateli, jehož předmět činnosti neumožňuje zaměstnance dále zaměstnávat podle pracovní smlouvy apod.). V současné době jsou v praxi nejčastější výpovědi z důvodu organizačních změn.

Výpověď z důvodu organizačních změn může dát zaměstnavatel:

- ruší-li se zaměstnavatel nebo jeho část [písm. a)],
- přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část [písm. b)],
- stane-li se zaměstnanec nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách [písm. c)].

Ze soudní judikatury

- *Důvody pro výpověď musí existovat v okamžiku, kdy zaměstnavatel dává výpověď. Nemusí být organizační změny již realizovány, je ale nutné, aby o nich bylo rozhodnuto. Výpovědní doba by měla skončit nejdříve poslední den před realizací organizační změny.*
- *Rozhodnutí o organizační změně nemusí být písemné, nejde o právní úkon, ale o hmotněprávní podmínku platnosti výpovědi.*

- *Přestěhování provozovny a rozšíření sortimentu nemůže být důvodem pro výpověď.*
- *Pojem části zaměstnavatele: organizační jednotka, útvar nebo jiná složka zaměstnavatele, která vyvíjí v jeho rámci relativně samostatnou činnost, jíž se podílí na předmětu činnosti zaměstnavatele. Taková složka má vyčleněny určité prostředky (budovy, stroje, nářadí) a prostory k provozování činnosti. Zpravidla je uvedena ve vnitřním předpise zaměstnavatele, v organizačním řádu a v jejím čele stojí vedoucí (Nejvyšší soud z 6. 5. 1997 – Rc 1 98).*
- *Výpověď může být dána jen těm zaměstnancům, kterým v důsledku zrušení nemůže zaměstnavatel přidělovat práci v místě, kde dosud pracovali, a konali tedy práci ve zrušené části zaměstnavatele (Nejvyšší soud 3. 6. 1997).*
- *Je-li v pracovní smlouvě uvedeno místo výkonu práce vymezeno sídlem zaměstnavatele, lze za přemístění zaměstnavatele považovat změnu jeho sídla (Nejvyšší soud 26. 3. 2001).*
- *Podmínky pro platnost výpovědi z důvodu nadbytečnosti: musí existovat rozhodnutí o organizační změně, příčinná souvislost mezi tímto rozhodnutím a nadbytečností zaměstnance a faktická nadbytečnost zaměstnance.*
- *I když skutečnost, že zaměstnavatel přijal na místo zaměstnance, kterému dal výpověď, jiného zaměstnance, je důkazem o neopodstatněnosti tohoto důvodu, není použití tohoto důvodu vázáno na absolutní snížení počtu zaměstnanců; zaměstnavateli záleží nejen na počtu, ale i na složení z hlediska profesí a kvalifikace (Nejvyšší soud 22. 2. 1968).*
- *O výběru zaměstnance, který je nadbytečný, rozhoduje zaměstnavatel sám, soud jeho rozhodnutí nepřezkoumává [rozsudek Krajského soudu v Brně (Rc 90/67)].*
- *Příčinná souvislost mezi nadbytečností a rozhodnutím o organizační změně: Rozhodne-li zaměstnavatel o tom, že činnost vykonávanou zaměstnancem bude zajišťovat jinak než v pracovněprávním vztahu (např. sleduje-li získání finanční úspory – převod této činnosti jinému subjektu), je dán výpovědní důvod pro nadbytečnost zaměstnance; to neplatí v případě, že jde o úkoly, které patří do předmětu činnosti zaměstnavatele. Pokud by zaměstnavatel vyčlenil z důvodů finančních úspor určitou část ze svého předmětu činnosti, a v důsledku toho by dal výpověď pro nadbytečnost, neměla by být tato výpověď platná (Nejvyšší soud 20. 11. 2003).*
- *Výpověď je neplatná, jestliže rozhodnutí zaměstnavatele nebylo přijato k dosažení změny úkolů, technického vybavení, ke snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo se netýkalo jiných organizačních změn (Nejvyšší soud 27. 4. 2004).*
- *O příčinnou souvislost nejde, jestliže předpokládané snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce má nastat jinak, bez nutnosti rozvázat pracovní poměr, např. v důsledku výpovědi podané jiným zaměstnancem nebo uplynutím sjednané doby v pracovním poměru na dobu určitou jiných zaměstnanců (Nejvyšší soud 27. 4. 2004).*
- **Příklad:** Počet zaměstnanců bude snížen skončením pracovních poměrů na dobu určitou, ale přesto zaměstnavatel dává výpověď pro nadbytečnost jiným zaměstnancům. Taková výpověď není opodstatněná.
- *Zaměstnanec je nadbytečný tehdy, jestliže zaměstnavatel nemá možnost ho zaměstnávat pracemi sjednanými v pra-*

covní smlouvě. Přijetí jiného zaměstnance na místo uvolněné odchodem zaměstnance, kterému byla dána výpověď pro nadbytečnost, je zpravidla důkazem o neopodstatněnosti použitého výpovědního důvodu (Nejvyšší soud 2. 7. 2002).

- **Rozhodnutí o organizační změně: nemusí být písemné, nemusí být vyhlášené, musí být přijato před podáním výpovědi; rozhodnutí není právním úkonem, soud jej nepřezkoumává, hodnotí jen, zda jej učinil ten, kdo je k tomu oprávněn, a zda bylo skutečně přijato.**
- **Nejedná se o organizační změnu, jestliže se jedná jen o rozvrhu nebo plánování funkcí** (Nejvyšší soud SR 29. 1. 1991).
- **S rozhodnutím o organizační změně musí zaměstnavatel - podnikatel seznámit zaměstnance, i když je to předmětem obchodního tajemství** (Nejvyšší soud 2. 2. 2005).

Nesplňování předpokladů nebo požadavků

Nesplňování předpokladů zaměstnancem může být důvodem pro výpověď z pracovního poměru, ale předpoklady musejí být **stanoveny právními předpisy (§ 52 zák. práce)**. Jde např. o předpoklady na úseku stavební činnosti u úředníka městského úřadu na stavebním odboru. Jestliže zaměstnanec tyto předpoklady ztratil (např. mu byl odebrán řidičský průkaz) nebo je vůbec nesplňoval (např. nesložil potřebnou zkoušku), může zaměstnavatel použít tento výpovědní důvod.

Výpovědním důvodem nesplňování požadavků na výkon práce jsou míněny **požadavky kladené na konkrétní práci**. Nejsou stanoveny právními předpisy, obvykle je **určuje zaměstnavatel**. Jsou to např. organizační zdatnost u sekretářky ředitele nebo dobré vyjadřovací schopnosti u lektora, jazyková zkouška apod. Jestliže bez zavinění zaměstnavatele zaměstnanec tyto požadavky neplní a toto neplnění má za následek neuspokojivé pracovní výsledky, lze neplnění požadavků použít jako důvod výpovědi. Je však třeba, aby zaměstnavatel na neuspokojivé pracovní výsledky písemně (a konkrétně) zaměstnance upozornil a současně mu písemně poskytl přiměřenou lhůtu k odstranění těchto nedostatků. Jestliže zaměstnanec v určené lhůtě nedostatky neodstraní, lze mu dát z tohoto důvodu výpověď, a to v průběhu 12 měsíců od písemného upozornění.

Ze soudní judikatury

- **Rozdíl mezi předpoklady a požadavky: předpoklady stanoví právní předpisy, požadavky klade zaměstnavatel.**
- **Z důvodu nesplňování předpokladů pro výkon práce může zaměstnavatel dát výpověď i tehdy, jsou-li předpoklady stanoveny v průběhu pracovního poměru, tedy dodatečně a po vzniku pracovní smlouvy** (Nejvyšší soud 19. 6. 1995).
- **U tohoto výpovědního důvodu nestačí, aby zaměstnavatel citoval příslušné ustanovení zákoníku práce [§ 52 písmeno f)], ale je nutné důvod uvést skutkově; při nesplňování předpokladů stačí odkázat na předpis, v němž jsou stanoveny předpoklady pro výkon určité práce. U výpovědi z důvodu nesplňování požadavků je nutno konkretizovat požadavky, které zaměstnanec neplní a v souvislosti s tím nedosahuje očekávaných pracovních výsledků, to je těch požadavků, jejichž**

neplnění brání zaměstnanci v plnění povinností vyplývajících z jeho pracovního poměru (Nejvyšší soud 29. 6. 1998).

- **Nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady podle nařízení vlády o platech, jde o výpovědní důvod** (Nejvyšší soud 25. 2. 1998).

Příklad:

Zejména se jedná o zaměstnance veřejné správy, kteří jsou odměňováni platem.

- **Použití tohoto výpovědního důvodu není časově omezeno, může být dán delší dobu; musí však trvat v době, kdy byla výpověď dána. Lze takto uplatnit oba důvody.**
- **Není-li splněn důvod spočívající v předpokladech, nelze z toho dovodit, že jde o nesplňování požadavků** (Nejvyšší soud 16. 12. 1976).
- **Požadavky kladené na výkon práce mohou vyplývat z pracovního řádu, vnitropodnikové směrnice, příkazů vedoucího zaměstnance nebo může jít o požadavky, které jsou všeobecně známé** (Nejvyšší soud 24. 3. 1978).

Příklad: Výpověď pro nesplňování požadavků může dostat vedoucí zaměstnanec, pokud např. trpí u podřízených porušování pracovních povinností, poskytuje jim neoprávněné výhody, nebo práci špatně organizuje (Sborník rozhodnutí Nejvyššího soudu, sv. III, str. 126).

- **K odstranění nedostatků v práci musí být stanovena lhůta; její absence (nestanovení) má za následek neplatnost výpovědi; požadavek písemné formy pro stanovení této lhůty je hmotněprávní podmínkou, nejde o právní úkon.**

Výpověď ze zdravotních důvodů (§ 52 písm. d) a e) zák. práce

Jde o zdravotní důvody na straně zaměstnance. K tomu, aby bylo možné dát zaměstnanci z uvedených důvodů výpověď, je potřebný lékařský posudek anebo rozhodnutí příslušného orgánu státní zdravotní správy. Posudek či rozhodnutí pak musí vyznívat v tom smyslu, že **zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost konat dosavadní práci**. Zpravidla u invalidního zaměstnance není rozhodnuto o jeho plné pracovní nezpůsobilosti, takže i on může nadále pracovat.

Ze soudních rozhodnutí

- **Předpokladem platné výpovědi z pracovního poměru ze zdravotních důvodů je jen takový lékařský posudek, který nepřipouští jiný odborný závěr než ten, že zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost vykonávat dosavadní práci. Nestačí tedy pouhé doporučení lékaře ke změně druhu vykonávané práce odůvodněné nevhodností dosavadní práce z hlediska zdravotního stavu zaměstnance, stejně jako nemůže být podkladem pro výpověď z pracovního poměru posudek, z něhož jednoznačně nevyplývá, že pracovní nezpůsobilost zaměstnance je dlouhodobé povahy (není jen dočasná)** [rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 1. 1996 (PR 6/1996)].

Příklad:

Dlouhodobá pracovní neschopnost nemusí ještě znamenat dlouhodobou nezpůsobilost k práci a naopak: krátkodobá pracovní neschopnost může již znamenat dlouhodobou neschopnost k práci.

Výpověď pro porušení povinnosti [§ 52 písm. g) zák. práce]

Toto ustanovení zahrnuje celkem tři situace, a to:

- případy, kdy lze okamžitě zrušit pracovní poměr, tj. jestliže byl zaměstnanec odsouzen za úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než jeden rok,
- závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k práci vykonávané zaměstnancem (např. svévolné opuštění pracoviště, požívání alkoholu na pracovišti, několikadenní nepřítomnost na pracovišti, neomluvená absence, fyzické napadení zástupce zaměstnavatele nebo spoluzaměstnance apod.),
- soustavné méně závažné porušování povinností. Tento důvod však lze použít pouze tehdy, jestliže v posledních šesti měsících byl v souvislosti s porušením povinností zaměstnanec upozorněn na možnost výpovědi. Upozornění by mělo být vyhotoveno písemně pro případ budoucího dokazování v možném soudním sporu. O soustavné porušování povinností se podle praxe soudů jedná tehdy, jestliže k tomu dojde alespoň třikrát, přičemž mezi jednotlivými případy je přiměřená časová souvislost a je rovněž zřejmé, že zaměstnanec nehodlá ani do budoucna pracovní povinnosti plnit. Jedná se např. o soustavné pozdní příchody na pracoviště.

Ze soudní judikatury

- *Kritéria pro použití tohoto výpovědního důvodu nelze stanovit obecně, soud přihlíží k intenzitě, osobě zaměstnance, k funkci, k dosavadnímu postoji k plnění pracovních úkolů, důsledkům porušení pracovní kázně* (Nejvyšší soud 14. 2. 2001).
- *Každé porušení pracovní kázně, které není hrubým nebo závažným, je vždy méně závažným* (Nejvyšší soud 2. 4. 2001).
- *Soud není vázán tím, jak zaměstnavatel hodnotí určité jednání jako porušení pracovní kázně* (Nejvyšší soud 19. 1. 2000).
- *Porušení právních povinností zaměstnavatelem má jen význam pro hodnocení intenzity porušení zaměstnancem* (Nejvyšší soud 14. 2. 2001).
- *V porušení pravidel chování stanovených v pracovním řádu, která spočívají v požadování vyšších nároků na osobní vlastnosti zaměstnance a na úroveň jeho chování v mimopracovní době, nelze spatřovat porušení pracovní kázně, ale nesplňování požadavků kladených na výkon práce* (Nejvyšší soud 25. 10. 2001).
- *Porušení pracovní kázně je nejen zaviněné porušení povinností při výkonu práce, která*

patří k úkolům zaměstnance (práce, kterou se zavázal vykonávat podle pracovní smlouvy), ale i zaviněné porušení povinností při výkonu jiné činnosti pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy a zaviněné porušení povinností, které spočívá v tom, že koná pro zaměstnavatele jinou práci v rozporu s právními předpisy, pracovním řádem a jinými předpisy zaměstnavatele nebo pokynu nadřízeného vedoucího zaměstnance (vrchní soud 30. 6. 1993).

- *O soustavné méně závažné porušení pracovní kázně se jedná, dojde-li k němu nejméně třikrát a je mezi nimi přiměřená časová souvislost.*
- *Nenastoupení ženy nebo muže po třech letech věku dítěte (po skončení rodičovské dovolené) do práce, i když má jí zabezpečenu péči o dítě, může být považováno za hrubé porušení pracovní kázně* (zpráva Nejvyššího soudu z 24. 3. 1978).

✦ Autor, advokát v Praze, je expertem na pracovní právo a rozhodcem pracovních sporů.

Seznam.cz hledá právního ředitele

**Pátráme po zkušeném právníkovi či právničce,
který povede právní oddělení Seznam.cz.**

Vaše role

- právní analýza rizik
- koordinace a exekuce právních případů Seznamu
- operativní chod oddělení
- koordinace externích advokátních kanceláří

V případě zájmu volejte na tel. **724 863 558** nebo pište na e-mail lucie.krupkova@firma.seznam.cz.

SEZNAM.CZ

Hospodaření s výživným nezletilého dítěte jakožto správa majetku nezletilého dítěte

Mgr. Bc. STANISLAV BRUNCKO

Úvod do zkoumané problematiky

Tento článek se zabývá problematikou, která právní teorii není příliš reflektována, byť pro praxi by bylo její teoretické rozpracování žádoucí. **Konkrétně řeší otázku, jakým způsobem český právní řád upravuje hospodaření s výživným placeným na nezletilé dítě a jaká práva má rodič, který výživné platí, vůči rodiči, k jehož rukám je výživné placeno.** Přitom se zabývá pouze tím vyživovacím závazkem, na jehož jedné straně je jako oprávněný subjekt nezletilé dítě a jako povinné subjekty na druhé straně jsou jeho rodiče.

Úvodem považuji za vhodné vymezit některé pojmy. Základem výživného (zde výživného v širším smyslu, tedy výživného jako institutu) je vyživovací závazek, který existuje mezi povinným a oprávněným subjektem. Jedna strana má povinnost plnit a druhá strana má právo plnění vyžadovat, výživným (v užším smyslu) je poskytované plnění. Každý člen rodiny je nebo byl stranou nějakého vyživovacího závazku, ať už jako osoba povinná výživou, nebo jako osoba oprávněná. V těch případech, kdy v rámci rodiny přestane fungovat dobrovolné plnění vyživovací povinnosti (ať už v peněžitě, nebo v naturální podobě), je nutné stanovit výživné soudně, přičemž nejčastěji je ze všech druhů vyživovací povinnosti upravována vyživovací povinnost vůči nezletilým dětem. Povinnému rodiči je stanovena povinnost platit jako výživné pravidelnou konkrétní částku k rukám druhého z rodičů. Tento druhý rodič bývá v odborné literatuře zjednodušeně nazýván „pečující rodič“¹ (protože má dítě v péči, z čehož plyne jeho postavení jakožto toho, k jehož rukám je výživné placeno – nicméně tímto pečujícím rodičem, k jehož rukám je placeno výživné, je i rodič, který má dítě ve střídavé péči).

Zkoumanou otázku lze položit i jinak, a sice zda rodič, k jehož rukám je výživné placeno, je při nakládání s tímto výživným nějak omezen. Je zřejmě intuitivně zjevné, že nějak omezen zcela jistě je, protože opačná odpověď by byla zjevně absurdní. Je zřejmé, že rodič nesmí výživné placené na dítě prohrát ve výherních automatech, pořídit za něj svůj majetek nebo jej

vložit do svého podnikání apod. Pokud je intuitivně seznatelné, že rodič je omezen v nakládání s výživným, tak je nutné vyřešit otázku, čím je omezen (kterými právními předpisy) a do jaké míry je omezen a jak konkrétně (tedy jaké jsou jeho povinnosti, příp. práva).

První část tohoto článku se zabývá analýzou současné právní úpravy, která dopadá na výživné dítěte, a pokouší se nalézt regulativy, které upravují hospodaření s výživným. Zabývá se dopadem principu nejlepšího zájmu dítěte, provádí rozbor úpravy v občanském zákoníku v oddíle nazvaném „Vyživovací povinnost“ a klade si otázku, zda tato normativní materie může komplexně upravovat otázku hospodaření s výživným nezletilého dítěte.

Druhá část článku zkoumá, zda výživné lze považovat za jmění dítěte, přičemž rovněž provádí rozbor nejasně formulovaného § 917 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „občanský zákoník“, nebo „NOZ“).

Ve třetí části článku jsou analyzována ust. § 896 až 905 NOZ, která upravují správu jmění dítěte jakožto součást rodičovské odpovědnosti, a je zkoumán jejich dopad na hospodaření s výživným nezletilého.

Ve čtvrté části článku je proveden rozbor závazku z deliktu, neboli dřívější terminologii odpovědnosti,² rodiče platícího výživné za škodu způsobenou dítěti porušením péče řádného hospodáře ze strany pečujícího rodiče a jsou analyzovány právní možnosti ochrany tohoto platícího rodiče.

Pátá část článku se zabývá právem rodiče, který platí výživné, požadovat vyúčtování z hospodaření s výživným po pečujícím rodiči. Je prováděn rozbor stávající judikatury a literatury vztahující se k této oblasti, jsou analyzovány podmínky, za jakých toto právo vzniká, a současně jsou nastíněny procesní souvislosti tohoto práva.

1. Právní úprava aplikovatelná na hospodaření s výživným nezletilého dítěte

Při hledání právních předpisů, které upravují nakládání s výživným, bude nutné postupovat od předpisů obecných k předpisům speciálním a také současně od předpisů vyšší právní síly k těm nižším.

Na rovině ústavních předpisů nás budou zajímat zejména ta ustanovení, která konstituují nejlepší zájem dítěte jako jednu ze základních zásad, na které stojí současné rodinné právo. Důvod tohoto vylučného postavení je prostý – dítě je zvlášť zranitelný subjekt, jehož způsobilost chránit vlastní zájmy je omezená, a proto vyžaduje zvláštní ochranu.³ Dle M. Kornela „*princip nejlepšího zájmu dítěte je základním prostředkem poskytnutí takové ochrany dítěti ze strany společnosti. Až do dovršení procesu dospívání probíhá výrazný rozvoj biologických, psychologických a sociálních aspektů osobnosti dítěte a neblahé vlivy mohou tento vývoj výrazně poškodit.*“⁴

1 K. Svoboda: K tvorbě úspor ve prospěch dítěte, Právní rozhledy č. 12/2014, str. 437.

2 Pro účely tohoto článku bude použita původní terminologie, tedy „odpovědnost za škodu“, pokud se bude jednat o „závazek z deliktu“.

3 M. Kornel: Některé problematické aspekty principu nejlepšího zájmu dítěte, Právní rozhledy č. 3/2013, str. 88. V tomto výkladu o nejlepším zájmu dítěte čerpám z článku Kornela, přičemž jsou využity i stejné prameny.

4 Tamtéž.

Princip nejlepšího zájmu dítěte je v českém právním řádu zakotven zejména v čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (dále jen „Úmluva“). Tento právní princip má hmotněprávní, procesní i interpretační význam.⁵

Pro nakládání s výživným nám tato zásada poskytuje generální klauzuli, prostřednictvím které může být veškeré jednání související s nakládáním s výživným na dítě poměřováno tímto principem a hodnoceno jako s klauzulí souladné nebo nesouladné.

Další maxima je pak zakotvena v čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle které **nezletilé děti mají zaručenu zvláštní ochranu státem**. V čl. 32 odst. 4 Listiny je sice konstatováno, že podrobnosti výkonu práv zakotvených v čl. 32 Listiny stanoví zákon, avšak vzhledem k obecnosti maximy o zvláštní ochraně dětí státem nebude možné poukazovat na to, že zákon nestanoví konkrétní podrobnosti – stát není oprávněn normotvorbou či absencí takové normotvorby stanovená práva, zvláště taková, která tvoří „pevné jádro“, vyprázdnit,⁶ a tím méně je oprávněn je omezovat judikaturou. Maxima je zakotvena proto, že je uznáváno, že dítě je osoba, která se vyvíjí a v průběhu vývoje potřebuje různou intenzitu kontroly a dohledu či vyšší míru ochrany.⁷

Maxima, která má zejména zásadní interpretační význam,⁸ tedy bude dopadat i na oblast výživného nezletilého dítěte a problematiky nakládání s ním. **Pokud by snad bylo možné obecně konstatovat, že stát nemá povinnost zajistit zvláštní podmínky svéprávnímu jedinci, který nedokáže spravovat svůj majetek, u nezletilých dětí je takové konstatování vyloučeno – státní moc musí maximálně dbát o to, aby nebyla porušována práva dítěte** (a to i práva majetková), zvláště pak ze strany toho, kdo by měl dítě ochraňovat a kdo nad ním má moc. Podnětům, které nasvědčují, že dítěti se děje bezpráví, musí stát věnovat maximální pozornost, nesmí je posuzovat formalisticky a v krajním případě je povinen konat i z úřední moci, aby zájem dítěte ochránil. Stát nesmí připustit, aby dítě vyrůstalo v prostředí, které je určováno právem silnějšího.

Pokud dále postupujeme k předpisům nižší právní síly, musíme se zaměřit zejména na druhou část občanského zákoníku, konkrétně na oddíl nazvaný „Vyživovací povinnost“, ve kterém se nacházejí § 910 až 923 NOZ. Jedná se o čtvrtý pododdíl třetího oddílu, který je nazván „Rodiče a dítě“, přičemž ten je součástí druhého dílu, který je nazván „Poměry mezi rodiči a dítětem“, přičemž tento díl je součástí druhé hlavy druhé části NOZ, která je nazvána „Příbuzenství a švagrovství“. Tento výčet systematiky NOZ není bezúčelný, neboť umožňuje zjistit, která obecná ustanovení jsou použitelná pro zkoumaný institut.

Co stanoví o nakládání s výživným zmíněný pododdíl?

Hospodařením s výživným pro nezletilé dítě se zákon v příslušném pododdílu výslovně téměř vůbec nezabývá. Vymezuje zejména oprávněné a povinné subjekty (§ 910 odst. 1 NOZ), podmínky, za jakých je soud oprávněn přiznat výživné (§ 911 a 912, § 923 odst. 1 NOZ), příp. pořadí mezi jednotlivými druhy výživného (§ 910 odst. 2 až 4 NOZ), kritéria, dle kterých soud určí výši výživného (§ 913 až 916 a § 917 NOZ) a v jakém rozsahu (§ 922 odst. 1 NOZ) a způsob úhrady výživného (§ 918 a 921 NOZ).

Použijeme-li gramatický výklad, jediná ustanovení, která upravují, jak hospodařit se zaplaceným výživným, jsou § 923 odst. 2 NOZ, který řeší, co se děje s přeplatkem na výživném (což je ustanovení, které poskytuje pravidlo pouze pro úzce specializovaný případ), **a dále ne zcela srozumitelný § 917 NOZ**, který hovoří o tom, že za určitých okolností se na hospodaření s výživným, které je určeno i k „pokrytí“ takové odůvodněné potřeby, již je tvorba úspor, použijí pravidla pro správu jmění dítěte – toto ustanovení však podrobněji analyzují níže.

Použijeme-li teleologický výklad, pak dalším ustanovením, které upravuje hospodaření se zaplaceným výživným, je § 910 odst. 1 NOZ, který používá pojem „vyživovací povinnost“, o němž se bez bližšího vymezení konstatuje, že ji mezi sebou mají předci a potomci. Vzhledem k tomu, že účelem je dle Aristotela to, k čemu něco jest, něco se podniká, nebo něco se děje,⁹ a dle R. von Jheringa neexistuje právní věta, jež za svůj původ nevděčí nějakému účelu, tj. nějakému praktickému motivu,¹⁰ je nutné stručně vymezit, co je účelem „vyživovací povinnosti“.

Základním účelem institutu výživného¹¹ na nezletilé dítě je zajistit, aby rodiče byli povinni nezletilému dítěti včas poskytovat výživné, které slouží k uspokojení jeho potřeb (srov. § 913 odst. 1 NOZ a § 96 odst. 1 zák. o rodině).¹² Samotné právo na výživu přitom úzce souvisí se samotným zachováním existence člověka jakožto fyziologické a mravní jednotky, tedy jakožto osobnosti.¹³ U výživného je přitom důležité, že se tak děje v prostředí rodiny jako základního společenského prostředí. Poskytování výživného je proto rovněž projevem jedné ze tří základních funkcí rodiny – funkce ekonomické (vedle funkce výchovně-socializační a vedle funkce vztahové podpory).¹⁴

Z teleologického výkladu § 910 odst. 1 NOZ tedy vyplývá obecná zásada pro nakládání s výživným na nezletilé – tedy že s výživným má být nakládáno tak, aby sloužilo k uspokojování potřeb nezletilého dítěte. Jedná se však o natolik obecnou maximu, že je obtížné z ní odvozovat konkrétní pravidla chování – tato zásada nedokáže potřeby specifikovat ani hierarchizovat (to je záležitostí psychologie¹⁵), a zejména je nejasné, kdo určuje, co konkrétně potřeba je a co již není. Rovněž z této obecné zásady nelze dovodit konkrétní pravidla chování.

5 D. Jílek: Práva dítěte v kontextu, in D. Jílek et al.: Studie o právech dítěte: implementace zkušeností dobré praxe ve vzdělávání v oblasti práv dětí ve Švýcarsku do podmínek ochrany práv dětí v České republice, Česko-britská o. p. s., Brno, Boskovice 2011, str. 17-72, www.diciz.org/userfiles/file/studie_o_pravech_ditete.pdf.

6 Šimáčková in E. Wagnerová a kol.: Listina základních práv a svobod: komentář, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2012, komentář k § 32 odst. 6.

7 Tamtéž, komentář k § 32 odst. 1.

8 Tamtéž.

9 H. J. Störig: Malé dějiny filosofie, Zvon, Praha 1993, str. 136.

10 P. Holländer: Filosofie práva, Aleš Čeněk, Plzeň 2006, str. 76.

11 Viz též S. Bruncko: Účel a podstata výživného, in Z. Králíčková, M. Kornel, J. Valdhans (eds.): Sborník z konference DNY PRÁVA 2013 – DAYS OF LAW 2013 – Část V. – Právo na výživné v. vyživovací povinnosti. Masarykova univerzita, Brno 2014, str. 6-28.

12 Srov. H. Nová, O. Těžká: Vyživovací povinnost. Praktická příručka s judikaturou a vzory, Linde, a. s., Praha 1995, str. 11.

13 J. Sedláček: Rodinné právo, Nákladem československého akademického spolku Právnický, Brno 1934, str. 11.

14 O. Matoušek, H. Pazlarová: Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánování sociální péče, Portál, Praha 2010, str. 14.

15 Viz též D. Houbová: Psychologie pro právníky, Aleš Čeněk, Plzeň 2008, str. 143.

Ilustrační foto

Pravidel chování, které bylo možné tímto způsobem nalézt (tedy v ústavních předpisech a v občanském zákoníku), je tedy relativně málo a je otázkou, zda výše obsažený výčet je úplný a vystačí jako regulativní materie pro veškerá jednání související s nakládáním s výživným nezletilého dítěte. Pokud se nespokojíme s konstatováním, že veškerá jednání postačí posoudit podle toho, zda jsou v souladu či v nesouladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte (což bychom pak mohli konstatovat o jakékoli další normativní materii, která upravuje jiné rodinněprávní vztahy, kde je subjektem nezletilé dítě – a takovou materii prohlásit za nadbytečnou), a dále že výživné má sloužit k uspokojování potřeb dítěte, pak je zjevné, že výše obsažený výčet nemůže být úplný, a je tedy nutné zjistit, které další normy lze aplikovat na zkoumanou problematiku.

2. Výživné jako jmění dítěte dle § 495 NOZ a problematika § 917 NOZ

Zjistit, jaké další normy lze aplikovat na nakládání s výživným dítěte, lze pomocí analýzy systematického zařazení samotného institutu, resp. jeho prvků.

Vyživovací závazek je zvláštním případem zaopatřovacího závazku, přičemž obsah závazku je tvořen relativními právy a povinnostmi stran – dle Z. Králíčkové a I. Telce „vyživovací povinnosti dlužníka (povinného) tak odpovídá právo (pohledávka) na plnění v podobě výživného, jež svědčí druhé straně závazku, věřiteli (oprávněnému). Sama vyživovací povinnost, vyplývající ze závazku, představuje dlužníkovu povinnost něco dát (např. peníze formou opakovaných soukromých dávek) nebo něco ko-

nat (např. určitým způsobem zaopatřovat) anebo i něco strpět (např. bydlení studujícího dítěte). Jedná se o druh plnění majetkové povahy ve smyslu soukromého práva.“¹⁶

Z výše uvedeného je zjevné, že vyživovací závazek má majetkovou povahu a jako takový ho lze považovat za součást jmění subjektu. Podle § 495 NOZ totiž jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejich dluhů, přičemž majetek tvoří souhrn všeho, co osobě patří. Majetkem je podle odborné literatury „souhrn všech majetkových hodnot přičitatelných určité osobě (ať už fyzické, nebo právnické). Přičitatelností se nerozumí pouze oprávnění vyplývající z absolutního majetkového poměru, ale rovněž oprávnění vyplývající z poměru relativního.“¹⁷

Pokud je jměním subjektu vyživovací závazek, tím spíše bude jměním výživné v užším slova smyslu (tedy výživné jakožto plnění).

Protože výživné je jměním, pak v případě výživného na nezletilé dítě je jměním dítěte (přičemž vyživovací závazek je i jměním povinné osoby jakožto pasivum tohoto jmění, ale to pro tento článek není podstatné). Rodič, který přijímá od povinného rodiče výživné určené soudem, se pak ocitá v pozici toho, kdo za dítě spravuje jeho jmění, příp. jeho majetek. Tento rodič proto podléhá obecné úpravě o správě jmění dítěte. Na správu výživného dítěte rodičem je proto nutné použít právní úpravu v § 896 až 905 NOZ.

Výše uvedené závěry by byly jednoznačně seznatelné pouhou doslovnou interpretací zákona, nicméně problematiku činí náročnější na interpretaci poněkud nejasné znění § 917 NOZ. Ten říká, že „rozhoduje-li soud o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti předka k nezletilému dítěti, které nenabylo plné svéprávnosti, a majetkové poměry osoby vyživou povinné to připouštějí, lze za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor, nevylučují-li to okolnosti zvláštního případu; poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte. O správě takto poskytnutých částek platí obecná pravidla o jmění dítěte.“

16 Z. Králíčková, I. Telce: Výživné v novém občanském zákoníku, Bulletin advokacie č. 3/2014, str. 23.

17 P. Lavický a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654), C. H. Beck, Praha 2014, str. 1751, komentář k § 495.

S ohledem na to, že cit. ustanovení provádí jakousi kategorizaci toho, co se má považovat za jmění dítěte, a kdy pro tuto správu jmění mají být použita pravidla o správě jmění dítěte, je toto ustanovení nutné podrobit bližšímu rozboru. Mohlo by se totiž zdát, že výslovná potřeba zákonodárce určit, že právě takto poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte, by mohla znamenat, že jiné výživné do majetku dítěte nepřechází.

Nejprve je nutné zjistit, co je účelem tohoto ustanovení. Podíváme-li se na to, kde je ustanovení zařazeno, zjistíme, že se nachází ve skupině ustanovení (§ 915, 916 a 917 NOZ), jejichž společným účelem je stanovení kritérií rozhodných pro určení výše výživného (resp. v případě § 916 NOZ stanovení domněnky konkrétního rozsahu jednoho z těchto kritérií). Hlavním účelem § 917 NOZ je modifikovat obecné kritérium odůvodněných potřeb oprávněného tak, že odůvodněnou potřebou dítěte může být za určitých podmínek i tvorba úspor – jde tedy o speciální ustanovení k § 913 odst. 1 NOZ. Zákonodárce dále považuje za nutné „vyřešit“, jaký vlastnický režim má takovéto výživné, které je přiznáno na základě takto modifikovaných kritérií – a normuje, že takto poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte. **Z uvedeného je zjevné, že toto pravidlo je stanoveno proto, aby nebyly pochybnosti, že i toto výživné je vlastnictvím dítěte, nikoliv proto, že by snad jiné poskytnuté výživné mělo mít jiný vlastnický režim** (nelze si ani dost dobře představit, jaký jiný vlastnický režim by to měl být).¹⁸ Stejný závěr lze konstatovat i o druhé větě § 917 NOZ – i zde zákonodárce pro odstranění pochybností výslovně normuje, že i pro takové výživné platí obecná pravidla o správě jmění dítěte.

Pokud by snad měla být druhá věta § 917 NOZ vykládána jiným způsobem, lze snad ještě připustit, že obecná pravidla o správě jmění dítěte se použijí na správu toho výživného, které je přiznáno za situace, kdy za potřebu dítěte je možné považovat i tvorbu úspor (což ještě zdaleka nemusí znamenat, že se ve výroku rozsudku musí určit tzv. spořicí složka, ta se stanoví jen tam, kde jsou pochybnosti o tom, že by dítěti pečující rodič dobrovolně nespořil). Pak by následující výklad nebyl platný pro jakékoli výživné, ale jen a pouze pro výživné, které bylo přiznáno za situace, kdy za odůvodněnou potřebu dítěte je možné považovat i tvorbu úspor. Tento výklad však s ohledem na závěry článku (viz níže) je s následujícími výklady slučitelný.

To, že výživné je právní praxí považováno za vlastnictví dítěte, je seznatelné i na základě několika konkrétních příkladů – vymáhání výživného se považuje za zastupování dítěte v běžné věci (přičemž kritérium běžné věci se používá v oblasti schvalování právního jednání v majetkové oblasti), při vrácení přeplatku na výživném se aplikují pravidla o bezdůvodném obohacení apod.

3. Nakládání s výživným dítěte jako péče o jmění dítěte dle § 896 až 905 NOZ

3.1. Úprava v § 910 až 923 NOZ jako speciální úprava k § 896 až 905 NOZ v oblasti hospodaření s výživným

Občanský zákoník upravuje správu jmění dítěte v § 896 až 905. Důsledkem výše uvedeného závěru, že výživné je jmění dí-

těte, je nutnost aplikovat tato ustanovení. Je však otázkou, v jaké relaci jsou tato ustanovení k těm, která byla vymezena výše.

Úprava v § 896 až 905 NOZ je obecná, se zjevnou snahou o univerzalitu. Oproti tomu úprava v § 910 až 923 NOZ řeší v souvislosti se spravováním zaplaceného výživného jen některé dílčí otázky – na základě tohoto porovnání lze konstatovat, že **úprava v § 910 až 923 NOZ (včetně judikatury i dosavadní doktríny) je speciální úpravou k obecné úpravě v § 896 až 905 NOZ.** Účelem správy jmění dítěte je dbát o rozmnožení majetku, přičemž však nejde o rozmnožení majetku „za každou cenu“.¹⁹ Určitá rizika, tedy taková, která nedosahují intenzity nepřiměřenosti, správce jmění podstupovat může; nesmí to však být samoučelné, ale jen tehdy, pokud je správce veden snahou o naplnění účelu správy majetku dítěte.

Pokud by nebylo možné akceptovat závěr, že výživné je jměním dítěte, bylo by případně možné uvažovat i o analogické aplikaci ustanovení o správě jmění dítěte, a to z toho důvodu, že v rámci skupiny práv a povinností, které mají rodiče vůči svým dětem, jediné tato ustanovení komplexně upravují nakládání s majetkovými hodnotami. Jinou obdobnou komplexní úpravou by byla správa majetku opatrovníkem zletilé osoby, což však již je zjevně vzdálenější institut, byť má obdobný účel (rozmnožení majetku opatrovance²⁰).

Pro další výklad je nyní nutné provést analýzu aplikovatelných ustanovení a jejich porovnáním s ust. § 910 až 923 NOZ dovést, zda a jakým způsobem budou závazná pro rodiče, kteří nakládají s výživným.

Pro správu jmění dítěte rodiči není možné ani subsidiárně použít ustanovení o správě cizího majetku dle třetí části NOZ (§ 1400 a násl.). Odborná literatura²¹ i důvodová zpráva k § 1400 NOZ to vylučují. Použití analogické aplikace však pravděpodobně vyloučeno není.²²

3.2. Rozhodování o nakládání s výživným

Základní zásadou pro správu jmění je, že rodiče rozhodují o správě jmění dítěte společně. Soud rozhoduje pouze tehdy, nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech správy jmění

18 Odborná literatura o tomto problému mlčí. Lze nalézt konstatování, že „úspory přecházejí do vlastnictví dítěte“ (K. Svoboda, op. cit. sub 1), což však zákon takto výslovně neříká a nezužuje – ten hovoří o „poskytnutém výživném“, čímž je myšleno výživné, které kryje i potřebu úspor (tedy se spíše dá konstatovat, že „rovněž“ úspory přecházejí do vlastnictví dítěte).

19 Šmíd in M. Hrušáková, Z. Králíčková, L. Westphalová a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975), C. H. Beck, Praha 2014, str. 980, komentář k § 896, m. č. 3.

20 Důvodová zpráva k § 457 až 464 NOZ.

21 J. Svejkovský, R. Marek a kol.: Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář, C. H. Beck, Praha 2015, str. 40, komentář k § 1400, m. č. C („Úprava z § 1400 a násl. se nepoužije ani podpůrně tam, kde jsou buď komplexní pravidla, nebo tam, kde to zákon vylučuje: ... Úprava péče rodičů o jmění dítěte dle § 896 – jedná se o správu sui generis.“). J. Spáčil a kol.: Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474), C. H. Beck, Praha 2013, str. 1154, komentář k § 1400, m. č. 2 („... kdy se úprava svěřenského nástupnictví zjevně neuplatní, a to ani podpůrně, jsou případy, kdy zákon obsahuje samostatná komplexní pravidla, která tuto aplikaci vylučují. Lze upozornit především na ... správu majetku ve společném jmění manželů (§ 708 a násl.) nebo úpravu péče rodičů o jmění dítěte (§ 896).“).

22 Dle Tichý in J. Švestka a kol.: Občanský zákoník: komentář, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, komentář k § 1400, m. č. 11-13: „... v některých případech je možná přímá aplikace těch ustanovení, kterými se konkrétní úprava může doplnit, mnohdy přichází v úvahu aplikace per analogiam a není vyloučena ani aplikace některých zásad, na kterých je správa cizího majetku založena (nepřímá aplikace).“

ni (§ 897 NOZ). Soud také uděluje souhlas s právním jednáním, které se týká existujícího nebo budoucího jmění dítěte, nebo součástí takového jmění, ledaže jde o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty (§ 898 odst. 1 NOZ). To, zda se jedná o právní jednání v běžné záležitosti, bude posuzováno podle významu právního jednání a podle důsledků, které pro nezletilého vznikají, nebo mohou nastat.²³ Zákon některé záležitosti, ke kterým je třeba souhlasu soudu, z důvodu „pečlivosti“²⁴ demonstrativně vyjmenovává v § 898 odst. 2 NOZ. O záležitost zanedbatelné majetkové hodnoty se bude jednat tehdy, pokud plnění nebude přesahovat řádově desítky či stovky korun,²⁵ směrodatné však bude také posouzení, jaký je poměr takové hodnoty k celkovému jmění dítěte.²⁶

U obou ustanovení, tedy jak u § 897, tak u § 898 NOZ, je nutné zodpovědět otázku, zda je lze aplikovat i na úpravu hospodaření s výživným. Lze se domnívat, že ano, a to s určitými specifiky vyplývajícími z povahy věci. Rodiče jsou v zásadě oprávněni se dohodnout, jakým způsobem bude nakládáno s výživným na nezletilé dítě, přičemž u neběžných záležitostí potřebují souhlas soudu. **Rodiče jsou oprávněni se dohodnout, jak bude s výživným nakládáno, a to i přesto, že soud určuje jednomu z rodičů platit výživné k rukám druhého rodiče** (opačný závěr by byl v rozporu se zásadou autonomie vůle a navíc mu nesvědčí znění § 921 NOZ o možnosti rodičů dohodnout se na způsobu placení výživného). **V praxi však lze očekávat, že v drtivé většině případů k žádné takové dohodě nedojde. V takovém případě soud nemusí nově rozhodnout o tom, jak by se mělo s výživným nakládat** (jakožto se jměním dítěte), **protože takové rozhodnutí už existuje – je jím právě ono rozhodnutí o stanovení výše a způsobu placení vyživovací povinnosti**, neboť ono již v sobě vždy obsahuje několik pokynů, jakým způsobem má být se jměním dítěte nakládáno. Konkrétně – výživné má být placeno povinným rodičem k rukám pečujícího rodiče, v určité výši a v určené datum, přičemž tento pečující rodič je oprávněn z tohoto výživného zabezpečovat uspokojení běžných potřeb dítěte, včetně běžných výdajů (tímto je dle § 885, 888 a 889 NOZ osobou, jejíž rodičovská odpovědnost je ve srovnání s druhým z rodičů „zvýrazněna“),²⁷ aniž by bylo třeba souhlasu soudu nebo druhého rodiče – v neběžných záležitostech však není s výživným oprávněn nakládat bez souhlasu soudu.

23 J. Eliáš a kol.: Zákon o rodině: komentář, Orbis, Praha 1970, str. 319-320.

24 Viz důvodová zpráva k § 898 NOZ.

25 Šmíd in M. Hrušáková, Z. Králíčková, L. Westphalová a kol., op. cit. sub 19, str. 986, komentář k § 898, m. č. 1.

26 Hrušáková in M. Hrušáková kol.: Zákon o rodině. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2001, str. 306, komentář k § 80.

27 K. Svoboda, op. cit. sub 1.

28 Důvodová zpráva k § 896 NOZ.

29 Pro § 159 takový závěr činí i Lasák in Lavický, P. a kol., op. cit. sub 17, str. 818, komentář k § 159, m. č. 4.

30 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.

31 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2006, sp. zn. 8 Tdo 940/2006.

32 Šmíd in M. Hrušáková, Z. Králíčková, L. Westphalová a kol., op. cit. sub 19, str. 980, komentář k § 896, m. č. 3.

33 Králíčková in Hrušáková, M. a kol., op. cit. sub 26, str. 403, komentář k § 85.

34 Usnesení pléna Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23. 6. 1967, sp. zn. Pls 4/1967.

3.3. Právo a povinnost každého rodiče pečovat o jmění dítěte – povinnost správy řádného hospodáře dle § 896 odst. 1 NOZ

Při péči o majetek dítěte obecně rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat (§ 896 odst. 1 věta první NOZ). Musí přitom bezpečně nakládat s těmi peněžními prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí k úhradě výdajů souvisejících s majetkem dítěte (§ 896 odst. 1 věta druhá NOZ). Obě pravidla budou plně aplikovatelná i na hospodaření s výživným – bylo by nesmyslné, pokud by rodič mohl se zaplaceným výživným jednat jinak než jako řádný hospodář. Výživné jsou přitom vždy peněžní prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí k úhradě výdajů souvisejících s majetkem dítěte – a proto je s nimi třeba vždy bezpečně nakládat, jak předpokládá zmiňované ustanovení. Bezpečným nakládáním je míněno zejména to, že peněžní prostředky mají být uloženy. Nemusí se však jednat pouze o uložení peněz bez dalšího, ale bezpečné nakládání může a dokonce by mělo vyjadřovat zásadu, že peníze mají nést zisk, tj. že mohou a měly by být bezpečně investovány.²⁸

Péči řádného hospodáře obecně vymezuje zákon v § 159 odst. 1 NOZ, dle kterého je péči řádného hospodáře výkon funkce s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a pečlivostí.

Použitelná pro vymezení takové péče je dřívější judikatura,²⁹ dle které **pojem péče řádného hospodáře lze chápat tak, že řádný hospodář činí právní jednání odpovědně a svědomitě a stejným způsobem rovněž pečuje o svěřený majetek, jako kdyby šlo o jeho vlastní majetek.** Péče řádného hospodáře nepředpokládá, aby pečující byl vybaven všemi odbornými znalostmi, které souvisejí s takovou funkcí, ale k jeho odpovědnosti postačí základní znalosti umožňující rozeznat hrozící škodu a zabránit jejímu způsobení na spravovaném majetku, přičemž péče řádného hospodáře zahrnuje povinnost rozpoznat, že je nutná odborná pomoc speciálně kvalifikovaného subjektu, a zajistit takovou pomoc.³⁰ Pečovat o majetek jako o vlastní znamená mj. tento majetek vědomě nezmenšovat či jej jinak neohrožovat.³¹

V případě rodiče, který spravuje jmění dítěte, to znamená zejména pečovat o jmění dítěte tak, aby nedocházelo k jeho znehodnocování a zkracování, zajistit a zabezpečit majetek proti odcizení, zničení či poškození apod.³² Vše uvedené je nutné aplikovat i na hospodaření s výživným. Vzhledem ke znění § 900 odst. 2 NOZ již není možné převzít stanovisko dřívější literatury, dle které z výnosů majetku dítěte nesměly být uspokojovány i potřeby rodiny,³³ avšak zásada zastávaná starší judikaturou, a sice že „výživné nemá vést k tomu, aby z něho – byť jen částečně – byly uspokojovány potřeby jiných osob“³⁴ bude i dnes výkladovým vodítkem, ke kterému by se mělo přihlížet.

Samotné výživné dítěte proto mohou rodiče použít k vlastní výživě nebo k výživě sourozenců dítěte pouze se souhlasem soudu, a to jen tehdy, jestliže by bez zavinění osob, které mají vyživovací povinnost k dítěti, vznikl výrazný nepochopitelný poměr mezi poměry dítěte a poměry povinných osob (§ 900 odst. 2 NOZ).

4. Rodič a jeho solidární odpovědnost za porušení povinnosti péče řádného hospodáře při správě majetku dítěte a otázky související s touto odpovědností – právo na informace vyvažující solidární odpovědnost

4.1. Solidární odpovědnost obou rodičů za škodu dle § 896 odst. 3 NOZ a otázka její legitimacy vůči nepečujícímu rodiči

Dle § 896 odst. 3 NOZ, při porušení povinnosti pečovat o jmění dítěte jako řádní hospodáři, mají rodiče povinnost uhradit dítěti vzniklou škodu společně a nerozdílně. **Pokud tedy jeden z rodičů poruší povinnost péče řádného hospodáře** (např. tím, že výživné použije v rozporu s jeho účelem, nebo jej vyvede z majetku dítěte), **dítě má právo žádat náhradu škody po kterémkoliv z rodičů**, a to bez ohledu na to, zda jde o rodiče fakticky spravujícího jmění dítěte nebo ne. Na odpovědnost za správu jmění dítěte nemá ani vliv předávání či převzetí jmění (§ 904 NOZ). **Rodič, který výživné platí k rukám druhého rodiče, je tak v nevýhodném postavení, protože zaplaceným výživným disponuje druhý rodič, a on je přitom nositelem potenciální odpovědnosti za to, jak je s tímto jměním nakládáno.** Toto postavení je v zákoně výslovně vyvažováno několika omezeními, která se vztahují na rodiče disponujícího s výživným. Je otázkou, zda jsou to omezení natolik dostatečná, že vyváží nevýhodné postavení rodiče, který jmění dítěte nemá ve své dispozici. Pokud tomu tak není, aplikace takové právní úpravy by vedla k nespravedlivým důsledkům.

Prvním omezením je to, že rodič, jenž výživným disponuje, může nakládat s výživným jen v záležitostech, které nejsou podstatné (§ 897 NOZ), přičemž soud uděluje souhlas s právním jednáním v neběžných záležitostech (§ 898 odst. 1 NOZ; obojí viz výše). Pečující rodič tak typicky používá výživné pouze v souvislosti s jednáními, která slouží k uspokojení jeho běžných potřeb.³⁵

Druhým omezením je konvalidovatelná³⁶ neplatnost³⁷ právního jednání, které je provedeno bez souhlasu soudu – **k právnímu jednání rodiče ve věcech správy jmění dítěte, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží** (§ 898 odst. 3 NOZ).

Zákon tedy zná jakýsi mechanismus, který omezuje rodiče disponujícího s majetkem dítěte, a tím je rodiči, který výživné platí, poskytována ochrana před tím, aby byl povinen jednou v budoucnu hradit škodu dítěti. **Tento mechanismus, který poskytuje rodiči ochranu, ale nemůže být jediný, protože pouze tato ochrana by byla nedostačující, neboť je pouze pasivní.**

4.2. Právo na informace o správě jmění vyvažující fakticky nerovné postavení rodičů v oblasti odpovědnosti a rozbor podobných institutů

Pokud by výše uvedená omezení pečujícího rodiče byla jediným způsobem ochrany, rodič by byl nucen se spoléhat na to, že ze zákona nastanou účinky, které jej ochrání, a svou aktivitou by neměl možnost cokoliv ovlivnit – a teprve následně, až by dítě vymáhalo škodu, by mohl uplatnit regres vůči rodiči, který se jměním nehospořil řádně.

Proto je nutné položit si otázku, zda rodič, který platí výživ-

né, má i nějaké jiné prostředky, které by působily preventivně – a to takové, které by znemožnily hospodářícímu rodiči způsobit škodu, anebo alespoň umožnily nehospořícímu rodiči se dozvědět o tom, jakým způsobem je se jměním nakládáno. To, že by takové prostředky měly existovat, nasvědčuje i znění § 896 odst. 1 NOZ, neboť hovoří o tom, že rodič má právo a současně i povinnost pečovat o jmění dítěte (odborná literatura v souvislosti s úsporami dítěte hovoří o tom, že „*nejen pečující rodič, ale i rodič povinný k tvorbě úspor je zákonným zástupcem dítěte, a měl by tedy mít možnost uplatňovat své právo spravovat jmění dítěte i u prostředků, které on sám na úsporách ve prospěch dítěte složil*“³⁸) a toto jmění má povinnost spravovat jako řádný hospodář. Zákon tuto povinnost ukládá každému rodiči, a to bez ohledu na to, jestli rodič má dítě v péči (a tedy má obvykle jmění dítěte v držbě) nebo nemá – a opačný závěr nemá v zákoně oporu (zákonodárce by v takovém případě použil rozlišení např. tím, že by uvedl, že jde o právo a povinnost toho rodiče, který jmění dítěte drží). V případě, že by rodič, který nedisponuje jměním dítěte, neměl žádné preventivní prostředky, zejména by nemohl zjistit, jak je se jměním dítěte nakládáno, **nemohl by dostat své povinnosti spravovat jmění dítěte jakožto povinnosti, která je součástí rodičovské odpovědnosti, a tuto povinnost by nemohl plnit s péčí řádného hospodáře, jak vyžaduje § 896 odst. 1 NOZ.**

Jaká pozitivní práva rodič, který nedisponuje se jměním dítěte, má? Jak může takový rodič zjistit, jak je se jměním dítěte nakládáno? V zákoně není tato možnost uvedena výslovně, ale lze ji dovodit za pomoci analogie, a to porovnáním s osobami obdobného postavení napříč právním řádem.

Nejpodobnější skupinou takových osob jsou veškeré osoby v rodinněprávních vztazích, které jsou nadány právem spravovat jmění dítěte (jsou jimi konkrétně poručník a opatrovník pro správu jmění dítěte – jiné osoby nejsou nadány právem spravovat jmění dítěte). Jak poručník, tak opatrovník pro správu jmění dítěte jsou postaveni pod dohled orgánů veřejné moci, přičemž vyšší míra kontroly ze strany těchto orgánů veřejné moci je odůvodněna zájmem na ochraně nejlepšího zájmu dítěte. Při vymezení práv a povinností těchto osob při správě majetku dítěte zákonodárce odkázal na právní postavení rodiče spravujícího majetek dítěte (viz § 942 ve spojení s § 950 odst. 2 NOZ), a tak lze naznat, že v oblasti správy majetku jde o právní postavení, které je velmi podobné rodičům, přičemž účel správy majetku je totožný.

Tím, kdo svěřuje majetek dítěte do péče těchto osob a kdo může nést odpovědnost za nesprávný výběr osoby opatrovníka nebo poručníka či za zanedbání dozoru nad nimi (podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu), je zde soud. Aby soud mohl dostat své povinnosti dozoru (§ 933 odst. 1 NOZ), zákon mu přiděluje práva, která umožňují kontrolu činnosti opatrovníka nebo poručníka, zejména kontrolu toho, jak je s majetkem dítěte nakládáno. **Jak opatrovník pro**

35 K. Svoboda, op. cit. sub 1.

36 Šmíd in M. Hrušáková, Z. Králíčková, L. Westphalová a kol., op. cit. str. 19, str. 990, komentář k § 898, m. č. 4.

37 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1433/2011.

38 K. Svoboda, op. cit. sub 1. Nutno však podotknout, že autor sám je přesvědčen o tom, že přechod výživného do vlastnictví dítěte je nepřipadný a znění zákona přináší praktické komplikace.

správu jmění dítěte (viz § 950 odst. 3 NOZ), tak i poručník (§ 934 odst. 1 NOZ) předkládají soudu nejméně jednou ročně účty ze správy jmění dítěte. Zakotvení této povinnosti je logické – pokud je někdo odpovědný či spoluodpovědný za činnost a jednání někoho jiného, musí mít možnost přístupu k informacím o jednání a hospodaření této jiné osoby. V obdobné situaci je soud v případě opatrovníka nesvéprávné osoby – i zde má soud právo na pravidelné vyúčtování ze správy majetku této osoby a je povinen provádět nad opatrovníkem dozor (a z toho titulu je odpovědný).

Nejpodobnější úpravou, co se týče účelu tohoto institutu (tedy úprava správy majetku cizí osoby), je obecná úprava pro všechny osoby, které spravují cizí majetek, obsažená v ust. § 1400 a násl. NOZ. Dle této úpravy je správce zejména dle § 1414 NOZ jakožto výraz principu transparentnosti správy cizího majetku³⁹ povinen vést o spravovaném majetku spolehlivé záznamy a nesmí smísit svůj majetek s majetkem pod svou správou (§ 1414 NOZ). Odborná literatura zdůrazňuje, že pokud správce spravuje více cizích majetků, i tyto musí mezi sebou oddělovat a nesmí je mezi sebou směšovat.⁴⁰ Správce je také povinen nejméně jednou za rok předložit beneficiantovi vyúčtování správy (§ 1436 odst. 1 NOZ), přičemž vyúčtování musí být tak podrobné, aby bylo možné ověřit jeho správnost. Právě záznamy a vyúčtováním bude správce prokazovat plnění povinností spojených s péčí řádného hospodáře.⁴¹

Další skupinou osob v podobném postavení jsou obecně jakékoliv osoby, které někomu svěřují či odevzdávají majetkové hodnoty (ať už peníze, nebo jiné věci), a přitom do určité míry odpovídají za činnost osoby, které jsou hodnoty svěřeny, aby s nimi hospodařila. Vzhledem k tomu, že i zde existuje odpovědnost za jednání někoho jiného, zákon i zde musí takovým osobám svěřit nějaké kontrolní oprávnění, spočívající alespoň v právu na informace o hospodaření takové osoby. Takovou situaci nalézáme napříč právním řádem na mnoha různých místech, ať už jde o právo menšinového spoluvlastníka nespravujícího věc, který má právo na vyúčtování, jak bylo s majetkem nakládáno (§ 1118 NOZ), přičemž vyúčtování se lze domáhat zejména po uplynutí doby obvyklé povaze správy (§ 1119 NOZ), nebo u práv menšinového společníka obchodní korporace, přičemž u všech těchto skupin existuje velmi rozsáhlá judikatura, která vymezuje, jakým způsobem má probíhat informování, aby bylo vyvážené a na jedné straně poskytovalo dostatek informací o tom, jakým způsobem je se jměním hospodařeno, a na druhé straně byly povinné osoby ochráněny před nepřiměřeným rušením (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 3137/09).

4. 3. Analogická aplikace práva na vyúčtování při správě jmění dítěte

Rodič, který nemá ve své dispozici jmění dítěte (obvykle proto, že je tím, kdo nemá dítě ve výlučné péči), je v obdobném

postavení jako výše uvedené skupiny osob – je odpovědný vůči dítěti za jednání osoby, které je svěřen majetek do dispozice, a současně má povinnost spravovat jmění dítěte. Povinnosti a zejména potenciální odpovědnost, kterou tento rodič má, musí být vyvážena nějakým právním nástrojem, který umožní tomuto rodiči, aby se nestal pouhým pasivním nositelem rizika plynoucího z možné budoucí odpovědnosti bez možnosti tuto případnou odpovědnost ovlivnit.

S ohledem na výše uvedenou analýzu práv a povinností osob v podobném právním postavení, jako je rodič, který nedisponuje jměním dítěte, lze dovodit, že i tento rodič musí analogicky disponovat obdobným právem na získání informací o stavu a dispozicích s majetkem (tj. na vyúčtování majetku), jako disponují výše uvedené skupiny osob. **Rodič, který nemá v dispozici jmění dítěte, tak má právo vůči druhému rodiči na to, aby mu bylo pravidelně předáno vyúčtování ze správy jmění dítěte.** Jen tak se může podílet na právu pečovat o jmění dítěte a současně řádně plnit svou povinnost pečovat o jmění dítěte (jakožto součást rodičovské odpovědnosti), především toto jmění jako řádný hospodář spravovat (§ 896 odst. 1 věta první NOZ) a současně může být legitimním ustanovení zákona, které zakotvuje jeho solidární odpovědnost za škodu, poruší-li kterýkoliv rodič svou povinnost pečovat o jmění dítěte společně a nerozdílně.

Výklad, který dovozuje, že existuje právo toho rodiče, který nemá v dispozici jmění dítěte, na vyúčtování ze správy jmění od druhého rodiče, který jměním dítěte disponuje, není v rozporu s primárním hlediskem, kterým jsou posuzována veškerá práva a povinnosti k dítěti (neboť účtování o správě jmění je i právem k dítěti, resp. je právem na informaci o majetku dítěte), a sice s nejlepším zájmem dítěte, resp. se zajištěním morálního a hmotného prospěchu dítěte (§ 855 odst. 2 NOZ). Toto právo se nejeví v rozporu ani s ustanoveními, která zákon stanoví o správě jmění dítěte rodiči (§ 896 až 905 NOZ). Dítě, vůči němuž je rodič v postavení správce jeho jmění, může mít stěžejší menší standard ochrany, než mají jiné skupiny osob v jeho postavení.

5. Právo na vyúčtování z hospodaření s výživným

5. 1. Právo na vyúčtování výživného v judikatuře a odborné literatuře

Vzhledem k tomu, že výživné je součástí jmění dítěte, jak bylo uvedeno výše, i ono podléhá právu na vyúčtování, a to z důvodů, které jsou uvedeny výše. Rodič, který platí výživné na nezletilé dítě k rukám druhého rodiče, má právo na vyúčtování, jak bylo s tímto výživným nakládáno. Při podrobném pohledu na ustanovení o výživném v § 910 až 924 NOZ lze zjistit, že takové právo na vyúčtování není v rozporu s těmito ustanoveními.

Byť mi není známa judikatura, kdy by soud přiznal navrhovateli právo na to, aby bylo výživné vyúčtováno, **samotnou existencí práva na vyúčtování výživného soudní praxe nevylučuje a existuje judikatura, kde je zvažováno, zda existují podmínky pro přiznání takového práva žadateli (přičemž se samotnou možností toto právo přiznat polemizováno není) – viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn.**

39 J. Spáčil a kol., op. cit. sub 21, str. 1165, komentář k § 1414.

40 J. Svejkský, R. Marek a kol., op. cit. sub 21, str. 133, komentář k § 1414, odst. I.

41 Tamtéž, str. 132, komentář k § 1414, odst. I., a str. 194, komentář k § 1436, čl. I.

III. ÚS 3771/11, který se ztotožnil s postojem odvolacího soudu, který konstatoval, že „je jisté právem otce, aby požadoval vyúčtování toho, jak je s výživným, pokud jde o tvorbu úspor pro děti, nakládáno s tím, že pokud by byly zjištěny skutečnosti svědčící pro závěr, že matka jmění dětí řádně nespravuje, pak lze činit konkrétní opatření“. Jiná judikatura si klade otázku, na základě jakého ustanovení by taková povinnost vyúčtování výživného šla dovodit, ale současně považuje za nutné zkoumat, že „z ničeho neplyne, že by matka nebyla schopna s penězi řádně hospodařit (či že by vedla děti ke konzumnímu způsobu života), naopak vše svědčí o jejím odpovědném přístupu“ (usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. III. ÚS 3757/14).

Názor, že výživné, které umožňuje tvorbu úspor, má být vyúčtováno, resp. že soud může tuto povinnost rodiči uložit, se objevuje i v odborné literatuře v souvislosti s hodnocením změny koncepce výživného provedené velkou novelou zákona o rodině č. 91/1998 Sb., kdy byla opuštěna dosavadní koncepce výživného jakožto platby sloužící pouze k uspokojování běžných potřeb dítěte, a byla připuštěna možnost, aby potřebou, kterou výživné „pokrývá“, byla i tvorba úspor. Dle J. Nykodýma zákon „dává možnost, aby tam, kde to majetkové poměry povinného rodiče připouštějí, bylo možné za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor zabezpečujících zejména přípravu na budoucí povolání. **Rozhodnutím soudu by však v takovém případě měla být stanovena povinnost vyúčtování, aby se tak zabránilo spotřebování tohoto nadstandardního výživného k jiným účelům.**“⁴²

Právo soudu uložit takovou povinnost lze dovodit i na rovině ústavního práva, neboť obecně Ústavní soud ohledně pravomoci soudu přijímat opatření na ochranu členů rodiny konstatuje, že „z pozitivního závazku státu na poli ústavní garance a ochrany rodičovství a rodiny, resp. rodinného a soukromého života (čl. 32 LZPS a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) vyplývá, že soudy jsou povinny svěřenými procesními prostředky vytvářet předpoklady pro narovnání narušených vztahů mezi rodiči a dětmi, včetně prostředků donucení, může-li takové opatření vést ke sledovanému cíli a je-li přiměřené“ (usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. III. ÚS 438/05).

5. 2. Podmínky pro vznik práva na vyúčtování a jeho účel

Z výše uvedené literatury a judikatury lze dovodit, že právo na vyúčtování výživného bude moci být uplatňováno tam, kde jsou zjištěny skutečnosti svědčící pro závěr, že druhý rodič jmění řádně nespravuje, a dále tam, kde výše výživného umožňuje tvorbu úspor. Právo tedy nebude možné uplatňovat kdykoliv, ale jenom tam, kde je to účelné a přiměřené, aby se tak právo na vyúčtování výživného nestalo pouhým nástrojem šikany jednoho rodiče vůči druhému (lze převzít názor judikatury upravující informační povinnost mezi spoluvlastníky, dle které je zde limitem „požadavek ochrany ostatních... před nepřiměřeným rušením“).⁴³ Dle mého názoru nebude mít právo na vyúčtování své opodstatnění tam, kde je zjevné, že nízké výživné pouze pokryje základní (běžné⁴⁴) potřeby dítěte. **Pravidlem by pak vyúčtování mělo být tam, kde je výživné v takové výši, že je možné z něj dítěti spořit (tedy takové výživné, které je přiznáno za pomoci modifikovaného kritéria odůvodněných potřeb dítěte dle § 917 NOZ), příp. kde je přímo soudem určen**

díl výživného, který má připadat na spoření, a pak také tam, kde je důvodné podezření na zneužívání výživného k jiným účelům, než je úhrada potřeb nezletilého.

Účelem práva na vyúčtování je nejen ochrana nepečujícího rodiče (spočívající v umožnění získat informace o spravování výživného, aby mohl dostát povinností, jež mu ukládá zákon v rámci úpravy rodičovské odpovědnosti), **ale zejména ochrana nezletilého dítěte jako slabší strany.** Právo na vyúčtování nutí k tomu, aby hospodaření s výživným bylo transparentní, a působí preventivně před porušením povinností řádného hospodáře podobně jako u jiných institutů, jejichž podstatou je spravování cizího majetku.

5. 3. Realizace práva na vyúčtování a procesní souvislosti

Pokud rodič požaduje po druhém rodiči vyúčtování, jak bylo naloženo se zaplaceným výživným, a druhý rodič jej mu odmítá předat, má odmítnutý rodič právo obrátit se na soud.

Soud rozhoduje v řízení ve věcech péče o nezletilé podle § 466 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále také jen „z. ř. s.“). Tato ustanovení se totiž vztahují nejen na řízení týkající se péče o dítě ve smyslu § 880 a násl. NOZ, ale i na jakákoliv jiná řízení, v jejichž rámci rozhoduje soud o právech a povinnostech k nezletilému dítěti, které mají souvislost s § 855 až 975 NOZ, neboť seznam řízení v § 466 z. ř. s. je pouze demonstrativní (lze si proto představit, že soud svým vlastním usnesením dle § 13 z. ř. s. zahájí i jiná než v tomto ustanovení vyjmenovaná řízení, pokud bude mít potřebu řešit i jiná práva a povinnosti ve vztahu k nezletilému).⁴⁵ Zde se konkrétně bude jednat o řízení dle § 466 písm. c) z. ř. s., neboť primárně půjde o rozhodování ve věcech souvisejících s určováním výživného na nezletilé. Místně příslušným je obecný soud nezletilého dítěte (§ 467 odst. 1 z. ř. s.), tedy soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popř. jiných rozhodujících skutečností, své bydliště (§ 4 odst. 2 z. ř. s.).

Účastníky řízení budou nezletilé dítě a rodiče dítěte. Soud jmenuje dítěti pro zastoupení v řízení procesního opatrovníka, kterým bude zpravidla OSPOD (§ 469 odst. 1 z. ř. s.), přičemž procesní opatrovník je jmenován usnesením (§ 471 odst. 1 z. ř. s. *a contrario*). Obecnou zásadou je rozhodování s co největším urychlením (§ 471 odst. 2 z. ř. s.), protože i zde se jedná o oblast, kde běh času může mít těžko napravitelné následky.⁴⁶

Soud povinnost předkládání vyúčtování uloží rozsudkem, neboť právě rozsudkem ve věcech výživného soud může uložit ce-

42 J. Nykodým: Novela zákona o rodině (zák. č. 91/1998 Sb.). Bulletin advokacie č. 8/1998, str. 12.

43 Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 3137/09, publikováno v časopise Soudní rozhledy, č. 11/2011, str. 404.

44 Terminologicky stanovil, co jsou ve vztahu k výživnému „běžné potřeby“ Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí ze dne 28. 2. 1989, sp. zn. 5 Cz 42/88 (publikováno jako Rc 5/1991): „Účelem výživného je uhrazení nejen průběžně se vyskytujících (běžných) potřeb nezletilého dítěte, ale všech potřeb prospěšných jeho všestrannému vývoji.“

45 K. Svoboda: Obecná ustanovení řízení ve věcech péče o nezletilé, Soudní rozhledy č. 4/2016, str. 110.

46 Hromada in K. Svoboda a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář, C. H. Beck, Praha 2015, str. 951, komentář k § 471, m. č. 31.

lou škálu povinností, např. co se týče úspor, stanovit povinnost úspor, stanovit výši částky, která má být na úsporách dosažena, vymezit, za jakým účelem mohou být úspory ze strany rodičů do doby dosažené svéprávnosti dítěte použity,⁴⁷ apod. O nakládání s výživným může soud rozhodovat i v jiných řízeních týkajících se nezletilého dítěte, např. ve svěření, když rozhoduje o povinnosti pečující osoby dle § 956 NOZ, kde upravení hospodaření může spočívat zejména v určení, jak konkrétně má pečující osoba naložit s jednotlivou vyplacenou měsíční dávkou výživného,⁴⁸ a bude připadat v úvahu zejména tehdy, pokud půjde o vyšší částky výživného.⁴⁹ Judikatura k povinnosti předložit vyúčtování při správě podílového spoluvlastnictví konstatuje, že „pro způsob předložení dokladů nelze stanovit podrobná a vyčerpávající pravidla, vždy je třeba postupovat tak, aby byla umožněna účinná kontrola správnosti vyúčtování“,⁵⁰ což bude platit i zde.

6. Závěr

Rodič, k jehož rukám je placeno výživné na nezletilé dítě, je při nakládání s tímto výživným omezen právními předpisy.

Generální klauzulí pro nakládání s výživným je zásada nejlepšího zájmu dítěte zakotvená zejména v čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, prostřednictvím které může být veškeré jednání související s nakládáním s výživným na dítě poměřováno tímto principem.

Další maxima je zakotvena v čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle které nezletilé děti mají zaručenu zvláštní ochranu státem. Státní moc se musí zabývat tím, zda nejsou porušována práva dítěte (a to i práva majetková), zvláště pak tím, kdo by měl dítě ochraňovat a kdo nad ním má fakticky moc. Podnětům, které nasvědčují, že dítěti se děje bezpráví, musí stát věnovat maximální pozornost.

Občanský zákoník se v oddíle nazvaném „Vyživovací povinnost“ (§ 910 až 923 NOZ) hospodařením s výživným pro nezletilé dítě výslovně téměř vůbec nezabývá. Jediná ustanovení, která upravují, jak hospodařit se zaplaceným výživným, jsou kazuistický § 923 odst. 2 NOZ a dále obtížně interpretovatelný § 917 NOZ. Nelze přijmout závěr, že tento výčet je úplný – a je nutné zjistit, jaké další normy lze aplikovat na zkoumanou problematiku. Za pomoci analýzy systematického zařazení samotného institutu, resp. jeho prvků, lze zjistit, jaké další normy lze aplikovat na nakládání s výživným dítěte. Na základě toho dojdeme k závěru, že na výživné se uplatní obecná ustanovení o správě jmění dítěte rodiči dle § 896 až 905 NOZ.

Vyživovací závazek je zvláštním případem zaopatřovacího závazku, a proto jej lze považovat za součást jmění osoby dle § 495 NOZ, dle kterého jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů. Rodič, který přijímá od povinného rodiče výživné určené soudem, se ocitá v pozici toho, kdo za dítě spravuje jeho jmění, a podléhá obecné úpravě o správě jmění dítěte

obsažené v NOZ. Úprava v § 910 až 923 NOZ je speciální úpravou k obecné úpravě v § 896 až 905 NOZ. Z toho vyplývá, že na správu zaplaceného výživného se bude aplikovat obecná úprava o správě jmění dítěte, pokud z povahy věci nebude vyplývat něco jiného. Základní zásadou pro správu jmění je, že rodiče rozhodují o správě jmění dítěte společně (§ 897 NOZ), a k jednání v neběžných záležitostech je třeba souhlasu soudu (§ 898 odst. 1 NOZ), nicméně pečující rodič je na základě rozhodnutí soudu o výživném nadále oprávněn ze zaplaceného výživného zabezpečovat uspokojení běžných potřeb dítěte, včetně běžných výdajů. V neběžných záležitostech však oprávněn jednat není.

Při péči o majetek dítěte obecně rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat (§ 896 odst. 1 věta první NOZ). Dle § 896 odst. 3 NOZ, při porušení povinnosti pečovat o jmění dítěte jako řádní hospodáři, mají rodiče povinnost uhradit dítěti vzniklou škodu společně a nerozdílně. Nepečující rodič je tak v nevýhodném postavení, protože zaplaceným výživným disponuje druhý rodič, a nepečující rodič je přitom nositelem potenciální odpovědnosti za to, jak je s tímto jměním nakládáno.

Na základě analogie k jiným rodinněprávními institutům, ve kterých lze nalézt osoby v obdobném postavení, tedy takové osoby, které mají svěření majetek do správy, a na základě analogie k jiným osobám spravujícím cizí majetek, lze konstatovat, že nepečující rodič má právo na vyúčtování, jak bylo s výživným nakládáno. Jak opatrovník pro správu jmění dítěte (viz § 950 odst. 3 NOZ), tak i poručník (§ 934 odst. 1 NOZ) předkládají soudu nejméně jednou ročně účty ze správy jmění dítěte, přičemž zakotvení této povinnosti je logické – pokud je někdo odpovědný či spoluodpovědný za činnost a jednání někoho jiného, musí mít možnost přístupu k informacím o jednání a hospodaření této jiné osoby. Záznamy a účty je povinen vést a předkládat i správce cizího majetku dle § 1414 a 1436 NOZ.

V případě, že by nepečující rodič nemohl zjistit, jak je se jměním dítěte nakládáno, nemohl by realizovat své právo spravovat majetek a současně by nemohl dostát své povinnosti spravovat jmění dítěte s péčí řádného hospodáře, jak vyžaduje § 896 odst. 1 NOZ.

Samotnou existenci práva na vyúčtování výživného nevyklučuje ani soudní praxe a již existuje judikatura, kde je zvažováno, zda existují podmínky pro přiznání takového práva navrhovatel. Názor, že výživné, které umožňuje tvorbu úspor, má být vyúčtováváno, resp. že soud může tuto povinnost rodiči uložit, se objevuje i v odborné literatuře.

Právo na vyúčtování výživného bude moci být uplatňováno tam, kde jsou zjištěny skutečnosti svědčící pro závěr, že druhý rodič jmění řádně nespravuje, a dále tam, kde výše výživného umožňuje tvorbu úspor, a bude poměřováno principem nejlepšího zájmu dítěte. Právo tedy nebude možné uplatňovat kdykoliv, ale jenom tam, kde je to účelné a přiměřené, aby se tak právo na vyúčtování výživného nestalo pouhým nástrojem šikany jednoho rodiče vůči druhému. Účelem práva na vyúčtování je nejen ochrana nepečujícího rodiče, ale rovněž ochrana nezletilého dítěte jako slabší strany, neboť právo na vyúčtování nutí k tomu, aby hospodaření s výživným bylo transparentní, a působí preventivně před porušením povinností řádného hospodáře.

✦ Autor je advokátem a doktorandem na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

47 Příklady převzaty z K. Svoboda, op. cit. sub 1.

48 Zuklínová in J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, M. Zuklínová a kol.: Občanský zákoník II. Komentář, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 679, komentář k § 956.

49 Westphalová in J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, M. Zuklínová a kol., op. cit. sub 48, str. 1253, komentář k § 956, m. č. 3.

50 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2009, sp. zn. 22 Cdo 2819/2008.

Advokát – zaměstnanec, odměna advokáta

Obecné ujednání advokáta s klientem v mandátní smlouvě o tom, že advokát bude požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanec klienta, je v rozporu s principy advokacie.

Pro posouzení, zda se dohoda o smluvní odměně nepříčí dobrým mravům, slouží jako jedno z kritérií i hodnocení, zda dohoda byla sjednána v souladu s čl. 10 etického kodexu, zejména zda je sjednaná odměna přiměřená.

**Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016,
sp. zn. 23 Cdo 144/2014**

Odůvodnění:

Městský soud v Praze (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 4. 11. 2011, č. j. 59 Cm 54/2009-237, sp. zn. 39 Cm 130/2009, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 229 257 eur spolu s úrokem z prodlení a na náhradu nákladů řízení částku 452 360 Kč (výrok II). Zamítl vzájemnou žalobu, již se žalovaná domáhala po žalobkyni zaplacení částky 95 978 eur a 148 557,54 Kč (výrok III). Řízení zastavil v rozsahu, v jakém se žalobkyně domáhala zaplacení částky 10 374 eur s úrokem z prodlení (výrok I).

Podle soudu prvního stupně uzavřely účastnice jako dvě podnikatelky mandátní smlouvu, v níž se žalobkyně zavázala zařídit pro žalovanou určitou obchodní záležitost uskutečněním sjednané činnosti. Žalovaná se zavázala zaplatit žalobkyni úplatu ve sjednané výši a době a zároveň se zavázala zacházet s žalobkyní tak, že ta bude vzhledem k druhu poskytovaných služeb požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanec, a při ukončení smlouvy ze své strany se zavázala poskytnout žalobkyni sjednané odstoupné. Zdůvodnil, že ujednání účastnic o ukončení mandátní smlouvy výpovědí se sjednanou výpovědní dobou v trvání minimálně tří měsíců před datem uplynutí uvedené doby (smlouva byla uzavřena na dobu dvou let, s automatickým prodloužováním o období dalšího roku) nebylo v rozporu s kogentními předpisy účinnými v době sjednání smlouvy. Povinnosti advokáta podle § 16 a 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zák. o advokacii“), jsou vyjádřením veřejnoprávní úpravy regulující poskytování právních služeb advokáty a právní úkony v rozporu s nimi nelze z hlediska § 39 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen „obč. zák. č. 40/1964 Sb.“) považovat za právní úkony v rozporu se zákonem. Na soukromoprávní nároky nemá vliv případná veřejnoprávní odpovědnost za porušení právních předpisů o zaměstnanosti, stejně tak ani otázka porušení pravidla o samostatném výkonu advokacie, nikoliv v pracovním poměru.

Soud prvního stupně neshledal ani rozpor smluvního ujednání s dobrými mravy, neboť to byla žalovaná, kdo na počátku vyloučil možnost sjednání pracovní smlouvy, ačkoliv žalobkyně působila zejména jako vedoucí právního oddělení žalované. Žalovaná nebyla přitom slabší stranou smlouvy. Proto soud prvního stupně považoval za logické, že žalobky-

ně měla sjednána práva, která se přibližovala obsahu pracovněprávního vztahu, včetně práva na odstoupné. Dále dovedl, že zavázala-li se žalovaná zacházet s žalobkyní tak, že ta bude vzhledem k druhu služeb poskytovaných podle smlouvy a vzhledem k obsahu a trvání smlouvy požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanec, je nutné žalobkyni přiznat odstoupné, jaké podle vnitřního předpisu náleželo zaměstnancům žalované v roce 2008 při ukončení smluvního vztahu.

Žalovaná umožnila žalobkyni užívat vlastní kancelář a veškerou infrastrukturu tak, jako to činili její vedoucí zaměstnanci. V roce 2007 však přestala žalobkyni tato plnění poskytovat, porušila svoji povinnost, v důsledku čehož vznikla žalobkyni škoda spočívající v nákladech na zabezpečení těchto potřeb.

Ohledně vzájemné žaloby na zaplacení částky 95 978 eur uzavřel soud prvního stupně, že strany si sjednaly paušální odměnu a rovněž právo žalobkyně na placenou dovolenou a nemocenskou. Přihlédl přitom k úmyslu obou smluvních stran a k jejich následnému chování. Nepovažoval takové ujednání za rozporné s dobrými mravy a zdůraznil, že žalovaná musí respektovat to, co si dohodla. Jednání žalované, která předmětné faktury zaplatila, a teprve s odstupem doby požaduje částku vrátit, považoval soud za jednoznačně účelové.

Nedůvodnou shledal soud prvního stupně rovněž vzájemnou žalobu na zaplacení částky 148 557,54 Kč jako náhrady škody odpovídající leasingovým splátkám za vozidlo, které žalobkyně odmítala vydat žalované až do 12. 5. 2008. Dané vozidlo nelze považovat za pisemnost pro věc významnou, kterou musí advokát vydat klientovi při ukončení poskytování právní služby ve smyslu usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. 10. 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (dále jen „etický kodex“ – veřejnosti dostupný na stránkách České advokátní komory www.cak.cz). Pro vznik zadržovacího práva považoval navíc za rozhodné pouze ustanovení obč. zák. č. 40/1964 Sb., nikoliv stavovských předpisů. Dospěl k závěru, že vozidlo bylo zadrženo po právu. Právo na náhradu škody navíc nevzniklo z důvodu, že tvrzená škoda není v příčinné souvislosti s jednáním žalobkyně. Povinnost platit leasingové splátky vznikla žalované nezávisle na zadržení předmětného vozidla.

Vrchní soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 26. 7. 2013, č. j. 8 Cmo 50/2012-332, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II tak, že žalobu na zaplacení částky 205 444 eur s příslušenstvím (vyjma části o úrocích z prodlení z této částky od 1. 7. 2008 do 30. 7. 2008, kterou „vypustil“) zamítl. Výrok III o zamítnutí vzájemné žaloby o zaplacení částek 95 978 eur a 148 557,54 Kč zrušil a v tomto rozsahu vrátil věc Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Uzavřel, že jednotlivá ustanovení mandátní smlouvy je třeba posuzovat jak ve světle zák. o advokacii, jímž je významně upraven vztah klient – advokát, tak ve světle etického kodexu, z něhož lze dovést, zda a které jednání advokáta je v rozporu s dobrými mravy. Jako neplatná posoudil ujednání o nároku žalobkyně na odstoupné v případě ukončení smlouvy o právní pomoci (z iniciativy žalované). Ujednání přibližující vztah advokáta ke klientovi vztahu pracovněprávnímu neodpovídá předmětu činnosti advokáta. Předmětem výkonu advokátní činnosti nemůže být výkon pozice vedoucího právní-

ho oddělení. Ve smlouvě o poskytování právních služeb nemá své místo ujednání o placené dovolené, placené nemocenské a odstupném. Podle odvolacího soudu je zde rozpor s ustanoveními vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), o odměně smluvní či mimosmluvní, o náhradě hotových výdajů a náhradě za promeškaný čas. V rozporu s dobrými mravy jsou ta ustanovení smlouvy, jimiž advokát preferuje vlastní zájmy, přistupuje na pozici „zaměstnance“, v rozporu s postavením a úkoly advokáta. Žalobkyni tak nebylo právo na odstupné v jakékoliv výši přiznáno.

Nedůvodným byl odvolacím soudem shledán rovněž požadavek na zaplacení nákladů spojených s poskytováním právních služeb za období čtyř měsíců, který vyvozovala žalobkyně z ujednání ve smlouvě o tom, že žalovaná bude s žalobkyní zacházet tak, že bude požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanci, a z ujednání, že žalovaná je povinna „odškodnit“ žalobkyni za veškeré přiměřené výdaje vynaložené v souvislosti s poskytováním služeb. Tato ujednání byla posouzena jako rozporná jak s úpravou postavení advokáta v zák. o advokacii a advokátním tarifu, tak s dobrými mravy (etickým kodexem). Žalobkyni požadované náklady jsou takové, které musí každý advokát vynaložit, neboť vykonává advokacii samostatně a na svůj účet. Přijímání dalších plnění (nad rámec odměny za poskytnutou právní službu a náhrady podle advokátního tarifu) je jednáním nedůstojným advokátního stavu, snižuje vážnost advokátního stavu, je nečestné, proti dobrým mravům.

U vzájemné žaloby považoval odvolací soud za rozhodující právní otázku, zda žalobkyni vznikalo právo na odměnu za právní službu i za dobu, kdy fakticky právní službu neposkytovala (dovolená, nemoc, doba, kdy nebyla žádná právní služba žádána). Ujednání o paušální odměně 1 944 eur za 24 hodin práce týdně považoval za tzv. časovou odměnu podle § 4 odst. 1 advokátního tarifu. Nárok na odměnu tak přísluší jen za řádně uskutečněnou činnost. Protože však nebylo prokazováno, v jakém rozsahu žalovaná žalobkyni zaplatila za období leden, duben až listopad 2007 odměnu vyšší než odpovídající rozsahu poskytnuté právní služby, nebylo možné uzavřít, zda a v jakém rozsahu vzniklo bezdůvodné obohacení. V této části bylo rozhodnutí soudu prvního stupně zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Stejným způsobem bylo rozhodnuto i o výroku o vzájemné žalobě na zaplacení trvalé škody spočívající ve výši zaplacených leasingových splátek. Jestliže podle předchozích závěrů neměla žalobkyně vůči žalované splatnou pohledávku, nemohla důvodně uplatnit zadržovací právo. Pochybení soudu prvního stupně bylo shledáno v tom, že tvrzení ve vzájemné žalobě byla pouze „lakovnická“. V uplatněné částce ve výši leasingových splátek může být podle názoru odvolacího soudu zahrnuta i škoda vzniklá nemožností užívat automobil. Soud prvního stupně však neposkytl poučení podle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, přičemž z jeho obsahu je zřejmé, že napadá celý rozsudek odvolacího soudu vyjma výroku I písm. b). Podání žalobkyně obsahuje rozsáhlou rekapitulaci předmětu řízení, tvrzení účastníků a obsahu důkazních prostředků. Avšak z hlediska nesprávného právního posouzení věci jako jediného možného dovolacího důvodu (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř.) dovolatelka vy-

týká odvolacímu soudu, že aplikoval stavovské předpisy (zák. o advokacii, advokátní tarif a etický kodex), aniž by dopadaly na zjištěný skutkový stav, a že nesprávně aplikoval ustanovení obč. zák. č. 40/1964 Sb. o dobrých mravech a ustanovení zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále „obch. zák.“), o mandátní smlouvě. Žalobkyně ve svém dovolání klade důraz na právní názor, že bylo-li záměrem stran, aby se jejich vzájemný vztah v míře přípustně shodoval se vztahem žalované k jejím zaměstnancům, pak měla žalobkyně požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanci, včetně práv vyplývajících z vnitřních předpisů žalované.

Nesprávný je podle žalobkyně právní názor, že ujednání o odstupném je v rozporu s advokátním tarifem a v rozporu s dobrými mravy, přičemž tato otázka nebyla dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena. Navíc analogickou aplikací rozsudku Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) ze dne 16. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2126/2009, lze dospět k závěru, že sjednávání odstupného (a sjednaný způsob odměňování) je možný. Nárok na věrnostní odstupné je upraven v odst. 8.5 smlouvy o poskytování poradenské činnosti týkající se poskytování právních služeb ze dne 16. 11. 1998 (dále jen „smlouva“) a dále v dodatku č. 3 ze dne 29. 8. 2003 (dále jen „dodatek č. 3“), který byl sepsán podle vnitřních předpisů žalované. Z tohoto spojení a z odst. 2.6 a 2.7 smlouvy ve znění dodatku č. 3 je podle dovolatelky nutné vyložit projev vůle stran tak, že její nároky musí být posuzovány nejen podle smlouvy, ale též podle vnitřních předpisů (platných v roce 2007), kdy platilo, že odstupné je rovno počtu odpracovaných let. Správné právní posouzení je podle dovolatelky tedy takové, že jí náleží odstupné ve výši patnáctinásobku zprůměrované měsíční odměny. Ten je tvořen dvěma měsíčními odměnami jako odstupného bonusu podle odst. 8.5 smlouvy, věrnostním bonusem ve výši devíti měsíčních odměn (podle odst. 8.5 a 2.6, 2.7 smlouvy) a odpovědnostním bonusem z pozice „D – director“ (podle odst. 2.6, 2.7 smlouvy).

Odvolací soud dále nesprávně posoudil otázku smluvní paušální odměny (závisející na velice specifickém výhradním smluvním vztahu stran), přičemž celkový nárok advokáta v sobě zahrnoval složku nároku na placenou dovolenou, nemocenskou a účast na školeních a jiných určených povinnostech. Dovolatelka byla považována za vedoucího zaměstnance žalované, nikdy neprokazovala odvedenou práci, byla jí vyplácena fixní paušální odměna, a pokud strávila v rámci aktivit u žalované více než tři dny, účtovala tento čas na poměrném principu z fixní sazby. Zde je rozhodnutí odvolacího soudu v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 344/2002. Nesprávně posoudil odvolací soud rovněž otázku placené dovolené a nemocenské. Právo žalobkyně na ně vyplývalo z odst. 11.5 smlouvy. Žádné zákonné ustanovení přitom nezakazuje stranám mandátní smlouvy sjednat si platby za podmínky a za období, která jsou určitá, srozumitelná a nejsou v rozporu s dobrými mravy. Takové ujednání není ani v rozporu s povinnostmi advokáta. Co se týče nákladů vyúčtovaných žalované v roce 2007, tak tyto odpovídaly smluvním ujednáním stran. Mezi stranami bylo i v předchozích devíti letech praxí, že žalovaná žalobkyni vždy všechny přeúčtované náklady uhradila, a tyto nebyly součástí její advokátní odměny.

Žalovaná ve svém vyjádření považovala dovolání v první řadě za nepřipustné. Dále upozornila na judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž je nutné na smluvní vztah mezi klientem a advokátem aplikovat nejenom právní, ale i stavovské předpisy. Ustanovení etického kodexu jsou totiž jedním z kritérií při hodnocení, zda se dohoda o smluvní odměně advokáta nepřiči dobrým mravům. Mezi účastnicemi nikdy nevznikl vztah pracovní právní, vždy se jednalo o vztah advokát – klient. Proto bylo možné platně sjednat jen ty výhody a povinnosti advokáta, které nebyly v rozporu s právní a stavovskou regulací vztahu advokát – klient. Musí být odmítnuta možnost, aby advokát vstoupil do vztahu, který není vztahem pracovní právní, ale v maximální míře se mu blíží. Advokátovi tak nemohou vznikat nároky, které vznikají zaměstnancům z vnitřních předpisů jejich zaměstnavatele. Bylo-li ve smlouvě sjednáno odstupné, je toto ujednání neplatné, neboť odstupné nelze považovat ani za odměnu za poskytování právních služeb, ani za náhradu hotových výdajů účelně vynaložených při poskytování právních služeb. Sjednáním odstupného neuhájila žalobkyně zájmy klienta, a proto se přiči dobrým mravům. Zásadě, že advokát vykonává advokacii na svoji odpovědnost, odporuje požadavek žalobkyně na uhrazení nákladů vynaložených v souvislosti s provozem advokátní kanceláře. Náklady spojené s provozem advokátní kanceláře musela žalobkyně jako advokát vynaložit nezávisle na poskytování právních služeb žalované. Tu část dovolání, která se vztahuje ke vzájemné žalobě a k výroku odvolacího soudu o zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně v tomto rozsahu, považovala žalovaná ve svém vyjádření za předčasnou, neboť v této části se nejedná o pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu. Přesto se vyjádřila tak, že jsou neplatná ujednání smlouvy, podle nichž náleží žalobkyni odměna i během dovolené a nemocenské. Žalobkyně jako mandatář měla podle zákona nárok na odměnu pouze za řádně vykonanou činnost.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), a to na základě čl. II bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu (právní moci nabyt rozsudek odvolacího soudu jako celek, nikoliv pouze ve výroku I, jak se mylně domnívala žalovaná) bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ust. § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Protože dovolání může být podle ust. § 237 o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvo-

du, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

V posuzované věci spočívalo rozhodnutí odvolacího soudu na řešení právní otázky, zda mohou být v mandátní smlouvě, uzavřené mezi advokátem jako mandatářem a podnikatelem jako mandantem, sjednána pro advokáta práva obdobná právům zaměstnanců, jako je odstupné, placená dovolená, nemocenská nebo paušální odměna, či zda může být dokonce obecně sjednáno takové postavení advokáta, aby požíval stejných práv a výhod jako zaměstnanci mandanta. Protože tato otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobkyně je podle ust. § 237 o. s. ř. přípustné.

Soudy nižších stupňů učinily skutkový závěr, že účastníci uzavřeli dne 16. 11. 1998 smlouvu, jíž se žalobkyně zavázala poskytovat žalované právní služby spočívající nejprve v přepracování znění dokumentů žalované a posléze též v zajišťování nepřetržitého právního poradenství týkajícího se všech obchodních aspektů obchodních transakcí žalované, ve vyjednávání smluv mezi žalovanou a jejími klienty na žádost žalované a v poskytování pomoci ve všech ostatních záležitostech, na kterých se strany dohodnou. Žalobkyně měla také zodpovídat za výběr a zařazení dalších právních zaměstnanců či advokátní kanceláře pro zajištění uvedených právních služeb pro žalovanou. Žalobkyně měla podle smlouvy právo na placenou dovolenou v rámci každých šesti měsíců v rozsahu dvou a půl týdne a nemocenskou v rozsahu jednoho týdne. Žalobkyně se zavázala neposkytovat bez písemného souhlasu tyto služby jinému subjektu, který by byl v konkurenčním vztahu k žalované. Skutkovým zjištěním je dále to, že důvodem, proč žalovaná neuzavřela se žalobkyní jako vybraným kandidátem na pozici vedoucího právního oddělení pracovní smlouvu, byla skutečnost, že banka procházela reorganizací a bylo zakázáno přijímat nové zaměstnance. Žalobkyně tak sice poskytovala žalované právní služby, ale především působila jako vedoucí jejího právního oddělení, řídila zaměstnance žalované a vykonávala jinou manažerskou činnost tak, jak to činili vedoucí zaměstnanci žalované.

Dodatkem č. 3 ke smlouvě bylo dohodnuto (nové znění odst. 2.6 a 2.7 smlouvy), že vzhledem k přání obou stran upravit svá práva a povinnosti shodně nebo podobně, jako je tomu v případě zaměstnanecko-zaměstnavatelského vztahu žalované vůči jejím zaměstnancům, nehledě na formální a obsahovou stránku a ostatní ustanovení smlouvy v míře přípustné příslušnými zákony, a aniž by byla smlouva nově posuzována jako smlouva pracovní (což není záměrem smluvních stran a ani to není jejich zájem), bude interní postavení žalobkyně v rámci společnosti žalované odpovídat zařazení na pozici „director“. Žalovaná se zavázala zacházet se žalobkyní tak, že bude vzhledem k druhu služeb poskytovaných podle smlouvy a vzhledem k obsahu a trvání smlouvy požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanci. V dodatku č. 3 účastníci dále sjednali nové znění odst. 8.5 smlouvy, podle něhož po ukončení smlouvy ze strany společnosti bude mít poradce nárok na další plnění, které se bude skládat z (a) odstupného ve výši dvojnásobku průměrné měsíční odměny za služby (výše průměrné měsíční odměny za služby bude vypočtena jako průměr odměn za služby vyúčtovaných v předchozích dvanácti měsících) a z (b) věrnostního odstupného, které je vázáno na počet odpracovaných let,

v průběhu kterých byly společnosti poskytovány služby, kdy tento počet let je i měřítkem pro výpočet tohoto odstupného, které v roce 2004 činí částku rovnající se trojnásobku průměrné měsíční odměny za služby za pět let poskytování služeb nebo čtyřnásobku průměrné měsíční odměny za služby za šest let poskytování služeb a v roce 2005 bude tato částka činit buď čtyřnásobek průměrné měsíční odměny za služby za šest let poskytování služeb nebo pětinašobek průměrné měsíční odměny za služby za sedm let poskytování služeb. Podle odst. 3.1 smlouvy (ve znění dodatku č. 3) za služby, které budou poradcem poskytovány podle této smlouvy, je společnost povinna s účinností od 1. 1. 2004 poradci zaplatit v průběhu zbývajících období paušální odměnu ve výši 1 944 eur týdně za 24 hodin práce týdně, pokud nebude sjednáno jinak, a to s tím, že tato odměna bude splatná zpětně za měsíc ke 14. dni měsíce na základě platné faktury poradce, kterou společnost obdrží. Za služby poradce poskytnuté nad rámec výše uvedeného časového vymezení bude společnost povinna zaplatit poradci poměrnou část odměny poradce.

Podle ust. § 3 odst. 1 zák. o advokacii je advokát při poskytování právních služeb nezávislý; je vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta.

Podle ust. § 16 odst. 1, 2 zák. o advokacii je advokát povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit. Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.

Citované ustanovení zák. o advokacii je ve smyslu § 2 odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. takové povahy, že se od něj nelze dohodou stran odchýlit, neboť vyjadřuje základní principy fungování advokacie, jimiž je ochrana zájmů klienta a princip důvěry mezi klientem a advokátem (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13). Vyplývá z něj, že postavení advokáta je neslučitelné s postavením zaměstnance v pracovním (služebním) poměru [s výjimkami uvedenými dále v ust. § 5 odst. 1 písm. g) zák. o advokacii]. Je tomu tak nejen z důvodů zájmu na fungování advokacie (např. zachování její cti a vážnosti), ale zejména z důvodů ochrany zájmů konkrétního klienta. Advokát musí nezávisle hájit zájmy svého klienta, nadřazovat je nad zájmy vlastní, zachovávat mlčenlivost a nést odpovědnost advokáta (nikoliv zaměstnance) za poskytované služby (srov. J. Svejkovský, M. Vychopeň, L. Krym, A. Pejchal a kol.: Zákon o advokacii. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 42). Přednost zájmů klienta se projevuje v požadavku, aby advokát organizoval svoji činnost tak, aby práva a oprávněné zájmy klienta nebyly ohroženy (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2003, sp. zn. 11 Tdo 1107/2002). V souladu s těmito principy není proto obecné ujednání advokáta s klientem o tom, že advokát bude požívat stejných práv a výhod jako zaměstnanci klienta.

Uvedená skutková zjištění však dávají vzniknout vážným pochybnostem o správnosti posouzení základní právní otázky, kdy odvolací soud hodnotil právní vztah účastníků jako vztah založený mandátní smlouvou.

Při posuzování povahy právního vztahu je třeba rovněž zvažovat, zda právní úkon účastníků nebyl jen simulován se záměrem, aby jim byl zastřen (disimulován) jiný právní úkon. V takovém případě totiž platí, že simulovaný právní úkon je pro nedostatek vážnosti vůle účastníků právního úkonu neplatný. Disimulace sama o sobě není protiprávní, a proto je třeba platnost zastřeného úkonu vždy posuzovat samostatně; má-li disimulovaný právní úkon všechny potřebné náležitosti, je třeba uznat jej za platný (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 21 Cdo 3356/2012).

Je tedy nevýznamné, jak je právní úkon (projev vůle označen), ani jak je účastníkem subjektivně hodnocen (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2137/2004). V daném případě v dodatku č. 3 strany sice uvedly, že smlouva nemá být posuzována jako smlouva pracovní a že toto není ani záměrem smluvních stran, ani jejich zájmem. Přes takovou proklamaci (jež sama o sobě zesiluje podezření na zastřené jednání) je nutné zkoumat skutečný obsah právního vztahu, na základě kterého začala žalobkyně pro žalovanou vyvíjet činnost (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2687/2012).

Vzhledem k datu uzavření smlouvy je nutné aplikovat zákon č. 1/1991 Sb. ve znění zákona č. 578/1991 Sb. (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), podle jehož ust. § 1 odst. 4 se právo občana na zaměstnání zabezpečuje především jeho pracovním uplatněním v zaměstnání umožňujícím mu výkon práce v pracovním vztahu. Právnícká nebo fyzická osoba je povinna plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu její činnosti zajišťovat svými zaměstnanci, které k tomu účelu zaměstnává v pracovních vztazích podle zákoníku práce; to neplatí o plnění běžných úkolů, které fyzická osoba zajišťuje sama nebo s pomocí svého manžela nebo dětí anebo právnícká osoba prostřednictvím svých společníků nebo členů. Běžnými úkoly vyplývajících z předmětu činnosti se pro tyto účely rozumí zejména úkoly přímo související se zajištěním výroby nebo poskytováním služeb a obdobnou činností při podnikání podle zvláštních předpisů, které právnícká nebo fyzická osoba provádí v zařízeních určených pro tyto činnosti nebo na místech obvyklých pro jejich výkon, pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Zatímco pracovní poměr je charakterizován tím, že zaměstnanec vykonává činnost podle pokynů zaměstnavatele, ve stanovené pracovní době, na jeho riziko a jejím cílem je plnění úkolů zaměstnavatele, je předmětem „podnikatelského“ vztahu soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2137/2004, uveřejněný pod č. 30/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Judikatura i doktrína definovaly několik hledisek rozhodných při určování, zda se jedná o závislou práci. V posuzované věci lze ze skutkových zjištění dovodit, že šlo o **trvalý právní vztah mezi smluvními stranami** (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5262/2008). Naplněno je i kritérium organizační, neboť žalobkyně se ve své pozici vedoucí právního oddělení nepochybně stala součástí organizace práce u žalované (srov. M. Bělina, L. Drápal a kol.: Zákoník práce. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2015, str. 32). Některé zjištěné skutečnosti, zejména sjed-

naný zákaz konkurence, podporují závěr o osobním charakteru posuzovaného právního vztahu, a jiné – ujednání o hrazení dovolené a nemocenské – závěr o hospodářské závislosti žalobkyně na žalované (srov. M. Štefko: Vymezení závislé a nelegální práce, Univerzita Karlova, Praha 2013, str. 155, 232).

Klíčovým je kritérium nadřízenosti a podřízenosti. Jedna strana je oprávněna dávat druhé straně pokyny, které tato musí respektovat. Na základě dosud zjištěných skutečností lze podat pouze částečnou odpověď tam, kde jde o vymezení předmětu činnosti žalobkyně. Ta se totiž nezavázala ke splnění určitého úkolu, ale mj. také k poskytování pomoci ve všech ostatních záležitostech, na kterých se strany dohodnou. Chybí však další skutková zjištění, např. zda a jaké žalobkyně dostávala od žalované pokyny, jak byly určovány její úkoly, jak byla její činnost organizována (mj. se jedná i o otázky způsobu, místa a doby konání práce) a kontrolována, jaké byly důsledky případného nesplnění pokynu, jak probíhala součinnost s ostatními složkami žalované, jak byly určovány a kontrolovány další pracovní podmínky žalobkyně (rozvržení pracovní doby, čerpání dovolené) a její odborný rozvoj.

Nejvyšší soud tak z důvodů shora uvedených uzavřel, že právní posouzení věci odvolacím soudem je neúplné, tudíž nesprávné. Teprve dospěje-li soud k závěru, že smlouva ze dne 16. 11. 1998 včetně shora uvedených dodatků není zastřenou pracovní smlouvou a závazek je skutečně svou povahou závazkem z mandátní smlouvy podle ust. § 566 a násl. obch. zák., bude se zabývat posouzením, zda požadavek na odstupné a paušální odměnu není v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, podle níž není-li mezi účastníky ve smlouvě ujednáno jinak, je jedinou podmínkou pro vznik nároku mandatáře na úplatu jen jím řádně vykonaná činnost. Zákon (který dává možnost účastníkům smluvně se od něj odchýlit) neváže vznik nároku na úplatu na skutečnost, zda mandant dal či nedal mandatáři pokyny či v jaké formě byla úplata sjednána (např. ve formě paušálu), příp. na jiné skutečnosti, ale pouze na řádně vykonanou činnost (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2005, sp. zn. 32 Odo 1056/2004). Je-li v mandátní smlouvě sjednáno, že mandatáři náleží odměna podle

smlouvy za provedení činností smlouvou předpokládaných, pak náleží pouze za jejich provedení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 23 Cdo 3992/2011).

Teprve poté, vzhledem k argumentaci žalované, by se soud zabýval posouzením, zda předmětná smlouva může být podle § 39 obč. zák. č. 40/1964 Sb. neplatná pro rozpor s dobrými mravy.

Právní úkon se přiči dobrým mravům, jestliže se jeho obsah očitne v rozporu s obecně uznávaným míněním, které ve vzájemných vztazích mezi lidmi určuje, jaký má být obsah jejich jednání, aby bylo v souladu se základními zásadami mravního řádu demokratické společnosti. Dobré mravy jsou měřítkem etického hodnocení konkrétních situací, jež odpovídá obecně uznávaným pravidlům slušnosti, poctivého jednání apod. Dobré mravy jsou vykládány jako souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence a jsou sdíleny rozhodující částí společnosti. Pro posouzení, zda se dohoda o smluvní odměně nepřiči dobrým mravům, slouží jako jedno z kritérií i hodnocení, zda dohoda byla sjednána v souladu s čl. 10 etického kodexu, zejména zda je sjednaná odměna přiměřená (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2003, sp. zn. 33 Odo 506/2001). Pohledem kritéria přiměřenosti však odvolací soud dosud namítaný rozpor smluvních ujednání s dobrými mravy nehodnotil.

Za této situace zrušil Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v napadené části podle ust. § 243e odst. 1 o. s. ř. Jelikož se důvody pro zrušení rozsudku odvolacího soudu vztahují i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud podle ust. § 243e odst. 2 věty druhé o. s. ř. v odpovídajícím rozsahu i rozsudek soudu prvního stupně a věc mu v tomto rozsahu podle stejného ustanovení vrátil k dalšímu řízení. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci rozhodne soud prvního stupně nejen o náhradě nákladů vzniklých v novém řízení a v dovolacím řízení, ale znovu rozhodne i o nákladech původního řízení (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

Závěrem považuje dovolací soud za nutné zdůraznit, že soudy nižších stupňů nemohou jednat s organizační složkou žalované, která již byla zrušena.

❖ Rozhodnutí zaslal a právní větou opatřil Mgr. VLADIMÍR JANOŠEK, advokátní koncipient v Brně.

NĚMECKÝ PRÁVNÍ SERVIS

Dipl.-Jur. (Univ.) / Rechtsanwältin
Lenka Brázdilová

Specializace: vymáhání pohledávek, procesní zastupování, ověření bonity německých společností, soukromé stavební právo, právo veřejných zakázek ve stavebnictví, zakládání společností v SRN, E-Commerce, trestní, pracovní právo a další

www.czech-legal-help.de, info@czech-legal-help.de
0049 851 98832566

NOVINKA C. H. BECK

Donát/Tomášek

Právo v síti Průvodce právem na internetu

2016, brožovaná, 352 stran
cena 490 Kč, obj. číslo M44

Objednávejte na www.beck.cz

inzerce

Maření výkonu úředního rozhodnutí – telefonické sdělení o nařízení předběžného opatření

Není vyloučeno, aby opatření, jímž soud prvního stupně zajišťuje bezodkladný výkon vydaného předběžného opatření spočívajícího v zamezení kontaktů povinného s oprávněnou osobou, učinil ve smyslu ust. § 273b odst. 1 o. s. ř. i neformálním procesním úkonem, např. telefonicky. Poté, co obviněnému soudní vykonavatel takto prokazatelně sdělil podstatu vydaného předběžného opatření (jeho podstatný obsah, včetně povinností, které z něj pro obviněného vyplývají), tak tím došlo k započetí výkonu tohoto předběžného opatření, obviněný již věděl o tom, že je povinen se zdržet setkávání s poškozenou M. Ch. a nenavazovat s ní kontakty, a jestliže tento zákaz nerespektoval, zmařil tím výkon předběžného opatření.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. 11 Tdo 353/2013

Odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. 88 T 12/2012, byl obviněný D. K. uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku. Za tento přečin a za sbíhající se přečiny ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, z jehož spáchání byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně, č. j. 92 T 152/2011-62, který nabyl právní moci dne 11. 11. 2011, a zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 1 tr. zákoníku, z jehož spáchání byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně, č. j. 12 T 199/2011-23, který nabyl právní moci dne 17. 1. 2012, mu byl uložen podle § 146 odst. 1 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 36 měsíců. Podle § 67 odst. 2 písm. b) a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému dále uložen souhrnný peněžitý trest ve výši 5 000 Kč, tedy 20 denních sazeb po 250 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání pět týdnů. Současně byl zrušen výrok o trestu z výše uvedených trestních příkazů Městského soudu v Brně, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu bylo rozhodnuto o nároku poškozené na náhradu škody.

Stalo se tak na podkladě zjištění, že obviněný D. K., „ačkoliv mu byla usnesením Městského soudu v Brně o předběžném opatření ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, které nabylo vykonatelnosti dne 23. 8. 2011, mimo jiné stanovena povinnost zdržet se setkávání s M. Ch., jakož i navazování kontaktů s ní, přičemž podstatný obsah usnesení obžalovanému telefonicky sdělil dne 25. 8. 2011 v 09:43 hod. soudní vykonavatel P. D., dne

26. 8. 2011 v době kolem 3:00 hod. sledoval M. Ch. v B. na ulici H., a když poškozená následně odjela do restaurace T. na ulici B. v B., přišel za ní do restaurace, vytrhl jí z ruky mobilní telefon zn. Nokia N95 a požadoval, aby si s ním promluvila, což poškozená odmítla a chtěla zavolat policii, pak obžalovaný s mobilním telefonem z restaurace odešel“.

Tento rozsudek napadl obviněný D. K. odvoláním, o němž Krajský soud v Brně jako soud odvolací rozhodl rozsudkem ze dne 13. 9. 2012, sp. zn. 7 To 308/2012, tak, že napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), e), odst. 2 tr. řádu zrušil ve výroku o trestu odnětí svobody, způsobu jeho výkonu a ve výroku učiněném podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku, a podle § 259 odst. 3 tr. řádu nově rozhodl tak, že obviněnému za přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku a za sbíhající se přečiny ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, z jehož spáchání byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně, č. j. 92 T 152/2011-62, který nabyl právní moci dne 11. 11. 2011, a zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 1 tr. zákoníku, z jehož spáchání byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně, č. j. 12 T 199/2011-23, který nabyl právní moci dne 17. 1. 2012, uložil podle § 146 odst. 1 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 36 měsíců. Současně byl zrušen výrok o trestu z výše uvedených trestních příkazů Městského soudu v Brně, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Jinak odvolací soud ponechal napadený rozsudek soudu prvního stupně nezměněn.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný D. K. dovolání, v němž uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. řádu, tj. že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení a že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g), aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písm. a) až k).

Obviněný především namítl, že na jeho straně nemohlo dojít k naplnění subjektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku, neboť mu nebylo řádně (zákonem stanoveným způsobem) oznámeno a doručeno předmětné rozhodnutí Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, jehož výkon měl mařit. Oba soudy nesprávně dovodily jeho vědomost o existenci daného rozhodnutí a jeho obsahu z výpovědi svědka P. D., který jako soudní vykonavatel obviněnému dne 25. 8. 2011 v 9:43 hod. telefonicky stručně sdělil obsah usnesení, a z kontaktu obviněného s poškozenou ze dne 25. 8. 2011 v restauraci S., kde mu poškozená obsah usnesení sdělila. Konečně soudy vyšly i ze skutečnosti, že proti obviněnému již byla v dřívější době vedena minimálně dvě stejná řízení ohledně zákazu kontaktu s dotčenými osobami. Dovolatel v této souvislosti zdůrazňuje, že nelze připustit, aby povinnosti vyplývající ze soudního rozhodnutí oznamovala účastníkovi

řízení nepřislušná osoba (navíc telefonicky), či dokonce druhý účastník řízení, který má zcela protichůdné postavení a zájmy. Takové vyrozumívání nemůže mít právní účinky, neboť není v souladu se zákonem. Podle dovolatele soudy nerozlišují mezi vykonatelností jako vlastností rozhodnutí a výkonem rozhodnutí jako samostatným řízením. Zcela opomněly, že jakýkoliv účastník řízení musí být o obsahu rozhodnutí, kterým mu jsou stanovena určitá omezení či povinnosti, řádně a prokazatelně vyrozuměn. Dále uvádí, že způsoby doručování upravuje § 45 a násl. o. s. ř. Žádné z těchto zákonných ustanovení neumožňuje doručovat účastníkovi řízení rozhodnutí telefonicky. Dále poukázal na ust. § 48 o. s. ř., které uvádí doručující orgány, přičemž pod ně nelze podřadit soudního vykonavatele. Rozhodně nelze shledat za dostačující sdělení obsahu soudního rozhodnutí prostřednictvím telefonického hovoru, když tento může být uskutečněn kýmkoliv. Navíc, jak vyplynulo z výpovědi svědka P. D., podstatou jeho telefonického hovoru s obviněným nebylo oznámení obsahu rozhodnutí, nýbrž dohoda o způsobu jeho doručení. Podle dovolatele je tak zcela zjevné, že usnesení Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, mu nebylo před jednáním, kterým se měl dopustit posuzovaného trestného činu, řádně doručeno, a proto nebyla naplněna subjektivní stránka daného přečinu. Obviněný dále namítl, že ne každé jednání, které porušuje povinnosti stanovené vykonatelným rozhodnutím soudu, naplňuje všechny znaky skutkové podstaty přečinu podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku. Trestní zákoník totiž v tomto ustanovení vyžaduje, aby se pachatel dopustil jednání závažného. Ze skutkových zjištění soudů je přítom zřejmé, že jednání obviněného nelze hodnotit jako jednání závažné, kterým by zásadním způsobem mařil výkon rozhodnutí soudu nebo jeho smysl, když se jednalo o jednání krátkodobé a jediné, po kterém už k opětovnému kontaktu s poškozenou nedošlo. I z tohoto důvodu nebyla naplněna skutková podstata předmětného přečinu.

V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc přikázal příslušnému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného se písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství. Uvedl, že námitky uplatněné v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu tomuto dovolacímu důvodu odpovídají a je nutno je považovat i za důvodné. Trestněprávní odpovědnost za přečin podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku přichází v úvahu pouze tehdy, jestliže byl pachatel v občanskoprávním řízení jednoznačným a nepochybnitelným způsobem seznámen s obsahem soudního rozhodnutí; v projednávaném případě tehdy, jestliže usnesení o předběžném opatření bylo pachateli doručeno nebo v jeho přítomnosti vyhlášeno. Ve věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 72 Nc 56/2011 k vyhlášení usnesení nedošlo a rozhodnutí mohlo být obviněnému oznámeno pouze jeho doručením. V předmětné věci však rozhodnutí o předběžném opatření nebylo dovolateli v písemné podobě doručeno vůbec. Jestliže soudy dovodily naplnění subjektivní stránky posuzovaného trestného činu ze skutečnosti, že podstatný obsah usnesení byl obviněnému telefonicky sdělen soudním vykonavatelem P. D., takový neformální a neprůkazný způsob seznámení účastníka občanskoprávního řízení s jeho povinnostmi stanovenými soudním rozhodnutím nelze pokládat za akceptovatelný. Pokud jde o další skutečnosti, které podle soudů odůvodňují seznámení obviněného s usnesením Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, nelze souhlasit s tím, že vyplývají z jeho zkušeností s předcházejícími obdobnými řízeními, a že je tak dána jeho znalost obsahu předmětného usnesení. Dovolateli je nutno přisvědčit i v tom, že po něm nelze požadovat, aby se řídil údaji, které mu o předmětném usnesení dala samotná poškozená při jejich setkání dne 25. 8. 2011. Státní zástupce tedy uzavřel, že dosavadní skutková zjištění dostatečně neopravňují k závěru o existenci subjektivní stránky trestného činu podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku, a to nejen ve formě přímého úmyslu, ale ani úmyslu nepřímého. Za této situace se podle státního zástupce není třeba blíže zabývat otázkou, zda jednání obviněného bylo jednáním závažným ve smyslu § 337 odst. 2 tr. zákoníku, byť by se mohlo jednat o případ hraniční. S ohledem na výše uvedené skutečnosti státní zástupce navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a přikázal odvolacímu soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. řádu], bylo podáno obviněným jako osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. řádu], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. řádu). Dovolání obsahuje i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. řádu.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. řádu, bylo dále nutné posoudit, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. řádu.

V mimořádném opravném prostředku obviněný předně namítl, že nemohlo dojít k naplnění subjektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, neboť mu nebylo zákonem stanoveným způsobem oznámeno rozhodnutí Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, jehož výkon měl mařit. Dále namítl, že jednání, kterým se měl dopustit uvedeného trestného činu, nemělo charakter jednání závažného ve smyslu § 337 odst. 2 tr. zákoníku. Tyto uplatněné námitky naplňují deklarovaný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Podle tohoto ustanovení lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z citovaného ustanovení vyplývá, že právním posouzením skutku se rozumí jeho hmotněprávní posouzení (k tomu srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03).

Nejvyšší soud však poté dospěl k závěru, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné. Rozhodnutím, jehož výkon podle zjištění obou nižších soudů obviněný D. K. mařil, bylo usnesení Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, jímž soud k návrhu poškozené M. Ch. vydal podle § 76b o. s. ř. předběžné opatření, kterým obviněnému D. K. mimo jiné uložil povinnost zdržet se setkávání s poškozenou, jakož i navazování kontak-

ty.

Rozhodnutím, jehož výkon podle zjištění obou nižších soudů obviněný D. K. mařil, bylo usnesení Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, jímž soud k návrhu poškozené M. Ch. vydal podle § 76b o. s. ř. předběžné opatření, kterým obviněnému D. K. mimo jiné uložil povinnost zdržet se setkávání s poškozenou, jakož i navazování kontak-

tů s ní, a to po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti. Z výpovědi svědka P. D., soudního vykonavatele Městského soudu v Brně, soudy zjistily, že tento svědek telefonicky hovořil s obviněným, kterému sdělil obsah tohoto usnesení, když jej zejména informoval o tom, že se nemá k poškozené přibližovat nebo ji kontaktovat telefonicky, písemně ani osobně. O existenci vydaného předběžného opatření se podle zjištění soudů obviněný dozvěděl též od samotné poškozené, se kterou se setkal dne 25. 8. 2011 v restauraci S., a to po rozhovoru se soudním vykonavatelem Městského soudu v Brně; při tomto setkání mu poškozená sdělila, že bylo vydáno toto rozhodnutí a že mu zaměstnancem soudu byl telefonicky sdělen jeho obsah. Ze spisů Městského soudu v Brně, sp. zn. 72 Nc 31/2009, sp. zn. 72 Nc 29/2010, a sp. zn. 72 Nc 64/2011, soudy dále zjistily, že proti obviněnému již v dřívější době byly podány prakticky stejné návrhy na vydání předběžného opatření jako v řízení vedeném pod sp. zn. 72 Nc 56/2011 a těmto návrhům bylo vyhověno. Ze všech těchto skutečností jak soud prvního stupně, tak soud odvolací dospěly k závěru, že obviněný o existenci předběžného opatření ze dne 23. 8. 2011, č. j. 72 Nc 56/2011-9, a o jeho podstatném obsahu bezpečně věděl a měl se jím řídit, bez ohledu na to, že až do 26. 8. 2011, kdy se měl dopustit posuzovaného činu, mu nebylo uvedené usnesení v písemné formě doručeno. Nejvyšší soud neshledal důvod k tomu, aby se od tohoto závěru odchýlil.

Především je třeba zdůraznit, že s obviněným nelze souhlasit v tom, že soudní vykonavatel Městského soudu v Brně (svědek P. D.) byl bez dalšího osobou nepřislušnou k doručování písemností vydané tímto soudem, tj. i předmětného usnesení o nařízení předběžného opatření. Podle § 48 odst. 1 písm. a) o. s. ř. může být doručujícím orgánem i soudní doručovatel; soudním doručovatelem je přitom též zaměstnanec státu, který vykonává práci u soudu jako organizační složky státu a který byl předsedou soudu pověřen osobním doručováním písemností, a to i vedle jiných jeho činností nebo i pro jednotlivý, konkrétní případ (k tomu srov. L. Drápal, J. Bureš a kol.: Občanský soudní řád I, II. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 321). Takovým zaměstnancem státu může být právě i soudní vykonavatel. Naopak obviněnému lze přisvědčit v tom, že z příslušných ustanovení občanského soudního řádu, týkajících se doručování (§ 45 a násl. o. s. ř.), nevyplývá možnost doručovat písemnost telefonickým způsobem. Zákon preferuje doručení písemností při jednání nebo jiném soudním úkonu, avšak vzhledem k tomu, že o nařízení předběžného opatření je rozhodováno bez slyšení účastníků (§ 75c odst. 3 o. s. ř.), přichází v úvahu doručení prostřednictvím doručujícího orgánu nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Ani jeden z těchto zákonných způsobů doručení ve věci sp. zn. 72 Nc 56/2011 nebyl soudem přede dnem 26. 8. 2011 využit, usnesení o předběžném opatření tak obviněnému řádně doručeno nebylo, a proto také ani do té doby nenabylo právní moci. Tyto okolnosti doručování rozhodnutí však pro posouzení věci nemají zásadní význam.

Pro posuzovanou věc je významné ust. § 76b odst. 1 o. s. ř., podle něhož, v případech, kdy jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, je vážným způsobem ohrožen život, zdra-

vi, svoboda nebo lidská důstojnost navrhovatele, předseda senátu předběžným opatřením uloží účastníku, proti kterému návrh směřuje, mj. aby se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

Podle § 76b odst. 3 o. s. ř. předběžné opatření podle odst. 1 trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, přičemž podle § 76d o. s. ř. usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, je vykonatelné vyhlášením, a nedošlo-li k vyhlášení, je vykonatelné, jakmile bylo vydáno.

Zákon výslovně upravuje i situaci (srov. § 76c odst. 1 o. s. ř.), kdy soud usnesení o nařízení předběžného opatření doručí povinnému až při vlastním provádění výkonu rozhodnutí, popř. pokud nebyl při provedení výkonu přítomen, se mu usnesení doručí až dodatečně. Dále je třeba připomenout, že pokud jde o vlastní výkon předběžného opatření, jímž bylo rozhodnuto o nenavazování kontaktů s oprávněným, tak ust. § 273b odst. 1 o. s. ř. ukládá, aby soud prvního stupně jeho výkon zajistil bezodkladně. Tento zákonný požadavek nepochybně vyplývá i z toho, že doba trvání předběžného opatření je zásadně omezena na jeden měsíc (§ 73b odst. 3 o. s. ř.).

Přecínání výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku spáchá, kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykázání provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společně obydli a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.

Jak bylo výše již citováno, v případech předběžného opatření podle § 76b odst. 1 o. s. ř., o které se jedná v posuzované věci, není pro vykonatelnost usnesení (a tedy ani pro provedení jeho výkonu podle § 273b o. s. ř.) významné, zda vůbec, a popřípadě kdy takové usnesení bylo doručeno povinnému účastníku, a ani to, že nenabylo (dosud) právní moci (srov. L. Drápal, J. Bureš a kol.: Občanský soudní řád I, II. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 462).

Na druhé straně, i když z hlediska občanskoprávního nastaly účinky tohoto rozhodnutí (jeho vykonatelnost) již dnem jeho vydání, samo o sobě to nepostačuje k vyvození trestní odpovědnosti, neboť k naplnění subjektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku se vyžaduje úmysl, je tedy nutné, aby pachatel také věděl o existenci takového rozhodnutí, byl tak prokazatelně seznámen s jeho obsahem a s povinnostmi pro něj stanovenými, a přesto se dopustil jednání jej závažně mařícího.

Obviněný sice důvodně namítá, že mu nebylo řádně doručeno předmětné usnesení o nařízení předběžného opatření (telefonický hovor se soudním vykonavatelem nelze pokládat za řádné doručení soudního rozhodnutí), ale jak bylo již uvedeno výše, tato okolnost sama o sobě nebrání výkonu takového rozhodnutí. Jeho výkon zajistil soud prvního stupně ve shodě s ust. § 273b o. s. ř. neformálním procesním úkonem soudního vykonavatele, který telefonicky obviněnému sdělil jeho podstatný obsah. K zajištění výkonu tohoto rozhodnutí má dojít bezodkladně, a tedy může se tak

stát i provedením neformálního úkonu, např. v podobě telefonického hovoru příslušného pracovníka soudu s obviněným, pokud lze na jeho podkladě učinit spolehlivý závěr o vědomosti obviněného o podstatném obsahu předběžného opatření, zejména o povinnostech, které z něj vyplývají. Není tedy vyloučeno, aby opatření, jímž soud prvního stupně zajišťuje bezodkladný výkon vydaného předběžného opatření spočívajícího v zamezení kontaktů povinného s oprávněnou osobou, učinil ve smyslu ust. § 273b odst. 1 o. s. ř. i neformálním procesním úkonem, např. telefonicky. Jestliže obviněný poté, co mu soudní vykonavatel takto prokazatelně sdělil podstatu vydaného předběžného opatření (jeho podstatný obsah, včetně povinností, které z něj pro obviněného vyplývají), tak tím došlo k započetí výkonu tohoto předběžného opatření, obviněný již věděl o tom, že je povinen se zdržet setkávání s poškozenou M. Ch. a nenavazovat s ní kontakty, avšak tento zákaz nerespektoval, a tím i zmařil výkon předběžného opatření.

Proto nelze přisvědčit námitce obviněného ohledně nedostatku subjektivní stránky ve vztahu ke spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku, a to bez ohledu na to, že mu předmětné rozhodnutí bylo řádně doručeno až později, když výkon takového rozhodnutí není závislý ani na jeho doručení, ani na jeho právní moci.

Za této situace již není třeba se blíže zabývat námitkou obviněného ohledně významu sdělení, kterého se mu dostalo od poškozené M. Ch. v restauraci S. Není sice sporu o tom, že informaci ohledně předmětného rozhodnutí nelze pokládat za řádné doručení soudního rozhodnutí, nicméně soudy důvodně k této skutečnosti přihlédly v rámci hodnocení všech okolností významných pro naplnění subjektivní stránky posuzovaného trestného činu. V této souvislosti lze poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 7 Tdo 1466/2009, v němž Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z hlediska subjektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí je významné např. zjištění, podle kterého obviněný v době spáchání uvedeného trestného činu věděl o vydání usnesení o nařízení předběžného opatření (resp. o prodloužení jeho trvání) např. z listiny, kterou mu poškozená dala přečíst. I když v posuzované věci dne 25. 8. 2011 poškozená obviněnému toliko neformálně sdělila, že podala návrh na nařízení předběžného opatření, které bylo soudem nařízeno, aniž by svá tvrzení doložila předložením soudního rozhodnutí, tak přesto jej dále odkázala na znalost obsahu tohoto rozhodnutí s tím, že mu jej telefonicky sdělil soudní vykonavatel. V intencích výše uvedeného při posuzování subjektivní stránky nelze také úplně pomítnout skutečnost, že obviněný byl v předcházejících dvou letech u Městského soudu v Brně opakovaně účastníkem podobného typu řízení, jako bylo řízení vedené pod sp. zn. 72 Nc 56/2011, a věděl tak o podstatě a smyslu nařízení takového předběžného opatření.

Soudy tak důvodně dospěly k závěru, že obviněný se dostatečně seznámil s obsahem rozhodnutí a poté se dopustil jednání, jímž jeho výkon záměrně zmařil. Oba soudy ze zjištěných skutkových okolností u obviněného správně dovodily existenci přímého úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) tr. zá-

koníku a naplnění subjektivní stránky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 tr. zákoníku, a námitky dovolatele byly Nejvyšším soudem shledány zjevně nedůvodnými.

Ve vztahu k dovolací námitce ohledně posouzení otázky, zda jednání obviněného dosahuje takové intenzity, aby jej bylo možné považovat za jednání závažné ve smyslu § 337 odst. 2 tr. zákoníku, je třeba v obecné rovině připomenout, že závažným jednáním např. nebude ojedinělý méně intenzivní akt, který není reálně spojen s mařením či podstatným ztížením výkonu rozhodnutí. Závažnost jednání je třeba posuzovat podle jeho povahy, rozsahu, intenzity, délky jeho trvání a následku ve vztahu ke stupni porušení zájmu chráněného trestním zákoníkem. Závažné jednání musí vždy vykazovat výraznější intenzitu, než jak je tomu u „obyčejného“ jednání. Kritéria posouzení intenzity přitom nelze posuzovat izolovaně s akcentem na jediný znak, ale právě naopak – právnímu posouzení každého takového jednání by mělo předcházet komplexní posouzení všech v úvahu připadajících kritérií (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2012, sp. zn. 3 Tdo 1075/2012, nebo ze dne 21. 11. 2007, sp. zn. 6 Tdo 1266/2007). V posuzované věci není však pochyb o tom, že ze strany obviněného jde o závažné jednání ve smyslu ust. § 337 odst. 2 tr. zákoníku. Nelze přehlédnout, že obviněný cíleně vyhledával poškozenou M. Ch., opakovaně usiloval o verbální kontakt s ní, a to i poté, co mu sdělila, že již bylo vydáno předmětné předběžné opatření, sledoval její pohyb v nočních hodinách a dokonce došlo mezi nimi i k fyzickému konfliktu. Toto jeho jednání je neslučitelné s podstatou a účelem vydaného předběžného opatření, a tedy jednáním jej závažným způsobem mařícím. Lze uzavřít, že i tato dovolací námitka obviněného není důvodná.

Nejvyšší soud proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu podané dovolání obviněného odmítl jako zjevně neopodstatněné. Za splnění podmínek ust. § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu Nejvyšší soud učinil toto rozhodnutí v neveřejném zasedání.

✦ Právní věta redakce.

Ř Á D K O V Á I N Z E R C E

Prodám svázané sbírky zákonů 1989-2009, 106 svazků.
Tel. 602 388 169.

TRESTNÍ PŘEDPISY

- novelizovaný trestní zákoník a trestní řád
- zákon o trestní odpovědnosti právnických osob (od 10/2016 a 12/2016)
- další předpisy

Sagit více informací na www.tre.sagit.cz

inzerce

Z judikatury ESLP

Článek 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého a rodinného života)

Versini-Campinchi a Crasnianski v. Francie Rozsudek ze dne 16. 6. 2016, č. 49176/11¹

Odposlech a záznam telefonních hovorů advokáta (koncipienta) s klientem a jejich použití pro účely kárného řízení.

Oba stěžovatelé, advokát Jean-Pierre Versini-Campinchi a advokátka Tania Crasnianski, jsou občané Francie žijící v Paříži. Poté, co zemřelo několik osob, u kterých existovalo podezření, že smrt byla způsobena v důsledku požití hovězího masa nakáženého boviní spongiformní encefalopatií, bylo v prosinci 2000 zahájeno soudní vyšetřování. Společnost Districoupe, dceřiná společnost řetězce restaurací Buffalo Grill, která působí jako dodavatelka hovězího masa, byla podezřelá z porušení embarga na dovoz hovězího masa z Velké Británie, z oblasti postižené zmíněnou chorobou. Advokát pan Campinchi zastupoval výkonného ředitele společnosti Districoupe a předsedu dozorčího orgánu Buffalo Grill's, pana Picarta. Paní Crasnianski byla v té době advokátní koncipientkou pana Campinchiho. Na základě soudního příkazu byl v roce 2002 zahájen odposlech pana Picarta, telefonické hovory mezi panem Picartem a stěžovateli byly odposlouchávány a přepsány. Na základě těchto odposlechů byl pan Picart zadržen a dne 18. 12. 2002 byl vzat do vazby spolu s dalšími třemi osobami.

Mezitím státní zástupce poslal dopis Pařížské advokátní komoře, aby zahájila kárné řízení se stěžovateli, a to z důvodu porušení povinnosti mlčenlivosti advokátní koncipientkou paní Crasnianskou, která telefonicky informovala pana Picarta o obsahu a průběhu výslechu jeho dvou spolupracovníků, kteří byli ve vyšetřovací vazbě a se kterými se setkala (čl. 63-4 francouzského trestního řádu stanoví, že advokát nesmí komukoliv podávat zprávy během doby vy-

šetřovací vazby, nesmí zpřístupnit třetím osobám obsah výslechnů ani informace, které v této souvislosti získá). Advokátní komora uložila panu Versini-Campinchi dočasný zákaz činnosti advokáta na dva roky s podmíněným odkladem na 21 měsíců (s ohledem na to, že jako advokát udělil paní Crasnianské pokyn) a paní Crasnianské uložila zákaz výkonu činnosti na jeden rok podmíněně.

Po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků² podali oba³ 1. 8. 2011 stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) na základě čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (tj. právo na respektování rodinného a soukromého života), ve které se odvolávali na zachycení a přepis komunikace mezi nimi a jejich klientem a jejich následné použití v kárném řízení. ESLP se nejprve zabýval čl. 100 a násl. francouzského trestního řádu a návazně také judikaturou odvolacího soudu, který se v minulosti zabýval odposlechem komunikace mezi advokátem a klientem a který rozhodl, že odposlech může být použit a přepsán v případě, že se advokát podílel na trestné činnosti. ESLP shledal, že v rámci francouzského právního řádu – práva na obhajobu, musí zůstat telefonní hovory mezi advokátem a jeho klienty důvěrnými a zakazují se přepisy těchto hovorů, a to i těch, které jsou vyslechnuty a jsou součástí výkonu zákonného vyšetřovacího opatření. Existuje pouze jediná výjimka: přepis hovoru je možný tehdy, pokud obsah hovoru může založit podezření, že se advokát sám podílel na nezákonném jednání. V rozhodnutí z 1. 10. 2003 odvolací soud výslovně uvedl, že trestná činnost, na které se advokát podílel, nemusí být součástí vyšetřovaného případu.

ESLP v návaznosti na to uvedl, že paní Crasnianski (o jejíž odposlechy šlo) mohla předvídat, že telefon pana Picarta bude odposloucháván, a tedy že jí hrozí trestní stíhání, jelikož v rámci komunikace s klientem porušila svou povinnost mlčenlivosti. ESLP zhodnotil, že přestože výklad ohledně důvěrné komunikace mezi advokátem a klientem je obecně restriktivní, aby poskytoval záruky proti zneužití, právo na obhajobu klienta (pana Picarta) v tomto případě nebylo žádným způsobem dotčeno a zaznamenaná komunikace proti němu nebyla nijak použita, jelikož ta, která se dotýkala jeho práv, byla vymazána. Důvodem použití odposlechů bylo čistě odhalení porušení povinnosti mlčenlivosti paní Crasnianské a soud navíc zdůraznil, že právní profesionál, jako je advokát, má dostatečnou kvalifikaci pro to, aby věděl, kde jsou hranice zákonnosti, tj. že v konkrétním případě komunikace s klientem naplňuje znaky trestného činu (čl. 226-13 francouzského trestního zákona stanoví, že za porušení povinnosti mlčenlivosti hrozí trest odnětí svobody v délce jednoho roku a pokuta 15 000 eur). Čl. 8 Úmluvy tedy nebyl porušen.

❖ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

Christian Bibelriether

Advokát · Rechtsanwalt

Právní služby v Německu

(již od roku 1998)

česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
00420 910 259 869
fax: 0049 851 34327

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

- 1 Rozhodnutí soudu ve francouzštině a tisková zpráva v angličtině jsou k dispozici na webové stránce: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163612>.
- 2 Dovolání ke kasačnímu soudu (poslední možnost) bylo zamítnuto 3. 2. 2011 jako nepřijatelné.
- 3 V době podání stížnosti k ESLP již byla i paní Crasnianski advokátkou (nikoliv advokátní koncipientkou).

Vilém Podešva a kol.:

Zákon o zadávání veřejných zakázek. Zákon o registru smluv – komentář

Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha
2016, 1108 stran, 1 485 Kč.

Nakladatelství Wolters Kluwer přichází s dalším velkým komentářem, kterým reaguje na novou právní úpravu práva veřejných zakázek, a to na zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Součástí publikace je rovněž komentář zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

Jedná se v zásadě o příbuzné právní normy, které se snaží řešit mnoho společných témat, jako je transparentnost, diskriminace nebo efektivní vynakládání veřejných finančních prostředků. Současně oba zákony vstupují v účinnost ve stejném období, když zákon o zadávání veřejných zakázek bude účinný od 1. 10. 2016 a zákon o registru smluv je účinný již od 1. 7. 2016 (s výjimkou § 6 a 7, které nabudou účinnosti přesně o rok později). Oba zákony jsou a budou velmi podstatné pro život velmi podobné, ne-li shodné skupiny čtenářů, a proto můžeme pochválit autorský kolektiv i nakladatelství, že je spojily do jednoho komentáře.

Zákon o zadávání veřejných zakázek představuje novou právní úpravu veřejných zakázek po deseti letech účinnosti předchozího zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Deset let jistě představuje vhodnou příležitost pro hloubkovou inventuru právní úpravy, která sama prošla více než dvaceti novelizacemi, zejména je však třeba konstatovat, že nový zákon představuje transpozici „nové“ zakázkové směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2014/18/EU, dále směrnice 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/EU, a rovněž směrnice 2014/23/EU o udělování koncesí. Změna názvu zákona hezky odráží snahu zákonodárce vrátit se zpět k procesní normě, která upravuje proces přípravy veřejné zakázky, výběr nejvhodnějšího

dodavatele a proces kontroly a dohledu nad činností zadavatele. Oproti předchozí právní úpravě nový zákon integruje právní úpravu veřejných zakázek i koncesí v jediné normě (dosud to byly dva samostatné zákony), což lze bezpochyby označit za zjednodušení a zpřehlednění právního prostředí. Do vzniku uceleného zakázkového kodexu tak už chybí pouze začlenění úpravy o zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti. Vedle úpravy či zpřesnění již existujících, dá se téměř říct „tradičních“ zakázkových institutů, pak nový zákon přináší i instituty zcela nové, jako např. inovativní partnerství a předběžné tržní konzultace.

Komentář navazuje na řadu komentářů k předchozímu zákonu o veřejných zakázkách téhož nakladatelství, přičemž ani autorské zázemí komentáře se nemění. Autorský kolektiv nadále tvoří právníci z advokátní kanceláře ROWAN LEGAL a v jeho čele opět můžeme najít JUDr. Viléma Podešvu. Zázemí renomované advokátní kanceláře, která se dlouhodobě specializuje na právo veřejných zakázek a opakovaně se umísťuje jako velmi doporučovaná právnická firma roku v oboru veřejných zakázek (v roce 2013 byla vítězem této kategorie), umožňuje poskytnout pro přípravu komentáře prvotřídní odborníky a s nimi zejména široké znalostní portfolio.

Jakkoli lze právo veřejných zakázek označit do značné míry za marginální právní obor, který je prakticky tvořen jedinou (nyní komentovanou) právní nor-

mou a několika navazujícími vyhláškami, přesto se jedná o obor mediálně vysoce frekventovaný, a tedy ostře sledovaný. Právo veřejných zakázek bezprecedentním způsobem kombinuje na jedné straně čistě právní a na druhé čistě ekonomickou povahu výběru nejvhodnějšího dodavatele. Jde o obor vnitřně značně členitý, který je vedle právních předpisů významně spoludotvářen rovněž rozhodovací praxí ÚOHS, správních soudů a SDEU. Detailní znalost celé této problematiky na straně autorů je z komentáře patrná, když podávají erudovaný pohled jak na fázi přípravy zadávacích podmínek a zadávacího řízení vůbec, tak na fázi samotné realizace zadávacího řízení a rovněž na často bezprostředně navazující fázi procesní obrany zadavatele či uchazečů (resp. dle nové právní úpravy již účastníků zadávacího řízení) před správními a soudními orgány. V tomto smyslu si tedy komentář nadále drží svou velmi vysokou kvalitu, kterou od něj jeho čtenáři očekávají.

Publikace je koncipována jako užitečná každodenní pomůcka a praktický průvodce prostředím zadávání veřejných zakázek. Autoři komentáře se vyhýbají teoretickým úvahám a statím, ale zaměřují se na praktický výklad komentovaných ustanovení. Autoři tak podávají praktické návody na nejvhodnější aplikaci zákonných norem, nabízejí vysvětlení neurčitých právních pojmů, pokud jsou v zákoně obsaženy, a doporučují pozornosti čtenáře případné rizikové aspekty ustanovení zákona. Nedílnou a přirozenou součástí komentáře jsou odkazy na relevantní rozhodovací praxi a judikáty, kdy autoři komentáře uvádějí, nakolik lze tuto rozhodovací praxi dle jejich názoru aplikovat i na novou právní úpravu a proč. Čtenáři jistě ocení, že autoři se „nebojí“ vyslovit svůj názor na vhodnou aplikaci ani u těch institutů, které jsou zcela nové a u kterých tedy zatím není možné se opřít o konkrétní praktické použití.

Totožný přístup pak zachovávají autoři rovněž u komentáře zákona o registru smluv, byť v omezené míře, neboť tento zákon přináší zcela novou právní materii, a tedy možnost odkazů na dosavadní rozhodovací praxi je výrazně omezena. Zákon o registru smluv již během svého schvalování čelil mnoha výkladovým problémům, které ve svět-

le praktické aplikace ještě zesílí, a proto je skvělé, že již na počátku jeho účinnosti mají čtenáři možnost seznámit se s jeho úskalími.

Nezbývá než shrnout, že autoři v tomto prakticky zaměřeném komentáři zhodnotili své dosavadní hluboké zkušenosti a erudici. Komentář je více než důstojným pokračovatelem předchozích komentářových počinů autorského kolektivu, které už si našly širokou čtenářskou obec z řad advokátů, podnikatelů, akademických pracovníků, ale i úředníků a soudců. Této obci pak i nový komentář mohou srdečně doporučit.

❖ JAN SIXTA, státní tajemník v Ministerstvu financí ČR, bývalý náměstek pro veřejné investování Ministerstva pro místní rozvoj, gestora problematiky veřejných zakázek

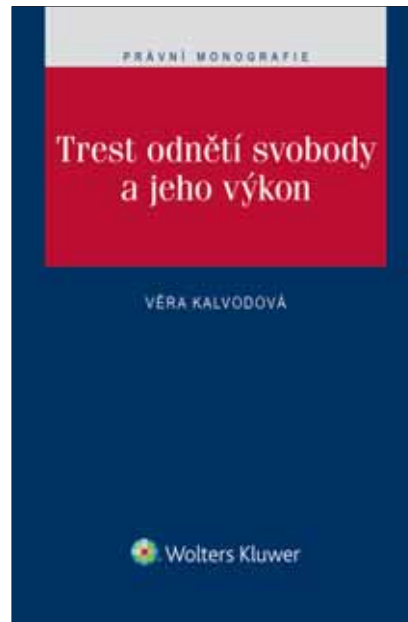
Věra Kalvodová:

Trest odnětí svobody a jeho výkon

Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha
2016, 200 stran, 340 Kč.

Kniha pochází z pera erudované autorky, která se ve své vědecké práci problematikou trestněprávního sankcionování dlouhodobě zabývá. Předmětem vědeckého zájmu autorky jsou zejména otázky právní úpravy nepodmíněného trestu odnětí svobody, kterým věnovala již celou řadu svých prací. K nejvýznamnějším z nich patří *Trest odnětí svobody na doživotí* (Masarykova univerzita, Brno 1995), *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí* (Masarykova univerzita, Brno 2002) a *Komentář k zákonu č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody* (Wolters Kluwer ČR, Praha 2012). Ve své nejnovější knize autorka zúročila výsledky svých předchozích zkoumání, na které přirozeně navazuje a dále je rozvíjí s přihlédnutím k nejnovějším legislativním změnám a aktuálními potřebami trestní politiky.

Trest odnětí svobody, představující nejprísnejší sankci současného právního systému, je platným trestním zákoníkem chápán jako nejzazší prostředek státního donucení, který je možno po-

užít jen tehdy, pokud jiné prostředky nejsou k ochraně společnosti postačující. S tímto pojetím ostře kontrastuje dlouhodobě vysoký počet vězňů, jehož nárůst se platnou právní úpravou dosud nepodařilo výrazněji ovlivnit. Úsilí o snížení vězeňské populace tak tvoří trvale jeden z hlavních úkolů trestní politiky. Možnosti k dosažení tohoto cíle jsou obecně spatřovány jednak v širším využívání alternativních trestů, jednak ve zvýšení efektivity výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody. Autorka se ve své práci zabývá oběma zmíněnými přístupy, podrobně je analyzuje, kriticky hodnotí a navrhuje celou řadu doporučení k jejich účinnějšímu uplatnění. Práce se tedy zabývá společensky závažným problémem a její zaměření odpovídá aktuální linii sankční politiky.

Převážnou část práce tvoří juristické otázky trestu odnětí svobody, jejich rozbor je však proveden s náležitou znalostí kriminologického a penologického pozadí této problematiky. K hlubšímu pochopení juristických otázek nepochybně přispívá jejich zkoumání v širších souvislostech. Autorka zdařile poukazuje nejen na jejich historický kontext, ale i na jejich řešení v evropském právním prostředí. Kniha čtenáři poskytuje také zajímavý pohled na celou řadu evropských právních úprav trestu odnětí svobody a jeho výkonu. Čtenář má možnost seznámit se s odlišnostmi právních úprav jak v zemích, které nám jsou historicky blízké nebo měly vliv na naši právní úpravu, tak v dalších zemích, jejichž

právní úpravu autorka považuje za zajímavou či inspirativní.

Práce vychází ze současné úrovně vědeckého poznání dané problematiky. Autorka se opírá o důkladnou znalost širokého okruhu domácí a zahraniční literatury, výsledků provedených penologických výzkumů, obsahu mezinárodních dokumentů, četné judikatury Evropského soudu pro lidská práva a celé řady dalších relevantních zdrojů. Při řešení problematiky využívá tradiční postupy uplatňované v oblasti právní vědy, zejména metody monografické, analytické a komparativní.

Po obsahové stránce je práce rozvržena do pěti kapitol, které na sebe logicky navazují a umožňují čtenáři hlouběji proniknout do dané problematiky.

První kapitola osvětluje ideové základy současného přístupu k sankcionování, z nichž vychází nový trestní zákoník z roku 2009. Z autorčiných úvah obsažených v této kapitole považuji za potřebné vyzvednout její strážlivé hodnocení konceptu restorativní justice jako ideového základu současného pojetí alternativních trestů. Souhlasím s autorkou, že alternativní tresty disponují určitým restorativním potenciálem, neboť při jejich uložení je možno zohlednit, byť ne vždy v plné míře, zájem na urovnání konfliktního stavu mezi obviněným a poškozeným uložením povinnosti nahradit způsobenou škodu, příp. povinnosti poskytnout poškozenému některou z forem nemateriální satisfakce. Mám ale za to, že by zároveň mělo být připomenuto, že ideový základ alternativních trestů je nutné hledat jinde a že k jeho vzniku došlo dávno předtím, než byl koncept restorativní justice vytvořen. Charakteristika reformy sankcí uskutečněné novým trestním zákoníkem, která je založena na filozofii trestu odnětí svobody jakožto *ultima ratio* sankčního systému, autorku logicky přivádí k tomu, aby se pozastavila nad rozporem mezi právní úpravou omezující užívání nepodmíněného trestu odnětí svobody a faktickým nárůstem vězeňské populace. Plně lze souhlasit s jejím kritickým hodnocením následných dílčích legislativních změn, motivovaných snahou dosáhnout cestou dodatečných korekcí vybraných ustanovení trestního zákoníku širšího využívání alternativních trestů. Přijaté změny umožňující nahradit jeden neúspěšně vy-

konaný alternativní trest jiným či dalším alternativním trestem autorka výstižně označuje „spíše jako pragmatický prostředek ke snížení vězeňské populace než jako koncepční prostředek trestní politiky reflektující smysl alternativního trestání“.

Druhá kapitola obsahuje analýzu právní úpravy trestu odnětí svobody *de lege lata*, zarámovanou výkladem o konkrétních projevech procesu europeizace v oblasti trestních sankcí, zaměřeným zvláště na trest odnětí svobody. Podrobný přehled právních aktivit Rady Evropy spolu s obecnějším pohledem na vývoj práva Evropské unie ve vztahu k trestním sankcím autorka uzavírá hodnocením sankčních politik realizovaných na úrovni obou těchto institucí. Přílehlavě postihuje rozdíly mezi sankční politikou Evropské unie, vyznačující se zpřísněním trestních sankcí za vybrané trestné činy a relativizací požadavku proporcionality trestní sankce, a sankční politikou Rady Evropy, která naopak konzistentně preferuje nutnost přiměřenosti sankce vůči závažnosti spáchaného činu.

Zevrubně pojednání o trestu odnětí svobody *de lege lata* se neomezuje jen na rozbor právní úpravy nepodmíněného trestu, ale pokrývá i další formy tohoto trestu, které zná platná právní úprava, tedy podmíněné odsouzení, podmíněné odsouzení s dohledem, výjimečný trest, náhradní trest odnětí svobody u peněžitého trestu a trestní opatření odnětí svobody u mladistvých. V patřičné míře je v něm věnována pozornost všem stěžejním otázkám spojeným s postavením uvedených typů odnětí svobody v platném trestním systému, zohledněny jsou však i předchozí právní úpravy a širší historické souvislosti jejich formování. Čtenáře jistě zaujmou pasáže věnované ustanovením, která vyvolávají interpretační problémy (např. ustanovení umožňující zpřísnit trestání pachatele, který se ve vícečetném souběhu dopustil více trestných činů), nebo ustanovením, u nichž autorka doporučuje provedení legislativních úprav (např. v ust. § 83 odst. 1 tr. zákoníku autorka navrhuje rozšířit možnosti ponechat v případě porušení stanovených podmínek podmíněné odsouzení výjimečně v platnosti o možnost prodloužit zkušební dobu i nad její maximální pětileté trvání, v ust. § 54 tr. zákoníku doporučuje zrušit možnost

zpřísnit doživotní trest nezapočítáním doby jeho výkonu ve věznicí se zvýšenou ostrahou do doby stanovené pro účely podmíněného propuštění). Do větší hloubky mohla být patrně zpracována problematika přiměřených omezení a přiměřených povinností, příkladmo uvedených v ust. § 48 odst. 4 tr. zákoníku. Mám za to, že čtenář by takový výklad uvítal, i se zřetelem ke zdůrazňovanému přínosu restorativní justice pro rozvoj alternativních trestů.

Třetí kapitola je věnována problematice alternativních trestů, které s postavením trestu odnětí svobody v sankčním systému úzce souvisejí. Autorka se v ní zabývá trestem domácího vězení, trestem obecně prospěšných prací a peněžitým trestem, které jsou vedle podmíněného odsouzení a podmíněného odsouzení s dohledem považovány za nejvýznamnější alternativy nepodmíněného trestu odnětí svobody. Předmětem jejího hlubšího zkoumání jsou především novely trestního zákoníku, které byly přijaty s cílem dosáhnout zvýšení podílu těchto trestů, ale jimiž se nepodařilo dosáhnout očekávaného efektu, neboť se nesetkaly s příznivou reakcí praxe ani širší odborné veřejnosti. Aktuální a argumentačně hodnotná je v tomto směru např. autorčina pasáž zabývající se problémem přeměny trestu domácího vězení na trest odnětí svobody jako důsledku nerespektování výkonu tohoto trestu, v níž autorka navrhuje pro praxi přijatelné řešení spočívající v obligatorní přeměně domácího vězení na náhradní trest odnětí svobody, doplněné možností ponechat výjimečně domácí vězení v platnosti za současného zpřísnění podmínek jeho výkonu. Bezesporu odůvodněná je i autorčina kritika rozvolnění podmínek výkonu trestu obecně prospěšných prací, ke kterému došlo zdvojnásobením lhůty stanovené zákonem pro výkon těchto prací a rozšířením možností reagovat na nerespektování podmínek tohoto trestu jeho přeměnou nejen na trest domácího vězení, ale i na trest peněžité.

Výstižný a současněmu stavu právní úpravy odpovídající je také autorčin rozbor peněžitého trestu. Po podrobném popisu celé řady nesrovnalostí, jimiž se vyznačuje zákonem upravený postup soudu v případě nevykonání peněžitého trestu, však čtenář nenajde žádný nástin řešení této problematiky. Na roz-

díl od návrhů týkajících se obdobných problémů u domácího vězení a obecně prospěšných prací ho lze dohledat až v závěru celé práce. Zde uvedený návrh, který v podstatě doporučuje návrat k předchozí právní úpravě, neboť počítá pro případ nevykonání peněžitého trestu jen s uložením náhradního trestu odnětí svobody, však považují s ohledem na současnou dvojnásobně vysokou maximální výměru náhradního trestu odnětí svobody za diskutabilní. Zvýšená horní hranice náhradního trestu odnětí svobody by v takovém případě mohla působit kontraproduktivně při snaze omezovat počty osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Kromě toho mám za to, že současná horní hranice náhradního trestu odnětí svobody se jeví jako nepřiměřená závažnosti trestných činů, u kterých je schopen peněžitý trest jako samostatný splnit svůj účel. Zdůvodňovat délku náhradního trestu odnětí svobody poukazem na razantní zvýšení horní hranice peněžitého trestu nepovažují za správné, neboť takové zdůvodnění nerespektuje současné pojetí peněžitého trestu, podle něhož má závažnosti činu odpovídat počet denních sazeb, ale nikoli celková výše peněžitého trestu. Počet denních sazeb může činit podle platné právní úpravy nejvýše 730, tudíž by bylo přiměřené, kdyby délka náhradního trestu odnětí svobody činila maximálně dvě léta.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na vybrané aktuální otázky výkonu tresty odnětí svobody, resp. vězeňství v České republice. Autorka se v ní zabývá všemi stěžejními body reformy českého vězeňství po roce 1989, včetně nejnovějšího koncepčního materiálu rozvoje vězeňství, kterým byly vytyčeny strategické cíle do roku 2025. Podrobně pak zpracovává problematiku diferenciaci odsouzených, zacházení s odsouzenými a podmíněného propuštění. Čtenáři přitom umožňuje nahlédnout i do minulosti, a seznámit se tak s rozdílnými přístupy k těmto stěžejním otázkám, uplatňovanými v průběhu vývoje výkonu trestu odnětí svobody u nás.

Aktuálnost problému diferenciaci odsouzených v současnosti akcentují připravované legislativní návrhy, které předpokládají redukci typů věznic ze čtyř na dva a počítají i s novou vnitřní diferenciací odsouzených. Členění věz-

nic má být uskutečněno nejen z hlediska způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti, ale také z hlediska režimu výkonu trestu, zatímco kritériem rozhodným pro vnitřní diferenciaci odsouzených má být výlučně míra vnějšího a vnitřního rizika odsouzeného. V důsledku redukce typů věznic a s ní spojeného přesunu některých otázek do roviny vnitřní diferenciaci představuje tento návrh přesun značné části rozhodovací pravomoci soudu na ředitele věznic. Očekávaným efektem by měla být rychlejší reakce na aktuální míru rizika odsouzených a větší pružnost v rozhodování. Je třeba souhlasit s autorkou, že tento požadavek je plně oprávněný. Na podporu tohoto stanoviska by bylo možné uvést i některé zahraniční zkušenosti, neboť právě s poukazem na ně je u nás tento požadavek dlouhodobě prosazován.

V popředí zájmu autorky stojí záslužně též problematika zacházení s odsouzenými, jejíž právní úprava byla v posledních letech předmětem několika novelizací. Autorka provedené změny objasňuje a zamýšlí se nad jejich dopady. Velký význam přikládá problematice zaměstnávání a vzdělávání odsouzených, kterou rozebírá na podkladě nejnovějších poznatků o stavu českého vězeňství. Čtenáře nepochybně zaujmou i informace o zavedení prediktivního nástroje hodnocení rizik a kriminogenních potřeb odsouzených ve formě elektronického programu SARPO a o standardizovaných programech zacházení, které byly vytvořeny v návaznosti na klasifikační principy tohoto nástroje.

Za přínosný považují také autorčin rozbor problematiky podmíněného propuštění, v němž jsou kriticky hodnoceny změny v právní úpravě tohoto institutu přijaté v posledních letech. Autorce jen dávám podnět k úvaze, zda by na „kompenzační opatření“ v podobě zpřísnění průběhu zkušební doby v případě podmíněného propuštění podle § 88 odst. 2 tr. zákoníku nemělo být nahlíženo i z jiného úhlu. Obsah a rozsah těchto opatření, která mají jednoznačně punitivní charakter, může totiž někdy vyvolat pochybnost, zda jde o opatření adekvátní a zda jejich uložením není podmíněně propuštěný vystaven dvojímu potrestání. Tuto obavu může vzbuzovat zejména povinnost propuštěného složit určenou částku na pomoc obětem trestné činnos-

ti ve výměře od 2 000 do 10 000 000 Kč a povinnost odsouzeného vykonat obecně prospěšné práce ve výměře od 50 do 200 hodin, jejichž obsah je shodný s odpovídajícími tresty a jejichž horní mez je nastavena poměrně vysoko. Pachatel je proto může vnímat nikoli jako prostředky napomáhající jeho reintegraci nebo prostředky uskutečňované za účelem kontroly jeho dalšího chování, ale jako další tresty, které soudem v původním rozsudku nebyly uloženy.

V páté kapitole je obsažen přehled rozdílných přístupů k právní úpravě trestu odnětí svobody a jeho výkonu v řadě evropských zemí. Na podkladě srovnání těchto právních úprav s českou právní úpravou pak autorka v závěru práce formuluje návrh na zavedení peněžitého trestu s podmíněným odkladem jeho výkonu pro dospělé pachatele, popř. i pro právnické osoby.

Kniha se sice netýká celého, velmi rozsáhlého spektra problematiky trestu odnětí svobody, ale klade důraz na otázky, které v zájmu ochrany společnosti před kriminalitou vyžadují naléhavé řešení. Toto autorkou zvolené pojetí považuji za velmi zdařilé. Neotřelý pohled na problematiku klíčových otázek sankčního systému, který publikace poskytuje, nepochybně čtenáře zaujme svou aktualností a originalitou.

✦ JUDr. MARIE VANDUCHOVÁ, CSc.,
odborná asistentka katedry trestního práva
PF UK v Praze

Ondřej Hruďa:

Srovnávací reklama

C. H. Beck, Praha 2015,
148 stran, 350 Kč.

Odborné monografie věnované nekalé soutěži jsou u nás stále vzácností. Pokud bychom dali dohromady všechny takové publikace uveřejněné v ČR od roku 1990, vešly by se patrně na jednu knihovničku. „Srovnávací reklama“ Ondřeje Hruďy vydaná loni v Nakladatelství C. H. Beck v řadě „Právní instituty“ knihovničku svou vahou výrazně nezatíží. Svým rozsahem je totiž spíše

podprůměrná, když vlastní text zabírá pouhých 126 stran.

Útlá brožurka ovšem klame tělem – obsahově je totiž zásadním příspěvkem k diskusi o podmínkách, za kterých je srovnávací reklama v našem (a svým původem evropském) právu aprobována. Současně je ukázkou toho, jak kvalitně a invenčně pracovat se zahraničními zdroji, zejména německými a rakouskými. Autor judikaturu německy mluvících zemí ideálně zprostředkovává jazykově nevybavenému čtenáři (a snad zejména ty mladší motivuje k osvojení i jiného cizího jazyka než obligátní angličtiny).

Autor nejprve vymezil jednotlivé formy srovnávací reklamy podle vztahu ke konkurenčním výrobkům a výrobcům (na kritizující, opěrnou či smíšenou), podle předmětu srovnání, podle intenzity srovnání (kde už předjíhá užší vymezení srovnávací reklamy jako alespoň nepřímou srovnávací sdělení) a podle účinku srovnání. Do uvedené klasifikace nepromítá zatím právní úpravu – některé členění totiž neobstojí ani při extenzivním (tj. doslovném) legálním pojetí srovnávací reklamy.

V navazující kapitole nazvané „Výhody a nevýhody srovnávací reklamy“ autor případně upozorňuje na přehnaná očekávání (a přehnané reakce), které někdy srovnávací reklama vyvolává u soutěžitelů. Nároky evropského zákonodárce (nyní ve směrnici 2006/114 o klamavé a srovnávací reklamě) na obsah srovnávacích reklamních sdělení také diskvalifikují či limitují některé formy reklamy (str. 20). Co se týká oslovených zákazníků, lze jen souhlasit s tím, že konfrontace vyvolává nejen pozornost (asi jako rvačka dvou mužů na ulici), stejně tak může – jako přehledka nezvládnutého manažerského ega iritovaného podobně motivovaným popíchnutím – odpuzovat (o čem mluvím, dobře ilustruje fotografie na str. 21 recenzované publikace). Slovy P. Hajna, kterého autor cituje (nejen) v závěru, je srovnávací reklama v těchto případech spíše „překážkou“ kreativity než její žádoucí podmínkou (str. 126).

V této souvislosti by autor mohl v dalších vydáních knihy do nevýhod srovnávací reklamy zahrnout i případné zmaření adresátů reklamy nedostatečným odlišením inzerovaného a „konkurenčního“ produktu. Česká praxe ostatně

poskytuje dosti případů, vzpomeňme jen nešťastnou reklamu ČEZ operující se zkratkou „PRE“, kde při zběžném pohledu nebylo jasné, či produkty či služby jsou vlastně propagovány.

Po popisu legislativních peripetií, které jsme si v EU užili se srovnávací reklamou (počínaje od přísných zákazů až po relativně smířlivý konec), a po přehledu aktuální úpravy následuje jedna ze stěžejních kapitol. Autor se v ní pokouší vymezit srovnávací reklamu, což činí fundovaným způsobem. Je velmi dobře, že se nedal strhnout k detailnímu pitvání jednotlivých podmínek aprobační v situaci, kdy by nebylo jasné, jak se staví ke klíčovým otázkám úpravy srovnávací reklamy.

Za ty považují právě následující otázky: co odlišuje srovnávací reklamu od běžné reklamy a kdy můžeme mít za to, že je v reklamě identifikován jiný soutěžitel. Autor se těmito otázkám podrobně věnuje na str. 33-42. Vychází přitom z té části německé a rakouské literatury, která u každé srovnávací reklamy vyžaduje imanentní srovnání. V opačném případě se o srovnávací reklamu nejedná a nebudeme ji poměřovat skrze detailně formulované kritéria. K tomuto závěru se kloním také – inspirovan německými literárními zdroji a judikaturou. Komparace (nikoliv pouze identifikace jiného soutěžitele) je podle mého imanentní a přirozenou součástí každé srovnávací reklamy.

Pro užší pojetí srovnávací reklamy jako reklamy, která alespoň nepřímou obsahuje srovnání, hovoří řada argumentů, autor je ostatně ve svém díle uvádí. Zužující pojetí neznamená, že za srovnávací reklamu budeme mechanicky brát jen takovou reklamu, která provádí nějakou ofenzivní komparaci. „Srovnání“ ve smyslu ust. § 2980 o. z. může mít i subtilnější podobu bez explicitního hodnocení.

V soudní praxi je ostatně čl. 4 směrnice 2006/114 o klamavé a srovnávací reklamě interpretován tak, že ke „srovnání“ postačí tři elementy: údaje o nabídce inzerujícího, nabídce soutěžitele a vzájemný vztah mezi nabídkami (srov. např. SDEU ze dne 8. 4. 2003, *Pippig Augenoptik GmbH & Co. KG v. Hartlauer Handelsgesellschaft mbH & Verlassenschaft nach dem verstorbenen Franz Josef Hartlauer*, žádost o rozhodnutí o předběž-

né otázce ve věci *Oberster Gerichtshof – Rakousko, C-44/01*). Postačí, pokud dotčená referenční skupina spotřebitelů vnímá oba soutěžitele (zboží či služby) jako alternativy, mezi kterými má volbu. Argument dřívější judikaturou SDEU (která pojímala srovnávací reklamu spíše široce) nepovažují za přesvědčivý – v souladu s autorem (str. 38). Pokud mohu soudit, vždy šlo totiž o případy, kde bylo posuzováno přímé srovnání s konkurencí (shodně R. Herzig in A. Wiebe, G. E. Kodek a kol.: *Kommentar zum UWG. Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2009, str. 659). Uvedený závěr byl tedy „příliš lehce“ formulován tam, kde soud vůbec nebyl konfrontován s obtížemi, které expanzivní definice srovnávací reklamy vyvolává – zejména kolizí se zlehčováním. Věc ovšem není podle mého definitivně uzavřena, rozhodující slovo tak ještě v otázce „srovnávací reklamy bez srovnání“ podle mého názoru padne právě v některém z hraničních případů (nejsem v tomto tak optimistický jako autor, který to považuje za hotovou věc).

Druhá klíčová otázka u srovnávací reklamy se týká nutnosti identifikovat jiného soutěžitele (str. 43 a násl.). Autor se zaměřuje zejména na problémy s nepřímým označením soutěžitele a nepomíjí přitom problematiku tzv. spotřebitelských testů.

Ve zbývající části publikace se autor detailně zaměřuje na samotné podmín-

ky přípustnosti (zákaz klamání, srovnatelnost komparovaných produktů, objektivní srovnání, zákaz zlehčování, ochrana zboží s označením původu, zákaz protiprávního těžení z cizí pověsti a zákaz napodobování a vyvolání nebezpečí záměny).

Po právu jde o rozměrově dominantní pasáž. Skutková podstata srovnávací reklamy je v rámci nekalé soutěže specifická, jak svým obsahem, tak způsobem regulace. Zatímco všechny další skutkové podstaty se alespoň na první pohled jeví jako „pouhé“ ukázky, příklady, typické případy, které rozvíjejí či upřesňují generální klauzuli, je u srovnávací reklamy modus normativnosti obrácen. Za dodržení zákonem stanovených podmínek je totiž (resp. má být) srovnávací reklama povolena. Diskuse o jednotlivých stanovených podmínkách tak není akademickou kratochvílí, kterou ryzí praktik – velmi krátkozrace – odhude s tím, že stejně nakonec všechno rozhoduje aplikace generální klauzule na daný případ. Zvažovat je tak třeba pečlivě každou podmínku, kterou se zákonodárce pokusil komparativní reklamu svázat (nenechme se přitom zmást tím, že formálně zákonodárce srovnání v reklamě „povoluje“). Aprobační komparativní reklamy tedy bude záviset na splnění podrobně vymezených zákonných podmínek – proto je nutné věnovat tolik pozornosti kazuistickým formulacím.

U závěru týkajícího se zákazu klamavosti se autor (str. 57) vymezuje proti mému závěru o redundanci zákazu klamavosti v rámci skutkové podstaty nedovolené srovnávací reklamy. Zákaz klamavé reklamy je podle mého dán již § 2977 o. z. a nebylo nutné jej duplikovat pro případy srovnávací reklamy. A pokud již bylo výslovné převzetí zákazu klamavé srovnávací reklamy třeba, bylo vhodnější je transponovat přímo v rámci skutkové podstaty klamavé reklamy. S tím autor polemizuje s ohledem na to, že přísnější ustanovení v oblasti ochrany proti klamavé reklamě se proto nemohou použít na srovnávací reklamu, pokud jde o formu a obsah srovnání. Autor zde na podporu svého náhledu cituje z rozhodnutí *Pippig Augenoptik* a dále uvádí, že obecný zákaz klamání se nemusí shodovat se zákazem srovnávací reklamy dle § 2980 odst. 2 písm. a) o. z. V dalším vydání by mohl

uvést příklad takového rozchodu mezi obecnou klamavostí a „resortní“ klamavostí co do srovnání (příp. i zjistit, zda např. řešení německé, ze kterého jsem ve svém návrhu vycházel, způsobuje nějaké problémy, srov. § 5 odst. 2 UWG).

Krucialní otázkou srovnávací reklamy představuje její objekt. Jinak řečeno, může být předmětem srovnání toliko zboží a služby, nebo i samotní soutěžitelé (jak navrhuje autor na str. 72)? Autor podporuje svůj náhled „systematickým“ argumentem, když čl. 4 písm. d) transponované směrnice mj. zakazuje komparaci, která by měla za následek oslabení důvěryhodnosti nebo znevážení soutěžitele (tj. nikoliv jeho zboží a služeb), což ovšem není zrovna jistý základ pro nebagatelní expanzi komparativní reklamy mimo oblast zboží a služeb.

Autor si je vědom nebezpečí „vypuštění“ džina z láhve, když expanzi vzápětí „brzdí“ tím, že srovnání osobního charakteru má být povoleno jen tehdy, pokud „může být z pohledu adresátů reklamy užitečné“ (str. 72). S tímto náhledem se neztotožňuji, nejen pro zatemnění, které by takový požadavek na „užitečnost“ informace vyvolal. Pro část populace může být bohužel „relevantní“ a „užitečný“ údaj o tom, zda v podniku vyrábějícím určitý výrobek pracují např. příslušníci některé z menšin.

Je sice pravda, že soudní interpretace požadavků kladených na srovnávací reklamu je vždy co možná „nejpříznivější“, ovšem tato „přízeň“ se přece vždy vztahuje na reklamu na zboží či služby v souladu s textem příslušného zákona/směrnice – a nikoliv na reklamu komparující to, co snad můžeme označit za soutěžitelovu osobnost.

S komparací osobních vlastností v reklamě zacházejme raději opatrně. Omezení na zboží a služby má svůj důvod a jednoznačně pozitivní efekt: je jím ochrana obchodního světa před nároky a ambicemi, které svoji legitimitu odvozují např. z politických, feministických, ekologických či dalších zdrojů, obvykle vydávaných za „altruistické“. Vůči nim se totiž obchodník může vymezovat jen velmi obtížně – nemá-li v reklamě přistoupit na obdobnou ošemetnou hru konkurenta, který se nad ním katzatsky vznáší na „obláčku z dobra“.

Omezíme-li srovnání toliko na zboží a služby, chráníme obchodní svět před

poměrováním kritérii, která nesouvisí s relevantním trhem a hospodářským soutěžením. Přitom nebráníme tomu, aby soutěžitel pro prezentaci osobních výkonů a vlastností využil nesoutěžní „mimo-hospodářské“ údaje, tj. informace, které se třeba ani nepřímou netýkají zboží či služeb. Bráníme toliko tomu, aby podobná kritéria byla využívána ke srovnání s druhým.

Těžko ovšem prosazovat nějaké pašální řešení – řada „osobně“ laděných údajů přece může při citlivějším přístupu „projit“ skrze zákonný filtr jako údaj, který se týká alespoň zprostředkovaně zboží či služeb. Pozitivně právní důvody, proč odmítnout srovnání osobního rázu, pak najdeme v podmínkách přípustnosti srovnávací reklamy – řada z nich výslovně či nepřímou míří jen na zboží a služby, a u jiných kritérii by tak bylo otázkou, jak vlastně mají obstát před určenými požadavky.

S tím souvisí i jiná otázka. V souladu s § 2980 odst. 2 písm. c) o. z. mají být předmětem srovnání podstatné vlastnosti. Autor zde polemizuje s příkladem „nepodstatné“ vlastnosti u výrobku, kterým má být např. barva pračky. Tento názor považuje Ondřej Hruďa za sporný (str. 83), neboť „většina spotřebitelů by si patrně nekoupila růžovou pračku se zelenými puntíky“. Já také ne – již proto, že taková pračka velmi pravděpodobně neexistuje. To nic nemění na tom, že barva pračky nemá být předmětem pro aprobované srovnání jako vlastnost, která v rámci vymezení vůči konkurenci prostě není relevantní. Podobným způsobem bychom každou „nepodstatnou“ vlastnost (tím, že ji přeženeme do extrému) považovali za „podstatnou“.

„Srovnávací reklama“ od Ondřeje Hruďy je výsledkem pečlivé a systematické práce, kterou ocení každý právník se zájmem o oblast nekalé soutěže. Ondřej Hruďa pro českého čtenáře přehledně uspořádal soudní judikaturu (zejména německou a rakouskou) a podal doktrinální závěry způsobem, který bude vyhovovat i praktičtější zaměřeným čtenářům a studentům. Kriticky a s velkou pečlivostí se vypořádává s myšlenkami a názory jiných. Dílo oživuje faktografickými údaji z různých oblastí, nechýbí ani enologický exkurs či prezentace některých notorií, které však mohou být přínosné (pro studenty např. výklad

o předběžné otázce na str. 43). Pedantství má ovšem své limity tam, kde by více slušela velkorysost – když Hruďa jinému autorovi „připomene“ nesprávný údaj data narození Stradivariho (v příkladu, ve kterém datum narození nehraje roli, str. 48), budou sympatie čtenáře spíše na straně „obětí“ než pozorného kárajícího.

Recenzovanou publikaci rozhodně doporučuji k přečtení. Nepochybuji o tom, že se autor při psaní díla dobře pobavil, a jsem si téměř jistý tím, že totéž bude platit i pro jeho čtenáře. Těším se na druhé vydání.

✦ doc. JUDr. JOSEF KOTÁSEK, Ph.D.,
katedra obchodního práva Právnické fakulty
MU Brno

Ivan Mucha:

Proměny práva a společnosti

Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2016,
176 stran, 210 Kč.

Text celé monografie autora doc. PhDr. Ivana Muchy, CSc., „Proměny práva a společnosti“ je pozorným a ukázněným ohledáváním tématu, charakterizovaného zřetelně samotným názvem.

K ohledávání nestačí užití nějakého dominantního jazyka, jenž jako např. sociologie může vyjadřovat domněle vládnoucí přístup. Otevírá se tak téma multidisciplinárního spektra od etnologie až k právní filozofii. Hledejme možnost společných závazných pojmů, což je mj. otevření a uznání problému současné asimilace a integrace současně s otázkou, jak tomu může rozumět evropské myšlení. Hned v úvodu je tak vyslovena proměna výkladu stěžejních kategorií. Náleží sem např. zeslabení morálního aspektu v právu, ztráta kontur (tvary a světlo), nedostatečnost tradičně sdíleného a předpokládaného jazyka metafyziky, vlivy ekonomiky, politiky a ideologie.

K moderní společnosti patří procesy změn s racionálním sebezdokonalováním, od metafyzického základu k technovědě, s velkými tématy rozumnosti (racionality) v dějinách, pojetí evoluční teorie a moci teorií manažersko-organi-

začnicích, spolu s pochybnostmi o sdílené tradici „kontinuity“ a smyslu, jenž má „velké finále“.

Do právních pravidel vstupují ideologie jako jejich možné legitimizace. To je podstatné! Možné vazby legitimity práva mohou odkazovat na budování harmonické společnosti, příp. i na souvislosti nových technologií s masmédií. Jako nestabilní se mohou ukazovat systémy, pro něž hledáme odpovídající jazyk a instituce. Tušíme, že řešením není nějaká velká teorie nebo základní model společnosti. Staré pojmy, např. ontologické hierarchie, nedostačují.

V postupném proměňování chápání racionality je zřejmá odlišnost particularity a obecnosti. Zkušenost klesající závaznosti norem vyslovuje sociologický „fenomén“ tekuté modernity ve skloněch k fragmentarizaci a obrazivosti, k neurčitosti jazyka. Dotýkáme se již problému, jenž překračuje sociologii – je to problém „vlády neurčitosti“, vyslovený jako problém filozofický, provázený vědomím zpochybnění hodnotových vzorců Západu, také s pochybnostmi o nějakém léku a řešení na způsob demokracie, jež se stále pohybuje v pokusu návratu k tradici. Dějiny vyprávějí o vznikání řádů, dotýkají se významu diferenciací v typech společností, v jedné z podob pokusu o klasifikaci (strukturální funkcionalismus) čteme o dominancích různých hodnotových vzorců. To vše je ve spektru různých vyjádření. Podoby řádu v různých paradigmatech, racionalistická filozofie s matematickou přírodovědou s operacemi rozumu, toužící po obecnosti v jednotě.

Jedním z problémů je reprezentace řádu. Kdo nárokuje reprezentaci, s pokusem obejít se bez filozofické sebereflexe. Přenášení moci subjektu – reprezentanta na tvorbu norem, zákonů – to vše patří i ke sporům o legitimitu i ke sporné povaze práva.

Myšlení v situaci „tekuté modernity“ se táže: patří k vládě neurčitosti rizika otevřené společnosti? A jaký může být „lék“? Staré pokušení revolučního práva (Německo kolem roku 1920, s vizemi socialistického, příp. revolučního práva – Gustav Radbruch, Walter Benjamin), založené na legitimitě vítězícih revolucí a jejich institucí, včetně zákonů. Nebo má přednost omezení na reformy, alternativní varianty s otázkami, jestli lze

ještě opírat o ideje a vysvětlující jazyk. Situace, kterou nahlízíme, se dotýká eroze modernity a vědomí krizového stavu. Jaká byla idea modernity?

Modernita ještě podržovala zásadní význam institucí práva a státu. Jenže – jaký jazyk a příběhy myšlení se za tím skrývají?

Můžeme např. ve věku významu (mas) médií udržovat tradiční roli (jednotného) obrazu vztahu „cizího“ ke „známému“, kdy máme při ruce odvolání na sdílení zřetelné míry? V případě (mas) médií postupující diferenciací a míra neurčitosti zeslabují existenci univerzálních hodnot, „obecných vzorců“. Média si dostačují sama, vytvářejí autoreferenční systémy jako náhražky. Novou mediální disciplínou se může stát „strašení“ jako zvláštní cesta k rozkladu řádu v samotném myšlení, setkání s barbarstvím, jež nemá tvar. Ostatně, Evropa má bránit povahu myšlení tvaru, neboť již v raném zakládání filozofie vstupuje myšlenka tvaru, vymezení (Peras), do toho, co je „beztvaré“. Absence smyslu pro myšlení tvaru polarizuje společnost a Evropu, která v kajících gestech a jazyku namísto obrany idejí podléhá patologickému sebezpochybnování. Ostatní kultury o sobě nepochybují, ani patrně neznají gesta sebereflexe a odkrytí sebezprovinění. V takovém srovnání namísto tvaru vládní bezradnost. Hesla a „prorokování“ vstupují na místo myšlení.

Zdá se, že na vyjádření skutečnosti nestačí ani osvojení „nových“ pojmů – hyperrealita, simulovaný svět, technově-

da atd. Skutečnost je v takovém odkazování stále zmatenější. Slovem, kterým ji snad lze vyjádřit, je „soumrak povinnosti“, s odosobněním pravidel soužití.

Normy se ztrácejí v pološeru, jsou vystaveny kritice. Lze ještě psát (a mluvit) o transcenci a idejích? Je regulovaný kontrolovaný vývoj udržitelný? táže se autor v části směřující k závěrečnému tázání. Je ještě nějaká obecná idea lidství (srov. Husserl v Krizi evropských věd, 1935)? Jak se něco může stát obecným, v čem může mít smysl promyslet znovu střetávání na agoře, kdy byla všechna mínění vystavena kritice a zpochybnění.

Podmínky případné obecné závaznosti norem – je to institucionalizace? Povaha „mondialismu“ a ochranné instituce s právy, kritika (mas) médií s jejich náhražkami závaznosti a míry. Tázání na platnost hodnotového vzorce Západu v problému možné integrity vědy a ekonomizace. Alternativy k modernizaci, s tázáním na prostor pro jiné hodnoty, pluralismus hodnot (jaký jazyk a jaké instituce jsou schopny toto vyjádřit?) dotýkající se však beztvarosti (srov. úvahu Claudia Magrise o barbarství nezřetelného). Autopoietické pojetí, pokoušející se udržovat stále základní znaky práva (s obranou tvarování) vůči pokusu libovůle, s tázáním na schémata práva, umožňující komunikaci.

Publikace sděluje, že je zde nějaká situace, na kterou naše myšlení s používaným inventářem už nestačí. Myšlení nelze nahradit nápady, pocity, prorokováním nebo výběrem nějakého dominantního souboru z těch, které mohou být nabízeny. Je možné, že nyní zdánlivě vládní ideologie, ekonomie, politika, masmédiá, simulakry, ale řád práva se nedá ani „zvolit“, ani vypočítat a vědecky formulovat ze souborů sylogismů, tím méně technicky „sešít“ nebo „svařit“ z toho, co před námi defiluje.

Ostatně, sebereflexe a sebevýklady společnosti by se měly varovat odkazů k nějakým nabízeným řešením.

✦ doc. PhDr. MILAN SLÁMA,
emeritní pedagog katedry politologie
a sociologie PF UK v Praze

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 7-8/2016

JUDr. Matúš Filo, PhD.:

Daňová kontrola nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty a „úrok z omeškania“ za neoprávnené zadržiavanie peňažných prostriedkov

Daňová kontrola nadmerného odpočtu daně z přidané hodnoty je významným prostředkem pro eliminaci daňových úniků. Výkonem daňové kontroly se však prodlužuje lhůta pro jeho vrácení. Z uvedeného důvodu lze považovat přijetí nové právní úpravy dílčího protokolu za prostředek k urychlení procesu vrácení nadměrného odpočtu. S vrácením nadměrného odpočtu souvisí aplikační problém s přiznáváním úroku z prodlení a určení časového úseku, za který je správce daně povinen tento úrok zaplatit. Je proto nezbytné zaměřit pozornost i na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věci *Enel Maritsa Iztok 3 AD* a rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce ohledně úroku z prodlení, které mají zásadní vliv na přiznávání úroku z prodlení za neoprávnené zadržování peněžních prostředků ve formě nadměrného odpočtu daně z přidané hodnoty.

doc. JUDr. Anton Dulak, PhD.:

Nie je ujma ako škoda (alebo, keď gramatický výklad zákona nepostačuje)

Při náhradě újmy způsobené na zdraví je poměrně častým jevem, že poškozený uplatňuje právo na náhradu nejen podle ustanovení o odpovědnosti za škodu, ale i podle ustanovení o ochraně osobnosti. Jelikož rozhodování o náhradě újmy podle § 13 odst. 2 OZ poskytuje širší prostor na posouzení okolností konkrétního případu, je nesmírně důležité, jakou argumentaci použijí sporné strany. Příspěvek reaguje na vývoj během jednoho roku, kdy Nejvyšší soud SR a Ústavní soud SR k podobné věci vydali na první pohled rozdílná stanoviska. Článek si všimá důvodů rozhodnutí, zvláště ve vztahu k interpretaci pojmů „nemajetková újma“ a „náhrada škody“.

Michal Králik, Ph.D.:

K civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy z hlediska aktuální rozhodovací praxe soudů České republiky

Předkládaný článek se zabývá civilněprávní odpovědností sportovců za sportovní úrazy z hlediska sumarizace posledních doktrinárních pramenů a nejnovějšího rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, které se oproti dosavadní judikatuře posunulo blíže trendům zastávaným zejména v rakouském a německém právním prostředí a které prolomuje dosavadní judikaturní trend, poměřující vznik odpovědnosti sportovců především porušením sportovního pravidla. Článek naznačuje, že tento judikaturní směr by se měl uplatnit i v poměrech nové české občanskoprávní úpravy repre-

zentované zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a i když je poslední rozhodnutí Nejvyššího soudu vydáno ještě v poměrech zákona č. 40/1964 Sb., jeho závěry budou s velkou pravděpodobností použitelné i v budoucnosti. (Článek je publikován v češtině – pozn. red.)

JUDr. Sabína Hodoňová:

Konanie vo veciach zaistenia podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok s účinnosťou od 1. júla 2016

Autorka se v článku věnuje nové právní úpravě soudního řízení ve věcech zajištění - zda přispěje k naplnění závazků Slovenské republiky vytvořit systém spravedlivé ochrany práv cizinců v případech, kdy bylo rozhodnuto o zajištění za účelem výkonu trestu vyhoštění. Autorka konstatuje, že rozhodování slovenských správních soudů by se mělo více přiblížit judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Jak moc se přiblíží a jak důsledně se budou využívat nové procesněprávní instituty, ukáže až soudní praxe.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní články:

- Právní vztahy mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem pozemní komunikace
- Výrazné sociální citění v mezích přiměřené sociální solidarity a volného pohybu
- Zásady zadávání veřejných zakázek
- Úpadek pro platební neschopnost v judikatuře Nejvyššího soudu – kritické zhodnocení
- (Ne)zrušit § 127a o. s. ř.?

Jazykové retro čili vzpomínky na budoucnost

Malý český jazyk musel vždy hledat obohacení u sousedů, hlavně u Němců. Aby nám to nebylo tak líto, vzpomeneme si na dávné doby, kdy slovanština ovládala celou střední Evropu. Svědčí o tom četné zeměpisné názvy, které si můžeme nárokovat pro sebe, a jejich současná úřední znění považovat jen za více či méně zdařilé překlady. Řezno (Regensburg), Mohuč (Mainz), Drážďany (Dresden), Lipsko (Leipzig), Zvěřín (Schwerin), Lužice (Lauitz), Pomořany (Pommern), Rujana (Rügen) a stovky dalších míst jsme pojmenovali my a basta fidi, nikdo nám to nemůže upřít. Opačně jsme si pak překládali zase jiné názvy, jako Svinobrod (Schweinfurt) nebo Solnohrady (Salzburg).

Dnes nám však půjde o novější soužití němčiny a češtiny v první půli 20. století. Třeba Vlasta Burian natočil za první republiky film *Přednosta stanice se známou písní*.

„Přednosta stanice, ten nekouká jen na šíny. Přednosta stanice, ten umí prohnat mašiny! Šarže je hrozná, každý ho pozná, červený nos a čepice – to je přednosta stanice.“

Buriana ani nenapadlo, že by snad někdo nevěděl, co jsou to šíny (Schienen – koleje), mašina (Maschine – lokomotiva) nebo šarže (Charge – hodnost). A i to „koukat“ je „gucken“, od čehož pochází Gucker, tedy kukr neboli divadelní kukátko. I štace je poctivá rakouská Station, a ne nějaká pruská „Haltestelle“ (zastávka). Výrazy jako mašinfira (Maschinenführer – strojvedoucí), premzák (Bremsler – brzdář) či ajznbahník (Eisenbahner – železničář) žijí u nás dosud. To nemluvíme o fárplánu (Fahrplan – jízdní řád), štaflu či štaflích (Staffel), a vůbec už ne o partaji (Partei – strana). Partaj svou univerzalitou zasáhla řadu oborů, od politiky až po nájemníky činžáku (Zinshaus – nájemní dům) a vůbec celé právo, kde partaji máte jako advokáti, soudci i úředníci často plné zuby.

I poté, co Rakousko-Uhersko zaniklo, zakládalo si mnoho lidí u nás na tom, že jsou „beider Landessprachen mächtig“ (obou zemských jazyků mocni). To skončilo až s nacistickým pronásledováním Židů, kteří obvykle oba jazyky bezvadně ovládali. Ještě až do 70. let působili v Praze někteří přeživší židovští advokáti, jejichž česká výslovnost nebyla úplně bezvadná, ačkoliv gramaticky správný písemný projev v češtině jim nečinil žádné potíže. Němčina těchto bilingvistů byla vytříbená a i v Německu vysoce uznávaná. Pražská němčina (Prager Deutsch) byl vzor. Jména Franz Werfel, Max Brod a Franz Kafka jsou toho důkazem. Ostatně Brod a Kafka byli vzděláním pražští právníci, byť z německé univerzity.

Nebýt Hitlera a Stalina, mohlo soužití dvou zemských jazyků probíhat za vzájemného vtipkování nerušeně až dosud. Známý příklad Sudetendeutsch (sudetské němčiny) byl „Anka, mach die

branka auf, die goza geht nach Haus“ (Anko, otevři branku, koza jde domů), ale do němčiny se celkem zdařile překládala i český folklor, včetně hymny (Wo ist mein Heim, mein Vaterland?) nebo *Vrť sa, děvča, okolo mňa* (Dreh dich, Mädel, dreh dich um mich, mach ein kleines Rädchen, allerliebstes Mädchen...).

V září 1945 jsme nastoupili do sekundy gymnázia a zjistili, že vyučován nadále nebude již jazyk německý, ale ruský. To nám vydrželo dalších 45 let, a zůstalo to téměř bez následků.

Katuša a Marfuša celkem nevadily, na báťušku Stalina a Ijudušku (Jidáše) Trockého jsme zapomněli, a občasné průvody se zástavami na čele (v čele s prapory) jsme vydrželi. Praha byla daleko od Moskvy, Liberec (Reichenberg) a Volary (Wallern) blízko u Prahy.

V září 1990 bylo ve školách veta i po povinné ruštině. V Čechách nastal věk angličtiny. Mnozí si mysleli, že se naučí hello a sorry a budou před všemi cizími jazyky za vodou. Angličtina nás pěkně zaplevelila, dokonce i větým přízvukem, ale jihoněmecká roztomilost v ní není. Řeknete fujtajfl (pfui Teufel) nebo šmarjá (Jesusmaria) a zanadávali jste si. A co teprve himlhergotkrucifix. Různé variace na devil, hell, fuck a damn nás neodreagují. A k tomu všude samý outlet, shop, studio a fast food. Kšeft (Geschäft – obchod), kvelb (Gewölbe – prodejna v podloubí s klenbou) a frizér (Friseur – kadeřník) se dali počestit, ale co naděláte z fast foodu? Jedině tak mekáč.

Laskavý čtenář si teď řekne, že svět je vzhůru nohama, a Čermák nemá jinou starost než vzpomínky na zašlou slávu mocnářství. Pravda je, že současná světová populace je pěkně ujetá a že ta ujetost dosahuje asi 1 % bez ohledu na rasovou, etnickou či náboženskou příslušnost. Mezi milionem Syřanů je prostě 10 tisíc ujetých, mezi 10 miliony Čechů 100 tisíc ujetých. Budoucí ujetost předem nikdo nepozná. Procento ujetosti stoupá v některých profesích. Např. politiků může být ujetých až 50 %. Ty je třeba hlídat a nedávat jim do rukou zbraně. Pod záminkou, že jsme teroristi, by nás preventivně postříleli všechny. Co si tedy máme počít?

Z Hračina nedělat knajpu, nemachrovat, netrotlovat, do ničeho nefušovat. Lumpy, lauzry, póvl, flinty, kvéry a vůbec klumpy raus! Miň kvoče, šprochů a pajnlich špásů. Štamprle a presbuřt jó, ábr nicht cufil, aby nás netrefil šlak. Šámstr Ovčáček netropit lautr šlamperaj, nebýt takový šús a začít si to u nás piglovat.

Aha, nevíte, co se šámstrem. Je to gehorsamster Diener, nejposlušnější služebník. Celý on.

Tak adié! Německy umíte dobře.

Srpen 2016

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát nepodá za klienty k výzvě soudu vyjádření, ani pak odvolání do rozsudku pro uznání, klienty neinformuje, s důsledkem zahájení exekuce proti klientům.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 2. 6. 2015, sp. zn. K 25/2013

Kárně obviněný JUDr. J. Š., advokát, **se dopustil kárného provinění**

tím, že

poté, co mu jako právnímu zástupci žalovaných v řízení, vedeném u okresního soudu proti žalobci o zaplacení 177 750 Kč s přísl. bylo dne 31. 10. 2011 doručeno usnesení okresního soudu ze dne 29. 9. 2011, kterým byli žalovaní vyzváni, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení tohoto usnesení vyjádřili ve věci samé k žalobě, o této výzvě klienty neinformoval a sám vyjádření v jejich zastoupení ve stanovené lhůtě nepodal, v důsledku čehož okresní soud rozsudkem pro uznání ze dne 27. 2. 2012, doručeným kárně obviněnému dne 10. 4. 2012, uložil klientům povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku 177 750 Kč s přísl. a na nákladech řízení částku 49 304 Kč a poté, co mu byl tento rozsudek doručen, své klienty o doručení rozsudku a možnosti podat proti němu odvolání neinformoval a sám odvolání nepodal, v důsledku čehož rozsudek nabyl právní moci dne 26. 4. 2012, o čemž své klienty taktéž neinformoval, a ti tak nesplnili soudem uložené povinnosti, jejichž splnění se poté oprávněný domáhal v exekučním řízení,

tedy

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě a důsledně nevyužíval všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedoržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
  - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,

čímž

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 55 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta a náhrada nákladů řízení jsou splatné ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Kárný senát podanou kárnou žalobu projednával a o ní rozhodoval opakovaně, když předcházející rozhodnutí ve věci ze dne 11. 4. 2014 bylo odvolacím kárným senátem odvolací kárné komise ČAK zrušeno a věc byla kárnému senátu vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

Odvolací kárný senát ve svém rozhodnutí ze dne 13. 11. 2014 potvrdil správnost skutkových zjištění a právního posouzení věci tak, jak je v předchozím zrušeném rozhodnutí kárný senát učinil, avšak neztotožnil se s názorem kárného senátu v otázce uloženého kárného opatření. Kárné opatření považoval s ohledem na veškeré okolnosti jako nepřiměřené mírné a v tomto směru se ztotožnil se závěry, učiněnými kárným žalobcem v jeho odvolání, který požadoval, aby kárně obviněnému bylo uloženo přísnější kárné opatření.

Odvolací kárný senát proto ve svém zrušujícím rozhodnutí uložil kárnému senátu, aby otázku kárného opatření, které by mělo být kárně obviněnému uloženo, znovu posoudil.

Kárný senát při úvaze o druhu kárného opatření, které by měl kárně obviněnému uložit za jeho kárné provinění, na jedné straně posuzoval otázku závažnosti porušení právní povinnosti kárně obviněným, na druhé straně pak osobní poměry advokáta existující v době ukládání kárného opatření.

Závažnost porušení právní povinnosti advokátem je určována chráněným zájmem a způsobem jednání, kterým došlo k porušení právní povinnosti advokáta.

Chráněný zájem je dán významem povinností advokáta při jeho výkonu advokátní praxe a je spatřován v tom, že advokát při poskytování právní služby musí postupovat důsledně a svědomitě a činit veškeré potřebné a nezbytné úkony směřující k prosazení oprávněných práv klienta.

V daném konkrétním případě kárně obviněný bez jakéhokoliv důvodu neprovedl úkony, které měl povinnost učinit, a to ve lhůtě stanovené soudem předložit soudu vyjádření klienta, v důsledku čehož nebylo zabráněno vydání rozsudku pro uznání, a dále v zákonné lhůtě do rozsudku podat odvolání, na základě čehož by došlo k přezkoumání rozsudku odvolacím soudem. V návaznosti na to pak tím, že klienta neinformoval o pravomocném rozhodnutí ve věci, jímž byla klientům stanovena povinnost plnit, zapříčinil exekuční vymáhání pohledávky proti klientům.

V této souvislosti pak kárný senát bral v úvahu i tu skutečnost, že kárně obviněný byl v minulosti vícekrát kárně postižen a tato postižení nevedla k nápravě.

Kárný senát proto, na základě významu chráněného zájmu a způsobu jednání kárně obviněného, považuje míru zavinění kárně obviněného při porušení povinnosti advokáta za velmi vysokou, která odůvodňuje uložení přísného kárného opatření.

Na druhé straně však kárný senát musí též zjišťovat a zohledňovat osobní poměry kárně obviněného v době, kdy kár-

né opatření ukládá, a sledovat cíl, ke kterému uložení kárného opatření směřuje.

Smyslem uložení kárného opatření advokátům, kteří porušují své povinnosti při výkonu advokátní praxe, je zejména posílení kárně obviněných za jejich protiprávní jednání.

Cílem takového postihu je zejména výchova advokátů směřující k tomu, aby si uvědomili, že jejich prvořadou povinností při výkonu advokátní praxe je pečlivý a odpovědný přístup k plnění úkolů, které advokátovi při zastupování klienta vznikají, a vyvarovali se porušování svých povinností, a dále poskytnutí určité morální satisfakce klientům, kteří byli jednáním advokáta při vyřizování jejich věci poškozeni.

Druh kárného opatření proto na jedné straně by měl advokáta, který porušil své povinnosti, citelně postihnout, avšak na druhé straně by v odůvodněných případech neměl způsobit sociální kolaps advokáta.

Kárný senát jednání kárně obviněného, na základě uvede-
ných hledisek, posuzuje jako vysoce závažné porušení povinností advokáta.

Naproti tomu kárný senát vzal v úvahu osobní poměry kárně obviněného. Kárně obviněný advokátní praxi vykonává jako samostatný advokát bez spolupracovníků a zaměstnanců, kdy veškerou právní a administrativní agendu vyřizuje sám. Kárně obviněný své majetkové poměry posuzuje jako běžné a vzhledem k tomu, že má nízký příjem, ze kterého nemůže uspokojit v plné míře své životní potřeby, je hmotně podporován rodinou. Nevlastní žádný hodnotný majetek. Kárně obviněný dále uvedl, že je dlouhodobě vážně nemocen, což jej limituje při výkonu advokátní praxe.

Při úvaze o druhu kárného opatření, které by měl kárný senát kárnému obviněnému uložit za jeho kárné provinění, kárný senát zvážil na jedné straně závažnost porušení povinností advokáta, na druhé straně pak jeho osobní poměry a okolnosti, za kterých k porušení jeho právní povinnosti došlo, a jako přiměřené kárné opatření, vyjadřující míru porušení povinností kárně obviněným, uložil kárně obviněnému pokutu ve výši 55 000 Kč.

Protože kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, zavázal jej současně podle § 33a odst. 2 zák. o advokacii k náhradě nákladů kárného řízení ve výši 3 000 Kč, tedy jednorázovou částku ve výši stanovené stanovským předpisem, usnesením představenstva České advokátní komory z 12. 10. 1999, uveřejněným pod číslem 2/1999 v částce 3 Věstníku České advokátní komory.

Proti tomuto kárnému rozhodnutí podal kárně obviněný **odvolání**, o kterém odvolací kárný senát odvolací kárné komise České advokátní komory, rozhodl dne 4. 12. 2015 takto:

Odvolání kárně obviněného ze dne 29. 6. 2015 proti kárnému rozhodnutí kárného senátu České advokátní komory ze dne 2. 6. 2015, sp. zn. K 25/2013, se podle § 32 písm. c) vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. 244/96 Sb., v platném znění (advokátní kárný řád), **zamítá a uvedené kárné rozhodnutí se potvrzuje.**

Z odůvodnění:

Kárně obviněný ve svém včas podaném odvolání uvádí, že se v dané věci řídil pokyny svých klientů, kteří si nepřáli, aby v předmětné věci prováděl jakékoliv úkony, a jednostranně

ukončili jeho právní zastupování. Nemohl je upomínat ani jim zasílat písemnosti v trestním řízení, protože neměli zájem se s ním kontaktovat a jejich nová adresa mu nebyla známa. Uvádí, že již v rámci trestního řízení, kde stěžovatele zastupoval, dosáhl zprošťujícího rozsudku, nesouhlasí s hodnocením výpovědi A. B. jako nevěrohodné s tím, že A. B. se tímto hodnocením své výpovědi cítil velmi dotčen. Kárně obviněný uvádí dále, že ve věci stěžovatelů neuvědomil příslušný soud o skončení zastupování, neboť mělo dojít ke zpětvzetí žaloby. O doručení rozsudku ze dne 27. 2. 2012 své klienty informoval a rozsudek jim předal, přičemž klienti – stěžovatelé nechtěli podávat odvolání.

Ve svém odvolání navrhuje, aby odvolací senát kárné rozhodnutí zrušil.

Odvolací kárný senát přezkoumal napadené rozhodnutí s ohledem na obsah podaných odvolání, jakož i na správnost řízení, jež tomuto rozhodnutí předcházelo, přičemž přihlížel i k vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, pokud mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to vše v souladu s § 28 citované vyhlášky, a neshledal odvolání kárně obviněného důvodným.

Z obsahu kárného spisu bylo zjištěno, že kárně obviněný byl již rozhodnutím kárného senátu ze dne 11. 4. 2014, sp. zn. K 25/2013, uznán vinným kárným proviněním popsáním v nyní napadeném rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí podal pak odvolání kárně obviněný i kárný žalobce a toto rozhodnutí bylo rozhodnutím odvolacího kárného senátu ze dne 13. 11. 2014 zrušeno a věc byla vrácena kárnému senátu k dalšímu řízení a rozhodnutí s tím, že odvolací kárný senát měl za to, že kárně obviněný se kárného obvinění dopustil, avšak kárný senát pochybil při úvaze o uložení kárném opatření.

Kárný senát poté věc znovu projednal a rozhodl při jednání dne 2. 6. 2015. Při tomto jednání kárný senát opět zkoumal osobní, majetkové a výdělkové poměry kárně obviněného a rovněž se zabýval otázkou, zda se proti kárně obviněnému vede kárné nebo trestní řízení.

Po takto doplněném dokazování pak kárný senát vydal napadené rozhodnutí.

Odvolací kárný senát nemá důvod nic měnit na závěrech napadeného rozhodnutí, neboť bylo prokázáno, že se skutek stal tak, jak je popsán v napadeném kárném rozhodnutí. V této souvislosti opět odkazuje odvolací kárný senát zejména na obsah stížnosti stěžovatelů ze dne 26. 9. 2012, jakož i na obsah plné moci ze dne 31. 8. 2011 a podaný odpor ze dne 2. 9. 2011 kárně obviněným. Odvolací kárný senát odkazuje konečně i na výpověď samotného kárně obviněného při jednání kárného senátu dne 17. 1. 2014, kdy sám uvedl, že ve věci nečinil po podání odporu proti platebnímu rozkazu žádné úkony, ani tuto skutečnost neoznámil procesnímu soudu, tedy neinformoval procesní soud o tom, že mělo dojít k ukončení právního zastoupení jeho klientů, což opět potvrdil v podaném odvolání. Kárně obviněný při jednání připustil, že v době celé události byl vážně nemocen a v plné míře nedomyslel své povinnosti, zejména ohledně oznámení soudu o skončení právního zastoupení. Je zřejmé, že zcela zásadní povinností kárně obviněného v případě, že skutečně skončilo jeho právní zastoupení, bylo informovat o tomto soudu a učinit vše nezbytné k tomu, aby klienti neutrpěli újmu v souvislosti

s ukončením právního zastoupení. Takovýmto způsobem se kárně obviněný nechoval, a dopustil se proto skutku popsaného ve výroku napadeného rozhodnutí. Tento skutek kárný senát rovněž správně právně kvalifikoval.

Na shora popsaném skutkovém ději nemění nic ani výpověď svědka C. D., který při svém výslechu uvedl, že vyrozuměl, že stěžovatelé se do rozsudku odvolávat nechtěli, ani výpověď svědka A. B., který ve své výpovědi uvedl, že stěžovatelé měli sdělit kárně obviněnému, aby v jejich civilní věci již žádné právní kroky nepodnikal.

Z takovýchto sdělení, navíc zcela neurčitých, nelze dojít k jednoznačnému závěru o výpovědi plné moci a ukončení právního zastoupení. A už vůbec nelze dojít k závěru o tom, že by zde neexistovala povinnost advokáta oznámit ukončení zastoupení procesnímu soudu a učinit vše nezbytné ve prospěch klienta k ochraně jeho práv a zamezení vzniku poškození klienta.

Z těchto důvodů má tedy odvolací kárný senát za to, že kárně obviněný se kárného provinění dopustil tak, jak je popsáno ve výroku napadeného rozhodnutí, a kárný senát skutek i správně právně posoudil.

Kárný senát při úvaze o uložení kárného opatření nyní správně zhodnotil poměry kárně obviněného, jakož i jeho postoj ke kárnému provinění, kdy kárně obviněný výslovně uvedl, že ho celá věc velmi mrzí. Za tohoto stavu odvolací kárný senát došel k závěru, že uložení kárného opatření je přiměřené.

Z výše uvedených důvodů tedy odvolací kárný senát odvolání kárně obviněného zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil v celém rozsahu.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Jubilejní 10. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP

DNE 3. 6. 2016 SE NA GOLFOVÉM HŘIŠTI GOLF KLUB ČERTOVO BŘEMENO USKUTEČNIL 10. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ ADVO-CUP POŘÁDANÝ ZÁPADOČESKÝM REGIONEM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

Tento rok si hráči odpočinuli od tropických podmínek, které provázely předchozí ročníky, ale museli se pro změnu vypořádat s vydatným deštěm. I přes nepřízeň počasí si přijelo zahrát téměř čtyřicet golfistů.

Hráči byli rozděleni do tří kategorií, v nichž se stejně jako v minulých ročnících soutěžilo na stablefordové body. V první kategorii HCP 0-20 se na třetím místě umístil **Aleš Eppinger**, druhé místo patřilo **Radimu Lisenkovi** a vítězem se stal **Martin Vlk**. Ve druhé kategorii HCP 20,1-30 patřilo třetí místo **Filipu Šourkovi**, druhý skončil **Jiří Matzner** a na nejvyšším stupínku stanul **Vilém Hodek**. V poslední kategorii HCP 30,1-54 skončila třetí **Zdeňka Michaličková**, druhý byl **Marek Sochor** a vítězkou se s úctyhodnými 55 stablefordovými body stala **Hana Tryznová**.

Vložené soutěže longest drive a nearest to pin byly rozděleny zvlášť pro ženy a muže. Longest drive o nejdelší odpal na jamce č. 13 se podařil již poněkolkáté ukořistit **Aleši Eppingerovi**, mezi ženami předvedla nejdelší ránu **Hana Tryznová**. Ve druhé vložené soutěži nearest to pin, která proběhla na 9. jamce, se nejvíce zadařilo **Marku Sochorovi** a **Haně Tryznové**, která se tak stala nejúspěšnější účastnicí celého turnaje a domů si odvezla tři trofeje.

Všichni umístění si odnesli poháry a drobné dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry.

Na tomto místě organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, regionální zástupkyni ČAK JUDr. Julii Šindelářové za podporu a pomoc při organizaci a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

Závěrem je vzhledem k širokým pozitivním ohlasům možno konstatovat, že tradice turnaje ADVO-CUP bude pokračovat i v roce 2017. Podrobnosti o konání se všichni dozvědí prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

✿ Organizátoři JUDr. KRISTÝNA SPURNÁ a JUDr. RADEK SPURNÝ

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE DNE 4. SRPNA 2016 SEŠLO NA SVÉ 30. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK, V KAŇKOVĚ PALÁCI V PRAZE.

Vedoucí odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK JUDr. Johan Justoň informoval zveřejně o závěrech pracovní skupiny sekce pro trestní právo ČAK ve věci možného zřízení tzv. režimové místnosti a možnosti zajišťovat tak advokátům v prostorách ČAK studium spisu s utajovanými skutečnostmi. Výsledný závěr je takový, že realizace záměru je za stávající právní úpravy velmi problematická, v podstatě vyloučená a bez rozsáhlejších změn právních předpisů nelze uskutečnit. Předpokládá se, že by tato problematika měla být upravena novým trestním řádem, nicméně jeho vydání je zatím v blízké budoucnosti nepravděpodobné. Základní dva okruhy problémů jsou v tom, že ČAK je osobou odlišnou od osob, které by se měly s utajovanou skutečností seznámit, a ČAK nespĺňuje předpoklady (technické a právní) pro disponování zejména s důvěrnými informacemi. Představenstvo ČAK po diskusi tedy rozhodlo, že tuto problematiku bude nadále sledovat.

Představenstvo ČAK se opakovaně zabývalo sporem AK Peterka & Partners a Chorvatské advokátní komory ve věci způsobu působení této AK v Chorvatsku. Uložilo předsedovi ČAK zorganizovat a zúčastnit se schůzky v CCBE za účelem urovnání stávajícího problému.

Představenstvo ČAK schválilo návrh rámcového programu seminářů pro advokátní koncipienty v roce 2017 a návrh plánu vstupních školení pro advokátní koncipienty v roce 2017 a vzalo na vědomí termíny zkoušek z mediace ve druhém pololetí roku 2016.

Představenstvo ČAK uložilo předsedovi a tajemníkovi ČAK projednat možnosti a podmínky připojištění advokáta určeného k poskytnutí bezplatné právní služby s makléřem ČAK (WI-ASS) a s pojišťovnou Generali v rámci pojistné smlouvy ČAK s pojišťovnou.

Tajemník ČAK JUDr. Ladislav Krym seznámil členy představenstva s problematikou pojištění v mimosoudních řízeních a v mediačním řízení. Představenstvo mu uložilo zpracovat materiál – metodiku pro případy uznání nároku klienta v těchto mimosoudních řízeních.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil představenstvo s podnětem zástupce regionálních představitelů severních Čech z jednání u předsedy Krajského soudu v Ústí nad Labem. Jde o záměr vzájemných výměnných stáží justičních čekatelů a advokátních koncipientů na soudech a v advokátních kancelářích. Představenstvo ČAK po diskusi souhlasilo se zahájením pilotního projektu např. v rozsahu 3-5 uchazečů. Pověřilo předsedu ČAK, aby v případě potřeby uzavřel rámcovou smlouvu s KS Ústí nad Labem, a to ve spolupráci s regionálním zástupcem, a po skončení tohoto projektu informoval představenstvo o jeho výsledcích s ohledem na možnost rozšíření projektu do dalších regionů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň stručně informoval o legislativním postupu novely zákona o advokacii. Vláda ČR k novele předložené skupinou poslanců (ve spolupráci s ČAK) zaujala kladné stanovisko.

Podrobný zápis z 30. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✿ icha

Odešli do nebeské síně

V květnu, červnu a červenci 2016 navždy opustili svoji praxi i své blízké čtyři advokáti a jedna advokátka:

JUDr. František Jaroš, advokát v Praze 9	* 4. 6. 1944	† 6. 5. 2016
Mgr. Jaromír Novotný, advokát v Kladně	* 11. 4. 1962	† 13. 5. 2016
JUDr. Petr Jón, advokát v Praze 4	* 1. 4. 1953	† 27. 5. 2016
JUDr. Vladimír Formánek, advokát v Ústí nad Labem	* 21. 11. 1953	† 14. 6. 2016
JUDr. Ludmila Háječková, advokátka v Českých Budějovicích	* 26. 1. 1928	† 16. 7. 2016

Čest jejich památce!

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují

ODBOR MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ ČAK VÁM OPĚT PO ROCE PŘINÁŠÍ PRAVIDELNOU RUBRIKU, VĚNOVANOU AKTUÁLNÍM INFORMACÍM Z JEDNOTLIVÝCH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ, VE KTERÝCH MÁ ČAK SVÉ ZÁSTUPCE. ČAK JE JIŽ ŘADU LET AKTIVNÍ V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH PROSTŘEDNICTVÍM SVÝCH ZÁSTUPCŮ, KTEŘÍ JSOU ČLENY VÝBORŮ, ÚČASTNÍ SE PLENÁRNÍCH ZASEDÁNÍ, VÝROČNÍCH KONFERENCÍ A DALŠÍCH ODBORNÝCH JEDNÁNÍ ČI SEMINÁŘŮ.

ZÁSTUPCI ČAK V TĚCHTO ORGANIZACÍCH ZASTÁVAJÍ RŮZNÉ FUNKCE, JEŽ POTVRZUJÍ PRESTIŽ, KTEROU SI ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA ZA LÉTA SVÝCH AKTIVIT V ZAHRANIČÍ VYDOBYLA. NA NÁSLEDUJÍCÍCH STRÁNKÁCH VÁM TAK NABÍZÍME SOUBOR ZPRÁV O ČINNOSTI PŘÍSLUŠNÝCH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ ZA UPLYNULÝ ROK.

CCBE (Council of European Bars and Law Societies)

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
vedoucí české delegace při CCBE

Podrobná zpráva o dění v CCBE byla naposledy publikována v Bulletinu advokacie č. 9/2015 a rekapitulovala události přelomu let 2014-2015. Stalo se tak již tradicí, že informace o Radě evropských advokátních komor jsou přinášeny spíše podle časových hranic školního roku než roku kalendářního.

Okolnost, že o CCBE je v Bulletinu advokacie souborná informace podávána jedenkrát ročně, zdaleka neznamená, že by čeští advokáti neměli zajištěn přístup k informacím. Na webových stránkách ČAK se ustálilo pravidelné vydávání české verze elektronického měsíčníku Newsletter (dostupný z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=12127>),

dalším informačním zdrojem je pak rovněž elektronický Newsletter Sekce pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy ČAK (dostupný z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=239>). Volně dostupné jsou též důležité dokumenty a publikace včetně např. Výročních zpráv o činnosti CCBE za jednotlivé kalendářní roky počínaje rokem 2013 (dostupné z: http://www.ccbe.eu/index.php?pageNum_Liste_tri=0&totalRows_Liste_tri=21&id=31&L=0)

Prezidentkou CCBE byla v roce 2015 polská advokátka Maria Ślęzak, kterou měli čeští advokáti možnost poznat u příležitosti oslav 25. výročí obnovené nezávislosti české advokacie. V roce 2016 je prezidentem CCBE francouzský advokát Michel Benichou, který se rovněž jako host účastnil těchto oslav. O tom, že česká delegace má v CCBE prestižní postavení, však nesvědčí pouze zájem vrcholných představitelů CCBE o dění v české advokacii. Místopředseda ČAK Antonín Mokrý se stal pro rok 2016 druhým místopředsedou CCBE, třetím místopředsedou byl zvolen portugalský advokát José de Freitas.

Po britském referendu o opuštění Evropské unie vyjádřil prezident CCBE Michel Benichou postoj Rady evropských advokátních komor následovně:

„Pro nás v CCBE se tímto rozhodnutím

nic nemění. Britští advokáti zůstanou nehlédě na výsledky hlasování našimi kolegy. Soudržnost je profesní a osobní přátelství, které nemůže být narušeno. Vždy najdeme adekvátní řešení, aby naši britští kolegové měli v rámci CCBE své zasloužené místo.“

Česká delegace vedená Stanislavem Balíkem byla rozšířena o dalšího člena, advokáta Jiřího Nováka ml. Delegace je tak nyní pětičlenná (dalšími členy jsou Martin Vychopeň, Petr Čáp a Eva Indruchová). Česká advokacie má zastoupení i v řadě výborů CCBE, Stanislav Balík je od ledna 2015 místopředsedou Výboru PECO, v dalších výborech jsou kromě členů české delegace činní vesměs členové sekce pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy ČAK Miroslav Krutina, Martin Abraham, Martina Doležalová a Lenka Vojířová (podrobnosti dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=6381>).

V období od června 2015 proběhla dvě plenární zasedání CCBE. Zasedání, jež mělo být původně konáno 27. až 28. 11. 2015 v Monsu, bylo zrušeno s ohledem na výjimečný stav vyhlášený v Belgii po teroristických útocích v Bruselu. Mimořádné plenární zasedání tak bylo uskutečněno v rámci zasedání stálého výboru ve Vídni dne 4. 2. 2016, další řádné plenární zasedání bylo konáno 25. 5. 2016 v Lyonu. Zasedání

stálého výboru se pak konala 11. 9. 2015 a 23. 9. 2015 v Bruselu, 4. 2. 2016 u příležitosti Prezidentské konference ve Vídni, 18. 3. 2016 a 23. 6. 2016 v Bruselu.

Zatímco v předchozím období byla nejsledovanějším tématem situace v oblasti tzv. masového sledování utajovaných skutečností, v současné době se hlavním tématem stala imigrační problematika. Společnou iniciativou CCBE a Německého spolku advokátů (Deutscher Anwaltsverein) vznikl projekt „**Evropští advokáti na Lesbu**“, který je společnou iniciativou DAV (Německý advokátní spolek) a CCBE, jehož cílem je zajistit prostřednictvím evropských advokátních komor a z jejich finančních prostředků právní pomoc v tzv. „hotspotech“ v Řecku, kde jsou zajišťováni imigranti. Do tohoto projektu se zapojila i Česká advokátní komora, jež přispěla částkou 5 000 eur.

V oblasti sledování **utajovaných skutečností** činila CCBE mj. následující kroky.

CCBE vystupovala jako vedlejší účastník ve sporu advokátní kanceláře Prakken d'Oliveira proti Nizozemskému království. Dne 27. 10. 2015 potvrdil odvolací soud rozhodnutí okresního soudu v Haagu, který přikázal nizozemskému státu zastavit veškeré sledování komunikací advokátů, dokud nezajistí nezávislý dohled.

Na plenárním zasedání v Lyonu bylo přijato doporučení CCBE k ochraně důvěrnosti komunikace mezi advokáty a klienty, na jehož přípravě se česká delegace aktivně podílela, ve snaze co nejvíce ochránit povinnost mlčenlivosti (*CCBE Recommendations on the protection of client confidentiality within the context of surveillance activities*), a v němž je citován i náleze Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 24/10.

Den před plenárním zasedáním v Lyonu delegace CCBE, v čele s prezidentem CCBE Michele Benichouem, navštívila prostory INTERPOLU a diskutovala na setkání se zaměstnanci Generálního sekretariátu INTERPOLU, včetně inspektora ochrany údajů a ředitele pro právní záležitosti, mj. o doporučení CCBE o sledování a dozoru.

Již podruhé uspořádala CCBE **Evropský den advokátů**, který se konal 10. 12. 2015. K této příležitosti byla vydána publikace European Lawyers Day, na jejímž textu, věnovaném tématu svobody projevu se publikačně podílela i česká delegace (česká verze dostupná z: [\[www.cak.cz/assets/prirucka-k-evropske-mu-dni-advokatu.pdf\]\(http://www.cak.cz/assets/prirucka-k-evropske-mu-dni-advokatu.pdf\)\). Česká advokátní komora pak k této příležitosti konala na dané téma v brněnské pobožce odborné kolokvium Svoboda projevu a zákonná mlčenlivost advokáta \(srov. I. Schejbalová: Evropský den advokátů 2015 v ČR a dalších evropských zemích, Bulletin advokacie č. 1-2/2016, str. 22-23\). Pro Evropský den advokátů 2016 je navrženo téma *Přístup ke spravedlnosti*. I v tomto období pokračují práce pracovní skupiny **Směrem k modelovému etickému kodexu advokáta**. Postupně byly zpracovány návrhy jednotlivých ustanovení např. o povinnosti mlčenlivosti a střetu zájmů. Jednotlivé části jsou komentovány národními delegacemi a bude o nich jednáno na zářijovém zasedání stálého výboru. Předpokládá se, že návrh textu modelového etického kodexu advokáta bude dokončen tak, aby mohl být projednán na plenárním zasedání 2. 12. 2016 v Bruselu.](http://</p>
</div>
<div data-bbox=)

Výsledkem spolupráce CCBE s **Nadací evropských advokátů** na projektu TRAINAC se stala zpráva, analyzující implementaci směrnice 2010/64 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, směrnice 2012/13 o právu na informace v trestním řízení a směrnice 2013/48 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody (dostupná z: <http://europeanlawyersfoundation.eu/wp-content/uploads/2015/04/TRAINAC-study.pdf>).

Na plenárním zasedání v Lyonu dále byla schválena příručka pro advokátní komory o volném pohybu advokátů v Evropské unii, jež bude publikována v druhé polovině roku 2016.

Cenu za lidská práva 2015 udělila CCBE advokátovi z Ázerbájdžánu Intigamu Alijevovi, mj. nositeli ceny Andreje Sacharova, odsouzenému k sedmi rokům a šesti měsícům vězení za údajný trestný čin daňových úniků a nezákonné obchodní činnosti, a dále čínské advokátní kanceláři Fengrui jako projev solidarity s 250 zatčenými advokáty, obviněnými z podvracení státní moci. CCBE sledovala osudy zavražděných či persekvovaných advokátů v Turecku, na Ukrajině

a v dalších zemích a snažila se poskytnout jim pomoc a podporu. Dne 28. 3. 2016 byl pak Intigam Alijev z vězení propuštěn.

Z připravovaných akcí pořádaných CCBE je možno kromě plánovaných zasedání stálého výboru a plenárního zasedání demonstrativně zmínit konferenci *Inovace a budoucnost advokátské profese*, která se bude konat 21. 10. 2016 v Paříži, či seminář PECO, který je plánován na 30. 9. 2016 v Tiraně, jehož tématy budou *Komparativní analýza advokátních komor ve vybraných členských státech EU a Srbsku - zpráva od Světové banky, Základní hodnoty právní profese a mechanismus jejich vynutitelnosti a Organizace primárního a celoživotního vzdělávání a použití nových výukových metod*.

Lze uzavřít, že předložená zpráva si neklade a ani nemůže klást za cíl pojednat o všech aktivitách CCBE. Je potěšující, že česká advokacie je v CCBE respektována jak díky úspěšnému působení Antonína Mokrého ve funkci druhého místopředsedy CCBE, tak díky práci celé české delegace a zejména kvalitním materiálům, připravovaným mezinárodním odborem ČAK a stálým zastoupením ČAK v Bruselu. Publikaci Newsletter na webových stránkách ČAK je zajištěna pravidelná informovanost českých advokátů o dění v CCBE, o činnosti CCBE jsou podávány zprávy představenstvu ČAK, praktická spolupráce ČAK s CCBE probíhá na každodenní bázi.

IBA (International Bar Association)

JUDr. Dagmar Dubecká,
národní zástupkyně v IBA

V rámci pravidelné informace o zapojení České advokátní komory v IBA jsem se tentokrát zaměřila na nadcházející **výroční konferenci, která se uskuteční ve dnech**

18. až 23. 9. 2016 ve Washingtonu. V jejím průběhu bude Rada IBA (IBA Council), nejvyšší orgán IBA, v němž jsem stálým zástupcem ČAK, volit představitele IBA na další dva roky a během konference vystoupí zajímavé osobnosti.

Dle stanov IBA jsou její čelní představitelé, zejména generální sekretář, viceprezident, prezident a funkcionáři obou divízi, voleni na dva roky Radou IBA, která se schází vždy dvakrát za rok. Kandidáti nominovaní na uvedené funkce nejprve absolvují náročný pohovor před nominační komisí, která následně doporučí na každou ze zmíněných funkcí jednoho kandidáta. Letos přitom nečekal nominační komisi lehký úkol, neboť na funkci generálního sekretáře byli nominováni hned tři zájemci a na funkci viceprezidenta dva zájemci. Jen stávající kandidát na prezidenta nemá protikandidáta, je jím bývalý předseda ČAK a můj kolega, JUDr. Martin Šolc. Nominační komise nakonec navrhla jako kandidáta na funkci generálního sekretáře paní Sylvii Khatcherianovou (USA) a jako kandidáta na funkci viceprezidenta pana Horacia Bernandes-Netoa (Brazílie). I přes rozhodnutí nominační komise se o funkci generálního sekretáře rozhodl formou renominace i nadále ucházet pan Jim Klotz; druhý kandidát na viceprezidenta, pan Peter Maynard, se po vyhlášení doporučení nominační komise kandidatury vzdal. **Skutečnost, že za prezidentu IBA bude zvolen Martin Šolc, je podle mého názoru velkým vyznamenáním i pro českou advokacii. Bude to poprvé v historii IBA, kdy se jejím prezidentem stane advokát ze střední a východní Evropy.**

Rady IBA se mohou, mimo funkcionářů IBA, zúčastnit pouze představitelé profesních komor, tedy nikoli všichni delegáti výroční konference. Ti ale budou mít letos v rámci konference tak široký výběr různých seminářů, workshopů a dalších akcí, že bude velice těžké rozhodnout se, kterou z nich navštívit. V rámci zahájení konference vystoupí ředitelka Mezinárodního měnového fondu paní Christine Lagarde. Delegáti se budou moci zúčastnit setkání s takovými osobnostmi, jakou jsou americká ministryně spravedlnosti Loretta Lynch (*Attorney General of the United States*), ministr vnitřní bezpečnosti Jeh Johnson (*United States Secretary of Homeland Security*), bývalý ministr zahraničních vě-

cí gen. Colin L Powell (*United States Secretary of State 2001-2005*), předsedkyně komise cenných papírů Mary Jo White (*Chair of the United States Securities and Exchange Commission*), bývalý ředitel FBI Robert S. Mueller III. (*Director, Federal Bureau of Investigation - 2001-2003*), soudce Nejvyššího soudu Anthony M. Kennedy (*Justice of the Supreme Court of the United States*), a další významné osobnosti. Detailnější informace o konferenci můžete získat na oficiálních webových stránkách IBA (www.ibanet.org).

A pokud nemůžete navštívit Washington, ale přemýšlíte o svém členství a o tom, zda má smysl, pak zkuste navštívit některou z odborných konferencí IBA pořádaných ve 2. pololetí t. r. v Evropě. Přehled těchto konferencí lze najít opět na výše uvedených webových stránkách IBA – pouze namátkou uvádím např. konferenci zaměřenou na ochranu hospodářské soutěže, jež se uskuteční v říjnu v Itálii, konferenci zaměřenou na daňové novinky plánovanou na listopad v Amsterdamu nebo „litigační“ konferenci zaměřenou na mezinárodní soukromé právo, jejíž konání se předpokládá rovněž v listopadu, a to v Milánu. Jsem přesvědčena, že rozhodnete-li se některou z konferencí navštívit, získáte nejen spoustu zajímavých informací o posledním vývoji té které právní oblasti, ale i spoustu užitečných kontaktů. Pokud byste měli zájem o bližší informace k IBA, jsem vám samozřejmě k dispozici.

ECBA (European Criminal Bar Association)

Mgr. Miroslav Krutina,
člen poradní rady ECBA

Evropská trestní advokátní komora (The European Criminal Bar Association, ECBA)¹ sdružuje advokáty zabývající

se obhajobou v trestním řízení z více než 35 evropských států. Hájí jejich zájmy na půdě orgánů EU v průběhu legislativního procesu, je zapojena do řady projektů, 2x ročně pořádá konference o aktuálních trestněprávních otázkách a je i užitečným zdrojem kontaktů pro spolupráci na kauzách s přesahem do jiného evropského státu.

V červnu letošního roku se členové ECBA, kteří se ve své praxi zaměřují na obhajobu v kauzách hospodářské kriminality a poskytování právních služeb v oblasti compliance, rozhodli pro evropskou specializaci ve svém oboru. Založili vůbec první **podsekcí ECBA** pod zkratkou EFCL, za níž se skrývá název **EUROPEAN FRAUD AND COMPLIANCE LAWYERS**. Pojem compliance lze chápat jako *způsob jednání v souladu s pravidly*.

Důvodem pro tuto specializaci jsou obchodní transakce zasahující často vícero jurisdikci i stále intenzivnější spolupráce státních orgánů na poli podvodů, korupce, praní špinavých peněz a daňových úniků, které kladou zvýšené nároky také na potřebu spolupráce mezi advokáty.

Záměrem EFCL je být hlavní platformou, kde se budou evropští advokáti věnující se této agendě setkávat, sdílet poznatky o všech aspektech dotčených případů s cizím prvkem i aktuálních tématů v oboru, školit se a rozvíjet vzájemné kontakty pro přeshraniční spolupráci.

Za tímto účelem EFCL zřídila internetové stránky s aktuálními informacemi (<http://www.efcl.eu/content/>), každoročně uspořádá také jednu konferenci, jejíž pořadatelství se bude střídát mezi Londýnem, Frankfurtem, Paříží a Milánem.

Členství, které je zpoplatněno, je otevřeno individuálním členům (advokátům praktikujícím v oboru, a to jak v rámci trestní obhajoby, tak porad v oblasti compliance) i kolektivním členům (národním komorám).

Zájemci z řad advokátů o členství v EFCL se mohou stát výlučně členy EFCL anebo získat členství v ECBA, jež automaticky zakládá také členství v této její podsekcí.

ECBA pořádá 2x ročně tematické konference (jaro, podzim). Obvykle se místo konání konference určuje v závislosti na politických nebo společenských důvodech. **Pro rok 2017, jarní výroční konferenci, byla vybrána jako cílová destinace Praha.**

¹ Více o aktivitách této organizace na www.ecba.org.

Zcela běžnou praxí je pořádání konference v úzké spolupráci s místní národní advokátní komorou. V tomto případě se tedy klíčovým partnerem stane Česká advokátní komora.

UIA (Union Internationale des Avocats)

JUDr. Martina Doležalová, Ph.D.,
národní zástupkyně v UIA

UIA je mezinárodní organizace založená v roce 1927 se sídlem v Paříži. Poslední kongres UIA se konal na přelomu října a listopadu 2015 ve španělské Valencii a letošní kongres se posouvá směrem severovýchodním **do maďarské Budapešti, opět v termínu přelom října a listopadu**. Co nám chystá sdělit a o co nepřijít?

Nosnými tématy kongresu je téma „Compliance“ - *Výzvy a možnosti pro právní profesí* a dále téma *Soukromí a ochrana dat v digitálním světě - na cestě k mezinárodnímu regulačnímu přístupu v oblasti hromadného sledování a profilování*.

Pracovat bude na 56 pracovních komisích (komise jednotlivých právních oborů, některých u nás ne zcela vždy obvyklých, např. Art Law, Food Law, Fashion Law, Media Law) a řešit budou novinky či speciality ve svých oborech. Specialitou těchto kongresů pak bývají setkání předsedů jednotlivých advokátních komor, setkání mladých advokátů (obvykle nováčků, kteří přicházejí z AIJA), fórum španělsky mluvících advokátů, latinskoamerických advokátů, portugalsky mluvících advokátů, arabsky mluvících advokátů a advokátů ze střední a východní Evropy. Speciální pozornosti se dostává též fóru právnických firem a setkání UIA-ABA.

Budapešťský kongres doplňuje obvyklý společenský a turistický program, jmenujme zejména tradiční gala večeri a návštěvu pro Maďary tak typických lázní Széchenyi.

Je nejvyšší čas se přihlásit na kongres, pokud jste se rozhodli se zúčastnit - koná se 28. 10. až 1. 11. 2016.

Pojďme se však také podívat na činnost UIA v mezidobí mezi kongresy.

Jak již bylo několikrát dříve zmíněno, UIA se zaměřuje na **dvě oblasti: oblast lidských práv a oblast ochrany práv advokátů**.

V těchto oblastech jmenujme např. výzvu všem advokátním komorám na podporu tureckých advokátů Ayse Acinikli a Ramazana Demira, kteří jsou v Turecku zadržováni od 6. 4. 2016. Spolu s ostatními sedmi kolegy byli obviněni z porušování antiteroristických zákonů, UIA však uvádí, že jsou trestáni za legitimní výkon své práce a aktivit na ochranu lidských práv. UIA iniciovala masovou akci, kdy vyzývala advokátní komory k zasílání pohlednic do vězení a tureckým autoritám, kdy v turečtině vyjadřovaly podporu zadržovaným advokátům.

Rovněž iniciovala podpis on-line petice určené honduraským advokátům, kde dochází k násilné smrti nejen advokátů, ale i soudců a státních zástupců. Výkon právních profesí je tam považován za vysoce riskantní profesi. Během let 2010-2015 tam násilnou smrtí zemřelo 89 právníků.

UIA se rovněž vyjadřovala k mezinárodním událostem v Nice i v Turecku ohledně pokusu o převrat a následnému uvěznění některých členů právnických profesí (společně prohlášení UIA, FBE a CCBE). Rozebírala rovněž na svých webových stránkách Brexit.

Byla uspořádána řada seminářů (k nejoblíbenějším patří zejména *Efektivní navrhování mezinárodních smluv*).

K mým osobním favoritům patří sledování činnosti **Světového fóra mediálních center**, která se scházejí 1x za 9 měsíců pokaždé v jiném městě - naposledy to byl Lucemburk. Ty, kteří se o svět ADR zajímají, jistě zaujmou pojmy jako mlčenlivost v mediaci, mediace pracovních sporů, efektivita v mediaci, vykonatelnost mediálních dohod, mediace ve stavebnictví a mediace v obchodních sporech včetně rodinných firem. Rovněž seznámení se s novými mediálními technikami - to všechno byla témata letošního dubnového setkání.

Příště se vám zase ohlásím s novinkami z budapešťského kongresu. Těším se, že se s některými z vás na kongresu UIA v Budapešti uvidím!

AIJA (Association Internationale des Jeunes Avocats)

Mgr. DENISA MOLNÁR,
národní zástupkyně AIJA

Mezinárodní asociace mladých právníků (Association Internationale des Jeunes Avocats - AIJA) je jedinou mezinárodní organizací na světě, která sdružuje právníky s věkovým limitem do 45 let, a to již od roku 1962. V současné době čítá její členská základna kolem 4 000 advokátů, firemních právníků a právnických sdružení z bezmála 90 zemí světa.

AIJA se zaměřuje na vytváření platformy pro setkávání mladé generace právníků, snaží se přispívat k jejich profesnímu růstu na mezinárodní úrovni a podporuje vzájemnou solidaritu a zásady právnícké profese. Skrze pořádané odborné semináře a konference se snaží posílit spolupráci a navazování kontaktů mezi právníky budoucími svoji kariéru. Jelikož pozornost asociace míří i na velice mladou generaci, připravila AIJA v letošním roce **soutěž pro studenty právnických fakult**. Studenti měli za úkol napsat esej na libovolné téma týkající se mezinárodního práva. Odměnou vítězi bude bezplatné členství v AIJA až do roku 2019, zveřejnění jeho jména a vítězné eseje na různých komunikačních kanálech a pozvánka k bezplatné účasti na výročním kongresu v Mnichově.

Již v minulých letech AIJA spolupracovala s Evropským sdružením studentů práva ELSA (European Law Students Association). Letos tyto organizace na předchozí spolupráci navázaly v rámci **programu výměnných stáží STEP** (Student Trainee Exchange Programme), který umožňuje poskytovatelům stáže (což mohou být advokátní kanceláře, soudy, veřejné instituce atp.) získat dle zadaných kritérií vysoce kvalifikované stážisty z celé Evropy.

Jednou ze stěžejních oblastí zájmu AIJA je **ochrana lidských práv**. V rámci svých lidsko-právních aktivit AIJA např. upozornila na zatčení a vazbu egyptského právní

ka specializujícího se na lidská práva Maleka Adlyho, který byl klíčovým řečníkem na výročním kongresu AIJA konajícím se v září 2015 v Londýně. Malek Adly byl zatčen v květnu letošního roku po jeho výzvě k účasti na demonstraci proti zneužívání lidských práv ze strany egyptského režimu a proti rozhodnutí egyptského prezidenta vzdát se suverenity nad dvěma ostrovy v Rudém moři ve prospěch Saúdské Arábie. V návaznosti na toto zatčení AIJA vyzvala egyptské úřady k bezpodmínečnému respektování egyptské ústavy a mezinárodních závazků, včetně základních práv jako svoboda projevu a práva svobodně vykonávat právní profesii.

AIJA dále podpořila iniciativu vyjádřenou v Druhé deklaraci CCBE o migraci (CCBE Second Declaration on Migration), ve které CCBE vyzvedla potřebu znovu zdůraznit některé základní principy, jako je ochrana právního státu a základních práv a svobod. V kontextu této deklarace AIJA vybidla své členy, aby přijímali *pro bono* kauzy uprchlíků a šířily informace o deklaraci CCBE mezi dalšími právníky.

Asociace AIJA je zakládajícím členem a členem rady Konsorcia pro mezinárodní právní pomoc (International Legal Assistance Consortium, ILAC). AIJA v rámci spolupráce s ILAC sponzoruje iniciativu na pomoc syrským soudcům, kteří odmítli sloužit režimu, a byli tak nuceni opustit své domovy. Těmto soudcům byla zásluhou AIJA a jejich finančních příspěvků dána možnost získat další vzdělání.

Aktuálním tématem, jímž se AIJA zabývá, je **budoucnost právní profese**. Toto téma je v současnosti předmětem velkého zájmu právnícké veřejnosti a bylo mu věnováno několik mezinárodních konferencí. Prezidentka AIJA Orsolya Görgényi byla pozvána na Innovative Legal Services Forum 2016, které se konalo v Praze. V rámci svého příspěvku doporučila účastníkům, aby „*netrávili drahocenný čas na úkolech, které za ně může lépe vyřešit software*“. Dle jejího názoru není přídáním hodnotou právníka „*produkování dokumentů, což může být nahrazeno umělou inteligencí, nýbrž strategické plánování, řešení problémů a profesionální úsudek*“. V této oblasti se AIJA rozhodla být nápomocna i CCBE, když požádala své členy, aby sdělili svůj pohled na budoucnost právní profese skrze průzkum, jehož výsledky budou zveřejněny během konference Innovation and Future of the Legal Pro-

fession pořádané CCBE v říjnu v Paříži.

AIJA takřka každý měsíc organizuje **odborné semináře či konference**. Jako příklady z letošního roku lze uvést lyžařský seminář na téma Private Equity, dubnový seminář v Budapešti ohledně zajištění plateb v rámci M & A transakcí a půlroční květnovou konferenci v Chicagu, která se zaměřila na, mimo jiné, aktuální témata v mezinárodním pracovním právu. Největší událostí roku u AIJA bývá výroční kongres, jenž se vloni konal v Londýně. Letos byl pro místo jeho konání vybrán Mnichov. O mnichovském kongresu 2016 se dozvíte více v některém z příštích čísel Bulletinu advokacie.

Z nadcházejících akcí je nutno zmínit seminář na téma „Sepisování mezinárodních smluv“, jenž se uskuteční 25. 9. 2016 v Teheránu, a Osmou výroční konferenci o arbitráži v New Yorku ve dnech 6. až 8. 10. 2016. Letošní podzimní půlroční konference se můžete zúčastnit 23. až 26. 11. 2016 ve Veroně.

Blíže informace o činnosti organizace AIJA a o odborných akcích, které pořádá, naleznete na webové stránce www.aija.org, případně kontaktujte přímo Mgr. Denisu Molnár molnar@giese.cz.

FBE (Federation des Barreaux d'Europe)

JUDr. David Štros,
národní zástupce ve FBE

Evropská federace advokátních komor byla založena v Barceloně v květnu 1992. V současné době je členem federace více než 250 národních či regionálních advokátních komor z většiny evropských zemí, když tyto komory sdružují více než 800 000 advokátů a kolegů právníků v obdobném postavení. Evropská federace advokátních komor se schází minimálně dvakrát do roka, když jedno setkání je vždy volební, a tedy více formální, a jedno setkání je studijní, a tedy také maximálně neformální. V čele federace stojí prezident, dva vicepreziden-

ti a jeden generální sekretář. Federace má celou řadu jednotlivých odborných komisí, jež se zabývají vždy konkrétním vybraným tématem či problematikou, která se týká běžného života jak advokátů, jejich problémů, tak i problematikou jednotlivých advokátních komor a zejména jejich vztahu ke státní moci. Výstupem práce těchto komisí jsou obvykle rezoluce nebo doporučení, které jsou přijímány na jednotlivých odborných kongresech. Zvláštností je skutečnost, že **členem se může stát vždy pouze advokátní komora nebo jiná profesní organizace sdružující právníky v jednotlivých zemích, členem se tak nemůže stát jednotlivý advokát či právník v jiném obdobném postavení**. Specifikem evropské federace advokátních komor je také skutečnost, že federace věnuje dlouhodobě značnou pozornost budování a podpoře svobodné a nezávislé advokacie na územích států východní Evropy a severní Afriky.

V roce 2015 a také v roce 2016 se FBE věnovala zejména aktuální problematice právní ochrany a právním otázkám spojeným s problematikou uprchlictví a migrace, což je téma, kterému se nelze vyhnout z hlediska právního. FBE (ostatně stejně jako Česká advokátní komora a řada dalších národních členských komor) se zapojila do aktuální iniciativy CCBE a Německého advokátního spolku (DAV) pod názvem European Lawyers in Lesbos (ELL), tedy Evropská advokáti na Lesbu. Účelem a cílem tohoto projektu je poskytnout smysluplnou právní pomoc osobám, které se nacházejí v obtížné životní situaci uprchlíka či migranta, a to zejména na území Řecka jako členského státu Evropské unie. Budiž uvedeno, že bohužel žádná z řeckých advokátních komor (je-li jich více) není členem FBE. ELL by měla organizovat a finančně podporovat aktivní účast evropských advokátů při jejich cestě a působení na řeckých ostrovech v tzv. hotspotech tak, aby byla chráněna lidská práva a důstojnost osob v pozici uprchlíka či migranta. Je nutné uvést, že osoby účastníci se ELL budou právní pomoc poskytovat bezplatně, budou ovšem hrazeny jejich nutné výdaje, tedy cestovní náklady a ubytování a strava v místě. Osoby účastníci se projektu ELL mají pak povinnost vypracovat o své konkrétní činnosti zprávu, kterou musí poskytnout každý týden organizátorům ELL – veškeré tyto zprávy budou publikovány na webové stránce <http://www.europeanlawyersinlesvos.eu/>.

Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje

★ Z legislativy Evropské unie

Praní špinavých peněz

Dne 5. 7. 2016 Evropská komise představila legislativní návrh novely 4. směrnice proti praní špinavých peněz. Mezi navrhované změny patří např. plný veřejný přístup k rejstříkům s informacemi o skutečných majitelích společností (členské státy zveřejní některé informace z rejstříků s informacemi o skutečném vlastnictví společnosti a obchodních svěřenských fondů, informace o všech jiných fondech budou obsaženy v národních rejstřících a budou přístupné subjektům, které mohou prokázat oprávněný zájem. Do těchto rejstříků budou zařazeni také skuteční vlastníci s 10% podílem v určitých společnostech, u kterých existuje riziko, že jsou zneužívány k praní peněz či daňovým únikům. Pro všechny ostatní společnosti zůstává zachována prahová hodnota 25 %). Dále Komise navrhla, že by se na existující i nové účty měly vztahovat zesílené hloubkové kontroly. Pasivní společnosti a svěřenské fondy, jako jsou ty, které byly odhaleny v rámci tzv. panamských dokumentů, by měly podléhat větší kontrole a přísnějším pravidlům.

Evropský parlament přijal návrh nařízení o veřejných listinách

Evropský parlament přijal dne 9. 6. 2016 návrh nařízení Evropské komise, jež sníží náklady občanům, kteří potřebují předložit veřejné listiny v jiném členském státě EU. Zatímco dnes musí veřejné listiny opatřovat ověřovací doložkou prokazující jejich pravost, dle nového nařízení nebude již tato doložka zapotřebí. Nařízení se zabývá pouze platností veřejných listin, takže členské státy budou i nadále uplatňovat své vnitrostátní předpisy, pokud jde o uznávání obsahu a účinků veřejných listin vydaných

v jiné zemi Unie. Zjednodušit by se mělo také ověřování pravosti dokumentů, jako je rodný nebo oddací list či výpis z trestního rejstříku, a to díky novému vícejazyčnému formuláři, který se bude k těmto dokumentům přikládat. Europoslanci také navrhli, aby se po dvou letech od platnosti nových pravidel provedla revize, která by mohla rozšířit působnost nařízení i na dokumenty vztahující se k informacím o společnosti, diplomy a další dokumenty potvrzující formální kvalifikace.

Posílené spolupráce ve věci majetkových režimů manželů a registrovaných partnerů

Dne 9. 6. 2016 Rada EU pro spravedlnost a vnitřní věci přijala rozhodnutí 8112/16 o posílené spolupráci v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů mezinárodních párů, zahrnujících jak majetkové poměry v manželství, tak majetkové důsledky registrovaného partnerství. Posílená spolupráce by měla poskytnout jasný a ucelený právní rámec v oblasti majetkových poměrů mezinárodních párů. V zúčastněných členských státech by měla zajistit občanům patřičná řešení, pokud jde o právní jistotu, předvídatelnost, pružnost, a také usnadnit pohyb rozhodnutí a veřejných listin mezi zúčastněnými členskými státy.

EU a USA podepsaly tzv. „Umbrella Agreement“

Tzv. Umbrella Agreement, neboli dohoda o přenosu osobních údajů mezi EU a USA pro oblast prosazování práva, byla podepsána 8. 6. 2016. Tato dohoda stanoví ucelený rámec vysoké úrovně ochrany dat pro spolupráci při prosazování trestního práva. Podle Rady EU dohoda zlepší postavení občanů EU, co se týče možností použití opravných prostředků před americkými soudy, je-

likož jim bude zajištěno stejné postavení, které je garantováno americkým občanům. Tato dohoda zahrnuje veškerá data, která budou navzájem předávána mezi orgány činnými v trestních věcech členských států EU a americkými federálními orgány, pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestné činnosti, včetně terorismu.

Ochrana osobních údajů

Nový právní rámec pro ochranu osobních údajů v EU sestává ze dvou právních instrumentů, a to nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecného nařízení o ochraně údajů)¹ a směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2016/680 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a o volném pohybu těchto údajů.² 4. 5. 2016 byly oba texty právních předpisů publikovány v Úředním věstníku Evropské unie.

Nařízení vstoupilo v platnost 24. 5. 2016 a účinné bude od 25. 5. 2018. Nařízení nahradí směrnici 95/46/ES. Směrnice vstoupila v platnost 5. 5. 2016 a členské státy musí směrnici transponovat do 6. 5. 2018. Nařízením se stanoví pravidla týkající se ochrany fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a pravidla týkající se volného pohybu osobních údajů. Nařízení se vztahuje na zcela nebo částečně automatizo-

1 Text nařízení je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.CES&toc=OJ.L:2016:119:TOC.

2 Text směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0089.01.CES&toc=OJ.L:2016:119:TOC.

vané zpracování osobních údajů, jakož i na neautomatizované zpracování osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny.

Dopad nové právní úpravy na advokacii je diskutován i na poli Rady evropských advokátních komor (CCBE), konkrétně ve Výboru pro IT právo, pod který spadá také problematika ochrany osobních údajů. CCBE předběžně plánuje připravit bližší doporučení ke sjednocení implementační praxe nového právního rámce ochrany osobních údajů.

★ Z judikatury evropských soudů

SDEU: Předběžná otázka ve věci Piringer (C-342/15)

Předběžné otázky ve věci *Piringer* se týkají možnosti členského státu vyjmout provádění ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod práv k nemovitostem, z volného pohybu služeb advokátů a vyhradit výkon této činnosti veřejným notářům, a dále výkladu, zda Smlouvy o fungování Evropské unie nebrání vnitrostátnímu ustanovení státu katas-tru (Rakousko), podle něž je provádění ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod práv k nemovitostem, vyhrazeno veřejným notářům, a to s tím účinkem, že prohlášení o pravosti podpisu učiněné advokátem se sídlem v České republice se v tomto státě jeho sídla neuzná, ačkoliv toto prohlášení má podle českých právních předpisů právní účinek úředního ověření. Stanovisko generální advokátky bude zveřejněno 21. 9. 2016.

ESLP: Versini-Campinchi a Crasnianski proti Francii (č. 49176/11)

Podrobnější informace naleznete na straně 54 v rubrice Z judikatury.

★ Z činnosti Rady evropských advokátních komor (CCBE):

Doporučení CCBE k ochraně důvěrné komunikace mezi advokátem a klientem

CCBE publikovala svá doporučení ohledně zachování důvěrné komuni-

kace mezi advokátem a klientem v souvislosti se sledovacími aktivitami. Cílem těchto doporučení není pouze ochrana a zajištění základních principů profesního tajemství a výsad advokátní profese, ale také ochrana práv občanů a principu právního státu. Účelem těchto doporučení je také informovat zákonodárce a tvůrce právních předpisů ohledně standardů, které musí naplňovat, aby zajistili, že profesní tajemství a výsady advokátní profese nebudou oslabovány sledovacími praktikami ze strany státu.

★ Různé

Slovenské předsednictví v Radě EU

V červenci 2016 se ujalo předsednictví v Radě EU Slovensko. Slovenské předsednictví se chce soustředit na čtyři klíčové oblasti: hospodářsky silnou Evropu, moderní jednotný trh, udržitelnou migrační a azylovou politiku a globálně angažovanou Evropu.

Příručka o evropském právu vztahujícím se k přístupu ke spravedlnosti

Příručka Agentury Evropské unie pro základní lidská práva shrnuje klíčové evropské právní principy a oblasti přístupu ke spravedlnosti, zejména v občanském a trestním právu. Cílem je zvýšit povědomí o relevantních právních standardech stanovených Evropskou unií a Radou Evropy, zejména prostřednictvím judikatury Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva. Příručka byla vytvořena jako praktický průvodce pro advokáty, soudce a další praktičtí právníky zapojené do soudního procesu v EU a ve členských státech Rady Evropy, stejně jako pro jedince pracující pro nevládní organizace a jiná uskupení, která se podílejí na výkonu spravedlnosti.

Zpráva Evropská komise o aplikaci Listiny základních práv EU za rok 2015

Evropská komise zveřejnila zprávu o aplikaci Listiny základních práv EU za rok 2015, ve které zmiňuje, že i přes současné výzvy, se kterými se Evropa v poslední době potýká, je potřeba důsledně dbát na systematické kon-

troly souladu navrhovaných předpisů s Listinou. Tato zpráva dále poskytuje přehled o tom, jak byla základní práva uplatňována v celé řadě politik EU a v členských státech. Zpráva informuje o legislativních projektech na podporu základních práv, mj. o balíčku reformy ochrany údajů, směrnici o zvláštních procesních zárukách pro děti, které se účastní trestního řízení, nebo o směrnici o právech obětí. Dále popisuje, jak Evropská komise v roce 2015 Listinu základních práv zohledňovala ve své legislativní a politické činnosti, např. v opatřeních, která navrhla pro lepší řízení migrace na úrovni EU (Evropský program pro migraci) či pro posílení bezpečnosti (Evropský program pro bezpečnost). Zpráva také uvádí příklady toho, jak Listinu uplatňoval Soudní dvůr Evropské unie, a prezentuje hlavní trendy vývoje judikatury.

✿ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

OPRAVA

V článku *Čeští advokáti u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, který byl uveřejněn v BA č. 7-8/2016, str. 81-81, byla nesprávně uvedena jména dvou přednášejících:*

1. pana **Andráse Sajó**, místopředsedy ESLP a předsedy IV. Sekce ESLP (v BA bylo nesprávně uvedeno *Alexander Sajó*)
2. pana **Jiřího Vogla**, vedoucího odboru vztahů s mezinárodními organizacemi a nečlenskými státy Rady Evropy (v BA bylo nesprávně uvedeno *Jirí Vogel*)

Oběma pánům i čtenářům se upřímně omlouváme!

✿ Red.

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

ve čtvrtek 6. října 2016

Odpovědnost za újmu zaměstnanců v pracovněprávních vztazích, včetně újmy na zdraví pohledem posledních legislativních změn, srovnání náhrady škody a nemateriálních újem při poškození zdraví podle zákoníku práce a podle o. z.

Lektor: JUDr. Martin Mikyska, advokát, soudní znalec pro obor ekonomika, odvětví mzdy, se zvláštní specializací náhrady za ztrátu na výdělků při úrazech a nemocech z povolání

ve čtvrtek 27. října 2016

Stavby a pozemky v novém občanském zákoníku

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 3. listopadu 2016

Vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi

Lektorka: JUDr. Hana Nová, soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 8

1. října 2016

Akciová společnost po rekodifikaci

Lektor: JUDr. Petr Šuk, předseda senátu Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 10. listopadu 2016

Trestní zákoník – vybrané problémy

Lektor: JUDr. František Púry, Ph.D., předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu

v pondělí 17. a v úterý 18. října 2016

Mediace z pohledu právního zástupce stran (Mediation Advocacy)

Lektorky: JUDr. Martina Doležalová, Ph.D., advokátka, zapsaná mediátorka, předsedkyně sekce ADR ČAK, spoluautorka zákona o mediaci, předsedkyně zkušební komise
PhDr. Andrea Matoušková, lektorka a koučka mediace, mediátorka a zkušební komisařka

ve čtvrtek 24. listopadu 2016

Občanský soudní řád v advokátní a soudní praxi

Lektor: JUDr. Tomáš Novosad, předseda senátu Městského soudu v Praze

ve čtvrtek 20. října 2016

Bytové vlastnictví a společenství vlastníků jednotek

Lektorka: JUDr. Pavla Schödelbauerová, vedoucí právního oddělení v odboru politiky bydlení Ministerstva pro místní rozvoj ČR, spoluautorka zákonů v oblasti bydlení

ve čtvrtek 1. prosince 2016

Společné jmění manželů, vypořádání SJM v soudní praxi a aktuální judikatura NS ČR ke společnému jmění manželů

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 8. prosince 2016

Mediace a mimosoudní řešení spotřebitelských sporů mezi advokátem a spotřebitelem na České advokátní komoře

Lektorky: JUDr. Martina Doležalová, Ph.D., advokátka, zapsaná mediátorka, předsedkyně sekce ADR ČAK, spoluautorka zákona o mediaci, předsedkyně zkušební komise
PhDr. Andrea Matoušková, lektorka a koučka mediace, mediátorka a zkušební komisařka

ve čtvrtek 15. prosince 2016

Vztahy mezi právníckými profesemi (advokát, notář, soudní exekutor) v minulosti a současnosti

Lektor: JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, advokát, emeritní soudce Ústavního soudu

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.
Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

v úterý 4. října 2016

Úprava vztahů mezi obchodní společnostmi a jejich společníky a mezi společníky navzájem

Lektor: doc. JUDr. Ivana Štenglová

ve čtvrtek 24. listopadu 2016

Náhrada škody v podnikání

Lektor: JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M., odborný asistent na katedře obchodního práva Právnické fakulty UK

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.
Telefonické informace: 542 514 401 – pí Tereza Quittová.

ve středu 16. listopadu 2016

Obchodněprávní judikatura v roce 2016

Lektor: JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M., odborný asistent na katedře obchodního práva Právnické fakulty UK

asociace insolvenčních správců

Asociace insolvenčních správců si vás dovoluje pozvat na seminář:

Práce insolvenčního správce s přihláškami pohledávek a vedení incidenčních sporů (přezkumné jednání, spory vyvolané popřením pohledávky, odpůrcí a vylučovací žaloby, vypořádání SJM...)

Přihlašte se na
www.asis.cz
nebo e-mailem
na seminare@asis.cz.

Účastnický poplatek
za seminář:
1 590 Kč členové ASIS,
2 790 Kč ostatní účastníci

Datum konání: **29. září 2016 od 9 do 16 hodin**
Místo konání: **Justiční akademie Praha, Hybernská 18, Praha 1**
Přednáší: **JUDr. Jolana Maršíková, místopředsedkyně
Krajského soudu v Hradci Králové**

POZVÁNKA

Česká advokátní komora ve spolupráci se Saskou advokátní komorou, Bamberskou advokátní komorou a Slovenskou advokátní komorou

pořádají

ve dnech 4. a 5. listopadu 2016

ČESKO-NĚMECKO-SLOVENSKÉ ADVOKÁTNÍ FÓRUM

Akce se bude konat v Plzni, v hotelu Courtyard Marriott (<http://www.courtyardpilsen.cz/>).

Letošní advokátní fórum nese název „Přeshraniční spolupráce mezi advokáty“.

Účastnický poplatek ve výši **3 400 Kč (vč. DPH), příp. 125 eur**, zahrnuje ubytování v jednolůžkovém pokoji ze 4. na 5. listopadu 2016 v hotelu, konferenční materiály, účast na semináři, studijní materiály, tlumočení a účast na společenském večeru, včetně večere a prohlídky pivovaru.

Příspěvky jednotlivých řečníků budou vždy tlumočeny do němčiny a češtiny, zúčastnit se tedy mohou nejen německy hovořící advokáti a advokátní koncipienti.

Více informací, včetně programu a přihlášky, je k dispozici na stránkách ČAK (www.cak.cz) v Kalendáři akcí.

Své přihlášky a případné dotazy zasílejte slečně Alžbětě Recové, odbor mezinárodních vztahů ČAK, a to na e-mailovou adresu: international@cak.cz.

John Marshall Law School z Chicaga a Česká advokátní komora

si vás dovolují pozvat na

tradiční týdenní seminář o americkém právu

pro mladé advokáty a advokátní koncipienty

ve dnech od 27. listopadu do 2. prosince 2016 v Telči.

Program semináře bude probíhat v angličtině, po jeho zakončení obdrží účastníci certifikát.

Registrační poplatek zahrnuje přednáškovou činnost, ubytování a polopenzi (snídaně + oběd) v univerzitním centru Masarykovy univerzity v Telči od 27. 11. do 2. 12. 2016.

Advokáti: 3 000 Kč   Koncipienti: 1 500 Kč

Úhradu účastnického poplatku provádějte prosím až po námi odeslaném potvrzení o účasti na základě vyplněné přihlášky. Každý z účastníků si hradí dopravu do Telče a zpět.

Protože o seminář je vždy velký zájem a počet účastníků je limitován, doporučujeme se přihlásit co nejdříve.

Více informací o semináři, přihláška a program jsou k dispozici na internetových stránkách www.cak.cz v kalendáři akcí.

V případě dotazů kontaktujte slečnu Alžbětu Recovou; e-mail: international@cak.cz; tel: 221 729 026.

„Majetkové a hospodářské trestné činy včera a dnes“ – zpráva z konference

Stalo se již tradicí, že se posledních několik let vždy v květnu či červnu na Právnické fakultě Masarykovy univerzity koná konference věnovaná historii a současné právní úpravě vybrané skupiny trestných činů nebo určitému trestněprávnímu institutu či jevu, na které se setkávají nejen akademici z České a Slovenské republiky, nýbrž i odborníci z trestněprávní praxe (vyšetřovatelé či soudní znalci), kteří tak mají možnost prezentovat své zkušenosti v boji proti kriminalitě. Nejinak tomu bylo i v roce letošním, kdy 1. června 2016 organizátoři, tedy katedra dějin státu a práva a katedra trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Evropská společnost pro právní dějiny (*The European Society for History of Law*), uspořádali konferenci s názvem „Majetkové a hospodářské trestné činy včera a dnes“.

Letošní konference navázala na ty předcházející, které svou pozornost zaměřily na problematiku korupce,¹ sexuálních trestných činů² a trestných činů proti životu a zdraví.³

Letos se odborníci věnovali dvěma souvisejícím skupinám trestných činů, a to trestným činům proti majetku a hospodářským trestným činům, které jistým způsobem narušují ekonomický či hospodářský život společnosti. Účastníci konference se v rámci svých vystoupení zamýšleli nad nejrůznějšími jevy spojenými s právní úpravou postihu trestné činnosti zasahující do vlastnického práva a narušující ekonomický a hospodářský život od počátků až do současnosti.

Stejně jako v minulých letech byl o letošní téma konference nebyvale vysoký zájem, proto byli organizátoři nuceni vybrat devatenáct nejzajímavějších referátů, které zazněly ve čtyřech konferenčních blocích, ostatní budou publikovány v písemné podobě v připravovaném konferenčním sborníku.

Přítomné účastníky konference za pořadající instituci přivítali vedoucí katedry dějin státu a práva *prof. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.*, a vedoucí katedry trestního práva *doc. JUDr. Věra Kalvodová, Dr.*, kteří ocenili především hojnou přítomnost účastníků ze Slovenska, a to doslova ze všech jeho koutů.

První blok příspěvků zahájil *Mgr. Ján Šurkala* z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě s referátem zaměřeným na přetorské zásahy v římském deliktním právu, přičemž naznačil, jakým výzvám v této oblasti musel římský přetor čelit. Jeho význam spočíval především v tom, že jeho činnost odstraňovala rigorozitu platného právního řádu, a umožňovala tak docílení spravedlivějších výsledků.

Do období první říše na našem území přítomně přenesl *doc. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, Ph.D., LL.M., MA* z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který pohovořil o velkomoravském trestním právu. Jelikož toho o právu z této doby víme velice málo, tak Gábriš využil metody historické lingvistiky a pokusil se o analýzu právní úpravy trestného činu krádeže na Velké Moravě, především pak porovnáním byzantských právních památek, které na Velké Moravě často sloužily jako vzor.

Vybraným aspektům majetkové kriminality a jejímu trestání v Košicích v 16. století se věnoval *Mgr. Richard Papáč* z Východoslovenského muzea v Košicích, který zmínil okolnosti, jež v dané době měly vliv na výši trestu. Čerpal přitom z latinsky a německy psané knihy „Protokoly rozsudků a trestů nad zločinci z let 1556-1608“. Podle dostupných zápisů náležela mezi nejčastější majetkové trestné činy krádež, např. hospodářských zvířat či dřeva.

1 Z této konference byl vydán sborník K. Schelle, J. Tauchen (eds.): *Korupce – včera a dnes: sborník z kolokvia pořádaného Katedrou dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a The European Society for History of Law*, KEY Publishing, Ostrava 2013.

2 Z této konference byla vydána kolektivní monografie K. Schelle, J. Tauchen a kol.: *Sexuální trestné činy včera a dnes*, KEY Publishing, Ostrava 2014.

3 Z této konference byla vydána kolektivní monografie J. Tauchen, K. Schelle a kol.: *Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes*, KEY Publishing, Ostrava 2015.

Trestné činy proti majetku v uherských městech raného novověku popsala *Mgr. Blanka Szeghyová, Ph.D.*, z Historického ústavu Slovenské akademie věd v Bratislavě. Ve svém vystoupení poukázala na to, že městské rady měly při krádežích k dispozici poměrně širokou škálu odstupňovaných sankcí, ze kterých si podle závažnosti provinění vybíraly, zatímco v případě loupeže či zhářství se tyto trestné činy postihovaly jen trestem smrti ve formě lámání kolem či upálení.

Mgr. Miroslav Nemeč ze stejného pracoviště přiblížil, jaká skupina obyvatel v 18. století v oblasti Liptova náležela mezi pachatele krádeží a co se konkrétně kradlo. Jednalo se většinou o potraviny, oblečení, látky či peníze.

Do 20. století přítomně zavedl *doc. PhDr. Peter Mičko, Ph.D.*, z Filozofické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, který zmínil trestněprávní postih za porušení právních předpisů upravující arizaci a vyvlastňování židovského majetku na Slovensku v letech 1939-1945.

Druhý blok příspěvků byl rovněž věnován právní historii. Otevřel ho *PhDr. Anton Hruboň*, rovněž z Filozofické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, který představil trestněprávní postih za trestný čin rabování majetku na Slovensku v období německé okupace od září 1944 do dubna 1945.

Majetkové a hospodářské trestné činnosti a jejímu postihu v retribučním zákonodárství v poválečném Československu se věnovala *JUDr. Alexandra Letková* z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Ve svém vystoupení konstatovala, že majetek byl v rámci retribuce chráněn až na posledním místě, což potvrzuje i praxe Národního soudu, který se majetkovou trestnou činností zabýval jen okrajově a spáchané hospodářské trestné činy řešil v rámci protistátních trestných činů.

První příspěvek, který se týkal období socialismu, přednesl *JUDr. Ján Štefanica, Ph.D.*, z Filozofické fakulty Katolické univerzity v Ružomberoku. Pojednal v něm o konstrukci hospodářských trestných činů v politických procesech v Československu v 50. letech minulého století. Právě smyšlená obvinění z hospodářských trestných činů sloužila ke vznesení obvinění proti členům KSČ. Nejčastěji se jednalo o hospodářskou sabotáž. Mezi nejvýznamnější procesy se řadí kauzy s R. Slánským, J. Smrkovským, I. Karvašem či E. Outratou.

Mgr. Jan Slaviček, Ph.D., z Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů v Praze představil případovou studii tzv. Štěpánovy aféry, ke které došlo v Děčíně v roce 1949 a na níž ukázal politickou instrumentalizaci ekonomické kriminality v prvních letech komunistického režimu.

Druhý blok uzavřel *Mgr. Ondřej Podolec, Ph.D.*, z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který analyzoval právní a politické souvislosti novely trestního zákona na konci 80. let minulého století týkající se majetkových deliktů.

Posledním právněhistorickým příspěvkem věnovaným tematice rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví započal třetí blok *JUDr. RNDr. Vlastislav Man, MBA*, z Vysoké školy aplikovaného práva. Tento příspěvek vzhledem ke své atraktivnosti zaujal účastníky konference nejvíce a po jeho skončení vyvolal značnou diskusi.

Do současné problematiky hospodářských trestných činů uvedl přítomně *doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc.*, z Právnické

fakulty Masarykovy univerzity, který se vyjádřil k aktuálním problémům hospodářské kriminality v České republice. *Doc. Kuchta* přitom konstatoval, že tato forma trestné činnosti vyvolává stále nové a nové otázky o možnostech ochranné funkce trestního práva v oblasti hospodářských vztahů, na které není v současné době ještě uspokojivá odpověď.

Na aktuální změny v trestním zákoně v oblasti majetkových a hospodářských trestných činů na Slovensku upozornila *doc. JUDr. Margita Prokeínová, Ph.D.*, z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Jednalo se o zavedení nových skutkových podstat trestných činů: subvenčního podvodu, legalizace příjmů z trestné činnosti, neoprávněné výroby, používání nebo přechovávání značky měřidla, výrobu a držení padělatelského náradí či poškozování finančních zájmů Evropských společenství.

Trestněprávní praxi na konferenci zastupoval *Mgr. Pavel Kotlán, Ph.D.*, z oddělení hospodářské kriminality Městského ředitelství Policie ČR v Brně, který se zaměřil na problémy vyšetřování ekonomické kriminality spojené s existencí nefunkční obchodní společnosti. Jedná se přitom o problém, který se zde objevil již na počátku 90. let minulého století a stále se jen prohlubuje.

O další poznatky z praxe vyšetřování a stíhání majetkové a hospodářské kriminality se s účastníky konference podělil soudní znalec *Mgr. PhDr. Andrej Franek* ze Společnosti pro trestní právo a kriminologii v Žilině, který pohovořil o úloze znalce při vyšetřování těchto trestných činů a poukázal na některé problematické pasáže v české a slovenské právní úpravě.

Třetí konferenční blok zakončil *Ing. Mgr. Ondřej Blažo, Ph.D.*, z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě s příspěvkem o trestněprávních sankcích za porušení pravidel hospodářské soutěže, který poukázal na skutečnost, že trestání porušování pravidel férových obchodních vztahů, uzavírání kartelů či zneužívání monopolního postavení není produktem až moderního práva, nýbrž bylo součástí právních řádů již od nejstarších dob.

V závěrečném bloku zazněly dva příspěvky: *Mgr. et Mgr. Lucia Micanová* se věnovala skutkovým podstatám, které souvisejí s korupčními delikty, a *JUDr. Petr Osina, Ph.D.*, z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci naznačil právní úpravu krádeže v islámském právu, přičemž upozornil na to, že islám bere ochranu majetku velmi vážně, což se projevuje i přísnějšími trestněprávními postihy.

S příspěvky z letošní konference doplněnými o pojednání od autorů, kteří z kapacitních důvodů nemohli vystoupit bezprostředně na konferenci, se odborná právníká veřejnost bude moci seznámit v připravovaném sborníku. Ten vyjde v tištěné formě a jeho elektronická podoba bude nejširší veřejnosti dostupná na internetových stránkách brněnské právnické fakulty.

✿ JUDr. JAROMÍR TAUCHEN, Ph.D., LL.M.,

odborný asistent na katedře dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Tato zpráva představuje výstup z projektu specifického výzkumu MUNI(B)0982/2015, který byl v roce 2016 realizován na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Ano Ne - zakroužkuj - škrtni

Francouzi tomu říkají „nápady na schodech“ a může se to týkat milostné schůzky, obchodního jednání, advokátovy závěrečné řeči nebo svědecké výpovědi. Když prý odcházíme od takových a mnoha dalších záležitostí, okamžitě víme, co jsme mohli prohlásit, nebo o čem pomlčet, či udělat jinak a lépe. Mně se cosi takového přihodilo mnohokrát. Naposledy se to stalo, když jsem udělal druhou a neodvolatelně poslední korekturu své nové knížky *Z právníkova zápisníku aneb Já neříkám tak ani tak* a odeslal ji do Nakladatelství C. H. Beck. Právě v ten den jsme od sedmiletého vnuka dostali pohled z tábora, ve kterém babičku i maminku pozdravil slovem „Ahoj“ a mamince ještě připsal: „Jak se máš? Doufám, že dobře. ANO - NE - zakroužkuj - škrtni.“ Zasmáli jsme se a přemýšleli, kde k tomu ten mrňous mohl přijít. Že by již v první třídě byl podroben zaškrťávacím testům? Nebo si snad zapamatoval příhodu, kterou jsem doma před časem vyprávěl? Při docentském řízení si totiž někteří slavní akademikové nevěděli rady s hlasovacím lístkem, na němž bylo napsáno: SOUHLASÍM NESOUHLASÍM; muselo jim pak být vloženo a i písemně dáno, jak se mají k oběma těmto alternativám zachovat. Ať tak či onak, dětským pozdravem z tábora jsme se doma všichni rozradostnili. Já jsem ovšem litoval, že nepřišel dřív, neboť jsem jeho text mohl v knížce použít, když jsem vysvětloval její podtitulek nebo si dobíral poslanec hlasující o zákonech.

Měl jsem i další dodatečné nápady ohledně knížky. Obtížně jsem totiž uskutečňoval své rozhodnutí, že se budu v letních měsících věnovat jen domácímu provozu, popřípadě oddechové četbě. Oba tyto záměry spolu totiž do značné míry soupeřily, což mohlo vyvolávat jisté napětí ve vztahu k druhým i k sobě samému. Napadlo mne pak, zda jsem si počínal moudře, když jsem v oné knížce a její kapitole *Drobky z rozprav o rodinném provozu* napsal: „Pokud se doma prohlásí: ‚Mělo by se udělat‘, je v tom obsažen nevyslovený předpoklad, že to obstará ten druhý.“ Důvodně jsem mohl předpokládat, že taková věta mi bude manželkou předhazována, zvlášť když budu to či ono její jednání hodnotit pomocí postřehů z kapitoly nazvané *Zlomyslnosti o zlozvycech životních partnerů* a navíc je doplňovat zápisky z mé letní lektury.

Prázdninová četba mi totiž přinesla další dodatkové postřehy, které by se byly bývaly hodily do kapitoly nazvané *Chvála domácích hádek*. V knížce Petra Šabacha *Babičky* (5. vydání, Nakladatelství Ladislav Horáček - Paseka, Praha-Litomyšl 2000) na str. 20 vykládá jedna z postav, jak se u nich doma věci mají, jestliže se její čtyři bratři osočují, kdo komu co ukradl nebo něco někam zašantročil. „*Když se poperou a pak na sebe žalují, táta to chce písemně,“ řekla Alenka. „On si ty zprávy v klidu přečte a rozhodne, kdo z nich to zavinil a toho potrestá ... Někdy píšou třeba i dvě hodiny, a je od nich tím pádem pokoj ... A víš, co je na tom zajímavý? Ono to nikdy není o tom, co se stalo teď. Je to vždycky*

o něčem úplně jiným. Poperou se třeba kvůli míči a pak píšou o nějaké staré křivdě a s tím míčem to nemá vůbec nic společného.“ Mě až nad tím textem napadlo, jak že by se daly rozlišovat domácí i jiné hádky konstruktivní od těch destruktivních. V hádkách neúčelných si počínáme dětinsky - brzy se odpoutáme od sporného problému a protivníku v debatě vytýkáme stará pochybení. Nehodlám však vyvolat dojem, že jsem si o prázdninách jenom četl zábavnější literaturu a mudroval nad jejím poselstvím. I když jsem dříve častěji prohlašoval, že by domácnost měla být osvobozená od přebytečných předmětů, tentokrát jsem se snažil přiložit ruku k dílu. Možná jsem tak činil i proto, aby mi nemohla být vyčítána výše zmíněná jedovatost o tom, co by se doma mělo udělat, a předhazována jedna z mých autor- ských drobností („minutová hra“, jak tomu říkají v rozhla- se) a kterou dále cituji:

NEVĚCNÝ ROZHOVOR

Ona: Řekni už konečně, co si přeješ k narozeninám.

On: Nic.

Ona: To znám. A pak z toho „nic“ budeš zklamaný.

On: Chci jen klid a příjemnou atmosféru.

Ona: Nevysvětlíš dětem, že je to dárek.

On: Ale mělo by se jim to vysvětlit.

Ona: Můžeš se o to pokusit sám.

On: Nebuď zase útočná!

Ona: Nejsem útočná, když se tě ptám, jaký dárek by ti vyhovoval.

On: Rozhodni se sama.

Ona: A ty pak budeš bručet, že jsou to vyhozené peníze.

On: Když jsi mi k vánocům koupila hodinky, tak jsem chválil.

Ona: Já na to řekla, že jsou darované z lásky a ty ses zasmál a řekl: „No jistě, z lásky k nakupování.“

On: Už toho nechme, ať je po tvém. Kdybys nějaké věci...

Ona: Jaké věci? Něco koupím a ty řekneš, že takových krámů už máme.

On: Nepřerušuj mě. Chtěl jsem říct, že bych jako dárek přijal...

Ona: Tak už se konečně vymáčkni.

On: ... kdybys nějaké věci vyhodila.

Takto jsem se přihlásil k současnému celosvětovému hnutí, které má prý svůj původ v Japonsku a bývá označováno za „detoxikaci domácností“ od zbytečných předmětů. K jeho idejím jsem inklinoval již před lety, když jsem spáchal epigram s názvem „Dílčí rozvod“:

Má rád děti, jejich milou mámu,

Dal by ale vale - množství krámů.

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- Vladislavské zřízení zemské přeložil do latiny řečník při soudu zemském? Řečníci byli, jak známo, předchůdci dnešních advokátů. Zmiňovaným překladatelem byl Racek Doubravský z Doubravy, mimo jiné absolvent boloňské univerzity a přítel Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic. Latinský překlad zemského zřízení byl slavnostně předán Ferdinandovi I. při nástupu na český trůn, edice je zařazena do pátého svazku Archivu českého. Racek Doubravský zemřel v r. 1547 a byl pochován v kostele sv. Jakuba.

- dne 14. června 2016 Ondřej Chaloupka úspěšně obhájil na CEVRO Institutu bakalářskou práci na téma Profesionální delikty advokátů? „Přínosem práce je také komparace naší právní úpravy odpovědnosti advokátů a odpovědnosti advokátů v jiných evropských zemích,“ podává se z posudku konzultantky Evy Horzinkové. Oponent Stanislav Balík dodává, že „autor se zabývá danou problematikou z více zorných úhlů, nikoliv pouze z pohledu práva, stavovských předpisů a jejich aplikace, ale rovněž z pohledu právněhistorického a sociologického“. Komisi pro obhajobu, již předsedala Ilona Bažantová, dále tvořili

Eva Horzinková a Miloš Brunclík. Práce je k dispozici v informačním systému školy.

- advokátem byl i italský politik z období před a po sjednocení Itálie Pasquale Stanislao Mancini? Markýz Mancini (1817-1888), rodák z Castel Baronia, pocházel ze starobylé italské šlechtické rodiny. Svoji právnickou a politickou dráhu začínal jako advokát v Neapoli. Odtud byl nucen po porážce revoluce v r. 1848, již se aktivně účastnil, odejít do Piemontu. Působil pak jako advokát a zároveň univerzitní profesor mezinárodního práva v Turíně, kromě toho byl činný v politickém dění. V r. 1860 byl zvolen poslancem parlamentu Sardinského království, po sjednocení Itálie vystřídal několik ministerských postů, byl ministrem vyučování, ministrem spravedlnosti a nakonec ministrem zahraničních věcí. Jako politik usiloval o zrušení trestu smrti, jako advokát byl mimo jiné právním zástupcem Giuseppe Garibaldiho v řízení o anulaci jeho v pořadí druhého manželství s markýzou Giuseppinou Raimondi.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Jiří Všečeka: **Von Ferien zur Ferien** 3

Aktuelles

Die neue Formen der Rechtsdienstleistungen Michal Žižlavský 4
Bücherliche Eintragung der Aktien der Lieferanten von öffentlichen Aufträgen mit Rücksicht auf das neue Gesetz über die öffentlichen Aufträge Jaroslav Svejkský 6
Der Jurist des Jahres 2016 wurde aufgerufen 10
Die Informationen des Anwaltschafts in Jahren 1956-1969 Stanislav Balík 11
Aktuell im Recht Hana Rýdlová 14

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Sachverständige und deren strafrechtliche Verantwortlichkeit Pavel Šámal 15
Vorbereitung der Steuerhinterziehung Jan Kocina 24
Einige Probleme der Änderung der Gründungsrechtshandlung bei einer Kapitalhandelsgesellschaft Ivana Štenglová 27
Beendigung des Arbeitsverhältnisses in der Rechtsprechung Ladislav Jouza 31
Verfügung über das Unterhaltsgeld eines unmündigen Kindes als Verwaltung des Vermögens eines unmündigen Kindes Stanislav Bruncko 36

Aus der Judikatur

Rechtsanwalt Arbeitnehmer, Honorar des Rechtsanwalts 45
Vollstreckungsvereitelung – telefonische Mitteilung über die Anordnung der einstweiligen Verfügung 50
Aus der Rechtsprechung des Europäischen Gerichts für Menschenrechte 54

Aus der Fachliteratur

Vilém Podešva und Koll.: **Gesetz über die Vergabe der öffentlichen Aufträge. Gesetz über das Vertragsregister – Kommentar** (Jan Sixta) 55
 Věra Kalvodová: **Freiheitsstrafe und deren Vollzug** (Marie Vanduchová) 56
 Ondřej Hruďa: **Vergleichende Werbung** (Josef Kotásek) 58
 Ivan Mucha: **Verwandlungen von Recht und Gesellschaft** (Milan Sláma) 60
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt 62

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Sprachliche Rückschau oder Erinnerungen auf die Zukunft 63

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 64
10. Jubiläumsjahrgang des Golf-Turniers der Rechtsanwälte ADVO-CUP Kristýna Spurná, Radek Spurný 66
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha 67
Sie sind in den Himmelshof gegangen 67

Aus Europa

Vertreter der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in internationalen Organisationen berichten 68
Ständige Vertretung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in Brüssel berichtet 73
Berichtigung 74

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und Konzipisten in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 75
Einladung zum Seminar über das Insolvenzrecht 76
Einladung zum Tschechisch-deutsch-slowakischen Rechtsanwaltsforum in Pilsen 77
Einladung zum traditionellen Seminar über das amerikanische Recht in Telc 77
Vermögens- und Wirtschaftsstraftaten gestern und heute – Bericht aus der Konferenz Jaromír Tauchen 78

Zum Schluss

Ja Nein kreuz an streiche Petr Hajn 80
Eine Zeichnung von Lubomír Lichý 81
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík 81

Inhaltsverzeichnis 82
Zusammenfassung/Summary 83
Table of Contents 84

Pavel Šámal: Sachverständige und deren strafrechtliche Verantwortlichkeit

Der Autor, Vorsitzender des Obersten Gerichts, beschäftigt sich mit der Frage der Qualität der Sachverständigengutachten, die nicht immer zufriedenstellend ist. Er analysiert Fälle, wo der Sachverständige bestraft werden kann. Die Problematik wird an konkreten Beispielen dargestellt, mit denen sich das Oberste Gericht in den letzten Jahren beschäftigt hat. Der Beitrag wurde im Rahmen der Karlsbader juristischen Tage 2016 vorgetragen.

Jan Kocina: Vorbereitung der Steuerhinterziehung

Die Rechtsregelung des Strafgesetzbuches, wirksam seit dem 1. 7. 2016, hat die Strafbarkeit der Vorbereitung der Steuerhinterziehung, der Gebührenhinterziehung und ähnlicher Pflichtzahlungen eingeführt, und zwar nach der Ergänzung im Absatz 4, der festlegt, dass die Vorbereitung strafbar ist. Mit dieser gesetzlichen Änderung kam es zur erneuten Einführung der Strafbarkeit der Vorbereitung im Falle, wo eine Steuerhinterziehung im großen Umfang vorbereitet wird, d.h. im Umfang von mindestens 5 Millionen CZK. Gleichzeitig kam es zur Ergänzung des Absatzes 3 um einen neuen Buchstaben b), der festlegt, dass ein Täter mit einer Freiheitsstrafe von 5 bis 10 Jahren bestraft wird, wenn er eine Straftat in Verbindung mit einer in mehreren Staaten tätigen organisierten Gruppe begeht. Mit der Ergänzung des Buchstaben b) in dieser Bestimmung wurde die Möglichkeit erzielt, auch Fälle der Karussell-Betrüge zu bestrafen, und zwar auch dann, wenn die Steuer auch im geringeren Umfang als 5 Millionen CZK gekürzt wird. Die Novelle der erneuten Einführung der Strafbarkeit der Vorbereitung bei der Steuerhinterziehung führte zur Änderung in der Bestimmung des § 367 Abs. 1 Strafgesetzbuch, sodass die Steuerberater und Rechtsanwälte nicht verpflichtet sind, seinen Klienten bei den Strafverfolgungsbehörden anzuzeigen, der mit ihnen die Fälle der Erfüllung der Steuerpflicht konsultiert.

Ivana Štenglová: Einige Probleme der Änderung der Gründungsrechtshandlung bei einer Kapitalhandelsgesellschaft

Die Autorin, früher Richterin beim Obersten Gericht, beschäftigt sich mit Problemen, die mit den formalen Erfordernissen der Gründungsrechtshandlung einer Kapitalhandelsgesellschaft verbunden sind. Sie konzentriert sich auf die häufigsten strittigen Fragen und problematischen Aspekte, insbesondere auf die Form und Erfordernisse der Gründungsrechtshandlung, die Änderungen des Gesellschaftsvertrags einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung, auf die Änderungen der Satzung einer Aktiengesellschaft, die Entscheidung „per rollam“, notarielle Niederschriften usw.

Ladislav Jouza: Beendigung des Arbeitsverhältnisses in der Rechtsprechung

Der Autor beschäftigt sich mit einem heiklen Thema, nämlich mit der Beendigung des Arbeitsverhältnisses, die auch das häufigste arbeitsrechtliche Problem in der Anwaltspraxis ist. Der Autor analysiert einzelne Arten der Beendigung des Arbeitsverhältnisses aus

praktischer Sicht und weist auf die häufigsten Fehler hin. Insbesondere führt der Autor zu jeder Art der Beendigung des Arbeitsverhältnisses die Übersicht der wichtigsten Gerichtsentscheidungen an.

Stanislav Bruncko: Verfügung über das Unterhaltsgeld eines unmündigen Kindes als Verwaltung des Vermögens eines unmündigen Kindes

Der Artikel behandelt den theoretischen Charakter und das Wesen der Unterhaltspflicht und zieht aus den Feststellungen praktische Schlussfolgerungen. Der Elternteil, zu dessen Händen das Unterhaltsgeld für ein unmündiges Kind gezahlt wird, ist bei der Verfügung über dieses Unterhaltsgeld eingeschränkt. Die Generalklausel für die Verwendung des Unterhaltsgelds ist das Prinzip des besten Interesses des Kindes, das insbesondere im Art. 3 des Abkommens über die Kinderrechte verankert ist. Sämtliche Handlungen in Verbindung mit der Verwendung des Unterhaltsgelds können nach diesem Prinzip bemessen werden.

Die Unterhaltspflicht kann als Vermögensteil der Person laut § 495 BGB betrachtet werden, wobei der Elternteil, der vom verpflichteten Elternteil das Unterhaltsgeld annimmt, welches durch das Gericht festgelegt wurde, befindet sich in der Position einer Person, die für das Kind dessen Vermögen verwaltet. Auf das bezahlte Unterhaltsgeld werden daher allgemeine Bestimmungen über die Verwaltung des Vermögens des Kindes durch die Eltern laut § 896 bis 905 BGB angewendet. Aufgrund der Analogie zu anderen familienrechtlichen Instituten, in denen sich die Personen in ähnlicher Position befinden können, also solche Personen, die ein Vermögen verwalten, und aufgrund der Analogie zu anderen Personen, die fremdes Vermögen verwalten, kann festgestellt werden, dass der nicht Sorge tragende Elternteil das Recht auf Abrechnung hat, wie das Unterhaltsgeld verwendet wurde.

Pavel Šámal: Experts and their criminal liability

The author, the President of the Supreme Court, deals with the issue of quality of expert opinions, which is not always satisfactory. He analyses cases where an expert may be subject to criminal sanctions. He illustrates the issue on specific cases dealt with by the Supreme Court recently. The paper was presented at the 2016 Carlsbad Legal Days.

Jan Kocina: Preparation of unlawful minimizing of tax liability

Legal regulation laid down in the Criminal Code in effect since 1 July 2016 introduced criminality of preparation of unlawful minimizing of tax, fee or a similar mandatory payment duty, specifically after supplementing paragraph 4 stipulating that such preparation is punishable. This legal change has reintroduced criminality of preparations in cases where a large-scale unlawful minimizing of tax liability is being prepared, i.e. one reaching at least 5 million CZK. Moreover, a new subparagraph (b) was added to par. 3 stipulating that an offender will be punished with impris-

onment for 5 to 10 years if they commit a crime in connection with an organized group operating in multiple states. Adding subparagraph (b) to this statutory provision has given the ability to sufficiently punish also also career of carousel fraud, even when the unlawfully minimized tax is lower than 5 million CZK. The amendment which reintroduced criminality of preparation of unlawful minimization of tax liability has led to a modification in section 367(1) of the Criminal Code, which now provides that neither tax advisers nor lawyers have to report their client who has sought advice from them regarding borderline cases of fulfilment of tax liability to investigative, prosecuting and adjudicating bodies.

Ivana Štenglová: Some problems associated with changes in founding legal acts of a stock corporation

The author, formerly a Supreme Court judge, deals with a very topical subject, problems associated with formal elements of founding legal acts of a stock corporation. She focuses on the most common problematic issues and problematic aspects, mainly the form and particulars of founding legal acts, changes to the memorandum of association of a limited-liability company, changes to articles of association of a joint-stock company, decisions per rollam, notarial deeds, etc.

Ladislav Jouza: Termination of employment in case law

The author deals with a very sensitive subject, termination of employment, which is also the most common labour-law problem in law practice. The author analyzes various methods of termination of employment from a practical point of view and points out the most common mistakes. The author also lists an overview of the most important judicial decisions for each method of termination.

Stanislav Bruncko: Management of alimony for a minor as management of assets of a minor

The article deals with the theoretical nature and essence of the maintenance obligation, and draws practical conclusions from the findings. A parent who is paid alimony for a minor is limited in using the alimony. The general clause for the use of alimony is the principle of the best interest of the child enshrined mainly in Art. 3 of the Convention on the Rights of the Child. All dealings associated with use of alimony for a child may be evaluated through this principle.

The maintenance obligation may be considered part of a person's assets and liabilities under section 495 of the Civil Code, and a parent who receives alimony determined by the court from the obliged parent finds themselves in the position of an administrator of assets and liabilities for the child. General provisions on the administration of child's assets and liabilities by parents under sections 896–905 of the Civil Code shall then apply to the paid alimony. Based on analogy with other family-law institutions, where persons in a similar position may be found, this is persons to whom assets were entrusted, and based on analogy to other persons in charge of the assets of another, it may be said that the parent not providing care is entitled to an account how the alimony was used.

Leading Article

Jiří Všečeka: **From holiday to holiday** 3

Current News

New forms of legal services Michal Žižlavský 4
Recording of shares of suppliers of public contracts with regard to the new Public Procurement Act Jaroslav Svejkovský 6
The lawyer of the year 2016 announced 10
Information from the legal profession in 1956 – 1969 years Stanislav Balík 11
Currently in law Hana Rýdlová 14

Legal Theory and Practice

Articles

Experts and their criminal liability Pavel Šámal 15
Preparation of unlawful minimizing of tax liability Jan Kocina 24
Some problems associated with changes in founding legal acts of a stock corporation Ivana Štenglová 27
Termination of employment in case law Ladislav Jouza 31
Management of alimony for a minor as management of assets of a minor Stanislav Bruncko 36

Judicial Decisions

Lawyer – employee, lawyer’s remuneration 45
Obstructing the enforcement of an official decision—telephone communication of a preliminary ruling 50
ECHR Judicial Decisions 54

Professional Literature

Vilém Podešva et al.: **The Public Procurement Act. The Contract Registry Act—commentary** (Jan Sixta) 55
Věra Kalvodová: **Sentence of imprisonment and its execution** (Marie Vanduchová) 56
Ondřej Hruša: **Comparative advertising** (Josef Kotásek) 58
Ivan Mucha: **Transformation of law and society** (Milan Sláma) 60
Bulletin of Slovak Bar Association brings... 62

Legal Profession

Karel Čermák’s Column

Language retro or memories of the future 63

Czech Legal Profession

Disciplinary Practice Jan Syka 64
Jubilee 10th year of the ADVOCUP golf tournament of lawyers Kristýna Spurná, Radek Spurný 66
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha 67
Gone to the celestial hall 67

Europe

CBA representatives in international organisations inform 68
Permanent representation of the CBA in Brussels informs 73
Corrigendum 74

Information and Points of Interest

You should know

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association 75
Invitation to a seminar on insolvency law 76
Invitation to the Czech-German-Slovak lawyer forum in Pilsen 77
Invitation to the traditional seminar on US law in Telč 77
Crimes against property and economic crimes yesterday and today – report from a conference Jaromír Tauchen 78

Finally

Yes No – circle – strike Petr Hajn 80
Drawing by Lubomír Lichý 81
Did you know that... Stanislav Balík 81

Inhaltsverzeichnis 82
Zusammenfassung/Summary 83
Table of Contents 84

in cooperation with

ALLEN & OVERY

Diploma

in English and European Union Law

Modular course providing an understanding of the common law legal system as applied in England, together with elements of European Union Law

Year One

- English legal system and introduction to EU law
- English contract law and practice
- English criminal law
- The law of torts and trusts/property law

Year Two

- Intellectual property law
- An introduction to substantive EU law
- English business associations (emphasis on company law)
- International trade law (including international commercial litigation)

Start in October 2016

For more information and registration visit britishlawcentre.co.uk/courses

Local Programme Director: blc@prf.cuni.cz

SEMINÁŘE Z OBLASTI PRÁVA

TRESTNÍ PRÁVO DAŇOVÉ A TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB PO ZÁSADNÍ NOVELE OD 1. 12. 2016

Kód: 1607070

4. 10. 2016

Cena: 1 890 Kč bez DPH

2 287 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

JUDr. Ondřej TRUBAČ, Ph.D., LL.M.

(advokát; partner advokátní kanceláře Bříza & Trubač)

JAK UZAVÍRAT OBCHODNÍ SMLOUVY A SMLUVNĚ SE ZABEZPEČIT PROTI OBCHODNÍM RIZIKŮM

Kód: 1604300

12. 10. 2016

Cena: 2 590 Kč bez DPH

3 134 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

JUDr. Ing. Josef ŠILHÁN, Ph.D.

(Právnická fakulta MU v Brně, odborný asistent katedry obchodního práva, asistent soudce NS ČR)

NABÝVÁNÍ NEMOVITOSTÍ – SPECIFIKA ASSET DEAL A SHARE DEAL – PRÁVNÍ A DAŇOVÝ POHLED

Kód: 1605140

14. 10. 2016

Cena: 2 490 Kč bez DPH

3 013 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

Mgr. Tereza CHALUPOVÁ

(AK bnt attorneys-at-law s.r.o. – spolupracující advokátka)

Mgr. Tomáš BĚHOUNEK

(advokát a partner, bnt attorneys-at-law s.r.o.)

Petr KARPELES

(daňový poradce, partner TPA Horwath Tax, s.r.o.)

PŘEMĚNY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ – PRÁVNÍ POHLED

Kód: 1604270

18. 10. 2016

Cena: 2 590 Kč bez DPH

3 134 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

Mgr. Jan ŠAFRÁNEK

(advokát, partner v AK bnt attorneys-at-law s.r.o.)

Mgr. Lola LAŠTOVIČKOVÁ

(spolupracující advokátka, AK bnt attorneys-at-law s.r.o.)

SMLOUVA O DÍLO – KOMPLEXNÍ PRAKTICKY ZAMĚŘENÝ ROZBOR PRÁVNÍ ÚPRAVY, JUDIKATURY A SMLUVNÍ PRAXE

Kód: 1604310

19. 10. 2016

Cena: 2 490 Kč bez DPH

3 013 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

JUDr. Ing. Josef ŠILHÁN, Ph.D.

(Právnická fakulta MU v Brně, odborný asistent katedry obchodního práva, asistent soudce NS ČR)

ZAHRANIČNÍ HOLDINGOVÉ STRUKTURY – PRÁVNÍ A DAŇOVÉ SOUVISLOSTI

Kód: 1605790

24. 10. 2016

Cena: 2 390 Kč bez DPH

2 892 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

Ing. Jaroslava HANKOVÁ

(APOGEO s.r.o., Tax Manager)

Michael DOBROVOLNÝ

(SMART Office & Companies s.r.o., Manager)

SMLOUVY V ŠIRŠÍM KONTEXTU ZÁKONA O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Kód: 1607210

26. 10. 2016

Cena: 2 490 Kč bez DPH

3 013 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

JUDr. Andrea PELIKÁNOVÁ Schelle, Ph.D., LL.M., MBA

(právnička s dlouholetou praxí v oblasti veřejných zakázek)

Mgr. Martin PELIKÁN

(právnický specializující se na oblast závazkového práva a práva obchodních společností)

KARUSELOVÉ PODVODY – JAK SE BRÁNIT KŘIVÉMU NAŘČENÍ I OBVINĚNÍ A LEGISLATIVA AML

Kód: 1607090

26. 10. 2016

Cena: 2 590 Kč bez DPH

3 134 Kč vč. 21 % DPH

Přednáší:

Ing. Jan RAMBOUSEK, LL.M.

(daňový poradce)

Ing. Jiří ZEŽULKA

(do roku 2015 vedl Odbor řízení rizik Generálního finančního ředitelství, aktuálně působí jako manažer daňových sporů společnosti APOGEO)

Více informací nejen o těchto seminářích naleznete na www.vox.cz. Na stránkách také naleznete celou aktuální nabídku seminářů a kurzů do konce roku. V ceně seminářů jsou **podkladové materiály a občerstvení** a na konci obdržíte **Osvědčení o absolvování**. V případě potřeby nás neváhejte kontaktovat.